

ခနုလူမျိုးတို့၏

ရှေးခေတ်ဟောင်း ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့

မျိုးချင်းမာယာတေးကဗျာ

နေစိုးအောင် (တောင်ကြီး)

၀၉-၄၂၈၃၂၈၀၂

ရှာဖွေစုဆောင်းတင်ပြသူ - နေစိုးအောင် (တောင်ကြီး) (၀၉-၄၂၈၃၂၈၁၀၂)

တို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

၁။ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး	-	တို့အရေး
၂။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး	-	တို့အရေး
၃။ အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	-	တို့အရေး

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

၁။ ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း	-	၂၀၁၇ခုနှစ်မေလ (၁၀)ရက်
၂။ ထုတ်ဝေသည့်အုပ်ရေ	-	၁၀၀ အုပ်
၃။ တန်ဖိုးငွေ	-	၃၅၀၀ ကျပ်
၄။ စာကူးစာရိုက်နှင့်စာအုပ်ချုပ်	-	ရွှေခေါင်းလောင်း
		ကွန်ပျူတာ၊ မိတ္တူ
		ဗွီနိုင်းပုံနှိပ်လုပ်ငန်း။
		ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း၊
		ရေအေးကွင်းရပ်ကွက်၊
		တောင်ကြီးမြို့။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	
၂။	နေလူမျိုးတို့ ပျံ့နှံ့နေထိုင်ပုံ	၁
၃။	ချိုးချင်းမာယာ တေးကဗျာ	၁၀
၄။	သားချောတေး (အောင်ဇဲချောတေး)	၅၅
၅။	ကြီးချင်းမာယာ တေးကဗျာ	၆၀
၆။	သံချပ်ပေါင်းချုပ်	၈၇
၇။	နေကျေးလက်တေးကဗျာ လင်္ကာများ	၁၂၉
၈။	နိဂုံး	၁၄၇

နိဒါန်း

ဓနလူမျိုးတို့၏သီချင်း+ကဗျာလင်္ကာ၊ ကြီးချင်းမာယာတေးကဗျာ၊ ချိုးချင်း မာယာတေး ကဗျာနှင့်ဓနသံချပ် တို့မှာ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး ညောင်ရမ်းခေတ်မှ စတင်ထင်ရှားလာခြင်းဖြစ်သည်။ ဓနလူမျိုးတို့၏ တေးသီချင်း၊ ကဗျာလင်္ကာများကို လက်တန်းစပ်ဆိုကြသည်။ ဓနလူမျိုးတို့၏ တေးသီချင်းကဗျာများသည် ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊ ကောင်းကင်ဘွဲ့များကိုမစပ်ဆိုကြဘဲ မဟာပထဝီမြေကြီးနှင့် နီးစပ်သည့် တေးသီချင်းများကိုရေးဖွဲ့တတ်ကြသည်။ ရေမြေတောတောင်သဘာဝများ မိမိရိုးရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ဖွဲ့နွဲ့ကြသည်။ တောရိပ်တောင်ရိပ်လယ်ယာ ချောင်းမြောင်းရိပ်၊ ကျေးငှက်သရကာ အကြောင်းတို့ကို မိမိတို့ရင်ထဲမှ ပေါ်လာသည့် အတိုင်းရင်တွင်းဖြစ် လက်တန်းကဗျာ၊ တေးသီချင်းများကို သီဆိုရင်းဖြင့် ဘိုးစဉ် ဘောင်ဆက်လက်ဆင့်ကမ်းလာကြသည်မှာ ယနေ့တိုင်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ကဗျာတေးသီချင်းများကို ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ပေါ်မူတည်ပြီး (၁)တေးသီချင်း၊ (၂)သံချပ် (၃)ကြီးချင်းမာယာ(၄)ချိုးချင်းမာယာ (၅) သားချောတေး (အောင်ငွေတေး) ဟူ၍နေရာဒေသအလိုက် ခွဲခြားသတ်မှတ်သိရှိကြသည်။

အတာတက်ပွဲတော်၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် အခန်းအနားများ၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် နေ့ထူးနေ့မြတ် အခမ်းအနားနှင့် ပွဲတော်များ၊ ကျောင်းတက်ပွဲတော်များ၊ မင်္ဂလာအခမ်း အနားပွဲတော်များ၊ ဓနရိုးရာ မီးဆူခံပွဲတော်များ၊ ကျေးလက်ဒေသပွဲတော်များတွင် ဓနရိုးရာသံချပ်၊ ကြီးချင်းမာယာတေးကဗျာ၊ ဓနရိုးရာတေးသီချင်းများကို ဓနအိမ်စယ် ဆိုင်းဖြင့် သီဆိုကာပြု ဖျော်ဖြေတီးမှုတ်လာကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ခေတ်ပေါ် တီးဝိုင်းတို့ဖြင့်လည်း ဓနတေးသီချင်းများ သံချပ်များကို တီးမှုတ်လာကြသည်။ ဓနမျိုးနွယ်ဆက် ဓနမောင်မယ်များ ကြိုတေးလင်္ကာကဗျာ သံချပ်အပေါ်မြင်မီးပျံပြီး တိုးတက်တီထွင်သီဆိုနိုင်ကြပါစေ။

ဤစာအုပ်ဖြစ်ခြောက်ရာအတွက် စာကြမ်းလက်ရေးကို ရေးသားပေးသည့် တောင်ကြီး တက္ကသိုလ် မှ မသန္တာအေး (Snow Thandar) M.Sc: Physics, (First Year)အားလည်းကောင်း၊ ကျောက်နီကျေးရွာမှ မစန္ဒာထွေး (Lamin Nge)အား လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

နေလူမျိုးပျံ့နှံ့နေထိုင်ပုံ

နေလူမျိုးတို့နေထိုင်သည့် ရှမ်းမြေလတ်နယ်မှာ အရှေ့ဘက်ကုန်းမြင့်နှင့် အနောက်ဘက်မြေပြန့် ပြည်မ အကြားရှိ ဒေသဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်မနှင့် ထောင်တန်းတစ်သွယ်သာခြားသည်။

လက်ရှိစာရင်းအရ မြေလတ်နယ် (၁၆)နယ်ရှိသည်။

(၁) ရေဦးနယ်	(၉) ကျောက်ထပ်နယ်
(၂) ရွာငံနယ်	(၁၀) သာမိုင်းခမ်းနယ်
	(ညောင်ရွှေ၊ ကလောအပါအဝင်)

(၃) မြင်းကျဒိုးနယ်	(၁၁) ပင်မှီနယ်
(၄) နန်းခုံနယ်	(၁၂) ဘော်နင်းနယ်(ဟဲဟိုးမြို့အပါအဝင်)
(၅) ပင်းတယနယ်	(၁၃) လွယ်အယ်နယ် (လုံးပိုးနယ်)
(၆) ပွေးလှနယ်	(၁၄) နောင်တရားနယ်
(၇) ဘော်ဆိုင်းနယ်	(၁၅) လွယ်လုံ(ပင်လောင်းနယ်)
(၈) ကျုံးနယ်	(၁၆) လွယ်မောနယ်

ယခုအခါတွင်ယင်းမြေလတ်နယ် (၁၆)နယ်ကိုရွာငံ၊ ရေဦး၊ မြင်းကျဒိုး၊ နန်းခုံနယ်တို့ပူးပေါင်း ဖွဲ့ထားသော ရွာငံမြို့နယ်(မြေလတ်အနောက်ပိုင်းဒေသ)၊ ကလော၊ အောင်ပန်း၊ ဟဲဟိုး၊ ဘော်ဆိုင်းနယ်တို့ပူးပေါင်း ဖွဲ့သော ကလောမြို့နယ် (မြေလတ်အရှေ့ပိုင်းဒေသ) ပင်းတယ၊ ပွေးလှ၊ ကျုံးနယ်တို့ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော (ပင်းတယမြို့ နယ် မြေလတ်အလယ်ပိုင်း) ရပ်စောက်မြို့နယ်၊ နောင်ချိုမြို့နယ် (မြေလတ်မြောက်ပိုင်း)ဟူ၍မြို့ နယ်ကြီးများ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်။

နေလူမျိုးတို့သည် ရှမ်းမြေလတ်ဒေသအတွင်းတွင် သာမက ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း နောင်ချို၊ကျောက်မဲ၊ မိုးမိတ်၊ သီပေါ၊ မန္တလေး၊ ပြင်ဦးလွင်၊ (နေသူကြီး ဦးခမ်းဦး၊ အမရပူ မင်းမှုထမ်း ဦးမောင်မောင်ဒွေး အင်္ဂလိပ် လူမျိုးဗိုလ်မှူးမေယာ) တို့သည် ၁၂၁၀ခုနှစ်၌ စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးမေယာအားဂုဏ်ပြုသော

အားဖြင့် မြို့အမည်ကို မေမြို့ဟုခေါ်တွင်စေခဲ့သည်။ ဓနုလူမျိုးတို့သည် မေမြို့နယ်တို့တွင်လည်းပျံ့နှံ့နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ပင်လောင်းမြို့နယ် လုံးဝိုးကျေးရွာတဝိုက်တွင်လည်းနေထိုင်ကြသည်။ အင်းလေး ဟဲယာရွာမကိုတည်ထောင်ရာတွင် ဓနုသူကြီးဘိုးမာနှင့် ဓနု-ဂဦးပါဝင်ကြသည်။ (ဓနုတိုင်းရင်းသားများ အနည်းငယ်ရှိသည်)

ဓနုနယ်မြေဒေသတွင် လအလိုက် ၁၂ရာသီပွဲတော်များရှိသည့် အနက် သင်္ကြန်ပွဲပြီးနှစ်ဆန်း တစ်ရက် နေ့မှစ၍ ကဆုန်လပြည့်နေ့အထိ ဓနုရိုးရာပွဲတော်အတာတက်ပွဲသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ပွဲတော် တစ်ခုဖြစ်သည်။ အတာတက်ပွဲသည် ဓနုအပျို လူပျိုတို့အလှပြပွဲ၊ အပျို၊ လူပျိုတို့ “ဖူးစာရှင်ရှာပွဲ” ဟုဆိုလျှင်လည်း မှားပေ။ အတာတက်ပွဲတွင် အပျိုများသည် အလှပဆုံးခြယ်မှုန်း အလှပြင်လာကြသည့်အပြင် ဝတ်ကောင်းစားလှ ဖြင့်ဝတ်ဆင်လာကြသည်။ လူပျိုတို့သည်လည်း အဝတ်အစားကောင်းများဝတ်ဆင်၍ ဟန်ရေးပြနေကြသည်။ အတာ တက်ပွဲကို နီးစပ်ရာ ကျေးရွာ အသီးသီးမှလက်စားချို/လက်စားခို /လက်စားလှို လက်စားဆပ်အနေဖြင့် ပါဝင်ဆင်နွှဲကြသည်။ ကျေးရွာအသီးသီးမှ ပွဲတော်သို့အတွင်း ညောင်ပင်၊ သစ်ပင်တစ်ပင်အောက်တွင်အလှည့် ကျွဲပိုင်းများချကာ ညအိပ် နေထိုင်ကြသည်။ အချို့လည်းဇရပ်၊ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းပေါ်တွင် တည်းခိုကြသည်။

အတာတက်ပွဲကျင်းပပုံမှာ ကျေးရွာအသီးသီးမှ ရွာသူရွာသားများသည် မိမိယူဆောင်လာသည့် မုန့်ဖြူ၊ မုန့်နီ ဆွမ်းဟင်းထမင်းသာမက အခြားလှူဖွယ် ဝတ္ထုအစုစုတို့ကို ဆွမ်းတော်အုပ်၊ ဆွမ်းတော် တင်လင်ပန်း၊ ကလင်(ဒေါင်းလန်း) တို့ဖြင့်နံနက်စောစော ဘုရားစေတီတော်ကို (၃)ပတ်လှည့်ပြီး ဆွမ်းတော်ကြီး ဝင်ကြသည်။ လူပျိုကာလသားတို့သည် အိုးစယ်များတီးမှုတ်ကခုန်ကြသည်။ ဓနုသံချပ်များကိုလည်း ပြိုင်တူအော် ဟစ်သီဆိုကြသည်။

နေ့လည်ပိုင်းမှစပြီး အတာတက်ပွဲစတင်ကြသည်မှာ ညနေဝင်မိုးချုပ်သည်အထိဖြစ်သည်။ အပျိုများက ရှေ့မှလှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ကိုင်ပြီးလူပျိုကာလသားများက

အိုးစယ်တီးပြီးကခုန်ကြပြီး သံချပ်များ၊ ကြီးချင်းမာယာ တေးကဗျာသီဆို၍
 ဆုရူးတော်အား (၃)ပတ်လှည့်ပတ်ကြသည်။ တရွာနှင့်တရွာလည်း အိုးစည်
 ထီးပြိုင်ကြသည်။ ညနေပိုင်းတွင် ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းလောင်းသူများကလည်း
 ဆောင်ညောင်ပင်တွင် ညောင်ရေသွန်းလောင်း ကြသည်။

လူပျိုလှည့်လေ့တွင်(၂)မျိုးရှိသည်။

- (၁) အတာတက်ပွဲတော်တွင် လူပျိုလှည့်ခြင်း(ကြီးချင်းမာယာတေး)
- (၂) ညအချိန်အပျိုရှိရာနေအိမ်သို့ အိမ်တိုင်ရာရောက် လူပျိုလှည့်ခြင်း
 (ချိုးချင်းမာယာတေးကဗျာ) သည် နေလူမျိုး တို့၏ယဉ်ကျေးမှု
 လေ့ ဖြစ်သည်။

အတာတက်ပွဲတော်၏ ထူးခြားချက်မှာ ဆွမ်းတော်ကြီး တင်လှည့်ပတ်
 ပြုလုပ်လည်းကောင်း၊ အတာတက်ပွဲ လှည့်ပြီးမှ လည်းကောင်း၊ မိမိတို့ကျေးရွာအလိုက်
 နေရာယူထားသည့်နေရာများသို့ ပြန်ပြီးနားနေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် လူပျို
 ကာလသားများသည် မိမိတို့ မျက်စိကျသည့် အပျိုရှိသည့် လှည်းဝိုင်း
 တော်ပတ်လည်တွင် လှည့်ပတ်ပြီး ပဲလှော်ပက်ကြသည်။ အထူးသဖြင့်
 မိသဘောကျသည့် အပျိုအားပဲလှော်တစ်စေ့ချင်း မနာကျင်အောင် ပစ်ပေါက်သည်။
 ထိုသို့ပြုမူကြခြင်းသည် “ ဖူးစာရှင် ” ရှာသည်ဟုခေါ်သည်။ လူပျိုများသည်
 ကြီးချင်းမာယာ တေးကဗျာလူပျိုလှည့်တေးကိုလည်း အပျိုအားစောင်းချိတ်ပြီး
 သီဆိုကြသည်။ အိုးစယ်ဆိုင်းဖြင့်လည်း လူပျိုလှည့် တေးကို သီဆိုကြသည်။
 လူပျိုအပျိုတို့သည် အတာတက်ပွဲပြီး အိမ်ထောင်ကျသွားကြသည်လည်း ရှိသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်မြေလတ်ဒေသရှိ နေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ချစ်စရာလေ့တစ်ခုမှာ
 “ တာတက်ပွဲ ” သို့ရောက် လာသူပြည်ထောင်စုဖွားတိုင်းရင်းသားများ မည်သူမဆို
 လူပျိုများက အပျိုမိန်းကလေးများကိုပေါက်ပေါက်၊ ပဲလှော်တို့ဖြင့် မနာကျင်အောင်
 ပစ်ပေါက်ခွင့်ရှိခြင်းပေတည်း။ အပေါက်ခံရသူ မိန်းကလေးများကလည်း စိတ်ဆိုးခြင်း
 မရှိသည့်အပြင် အချို့မိန်းကလေးများမှာ ကိုလူပျိုကာလသားများ မသိအောင်

တိတ်တခိုးပြန်၍ ပစ်ပေါက်တတ်ကြ၏။ အရက်မူးသူရမ်းကားသူများရှိပါက ဤပွဲတော်မျိုးမှာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားတက်ကြသော်လည်း ပွဲတော်ကိုရပ်ရွာမှ လေးစားသမှု ပြုထားသည့် ဆရာဘုန်းကြီးက ဦးဆောင်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း ပွဲတော်အတွင်း အရက်သေစာများကို လုံးဝပိတ်ပင်တားမြစ်ပေးထားခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း နားလည်ခွင့်လွတ် သည်းခံခြင်းတို့ကြောင့် အေးချမ်းသာယာစွာ ပြီးဆုံးသွား သည်သာများသည်။

တာတက်ပွဲတော်၏ အစည်ကားဆုံးအချိန်(အတာတက်ချိန်)ကို သတ်မှတ် ထားသည့်အချိန်ကျရောက်ပါက လှူဖွယ်ဝတ္ထုများခြံရံ၍ ဓနအိုးစယ်ဗုံမောင်းဖြင့် ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ပြီး လက်ယာရစ်လှည့်ပတ်(၃)ပတ်က ခုန်ပူ ဇော်ကြ၏။ ဤသို့ အတာတက်ချိန်တွင် ဓနအိုးစယ်ဆိုင်းအတွင်း ပွဲတော်သို့ လာရောက် ကြသူများ မည်သူ မဆိုဝင်ရောက်ပါဝင်က ခုန်နိုင်ခွင့်ရှိကြလေသည်။ ဓနတိုင်းရင်းသား လူငယ်များကမူ ဤသို့အတာတက်ချိန်တွင် ရိုးရာအိုးစယ်ဝိုင်းဖြင့် အသက်ကြီးသူ ဆရာသမားထံမှာ သိုင်းပညာအခြေခံကို ကရင်းသင် သင်ရင်း က၍ပညာ အမွေဆက်ခံ ယူကြ၏။

အချို့လူငယ်များကလည်း ပွဲတော်တွင်ယခင်က မိမိမျက်စိကျထားသော အပျိုကို လိုက်လံရှာဖွေပြီး ရင်းနှီးမှု ရယူခြင်း၊ ရိုးရာကဗျာများ၊ ကြီးချင်းမာယာ တေးကဗျာ သံချပ်များဖြင့် စောင်းမြောင်းချိတ်ဆိုခြင်း ပြုလုပ်ကြသည်။ အချို့မှာ ရင်းနှီးမှုရရှိပါက နေအိမ်အထိပင်သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းပြုနိုင်သေးသည်။ အပျိုများကလည်း ဤသို့လာရောက်လည်ပတ်သည်ကို လက်ခံသည့်အပြင် အစား အသောက်များဖြင့် အများဆုံးကျွေးမွေးညှော်ခံ လိုက်နိုင်သော အပျိုသည် ထိုရွာတွင် ထင်ရှား၍ လူအများအသိအမှတ်ပြုခြင်းခံကြရသည်။ အချို့လုံးဝရင်းနှီးမှု ချစ်ခင်မှု မရသေးသော လူပျိုကာလသားများကလည်း မိမိတို့ နှစ်သက်ရာ အပျိုများကို အလည်အပတ်လိုက်လို ကြောင်း နောက်ပြောင်လေ့ရှိသည်။

အတာတက်ပွဲပြီးလျှင် ဓနလူမျိုးတို့သည် အတာတက်ပွဲတွင် မိမိသဘောကျ

သည် အပျိုအိမ်သို့ လူပျိုလှည့် သွားကြသည်။ ထိုသို့အပျိုလှည့်ရာတွင် လွယ်ကူသည့်အလုပ်မဟုတ်၊ ထိုအပျိုရှိသည့် ရွာခံကာလသားခေါင်း (ရွာခံလူငယ် ခေါင်းဆောင်)နှင့် အလွမ်းသင့်အောင်ပေါင်းရသည်။ ရွာခံလူငယ်ခေါင်းဆောင် ခေါ်လျှင် ရန်ရှာခံရသည်။ (အနှောင့်အယှက်ပေးခံရသည်။) ရွာခံလူငယ်ပါမှသာ ထူပျိုလှည့်ခွင့်ရသည်။

တစ်နေ့ကုန်တစ်နေ့ခမ်း တောင်ယာစိုက်ခင်းများ၌ အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ တနေ့တာ ပင်ပန်းသမျှ ညအချိန်တွင် တခဏတာ အပန်းဖြေသည့်သဘောဖြင့် ညနေမိုးချုပ်မှ လူပျိုလှည့်လေ့ရှိသည်။ နေ့အချိန်တွင် တောင်ယာလုပ်ရသဖြင့် အေးလပ်ပေ။ လူပျိုလှည့်လိုသည့် အပျိုအိမ်သို့ ရောက်သည့်အခါ မိဘများကလူပျို ခံအရိပ်အခြေကြည့်ပြီး အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးပြပြီး ရှောင်ထွက်ပေးလေ့ရှိသည်။

တစ်ရွာထဲနေ အပျိုလေးကို နှစ်သက်ပါလျှင် အပျိုလှည့်မှုသည် တစ်ရပ် တစ်ရွာသို့ သွားရသလောက် မပင်ပန်းတော့ပေ။ ကာလသားခေါင်းကိုလည်း၊ ဘာမျှပြောစရာမလိုတော့ပေ။ သို့သော် အချို့လူပျိုများကမူ ကာလသားခေါင်းထံ ထိုအပျိုလေးတွင်ချစ်သူရှိမရှိ မေးမြန်းစုံစမ်းတတ်ကြသည်။ ချစ်သူရှိလျှင် အချို့ကာလသား များက ထိုအပျိုလေးအား ချစ်ရေးဆိုရန် လက်လျှော့သွားသည် လည်းရှိသည်။ အချို့က ဇွဲနဘဲကြီးစွာဖြင့် ထပ်ချစ် ရေးဆိုသည်လည်းရှိသည်။

ချစ်ရေးဆိုခွင့်ရှိပါသည်။ အချို့က အချစ်ရေးအတွက် မရည်ရွယ်တော့ဘဲ စကားပြောရုံ၊ ရယ်စရာမော စရာပြောရုံသက်သက်ဖြင့်သွားလည်သည်လည်းရှိသည်။

ကာလသားခေါင်းမှာ အပျိုလူပျိုများနှင့် ရပ်ရွာသာရေးနာရေးကို ဆောင်ရွက် ရလေ့ရှိရမည့်သူနှင့် မည်သူသည်ရည်ငံနေကြပြီး ရည်ငံပုံရှိသည်တို့ကို တပ်အပ်သိသည်လည်းရှိသည်။ ရိပ်မိသည်လည်းရှိသည်။ ထင်ရသည်လည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ကာလသားခေါင်းထံ အချို့လူပျိုလေးများက မေးတတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အချို့ကမူမမေးပေ။ ထိုအပျိုလေးမှာ ချစ်သူရှိချင်ရှိ မရှိချင်နေ မိမိချစ်ပုံ
ပြောပြပြီး ထိုအပျိုလေးထံမှ အချစ်ရရန်သာ အလေးထားအားထုတ်သည်။
အပျိုလေး၌ ချစ်သူရှိနေသော်လည်း အပျိုလည်ခွင့်ရှိသည်။ ချစ်ခွင့်ပန်ခွင့်ရှိသည်။

အချို့မှာမူနှစ်သက်သူဟူ၍ မယ်မယ်ရရပြောစရာမရှိသေးဘဲ၊ အပျိုချော
ရှိသော အိမ်ကုသမှု အပျိုလည်ခွင့် ရှိပြန်သည်။ လည်ရင်းပတ်ရင်းနှစ်သက်မိ၍
ချစ်စကားကြိုက်စကားပြောသည်လည်းရှိသည်။ အချို့မှာမူ မိမိတွင် ချစ်သူရှိပြီး
ဖြစ်သော်လည်း အဖော်လူပျိုလေးအတွက် အပျိုလည်အဖော်လိုက်ပေးရသည်။
ချစ်ရေးဆိုမည့် လူပျိုလေးအတွက် အခြံအရံအဖော်အဖြစ်လိုက်ပါပေးရသည်။
အပျိုလည်ကြလျှင် အချို့တယောက်တည်း သွားလည်သည်လည်းရှိသည်။
နှစ်ယောက် သုံးယောက် လေးယောက် ငါးယောက်စသည့်ဖြင့် သွားလည်သည်
လည်းရှိသည်။

အပျိုလည်ကြသောအချိန်မှာ ညဦးချိန်ဖြစ်သည်။ ညစာစားပြီးနောက် ည
(၇)နာရီနှင့် (၈)နာရီဝန်းကျင် တွင် လူပျိုတို့ အပျိုလေးအိမ်သို့ လည်ပတ်ရန်
အားယူကြပြီးဖြစ်သည်။ အချို့လူပျိုများတွင် ကြိုးသုံးချောင်းတပ် မယ်ဒလင်
ပါလာတတ်သည်။ လူပျိုလေးများထဲတွင် မာယာသျှိုးကို နားမလည်သူဟူ၍ မပါကြ။
နည်းနည်း တတ်သူနှင့် များများတတ်သူ မာယာအိုးဟူ၍သာ ကွာသည်။ ချိုးချင်း
မာယာကို လူပျိုအပျိုတိုင်းလိုလို နားလည် တတ်ကြသည်။ ဖွဲ့ဆိုတတ်ကြသည်။
အချို့မှာ ကြီးချင်းမာယာခေါ်(သံ နေသံထားဖြင့်စာချိုးကြသည်)။ ကျေးလက် တေးကို
ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရကြသည်။ ချိုးချင်းမာယာသည် အနီးဆုံးလက်နက်ဖြစ်သည်။
အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မီးဖိုဘေးမလှမ်းမကမ်းနေရာ ပုဝါတကမ်းမှ ပြောဆိုကြ
သည်။

အပျိုအဖွဲ့တွင် အနီးဆုံးချိုးချင်းမာယာနှင့် အဝေးဆုံးကြီးချင်းမာယာများ
တတ်သူများ ပါလေ့ရှိသည်။ အပျိုလေးအိမ်နှင့် မလှမ်းမကမ်းရောက်လျှင် ကြီးချင်း
မာယာကို ဟစ်၍ဆိုကြသည်။ ဤသို့ဖြင့်အိမ်ပေါ်မှ အပျိုလေးအားသိစေသည်။

ဦးချင်းမာယာသီဆိုရာတွင် အသံကောင်းလျှင်ကောင်းသလို အကြောင်းအရာ
ကောင်းလျှင် ကောင်းသလိုတစ်ဖက်သားစိတ်ကိုလိုရာဆွဲနိုင်သည်။ မလှမ်းမကမ်းမှ
စိတ်ထား ပျော့ပျောင်းစေရန် သီဆိုနိုင်သည်။ မလှမ်းမကမ်းမှ ကြီးချင်းမာယာဖြင့်
အပျိုလေး စိတ်အားကြိုတင် စိတ်လှုပ်ရှားနေစေရန် အော်ဟစ်သီဆိုပြီးနောက်၊
အပျိုလေးအိမ်သို့ တက်ရောက်ကြသည်။

အိမ်ပေါ်တွင် မီးလုံရန်လည်းဟုတ်၊ ချက်ပြုတ်ရန်လည်းဟုတ်သော မီးဖိုရုံ
နေသည်။ ထိုမီးဖိုဘေးတွင် ကာလသားလူပျိုများက ပတ်လည်ဝိုင်းကာထိုင်ကြသည်။
ကာလသားလူပျိုများလာပြီဆိုသည်နှင့် သမီးရှင်တို့သည် လူပျိုတို့နှင့် မိမိတို့သမီးနှင့်
“ကေးဝါ” ကြတော့မည်ကိုသိကြသည်။

စကားဝါဆိုသည်မှာ စကားဖောင်ဖွဲ့ပြောဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သမီးရှင်တို့က
ကာလသားလူပျိုတို့နှင့် ပဋိ သန္တာရစကားဆိုပြီး ခဏကြာလျှင် အိမ်ဦးခန်းသို့
ပြောင်းရွှေ့ကာကြိုးကျစ်နေ၍သော်လည်းကောင်း၊ အိမ်ခန်းထဲသို့ ဝင်သွား၍သော်
လည်းကောင်း၊ အလိုက်တသိရှောင်ပေးလေ့ရှိသည်။

အပျိုလေးမှာမူ မီးဖိုဘေးတွင်ထိုင်၍ နောက်နေ့အတွက်ဟင်းအိုးပြင်ထားခြင်း၊
ဓနုခွေး(ခွာ)ခြင်း၊ ဟင်းရွက်သင်ခြင်း(ဟင်းရွက်ခွဲ၍ သန့်စင်ခြင်း) စသည့်အလုပ်များ
ထုပ်ရင်း ကာလသားလူပျိုများကိုညွှန်ခံစကား ပြောရင်းလုပ်ကြသည်။ ရေခွေးကြမ်း၊
ဆေးလိပ်၊ ကွမ်းယာတို့ဖြင့်ညွှန်ခံတတ်ကြသည်။

ထိုသို့ကာလသားလူပျိုများ၊ အပျိုလေးအိမ်သို့လာရာတွင် အရက်မသောက်
ထားရ။ သောက်လာပြီး အပျိုလည်ကြောင်းကို ကာလသားခေါင်းသိလျှင် ကောင်းစွာ
အပြစ်ပေးခံရလေ့ရှိသည်။ ကာလသားခေါင်းသည် ဩဇာညောင်းလှသည်ဖြစ်ရာ၊
ငှင်းခေါ်ပြောဆိုမှုကိုကာလသားလူပျိုတိုင်းက လိုက်နာလေ့ရှိသည်။ အိမ်ရှင်တို့က
လည်း အရက်သောက်ပြီးအပျိုလာလည်လျှင် ခပ်ပြတ်ပြတ်ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။
ထို့ကြောင့် အရက်သောက်ပြီး အပျိုလည်လေ့မရှိကြပေ။

သမီးရှင်တို့မှာလည်း ဤကဲ့သို့ မီးဖိုတွင် ချစ်ခင်နှီးနှောမှုမှ အိမ်ထောင်ကျ လာရသည်ဖြစ်ရာ ယခုကဲ့သို့ ကာလသားလူပျို လာလည်ကြသည်ကိုဖြစ်မြဲမွေတာဟု လက်ခံထားကြသည်။ ကန့်ကွက်မှုမရှိပေ။ ရိုးရိုးသားသား လာလည်၍ အပျိုလူပျို စကားပြောရုံမျှဖြင့် မိဘများက မကျေနပ်မှု တစ်စုံတစ်ရာဖြစ်ပါကလည်း ရွာသားများ၏ ပြစ်တင်ခြင်း၊ ရှုပ်ချခြင်းတို့ကို ကောင်းစွာခံရမည်မှာ သေချာနေသောကြောင့် မည်သို့မျှ မကျေနပ်မှု တစ်စုံတစ်ရာ ကိုမျှ ပြသလေ့မရှိကြပေ။

အပျိုလူပျိုစကားပြောရာတွင်လည်း ပုဝါတကမ်း၊ လက်တလှမ်းအကွာမှသာ စကားပြောလေ့ရှိသည်။ မေတ္တာစကားများကို တိုက်ရိုက်ပြောလေ့မရှိပေ။ ချိုးချင်းမာယာ စာချိုးကို သုံးကာသွယ်ဝိုက်၍ ရင်ဖွင့်လေ့ရှိသည်။ ချိုးချင်းမာယာသည် အပျိုနှင့်လူပျိုတို့တွင် မရှိလျှင် မဖြစ်သော နှလုံးသားလက်နက်ဖြစ်သည်။ ချစ်ရေး ချစ်ရာကိစ္စတွင် အရေးပါသော လက်နက်ဖြစ်သည်။ ခံစားမှုကို တိုင်းတာပြသော အလင်္ကာလည်းဖြစ်သည်။ နှလုံးသားကြားခံကိရိယာလည်းဖြစ်သည်။ နှလုံးသား ဘုံပိုင်ပစ္စည်းလည်းဖြစ်သည်။ အတွေးကြွယ်၊ ဉာဏ်ရွှင်မှုကို ပြသော အလင်္ကာလည်း ဖြစ်သည်။ ချိုးချင်းမာယာနှင့် ကြီးချင်းမာယာသည် နှလုံးသားရေးရာကိစ္စကို ပြောကြ သည်။ အပြန်အလှန်သိဆိုကြသည်။

အပျိုလည်ရာတွင် အရင်ရောက်နှင့်သော လူပျိုအဖွဲ့ကရှောင်ပေးလေ့ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အလျင်ရောက် နေသောအဖွဲ့က အတန်ကြာမျှထိုင်နေတတ်သေးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်မူ မပြန်ဘဲမည်သည့် စကားမျှလည်း မဆိုဘဲထိုင်နေ တတ်သည်လည်းရှိသည်။ များသောအားဖြင့်အလျင်ရောက်နေသော သူက ရှောင်ပေး လေ့ရှိကြသည်။

အပျိုလည်ရာတွင် ညဦးမှလည်ပတ်ကြရာ တစ်ခါတစ်ရံ အစောပြန် လေ့ရှိသည်။ ပုံမှန်ပြန်ချိန်များမှာ ည(၁၀)နာရီ ဝန်းကျင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အချို့ ဇွဲကောင်းသောလူပျိုတို့မှာ လင်းကြက်တွန်သည်အထိ ထိုင်စကားပြောကြသည်။ ထိုအချိန်ရောက်မှပြန်တတ်ကြသည်။

ချိုးချင်းမာယာတေးများ

ချိုးချင်းမာယာတေးဆိုသည်မှာ အပျိုတို့အိမ်မီးဖိုဘေးတွင်ထိုင်ပြီး အမေးအဖြေပြုသည့် ဓနုတေးကဗျာ (စာချိုး)ဖြစ်သည်။

ချိုးချင်းမာယာတေးသည် အပျိုလူပျိုတို့၏ နှလုံးသားလက်နက်ဖြစ်သည်။ မိမိခံစားမှုကို တိုင်းတာပြသည့် တေးကဗျာဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့် မိမိခံစားချက်ကို တိုင်းတာပြသည့် ကဗျာအလင်္ကာဖြစ်သည်။ အတွေးကြွယ်သူ ဉာဏ်ကြွယ် ဉာဏ်ရွှင်သူ လူပျိုတို့စွမ်းရည်ကို ပြသသည့် တေးလင်္ကာဖြစ်သည်။ မာယာကြွယ်သည်၊ အလှည့်အပတ်များသည်၊ စကားလုံးဆန်းသည်။ နဘေထပ်တေးကဗျာ လင်္ကာကိုကာရံညီညီ အချိုးကျ ၍ နားဝင်ချို့လှသည်။ အချို့ဓနုအပျို၏ စာချိုးများကို မဖြေနိုင်မဖြေတတ်၍ နောက်ကြောင်းပြန်ပြေးသည့် လူပျို များလည်းရှိသည်။ ချိုးချင်းမာယာတေး အမေးကြွယ်သည့်အပျိုများသည် မျက်နှာပွင့်ကြသည်။ အထင်ကြီးခြင်း ခံရသည်။ “စကားထာဝက်” သကဲ့သို့ အမေး အဖြေပြုလုပ်ခြင်းပင် ချိုးချင်းမာယာတေးကဗျာပင်ဖြစ်ကြသည်။

ဤသို့ လူပျိုသည် အပျိုအိမ်သို့အရောက် ဝင်၏ထွက်လည်ပတ်ခြင်းဖြင့် သမီးရည်းစားဘဝရောက်ရှိ ချိန်တွင် ချစ်ကြည်၍ မဝနိုင်ကြောင်း၊ ရှုမဝနိုင်ကြောင်း ချိုးချင်းမာယာကဗျာ များစပ်ဆိုသီဆိုလေ့ရှိကြသည်။

ချိုးချင်းမာယာတေးကဗျာများ

- ၁။ က- ချိုးမယ်တဲ့ ချိုးမယ်တဲ့
 ချိုးမယ်ဆို ဉာဏ်ပိုရဲ့လား။
 မောင်ထက်သာ တစ်ဉာဏ်ပွားရင်
 ချိုးစမ်းပါလား။
- မ- အချိုးတဲ့ မာယာ
 သင်ပါကွဲ့ မောင်တို့
 မလေးမှာ ငယ်ကတည်းက၊ နဲ့တဲ့ ဉာဏ်မို့။

က- ငုံးနဲ့ခါ
အစာမရှိ ထောင်တိုင်းမိ
မယ်တို့ပညာ
မောင့်ထက်သာ
ပညာမရှိ ပြောတိုင်းမိ။

မ- ကြက်ဖြူမ တောင်ပံရိုက်
မအိပ်တမ်း ရွှေချမ်းသူ
လင်းစို့အတူ။
အိပ်တဲ့သူ ပြာပူနဲ့ ပက်တမ်း။
မျက်ခုံးမွှေး ကုန်အောင်နှုတ်
ပြိုင်လာကြစမ်း။

က- မူးပဲ့လှခြင်း လည်တိုင်ရှင်း
ဆွမ်းဟင်းချက်လောက် မူးတညောက်
နှမလှခြင်း လည်တိုင်ရှင်း
ရပ်ကိုကျော်လို့ ပြေကိုနင်း
မင်းကိုဆက်လောက် မ,တစ်ယောက်။

မ- နတ်ထိပ်ကကျူး
ရှိဘူးတဲ့ မောင့်အပြင်
ရှမ်းမြို့ကိုးခွင်း
ရှမ်းကိုးခွင်း မောင့်အပြင်မရှိ
တပြေတောင် တကောင်ပေါက်တယ်
ထွန်းပြောင်ပါတိ။

- ၄။ က- တဆစ်ခြား
 ထင်းဝါးဖြစ်မယ် ထင်မိတယ်
 မယ်တို့စကား တခွန်းကြား
 အိမ်သားဖြစ်မယ် ထင်မိတယ်
- မ- အချစ်ပန်းပင် မြင်ရက်သား
 ဘက်ကြားက ပန်ချင်တာ
 အားမျှမနာ။
 အားမနာ ပန်ပါတော့လား
 အပြီးကွယ် မပေးရက်ဘူး
 ဈေးမှာကွယ် ဝယ်တဲ့ပန်းကိုလ
 နမ်းတော့ခဏ။

- ၅။ က- ပိတုန်းကိုးကောင်၊ အိုးနဲ့လှောင်
 အတောင်ဘယ်လို ခတ်မလဲ
 လူနေယောက်နဲ့အပျိုလယ်
 ဘယ်တစ်ယောက်ကို စကားပြောမလဲ
- မ- ပိတုန်းကိုးကောင်၊ အိုးနဲ့လှောင်
 အတောင်ဘယ်ညာ ခတ်တယ်
 ရှေ့နေယောက်စလုံးပြောမယ်ပ။

- ၆။ က- နှုတ်သံတော် ချိုမြအေး
 နှမလေးနေတဲ့ရွာ
 မေးချင်လှတာ ဘယ်ရွာကတုန်း
 မိန့်ခွန်းတော် ရွှေနှုတ်ဖျားကွယ်
 ညွှန်းခဲ့ပါအုံး။

(၁၂-က)

မ- အောအောရယ်အာအာ
ရွှေကျီးညိုသစ်ပင်ဖျား
နားမယ်လို့လား။
နားမလား သစ်ပင်ကယ်သေး
ရွှေကျီးညို အလာစောတယ်
မောရုံပလေး။

၇၂ က- ကျွဲမပိုင်ဆိုး လယ်ရန်းထိုး
ထယ်တူးကျိုးမယ် ကျွဲမငယ်
ကျုပ်တို့လူမျိုး လူရုပ်ဆိုး
ရုပ်ဆိုးကူးမယ် ညီမငယ်

မ- ဂနိုင်တံတား ၊ ရေမဲသား
တံတားလှိုင်းဖယ်
ဆောက်ခက်တယ်

ကိုရင်စကားတစ်ခွန်းကြား
နားကြားခက်တယ် ကိုရင်ရယ်

၈၂ က- မိုးပေါ်ကြွေလဲ့၊ မိုးသားလှိုင်လို့
တိမ်သားဖုံး လမင်းကိုမှ မမြင်ရ။
တောင်ကိုကြွေလဲ့ နှင်းခိုးဖုံးလို့
မြူခိုးကျ တောင်တန်းကိုမှ မမြင်ရ
မယ်ကိုကြွေလဲ့ လဘက်တရိုးနှင့်
ဆွေမျိုးတော်ချည်းပ
မောင်တို့ကြွေလဲ့ လူရုပ်ဆိုး
သူခိုးထင်စိုးပ။

မ- မင်ရေသုံးဆင့်စလဲ့ပွင့်
ပွင့်စလဲ အသီးတစ်လုံးထဲ။
စားပွဲတင် မင်ရေကျ
ရုံးပေါ်တင်လို့မင်းစော်ဖွား
ပွဲသွားအိုင်နေ လှလွန်းပေ
လူလယ်မှာရယ် ပွဲလယ်မှာတင့်
ကြင်သူဖက်ငြား သခင်လားလို့
မင်းသားထင် ပျိုမေ မကြင်ရဲ။

က- တဖက်မြိတ်သေး နှင်းရေခဲ
မိုးရေလေး လေးတယ်ဆိုလဲမညစ်နှင့်
မောင်တို့ချစ်ရေး မယ်လလေး
တရွာသားမို့ ဝေးတယ်ဆိုလည်း မပစ်နှင့်။

မ- တဖက်မြိတ်သေး နှင်းပေါ်တင်
ရေပေါ်မေး လေးတယ်ဆိုလဲ
မခါပ။

ခရီးဘယ်လောက်ဝေးဝေး
မလာဘဲလဲ မနေနှင့်။

က- ကျပ်ခိုးစင် ရေဖူးတင်သလော
မယ်တို့ခင် အပျိုစင်သလော။

မ- ကျပ်ခိုးစင်မို့ ၊ ရေဖူးတင်တယ်ပ။
မယ်တို့ခင် အပျိုစင်တယ်ပ။

- ဝါးရုံပင်ခေါင်ဖျား စာဝဲနား
ဝါးဖျားအသာငိုက်တယ်လော
ဒိနပ်သံနှင့် ခြေသံကြား
ထခါးအသာ ပိတ်သလော
- ဝါးဖျားအသာ ငိုက်ပူးပ။
ဒိနပ်သံနှင့် ခြေသံကြား
တံခါးအသာ ပိတ်ပူးပ။
- အဆွေတစ်ခွင် မီးလောင်ပြင်
သမင်မိသား မြက်နုပေါက်
မျက်နှာစား။
လူပဲ့သူငယ် လေးနဲ့ရွယ်။
တကယ်ပစ်ရဲလား။
မယ်တို့ကအငယ်မောင်အငယ်
တကယ်ချစ်ရဲလား။
- အင်ကြင်းရိုးနီ ပွင့်ဖူးစီ
ခါတော်မီ ပွင့်လိုက်ကြတကုန်းလုံး
အမွှေးယဉ်တယ်
မယ်တို့ချစ်သည် ကျောချင်းမှီ
ချစ်ချင်းညီလို၊ ရွှေရင်အေးတယ်ပ။

၁၃။ က- ပျိုးလေးခင် ရွှေရင်ဦးက
စပယ်ဖူးတာ ပေး၍ခူးပါလား။

မ - ပျိုးလေးခင် ရွှေရင်ဦး
ထူးမြတ်တဲ့ စံပယ်ဟာ
ခူး၍ မရပါ။
ခူးမိတဲ့ ပျိုးမောင်မှာ
အသပြာငွေကြေးလျော်ရမှာ။

၁၄။ က- ပျိုးလေးခင် ရွှေရင်ကြားက
ထပ်မနားရယ်တဲ့ မောင်ခူးချင်
ပျိုးလေးခင်ဥစ္စာမို့
ပေးထိုက်တယ်ထင်။

မ - ခုနေခါ မဆိုင်သေး
နောက်နောင်ခါ မောင်ဆိုင်မှ
ပျိုးလေးခင် စံပယ်ဖူးကို
မြူးဆော့ မောင့်သဘော။

၁၅။ က- မောင်ရင်လာ ဖျာမရှိ
ရောအော ထိုင်တုံး
ရောထိုင်တုံး။

မ - ရောင်နီရောင်ဝါ
ထွက်လို့လာ
နှမထိုင်တုံး
သိမ်းရအုံးမှာပ။

- ၁၆။ က - ပုတီးလုံးနီ ပိုးကြိုးသီ
မသီသင့်လော၊ သီသင့်လော။
- မ - မသီသေးနဲ့ ကြိုးဆွေးတယ်
မမှီသေးနဲ့ ကျောအေးတယ်။
- ၁၇။ က - ဗူးပဲ့လှခြင်း
လည်တိုင်ရှင်း
ဆွမ်းဟင်းချက်လောက် ဗူးတစ်ညှောက်
နမလှခြင်း
လည်တိုင်ရှင်း
ရပ်ကိုကျော်လို့ ပြေကိုနင်း
မင်းကိုဆက်လောက်၊ မတစ်ယောက်။
- မ - နတ်ထိပ်ကကျူး
ရှိဘူးတဲ့မောင့်အပြင်
ရှမ်းမြို့ကိုးခွင်
ရှမ်းကိုးခွင် မောင်အပြင်မရှိ
တစ်ပြေထောင် တစ်ကောင်ပေါက်တယ်
ထွန်းမြောက်ပါဘိ။
- ၁၈။ က - ပုဆိုးဖြူမှန်ကူကွက်
နက်စာလည်းခြုံ ညလည်းခြုံ
ခြုံနေရက်နဲ့ ချမ်းလေခြင်း၊ ချမ်းလေခြင်း။
- မ - မိနင့်မောင်မှာ
နက်စာလည်းဆုံညလည်းဆုံ

ဆုံနေရက်နဲ့ လွမ်းလေခြင်း၊ လွမ်းလေခြင်း။

၁၉။ က- ဂနိန်သစ်နု၊ အရင်းထားလို့အဖျားဖု
သစ်နုအိမ်တိုင် ခိုင်လေလော ခိုင်လေလော။
သဘောတူလို့ ယူမယ်ဆိုရင်
အိမ်ထောင်ပြု မင်းမှုကို
ပိုင်လေလော ပိုင်လေလော

မ - တောင်ယာသခွား အခွံနွေး(နွာ)လို့အစိမ်းစား
အင်အားဖြစ်မယ် ထင်ဘူးလေထင်ဘူးလေ။
တကုန်းခွာ တစ်ရွာသား
အိမ်သားဖြစ်မယ် ထင်ဘူးလေ ထင်ဘူးလေ။

၂၀။ က- မတူမတူ လက်သမား။
မတူမတူအိုင်ချိုးဖြူ
အိုင်ချိုးဖြူကားလား အိမ်ထဲထား
လုပ်မယ့်သူ များသလား။

မ - အာမဲ အာမဲ ပန်းအာမဲ
ပိတုန်းဖိုမ၊ စုပ်နေကျ
ခါတိုင်းစုပ်လဲ၊ မစုပ်ပဲ
လာမြီ လာမြီ မလာပဲ
ခုတုန်းခါမှ လာတယ်ပေါ့
ဘာလုပ်နေလဲ၊ ဘာလုပ်နေလဲ။

က - အလိုလို- အလိုမယ်လှ
 တို့မောင်မှာ စကားထင်လို့အရင်စ
 ခုနေ့စ ခုညဆိုလည်း
 တစ်ခွန်းလေးဘဲ မေးကြည့်မယ်
 ကြိုက်ရင်ဟော
 မယ်လှငယ်မှာ မုန်းရင်ပြော
 မုန်းရင်မောင်က
 လက်ဆောင်ပေးမယ်လို့ မေးမယ်ပ။
 မကြိုက်လဲပဲ
 ကြိုက်ယောင်ဆောင်လို့
 မောင့်လက်ဆောင်ကိုမလှမ်းနဲ့
 မချစ်လဲပဲ
 ချစ်ယောင်ဆောင်လို့
 စကားမောင့်အားမအမ်းနဲ့။

မ - ဂနိုင်းယာသား
 နွယ်ခေါင်ရှုပ်လို့ နွယ်ပုတ်များ
 ထွင်တော် ထွင်လယ်
 ယာသားဖြစ်မယ်
 ထင်ဘူးလေး။
 တစ်ရွာသူတစ်ရွာသား
 ချစ်သားထားလဲ
 ရည်းစားဖြစ်မယ် ထင်ဘူးလေး။
 တစ်ကုန်းခွာ
 တစ်ရွာသူတစ်ရွာသား၊ အိမ်သားဖြစ်မယ် ထင်ဘူးလေး။

၂၂။ က- လူငယ်သဘော
 စကားစလို၊ မောင်လှနှော
 ဝတ်မယ်တူစုံ
 ကွမ်းပင်ထက်
 ကွမ်းရွက်ဝါလဲ
 အတူငုံ
 ယုံအောင်စကား
 ရင်ထဲတွေးလို၊
 ပြောရေးငြား
 စကားနဲ့ကွယ်
 ကိုယ်လုံးသွယ်
 လူငယ်မောင်လဲ
 အိုခွဲမစိုး ၊ နံနဲ့ခြယ်။

မ - ဂနိုင်းထဲလဲ
 ညောင်ပင်အို
 ရွက်စိုမစိုး
 သစ်အောက်မယ်။
 မောင်လူပျို၊ မယ်အပျို
 သစ္စာဆို
 မောင်အိုမစိုး မယ်ကြောက်တယ်။

က - မိုးသားတစ်တက်စ
 နက်လို့မှောင်တယ် ယ တောင်တန်း
 လွမ်းသားနက်လို့
 အိမ်မက်ယောင်တယ် ယ တောင်တန်း
 မိုးမရွာဘဲ
 ထက်ကောင်းကင်မှာ တိမ်ပြာထုပ်လို့
 တိမ်ပုပ်စွဲ။
 မောင်မလာဘဲ
 ကိုးလကုန်လို့ ဆယ်လခွဲ
 လွမ်းဘဲစတင်နေမို့လော။

မ - မိုးသားတက်လဲ
 စနက်မောင်ဟာ
 တောင်မြင့်ဝှမ်း
 ချစ်သူဆုံလဲ
 လွမ်းလို့နေတယ်
 မောင်လှကောင်ကို
 မယ်မြင်ဝှမ်း။

၄။ က - ပုဆိုးကွက်သေး
 မိုးရေတင်လို့ နှင်းရည်မြှေး
 လေးတယ်ဆိုလို့ မညှစ်နဲ့
 မောင်လဲတစ်ကျေး
 မယ်တစ်ကျေး
 ဝေးတယ်ဆိုလို့ မပစ်နဲ့။

မ - ငှက်ပျောပင်ရင်း
ပန်းကုံးကင်း
ခြေရင်းမရှုပ်စေနဲ့နော။
တို့မောင်သတင်း
မိုးလို့ဝါလို့ဖျာလိုခင်း
သတင်းမပုပ်စေနဲ့နော။

၂၅၊ က- ထင်းရှူးပင်ငုတ်
အရင်းထားလို့ အဖျားခုတ်
အငုတ်ထင်းရှူး ဆူရဲ့လား။
ထင်းရှူးပင်ငုတ်
အရင်းထားလို့ အဖျားခုတ်
အငုတ်ထင်းရှူး မဆူလေသိ ဆူလေသိ
မောင်ကကြိုက် လိုက်လို့ပြန်ရင်
မယ်မွေ့ မယ်ဖ အစိတ်ထူးတယ်လေး။

မ - ထင်းရှူးဝက်ချိတ်
ပင်ခြေထားလဲ ပင်ဖျားစိတ်
ဝက်ချိတ်ထင်းရှူး နှင်းစိမ့်စို
တောင်ထိုကျင်းမှာ ဆူးရဲ့လား
မယ်မှန်းကြိုက်လဲ
လိုက်လို့ပြန်ရင်
မောင့်မွေ့လ မောင့်ဖ အစိတ်တူပါရယ့်။

က- မယ်မှန်းကြိုက် လိုက်လို့ပြန်ရင်
မလုပ်စေဘူး မကိုင်စေဘူး
ယာငန်းဦးမှာ သားကိုကျူး
တူးကိုဖော်လို့ နေစေမယ်
စားမလာလဲ ဝမ်းထဲဟာနဲ့ လိုက်လာဟ။
ဝတ်မပါလဲ ကိုယ်တင်ဝတ်နဲ့ လိုက်လာဟ။
မလုပ်မကိုင် မယ်လက်လုံးနဲ့
မောင်ဖုန်းတော်မှာ
အသာယိုင်လို့ စားစေမယ်။

မ - မောင်မှန်းကြိုက်လဲ
လိုက်လာရင်
ပုဝါနဲ့ထုပ်
ရွှေကြုတ်နဲ့လှောင်
မယ်မွေ့လ မယ်ဖ ခေါင်းရင်း
ညောင်ရေအိုးလို့
ပန်းထိုးစဉ်မှာ ကိုးကွယ်မှာပါ။

က- ဂနိုင်းသစ်နု
အရင်းထားလို့ အဖျားဖု
သစ်နုအိမ်တိုင် နိုင်တယ်လေး။
မယ်မှန်းကြိုက် လိုက်လို့ပြန်ရင်
ပန်းကတိုး ရုပ်ဆိုးတဲ့မောင်ဟာ
မင်းမှုကို ပိုင်နိုင်တယ်လေး။

မ - ဂနိုင်သစ်နု
အရင်းထားလို့ အဖျားစု
သစ်နုအိမ်တိုင် ခိုင်ရဲ့လား
သဘောတူလို့
ယူမယ်ဆိုရင် အိမ်ထောင်ပြု
မင်းမှုကို ပိုင်နိုင်ရဲ့လား။

၂၈ က - ကမ္မဝါ
ရွှေစာကျောင်း အောက်ချခါမှ
ငွေကိုပြ အရလာမေး
ညီမငယ်ကို ခေါ်မယ်လေး။

မ - ဆွမ်းဖြူချက်
ဆွမ်းကျက်ကျောင်းကို လောင်းကြည့်နော
သဘောတူယူမယ်ဆိုရင်
မယ်မွေ့လ မယ်ဖ အခွင့်တောင်းကြည့်နော။

၂၉ က - ရေချမ်းရွာ မြောက်နား
ဘုရားတဲ့ သုံးဆယ့်ငါးဆူ
အလယ်ဆူ ရွှေဂူနဲ့ထား
မယ်နဲ့မောင်သစ္စာထား
မြဲနိုင်ပါ့မလား။

မ - နှမအိမ်နား
ပန်းညှိပင်ကို
ရှင်းမဲ့အကြောင်း
ရေဟောင်းပက်လို့ ရေသစ်လောင်း
ဆုံမဲ့အကြောင်း
ဆုတောင်းပစ်လို့ ဆုသစ်တောင်း။

က - ဂနိုင်တံတား၊ ရေမဲနစ်ဆေးဆစ်သား
 တံတားလက်ကိုင်ဆေးဖြူတိမ်
 ခိုင်အောင်မောင်က ဆောက်မယ်ပ
 မယ်တို့စကား တစ်ခွန်းကြား
 မယ်တို့စကား မိုတည်ပ။

မ - ဂနိုင်တံတား၊ ရေမဲသား၊ တံတားလိုင် ဖယ်ဆောက်ခက်တယ်။
 ကိုရင့်စကား တစ်ခွန်းကြား
 နားကြားခက်တယ် ကိုရင်ရယ်။

က - မတုံးမပါး တစ်ဆစ်ကြား
 တင်ဝါးဖြစ်မယ် ထင်မိတယ်
 မယ်တို့စကား တစ်ခွန်းကြား
 အိမ်သားဖြစ်မယ်ထင်မိတယ်

မ - မပန်ရလောက်၊ ပန်းကြက်မောက်
 ပင်အောက်ကသာ၊ မျှော်ရတယ်
 မကြင်ရလောက်၊ မတစ်ယောက်
 အိမ်အောက်ကသာ၊ မျှော်ရတယ်။

က - အာလူးအာလူး၊ မြေမှာယူလို့ပြာမှာလူး
 အာလူးဖုတ်က စားမဝ။
 မချစ်စဖူး၊ ပြောစဉ်း
 ချစ်ဦးသူမို့၊ ခွဲမရ
 မ - မချစ်စဖူး၊ ကြင်စဉ်း
 ချစ်ဦးသူမို့၊ ခွဲမရ။

၃၃။ က- လွမ်းသောမျက်ရည်

အေးရွာထဲမှာ

ရွံ့မထားဘူး

ငါးမနေ

ကိုးနှစ်ဆက်

ဆယ်ရက်လင်းစေ

ကိုယ်လုံးသွယ်

မယ်ငယ်လှကို

လွမ်းမပြေ။

မ - အာမဲအာမဲ ပန်းအားမဲ

ပိတုန်းဖိုမ ၊ စုပ်နေကျ

ခါတိုင်းစုပ်လဲ၊ မစုပ်ပဲ

လာမြီလာမြီ မလာပဲ

ခုတုန်းခါမှ လာတယ်ပေါ့

ဘာလုပ်နေလဲ ၊ ဘာလုပ်နေလဲ။

၃၄။ က- တလ ပွင့်ဖြူ

ပွင့်လာလူ

မိုးဖြူထား မိုးခါးမမိစေနဲ့နော

မိုးခါးမိရင် ယော်တတ်တယ်

ရွာလုံးလယ်နဲ့ ရွာလယ်ထဲမှာ

ကျော်တတ်တယ်။

မ - မစားရငြား

သစ်ခွထက်မှာ သတင်းလွှား

မစားရဘဲ

မို့ဆန်ကွဲ

မြေထဲတွင်ဘဲယော်စေတော့

မရငြားလဲ မောင်ကံနဲ့၊ ရွာထဲတွင်ဘဲ ကျော်စေတော့။

- က - မစားရလဲ
အင်းခေါင်းလက်ပံ
ထလန် မရငြားလဲ
မယ်နဲ့မောင်မှာ သတင်းခံလို့
ပြန်ပြောမိတယ် ချစ်သူရယ်။
- မ - ငုတ်တောင်စောင်း
ကျောင်းခေါင်စွန်းမှာ ပွင့်တော်မူ
ပွင့်ဖြူထား၊ မိုးခါးမထိစေနဲ့နော
ချစ်သူထား၊ ရွာသားမသိစေနဲ့နော။
- က - အင်ကြင်းငုတ်တို မနုလို
ဝါဆိုမိုးဖွဲ မိုးလုံးကြ
မိုးဖွဲခံလို့ နပြီလော
မောင်တို့လူပျို မချစ်လို့
သမားဖက်လို့ အကြံရ
တစ်ယောက် သောသူနဲ့ အိုပြီလော။
- မ - သံနဲ့ပြဒါး ဆေးဖော်စား
ပြဒါးမသေ၊ သံမသေ
မီးသွေးကုန်လို့၊ လုံအိုးကွဲချေပြီ
တရွာသူတရွာသားကို ၊ ရေးစားထားမိတော့
ချစ်အားပိုလို့၊ ငိုခဲ့ရပြီ။
- မ - အိမ်တိုင်သစ်နု
သစ်ပြောက်ထု
သစ်နုအိမ်တိုင်နိုင်သလော
မယ်လဲအပျို မောင်လူပျို
အမှုကြီးငယ် နိုင်သလော။

က - ဂနိုင်သစ်နု
အရင်းထားလို့ အဖျားဖု
သစ်နုအိမ်တိုင် ခိုင်တယ်လေး
မယ်မှန်းကြိုက်
လိုက်လို့ ပြန်ရင်
ပန်းကတိုးမောင်ရုပ်ဆိုးဟာ
မင်းမှု ပိုင်နိုင်တယ်လေး။

၃၈။ က - ပြန်ရအုံးမယ်ကွယ် မလေးရယ်
ဘယ်မက ညာလက်ညှိုး
လမ်းထိုးလို့ ပြကွယ်
တောခြားလို့ တောင်ကွယ်
မယ်နှင့်မောင် ဝေးရပြန်တယ်
မ - ကွမ်းရွက်နဲ့ ဆား၊ လွမ်းရက်နဲ့ ထားခဲ့မှာလော။
ကွမ်းရွက်နဲ့ ဆန်၊ လွမ်းရက်နဲ့ ကျန်ခဲ့ရမှာလော။

၃၉။ က - ချိုးပဲ့လည်ပြာ
ခါပဲ့လည်ပြောက်
တံတားအောက်။
ရေသောက်လာလဲ ရေရှိရက်
မယ်တို့ ရှိရာ
မောင်တို့ လာ
မောင်တို့ လာလဲ မယ်ရှိရက်။

မ - ချိုးပဲ့လည်ပြာ
ခါပဲ့လည်ပြောက်
တံတားအောက်
ရေသောက်လာလဲ ရေမရှိ
မယ်တို့ ရှိရာ မောင်တို့ လာ၊
မောင်တို့ လာလည်း၊ ဘယ်ခါမယ်မသိ။

က - မနေသာပြန်ရအုံးမယ်
မမဖုန်း ကပိုကရို
ထားမျက်စချို
ကပိုကရို သိုကာလေပြန်ရ
မမျက်နှာ ခိုချိုပြီး
မုန်းလို့မရ။

မ - ရေချောင်းကောက်ကွေ့
ပုဇွန်ကွေး
မရွေးတမ်းဖမ်းကြမယ်။
ငယ်ခါမတွေ့
ကြီးခါတွေ့
မမေ့တမ်း လွမ်းကြမယ်။

က - ညောင်ပင်ကြီးထက်၊ အရိပ်ထွက်၊
ညောင်သီးချိုလို့ခိုအောင်းတယ်။
(သူ့သမီးအပျိုရှက်၊ အိမ်ထဲကမထွက်၊
အရှက်ကြီးလို့ပုန်းအောင်နေလော မိတယောက်)

မ - ငှက်တောင်စောင်း
ကျောင်းခေါင်စွန်းမှာ ပွင့်တော်မူ
ပွင့်ဖြူထား
မိုးခါးမထိစေနဲ့နော။
ချစ်သူထား
ရွာသားမသိစေနဲ့နော။

- ၂။ က- ကကြီး ခခွေး
စလုံး လူပျိုပေါက်ခါမှ
ဂဇယ်ဝင်လို နောက်တစ်ခါမှ
ထပါအုံးကွယ် မစာလုံးရယ်။
- မ - ခြုံယံအောင်း၊ ချောင်းထဲနေ
မြေပေါ်အိပ်၊ ငှက်ပျင်းကြီး။
သဘောတူ၊ မယူနဲ့တဲ့
မယ်မိလှ မယ်မိဖ ပြောဖူးတယ်
လူပျင်းကြီး။
- ၃။ က- ရေအင်း ရေချိုးမယ်
မှော်ရိုကြောင့်လို့ယားတတ်တယ်လား
မသိမသိ
မယ်ချစ်သူ မယ့်လူဦးမှာကို
မောင်ပြောမိ
ပြောမိလိုက်လို့ မှားတယ်လား။
- မ - မစားရလဲ
အင်းခေါင်းလက်ပံ
ထလန်မရငြားလဲ
မယ်နဲ့မောင်မှသတင်းခံလို့
ပြန်ပြောမိတယ်ချစ်သူရယ်
- ၄။ က- နန်းပေါ်တင်
ဆင်ပေါ်စီး
သမီးမယ်ဖြူ
တစ်ရာပေါက်လည်း တစ်ယောက်လူ
အဲ့လိုမောင်မှ
မယ်လှရှာ လို့ရုံပမယ်။

- တဘတ်မြိတ်သေးနှင်းပေါ်တင်
ရေပေါ်မှေး၊လေးတယ်ဆိုလဲ
မခါပ။
ခရီးဘယ်လောက်ဝေးဝေး၊
မလာဘဲလဲမနေနဲ့၊မျှော်လျက်မသွေ၊ နေပါ့မယ်။
- ဘုရားငုတ်တို၊ မဖူးလို၊
ဆွဲလွဲသံမကြားမ ဘုရားကြောင်းသိတယ်
ဖူးမိတယ်
မယ်တို့အပျို၊မချစ်လို၊
တယောက်သူနဲ့ အိုသံကြားလို၊
ရှူးတော့မယ်။
- ပွင့်ပန်းသေး၊ မြတ်လေးခတ္တာ
ကုန်းမှာဆင်း
ကျင်းမှာပေါက်တယ် ကြက်မောက်ဝါး
ခတ္တာပင်ရင်း၊ မွှေးလေခြင်း။
ရှေးခါကြောင်းရင်း
စမုံနက်
ရှင်ထွက်ငယ်နဲ့
ဝေးလေခြင်း။

၄၆။ က- အလိုနှမ
 နတ်နဲ့တူတယ် ကျေးလိုလှ
 နှမချစ်ငယ်
 ပူတယ်အစိတ်
 မယ်လှငယ်ကို
 မရသာလို့ ကိုယ်ချဲ့တိတ်။
 အိမ်လို့မမွေ
 မောင်ရုပ်ဆိုးမှာ လွမ်းမိုးစွေ။
 နေလို့မပျော်
 လူ့ရပ်ခွင်မှာ
 တတိုင်းအော်
 မပျော်မပါး
 မယ်နဲ့ကြုံလို
 ခုတုန်းဖျား။
 စားလို့မချို
 မယ့်ကိုလွမ်းတယ်
 တတ်တိုင်းငို။
 မယ်တို့စို့ကို မလာသာလို့
 ရောဂါဖြစ်တယ်
 ဟစ်လို့ငိုလဲ မယ်ပျိုမကြားပါဘူးလေး။
 မ - အလွမ်းအလွမ်း
 မောင်ပါးကက်လဲ
 မယ်မျက်နှာကို ဆယ်ခါနမ်း
 မယ်ပါးကက်ရော၊ ပန်းခက်ရော
 မယ့်ပါးအိုးရော ၊ ကတိုးရော။
 တို့မောင်လွမ်းတာ လွမ်းဖာသာ
 တို့မောင်ရင်သဲထဲနာတယ်လော။

တို့မောင်လွမ်းတာ လွမ်းသေးဘူး
 မယ်မှန်းလွမ်းရင် လွမ်းသာကူး။
 တို့မောင်လွမ်းတာ
 မုန်ညင်းစေ့လောက် ဆီးစေ့လောက်။
 တို့မယ်လွမ်းရင်
 ယာတောင်တန်းကြီး၊ ဆင်တစ်ကောင်လောက်။
 မျက်ရည်လုံးကြီး
 ပါးပေါ်တင်လို့ ရင်ပေါ်စီး
 မျက်ရည်လုံးလ
 ပါးပေါ်တင်လို့ ရင်ပေါ်ကျ
 ကျွဲပေါက်ကိုးကောင် လူးလောက်အောင်
 ဆင်ပြောင်ကိုးစီး
 မယ့်မျက်ရည် သောက်မပြီး။
 န- ညောင်ပင်ထက်
 ညောင်ရွက်ဝါ
 ညောင်ညှာမြဲစေ
 ရွှေညောင်ရွက်လည်း
 ကြွေခဲ့စေ။
 သစ္စာမြဲစေ
 ကိုယ်လုံးမှန်
 ရယ်သံသေး
 ယဉ်ကျေးငယ်သာ အိုခဲ့စေ။
 မ - တောင်ကုန်းပေါ် လက်ဖက်ခြောက်
 တပေါက်မိုးနဲ့စိုသလား
 ဆေးခြား၊ ငါးရက်ပျောက်
 တယောက်သူနဲ့အိုပြီလား။

၃၈။ က- ကျီးတစ်ကောင်၊ မြောင်ရင်လဲ
ငှက်ကိုစာရေး၊ ပေးရင်လဲ
ငှက်လိုမျိုး၊ အကောင်ငယ်နဲ့အစားထိုး
မီးခိုးအူရာ၊ လူတူရာ
အစာရှာလိုကြာသောလွမ်း
တို့မောင်စကား
ပင်းတယနှင့် ကန်လှပြည်ကို
ရောက်ဖူးလား။

မ - ထုံးဖြူဘုရား၊ ထည်လို့ထား
စကားပန်းနဲ့ညောင်အိုးတင်
သခင်ဘယ်သူလဲ။
တစ်ရွာသူတစ်ရွာသား
ရေးစားထားတော့
အိမ်ပါဘယ်သူခေါ်မာလဲ။

၃၉။ က- ပုဇွင်းပုဇွင်း
အခေါင်းကြောင်နဲ့ပ အတောင်ဝင်း(ဝိုင်း)
ပုဇွင်းသုံးကောင် အိုးထဲလှောင်
အတောင်ဘယ်နှယ် ခတ်ရမယ်။

မ - မယ်နှင့်မောင်
ရကြလေအောင်
ကြံပုံဘယ်နှယ်
မယ်ပုံစုတ်
မယ်ရုပ်ဆိုးလဲထုတ်ရမယ်။

အလိုလို အလိုမယ်လှ
 တို့မောင်မှာစကားထင်လို့အရင်စ
 ခုနေ့စ ခုညဆုံးမယ်
 တစ်ခွန်းရှေးလဲ မေးကြည့်မယ်
 ကြိုက်ရင်ဟော
 မယ်လှငယ်မှာ မုန်းရင်ပြော
 မုန်းရင်မောင်က
 နောက်ရင်းလှန်လို့ပြန်မယ်ပ။
 ကြိုက်ရင်မယ်က
 လက်ဆောင်ပေးလို့ မေးမယ်ပ။
 ကြိုက်ရင်မောင်က
 ကြိုက်ရောင်ဆောင်လို့
 မောင့်လက်ဆောင်ကို မလှမ်းနဲ့
 မချစ်လဲဘဲ
 ချစ်ယောင်ဆောင်လို့
 စကားမောင့်ကို မအမ်းနဲ့။
 မင်ရေသုံးဆင့် စလဲပွင့်
 ပွင့်တဲ့စလဲ အသီးတစ်လုံးထဲ
 စားပွဲတင် မင်ရေကျဲ
 ရုံးပေါ်တင်လို့ မင်းစော်ဖွား
 ပွဲသွားအိုင်နေ လှလွန်းပေ
 လူလယ်မှာရဲ ပွဲလယ်မှာတင့်
 ကြင်သူဖက်ငြား သခင်လားလို့
 မင်းသားထင်
 ပျိုမေ မကြင်ရဲ။

၅၁။ က- ကြက်ဖနီကြီး၊ ရင်ကိုလှန်လို့ တောင်ပံတီး
ကြက်ကြီးသုံးချီ၊ ရွာလယ်လေးထောင့်
စောင့်သောသစ်ပင်၊ သမန်းစင်မှာ တွန်လာပီ။
ပန်းကတိုးရုပ်ဆိုးမောင်မှာ ၊ ပြန်ချင်ပီ။

မ - ဂနိုင်ကျေးငှက်ချိုးမကူဘူး ခါမတွက်
တောကြက် မတွန်သေးဘူးဝေး။
ပန်းညှာဆွေး၊ မယ်ကြီးအိမ်က။
နောက်ပြန်လှန်၊ ပြန်ချိန်တန်သေးဘူးဝေး။

၅၂။ က- ဟေ့အပျို ဟေ့အပျို
ပဲတွန်ဟင်းနဲ့မင်းစားချို
ပေါက်ပေါက်ကြံကာ
တပေါင်းပွဲမှာ၊ ဝယ်ပေးမယ်။

မ- ငချိတ်ထမင်း၊ ပဲလုံးဟင်းနှင့်
ချိုးပွေရွက်ကို၊ ဘယ်လက်ကိုင်စွဲ
မစားရဘဲ၊ မယ့် ကံမဲ့။

၅၃။ က- သေနတ်ကိုတမ်းမှတ်ဆိတ်ကုံးနဲ့ခေါ်ပုံဆန်း
ယမ်းပူးကိုလွယ်မီးစာကြိုးကိုလက်မှာသွယ်
ဓားငယ်ခါးချပ်ဓားပဲ့တိုကိုရင်မှာပတ်
နှင်ကြိုက်မို့ရော၊ တို့မောင်နောက်ဘဲလိုက်မို့လော။

မ- ငွေထားငယ်၊ ဆယ်တောင်ချပ်၊ နှင့်မွေ့လက်(စ)လို့
နှင့်ဖဟာလား၊ ငါးလာလား၊ ခိုးလာလား
မယ်ကားမရ၊ နှင့်ဓားငယ်ဖိုး အိဆုံးရုံပ။

က- “ ပျော်တယ်အင်းရုံ၊ မဆင်းနဲ့
ဟင်းချိုထား၊ ဟင်းခါးရည်မသောက်ရ။
ကြိုက်တဲ့သူကို၊ မယူလေနဲ့။
အိတ်ဖြူထား၊ အိတ်တလားစ မလွယ်ရ။
ကြိုက်တဲ့သူကို မယူလေနဲ့။
အိတ်ဖြူဆိုးစ မလွယ်ရ။”

မ- မြင်းနီမြင်းနက်၊ မယ့်အိမ်ခေါင်းလဲ
ပြေးလို့နေတယ်၊ ခွာလေးဘက်
ဇက်ကလေးလုံး ၊ ပုခုံးပေါ်ငွေ
ရင်ကရွှေ၊ ပေါ်ကမိုးကြိုး
ရင်မှာပိုး၊ မိုးကြိုးလက်ရာ
မင်းလုံးနီလဲကတ္တီပါ။

က- ချိုးမှာလင်းပြာ၊ ခါမှာလည်ပြောက်
တံတားအောက်၊ ရေသောက်လာ။
ရေမှာ ဘယ်မရှိ။
မယ်တို့ရှိရာ၊ မောင်တို့ကလာ
ဘယ်ခါမယ်မသိ။

မ- တုံးအောက်ကခါ၊ အစာဆာလို့ဝေး
အတောင်ခါလို့၊ မပြေးပ
ဘုန်းတောက်တဲ့မယ်ဟာ
မောင်လာလို့၊ ဆောင်ခါမပြေး။

ခွဲ၆။ က- တောင်ပေါ်ရေတွင်း
နဂါးပက် ဝက်လူးအင်း
လူအင်းသာလို့၊ ဝက်လာရော၊ ဝက်လာရော
နှမသတင်း မိုးလောက်ရွာလို့၊ ဖျာလောက်ခင်း
သတင်းသာလို့၊
မောင်လာရော၊ မောင်လာရော။

မ- ငှက်ပျောဆင်အံ၊ ဖက်စိမ်းခံ
ဖူးတံဘာလို၊ သေးရတုံး
ချစ်ရိုးကေန် တကယ်မှန်
အကြံဘာလို၊ နှေးရတုံး။

၅၇။ က- နူးလေနုလေ
သစ်မျိုးမြန် ကနိန်တောင်မာ
ညောင်သပလေ
ကြွေလေ လလေ
စယ်ဆိုင်းပြိုင်ပွဲ ဝင်ရာမာ
မယ်ပလုံးပလေမို့ မောင်ကြပ်လေ။

မ- စပ်သီးပင်တန်း စပ်ဖူးဝေး
မောင်မြော်တန်းလဲ ကြပ်ဖူးဝေး။
ပန်းကိုမျှော်တန်း ပန်းဖူးဝေး
မောင်မြော်တန်းလဲ ရန်ဖူးဝေး။

၅၈။ က- တို့မောင်ပေးရာ ဆွေထုံးဗူး
လမပြန်ရာ ကြေးထုံးဗူး။
တို့မောင်အရူး ထင်နေလား
ထင်နေလား ထင်နေလား။

မ- အတိုင်းမဲနု လက်ထုပ်ဖလူ
တို့မောင်ပေးလဲ မယ်မယူ
ယူဘဲလိုသော် အထင်တော်
ယူများယူရင်
မိန်းမဘိုးထက် ကြိတ်ဘိုးခက်။

၅၉။ က- ခလက်ပင်ထက် ခွက်လထွက်
သီးချင်းဆိုင် ခိုင်ချင်းဆက်
အပွင့်ဆက်က မိုးကိုမျှော်လို
ရော်ချေပြီ။

မယ်တသက် မောင်တသက်

မယ်တို့အချစ်ကိုယုံလို့

မောင်ရဲ့အလွမ်း၊ တောင်လိုပုံ ကျန်ခဲ့ပြီ။

မ- ဖွေးဖွေးတဲ့ ဖြူဖြူ

မလေးမယ် ယာကန်သင်းနား

သွားနေတဲ့သူ။

တစ်နေ့ဆို မဆိုထားနဲ့

တစ်အားလည်း မောင်မကူ

တစ်အားဆို ကူဖို့ကောင်းတယ်

မောင်ကြီးရယ်.... ငယ်ပေါင်းလေချဲ့။

က- မရွာလေပဲ မိုးဟန့်နည်း

ရွာမယ်လို့ယောင်

တိမ်ဖြူထဲ တိမ်မဲမှောင်

မောင့်ကိုချမ်းအောင် ကြံလေလော။

မချစ်လေပဲ ချစ်မယ့်ယိုးယောင်

စကားရိုးနဲ့ နှုတ်ရိုးဖောင်

မောင့်ကိုလွမ်းအောင် ကြံလေလော။

မ- မှောက်ဆိုက် မှောင်ဆိုက်

တခေါင်းခင်လုံး၊ ရိုးရိုးရိုက်

မှောင်ဆိုက် ညင်းမွန်

ကြယ်မင်းခွန်၊ ကြယ်မွန်တစ်စု

လလိုလွန်လို့ ဝင်စပြု

မျက်နှာညှိုးငယ်၊ ပန်းတကုံးနှင့်

ဆွေးကုန်းသူမှာ ကျန်ခဲ့တယ်။

၆၁။ က - မတူ မတူ အိမ်ချိုးဖြူ
အိမ်ချိုးဖြူကားလား လက်သမား
လုပ်ထားပြီးပြီလား။

မ - မတူ မတူ အိမ်ချိုးဖြူ
အိမ်ဖြူကားလား၊ အိမ်ထဲသား
လုပ်မယ့်သူများ မဆီသေး။

၁။ က - မြတ်ပန်းလေးရယ်တဲ့ ဇီဝေါ
မလေးခင် ရွှေအိမ်ဦးက
ဖူးပွင့်ဝေဆာ
ပန်းဇီဝေါ
ပွင့်ပုံကမွှေး
ပျိုတို့မောင် မပန်ထိုက်တာမို့
ပန်းမြမြမွှေး။

မ - မြတ်ဘုရားရယ်တဲ့ရွှေတိဂုံ
ကံဆုံရအောင်လို့
ခင်လေးမောင် အတူသွားတယ်ကွဲ့
ဘုရားဖူးတဲ့ သန္တိဆောင်။
ပျိုတို့မောင်
ကံမဆုံသေးရင်လ
နောင်ဘဝမှာ ကံဆုံရအောင်လို့ကွယ်
ပန်းသပြေ ညောင်ရေလောင်းလို့
မြတ်ရွှေတိဂုံ ဘုရားမှာလ
ဆုတောင်းလို့သွား။

က - ပထဝီမြေညွတ်ပါလို့
မလွယ်ဘူးမောင့်သစ္စာ
မြီစောင့် လျက်ပါ
မောင့်သစ္စာ
မှန်ပေရဲ့အထူး။
မယ့်ထက်သာရွှေပင်တွေ့သော်လည်း
ကျွန်တော့မှာ မေ့နိုင်ပါဘူး။

မ - ချမ်းလို့ရယ်တုံ
မီးဆယ်ပုံ ၊ ပျိုလှုံလို့မနွေး
ချစ်တဲ့သူ
မောင်ယူလို့ပေးခါမှ
မီးလှုံထက်နွေး။

က - ပိတုန်း ပိတုန်း ပျားပိတုန်း
ပိတုန်းမ ယင်းတိုက်ပင်မာစုပ်နေကျ။
ခါတိမ်း စုပ်မြီမစုပ်ဘဲ
နတ်များ ဘယ်လို ဟောထားလဲ။
ခါတိုင်းလာမြီ မလာဘဲ
ရေးစား ဘယ်လိုပြောထားလဲ။

မ - ပုစဉ်း ပုစဉ် ရော့ရော့ရင်း
ပုစဉ်း ဖိုမ အင်ကြင်ပင်မှာ
စုပ်နေကျ။
စုပ်ခါမြီတိုင်းမစုပ်ဘဲ
ဘယ်များရောက်နေလဲ။

မယ်တို့ချစ်ခြင်း၊ ဆွေမျိုးချင်း
အကြောင်းဆုံလို ရုဗူးပ။

၄။ က - မိုးပဲချုန်းလဲ၊ မိုးလုံးညံ
တိုင်သားဖုံးလို၊ မိုးချုန်းသံ
မယ်တို့ပါး မို့မို့ ပေးနမ်းလဲ
ပန်းပွင့်ဦးမို့ အဖိုးတန်။

မ - မိုးပေါ်လမင်း တလုံးချင်း
ထွန်းလင်းတောက်ပ
သာယာကြယ်ပေါင်း ဝိုင်းရံခ။
ကိုယ်တို့ချစ်ကြောင်း အခွင့်တောင်း
ရေးစားဟောင်းမို့
အကြောင်းဆုံရတယ်ပ။

၅။ က - မန်ကျည်းပင်ထက် ရွက်နုထွက်
မန်ကျည်းကောက်ကွေး
ဟင်းထဲခပ်လို ချဉ်တယ်ပ။
မျက်တောင် ကောက်ကွေး
ဆံကောက်ကွေးနင့်
ဆေးဟောင်းအဆင်မို့ ယဉ်တယ်ပ။

မ - သာယာကြယ်ပေါင်း သိန်းသန်းသောင်း
ကြယ်ပေါင်းချင်းညီ လုံးချင်းစီ
ရေတွက်မရ။
သာယာနက္ခတ် ကြယ်ပေါင်းခ။
စိတ်ချင်းသိလို ကျောချင်းမီ
ပြုံးချင်းဆုံလို နလုံးတုန်

ရင်ခုန်တယ်ပ

မယ်နှင့်မောင် ဆုံအောင် ကြံဦးပ။

က - မြွေမှာတထား

ကျားမှာ သစ်ငုပ် အဖော်လုပ်

ကျောက်မာ သင်ဖြူ

ဆူးမှာမွေ့ယာ ပလွေးလုံးလ

ပဒုမကိုက်လို့ခါ

မကျလေလော ကျလေလော။

မယ်တို့ဆီ ကြိုက်လို့လာ

မရလေလော ရလေလော။

မ - သောကြာကြယ်မင်း တလုံးချင်း

လမင်းကို တုလို့ အရောင်ထွန်း

ကွန့်မြူးတယ်။

မယ်တို့ချစ်ခြင်းတယောက်ချင်း

ပျို့လေးငယ်လို့

ချစ်သူများလို့ ကျီစားတယ်လား။

က - ယက္ခန်းခတ်လို့ ချေကိုဆင်

ချေပင် ဘယ်ကရသလဲ

နားရှိလို့သာကြားလိုက်တယ်

မင်္ဂလာဆောင်မှာ ဘယ်ခါလဲ။

မ - မပန်ရသော ၊ ပန်းယင်းမာ

ယင်းမာပင်ရင်း၊ ချောလေခြင်း

မချစ်ရသာ ကံမပါ

ဆေးကအကြောင်း နည်းလေခြင်း။

၈။ က - ပုဆိုးပြာကွက်၊ ပိုးချေဆက်
အင်းကထွက်၊ စက်ယက္ကန်း
ပုဆိုးရောင် ညှိုး၊ တိုင်မီးခိုး
ညှိုးတယ်ပ။
မယ်တို့အလှမျိုး၊ မောင်ရနိုး
အကြောင်း မဆီလို့
စိတ်ညှိုးငယ်တယ်ပ။

မ - တုံးဖျားနင်း တုံးရင်းမငေါ်စေနှင့်
တုံးချော်၍ လဲတတ်တယ်။
သန်းခေါင်ကျော်ခြင်း၊ မောင်လယ်ခြင်း
နံနက်လင်း မယ့်သတင်း မကျော်စေနှင့်
မိဖဆဲတတ်တယ်။

၉။ က - တောတချုန်းချုန်း
ပတုန်း ဇော်ကနီ
လမ်းမှာဝဲလို့
အိုင်ထဲဝင်ချေပြီ
မယ့်မျက်နှာတပြုံးပြုံး
ကံမဆုံပဲ
အချိန်ဆွဲလို့ သုံးနှစ်ကျော်
တော်သင့်ပြီ။

မ - ကနိမ့်ထဲက၊ ပန်းဆွဲလွဲ
ပန်သူနည်းလို့ ပန်းဆင်းရဲ
မချစ်ရပဲ ၊ မောင့်ကံနည်း
မိဖဆဲလို့ ၊ လွဲခဲ့ပြီ။

- က - ခင်တို့မှာပိတ်ဖြူလေးတွေနဲ့
 မြင်သူငေးအောင် လှရှာတယ်
 မိုးအချုပ်မှာ နှမပျို
 ဆံတောက်ကလေး မတိုမရှည်နဲ့
 အိမ်လမ်းကို တန်းပြန်ကြတယ်
 လွမ်းဖွယ်ဌာနီ။
 ဟိုအရှေ့ဆို ရေမြောင်းတဝိုက်မှာ
 ပျိုတို့မောင် ရွှေယောင်ငိုက်ရယ်နဲ့
 ကွဲရိုက်ကာ ညံညံစီစီ
 အပြန်မှီအောင်ပ ညနေစောင်း
 ထွန်တဖက်မှာ
 ရွှံ့ပွက်တွေ တပေပေနဲ့
 ညာမေဖြူ ပျိုတစ်သိုက်ကို
 ရွာဆီကို အမှီလိုက်ရအောင်
 ပျိုတို့မောင်မှာ
 ကွဲရိုက်လို့မောင်း။
- မ - အကျီလေးရယ်တဲ့တိုက်ပုံဆင်
 ပျိုလေးခင် မက်မောမိတယ်ကွဲ့
 ပြုံးရယ်လို့ရွှင်။
 လူပျိုဆင်
 ဟန်ယဉ်ကျော့ကျော့မို့
 ပျိုလေးခင်မြင်ရုံနှင့်ရှူးလောက်တယ်ကွဲ့
 မောင်ကြီးရယ် ထူးတဲ့ယောက်ျား။

၁၁။ က - တမော့ သည်ယာအုပ်ဆီက

သမုဒ်လေးရေပြင်ကျယ်

ကျူးလို့လာတယ်

မောင်လာဆို ချစ်သူကဟန်ထား

အကြောင်းရယ်မဖန်

ကံမဆုံလို့

မမကြီးရယ်... မောင်ကြီးမှာ သမုဒ္ဒရာ ရေယဉ်ကျောမှာလ

တုံးလုပ်လို့မျော။

မ - အလွမ်းရယ်ဆို တောင်လိုပုံ

ပျိုတို့မောင် ယုံအောင် ပြောတယ်ကွဲ့

ယုံစားမိတယ်။

နှစ်တစ်ကု ဆုံလာဖို့အရေး

ရှေ့ဆက်လို့မယ် တွေးခဲ့တယ်

မကြင်နာပျိုမောင်ရဲ့စကား။

လွမ်းစေဖို့ဖန်

မလေးခင်ရွှေရင် ကြားမှာလ

ဇောစိတ်ဆပွား။

၁၂။ က - တစ်လိမ်လေးရယ်တဲ့နှစ်လိမ်

မလေးခင် ရွှေဉာဏ်များတယ်ကွဲ့

ခါးထောက်လို့မှိုင်း။

ပန်းနှစ်ခိုင်

ခွေယိုင်လို့ပန်ထား

နောက်နောင်ခါဉာဏ်မများနှင့်

မမကြီးရယ် ပြောမယ့်စကား။

- - အကြောင်းရယ်တဲ့က ကံမဆုံ
ပျိုတို့မောင် ဟန်ဆောင်ချစ်တယ်ကွဲ့
ပြောရယ်ရယုံ။
ပြောစရာမကုန်
ဟန်ဆောင်တဲ့ဉာဏ်များ
ပျိုလေးမောင် လူယဉ်ပါး ၊ စကားကိုလ
နားထောင်မိချင်
စိတ်ကူးနဲ့တင်
မောင်ရင်ရဲ့စကား
နောက်နောင်ကို ဖယ်ကာမထားနဲ့
မောင်ကြီးရယ်ပြော တဲ့စကား။
- က - အချစ်ရယ်ဆို ရင်ဆိုင်ပြောပါလို့
တိုးတိုးလေးရယ်တဲ့ မှာခဲ့မယ်
သူများရယ်ဆို ဖျက်စကားကိုလှ
နားထောင်နှင့်ကွယ်။
လူဖျက်ရယ်ဆို
ပြိုင်တူပြောတတ်ပါလို့
မယ့်စိတ် သဘောရယ်က သူ့ဖက်ပါ
မယ်နားယောင်လိုက်မှာ
မယ့်ချစ်သူ လူယုံတော်ပျို့စကားကိုလ
မမခင်လေးရယ်.....ရွေးချယ်လို့ပေါင်း။
- မ - မလိုသူ ညှိုးသူက
မောင့်မှာများ။

ရွှေနားတော်မထောင်လိုက်ပါနှင့်
သူပျက်ရယ်စကား။
လူမိုက်ကိုရှောင်၊ သူယောင်ကိုလွဲ
မောင်မမှားအောင် ခင်ပျိုမှာခဲ့မယ်ကွဲ့
လူလိမ္မာ သူတော်ကောင်းကိုလ
ပျိုမောင်ကြီးရယ်.....ရွေးချယ်လို့ပေါင်း။

- ၁၄။ က - ထက်ကောင်းကင် ဝတ် ဖျားဆီက
နတ်စကားလေးရယ်တဲ့မှာခဲ့မယ်
သုံးနှစ်ရယ်
ပညာသင်သွား
ဝေးရပ်မြေရပ်ခြား
ပညာတွေစုံအောင် တတ်ခါမှ
မမလေးထံ ပြန်လာမယ့် ယောက်ျား။
- မ - လွမ်းတယ် လေးရယ်တဲ့ လွမ်းတယ်
မောင့်တိုင်းပြည်နေတဲ့ ကျွန်းကိုလ
လွမ်းမိခဲ့တယ်။
မယ်တရွာ မောင်တကျေးရယ်ကြောင့်
လွမ်းစိတ်ရယ်မပြေ
စာခွေတဲ့ မောင်မပါး
ပျိုလေးမှာ လွမ်းစိတ်တွေဆပွား။

က - ရွှေမိုးညို မှောင်မှောင်မဲပါလို့
ငယ်ကတည်းက မိနင့်မောင်
ထားတဲ့သစ္စာ
ကျွန်သစ္စာမှန်ပါရဲ့လား
နောက်နောင်ခါ မောင်လာ၍ တောင်းမယ်ကွယ့်။
မောင့်သစ္စာ ကျိန်စာထားလို့
မလေးခင် ရွှေရင်ကြားမှာ
ဖုံးဖိလို့ထား။

မ - ပျိုလေးခင်မှာတဲ့ စကားကိုလ
နားစိုက်လို့ထောင်
လူမိုက်ကိုရှောင်
သူယောင်ကိုလွှဲ။
မဖန်သာ ကံမှာဆုံရအောင်လို့
ပျိုလေးခင် အိမ်ထောင်ဦး
မောင်ကြီးရယ်..ရှေးကရွယ်စူး။

က - ပျိုလေးမောင်အိမ်ပြန်ရောက်ခါမှ
လူကြီးစုံမိဘများရယ်နှင့်
တောင်းပါ့မယ် ငှက်ပျော်အုပ်ရယ်
ဖီးဆိုင်တင်လို့
ပျိုလေးအိမ်နေတဲ့လမ်းကို
မှန်းဆရွယ်စူး။

မ - တပြုံးပြုံးလေးရယ်တဲ့
 ပခုံးလေးရယ်တဲ့ လက်တင်ကာ
 ပိုကပ်လို့မှာ။
 စူးစူးရယ်တခါ
 စာစာရယ်တခါ
 စာစာရယ်တခွန်း။
 ချစ်တဲ့သူမောင့်စကားကိုလ
 ပျိုလေးငယ်မှာ .... တွေးဆလို့လွမ်း။

၁၇။ က - တောင်ကုန်းက ကျွန်းတက်ခတ်
 တီးတတ်မို့လဲ မြည်တယ်ပ
 မယ်တို့တရပ် မောင်တရွာ
 လွမ်းတက်မို့လဲလာတယ်ပ။

မ - နွားကုပ်၊ နွားကျား
 ရွာလယ်ခေါင်မှာ၊ ထွန်လို့သွား
 နွားကျားသခင်၊ ဘယ်သူလဲ
 ချောင်းသံနှင့် ဖိနပ်သံကြား
 အိုင်သားလို ဘယ်သူခေါ်မှာလဲ။

၁၈။ က - ညောင်ပင်ကရုက္ခစိုး
 အဖိုးလေးတန်ပါတယ်
 ရေထဲက ကျောက်ပတုံး
 ပွင့်တုံးလို့ ဆန်းတယ်ပ။
 သူ့သမီးအပျိုစင်
 မောင်ချစ်ကျွမ်းဝင်
 တကယ်ဆိုမ သူများနှင့်ညားတယ်ပ။

- မ - ကြက်ဆူရိုးနီ ၊ ပိုးကြိုးသီ
ပွင့်ချိန်လွန်လို့ မိုးကိုမျှော်
ယော်ချေပြီ။
မောင်လဲချစ်သူ မယ်ချစ်သူ
ချစ်သူဆိုလဲ မရပဲ
ရွာထဲစိုးစီ ကျော်ချေပြီ။
- က - ပိုးအကျီဖြူစ ၊ မဝတ်ရ
ချေစချော ၊ နှမြောပ
မယ်လဲအလ မောင်မရ
ပြန်ရမှာလဲ စကားကောင်းလို့ နှမြောပ။
- မ - တောင်ကုန်းက ဟင်းနုနွယ်
အပွင့်လွန်လို့ ဆူးသုံးခွ
မယ်လည်းအလ မောင်မရ
သူများတွန်းလို့ မုန်းလိုက်ကြ။
- က - မရွာလေပဲ မိုးဟန်နဲ့
ရွာမယ့်ယိုးယောင်
တိုင်ဖြူထဲတိုင်မဲမှောင်
မောင်ကိုချမ်းအောင် ကြံလေလော
မချစ်လေပဲ ချစ်မယ့်ယိုးယောင်
စကားရိုးနဲ့ နှုတ်ရိုးဖောင်
မောင်ကိုလွမ်းအောင်ကြံလေလော။

မ - ချိုးမလင်းပြာ၊ ခါမလင်းပြောက်
တံတားအောက် ရေသောက်လာ
ရေမာဘယ်မရှိ
မယ်တို့ဆီရာ မောင်တို့လ
ဆယ်ခါမယ်မသိ။

က - ကုန်းပေါ်သွား
ကုန်းခရ၊ ငုံးဥလိုထင်ခဲ့တယ်
ရေထဲဆင်း
ခရယားမို့၊ စူးလိုက်တယ်
လူထက်မက နတ်ထက်ပြလို
လလိတ်တယ် မြင်မိသူတိမ်း
ရှုံးလိတ်မယ်။

မ - ကျွဲပေါက်ချိုကား၊ လယ်လုပ်သား
ရေမရောက်တဲ့ လယ်ခွက်ကောက်
စလောက်ကန်း လယ်ရန်းတွင်
တရွာထဲနေ တမြေထဲသား
လဖက်ကမ်းလို့ ဆွေမျိုးတော်
တို့သူငါကို အုပ်ချုပ်နိုင်တယ်လော။

၂၂။ က - တုန်းအောက်ကခါ၊ အစာဆာလို့ဝေး
အတောင်ခါ၍၊ မပြေးနှင့်
ဖုန်းတောက်တဲ့မယ်ဟာ
မောင်လာလို့
ဆောင်ခါမပြေးနှင့်။

— တောင်ကုန်းပေါက်လက်ခြောက်
တပေါက်မိုးနှင့်စိုသလား
တဆေးခြား ၊ ငါးရက်ပျောက်
တယောက်သူနှင့်အိုပြီလား။

— တောင်ကုန်းခလက်
သီးချင်းဆိုင် ခိုင်ချင်းဆက်
အပွင့်ဆက်ပဲ ကြွေစေတော့။
မောင်ကတရက် ၊ မယ်တရက်သာ
မြင်စေတော့
အလွမ်းပြေတယ်ပ။

မ - သက်ကြီးရယ်တဲ့ ရွယ်အို
မောင်တို့ကြည့်ရင်တော့ကွယ်
အရွယ်တဲ့ တော်တုန်း။
ခေါင်းတုံးရယ်တဲ့ မယ်မမြင်
လပြည့်ရယ်ဆို လကွယ်ထားပါလို့
တရားကိုတဲ့ မဆင်ခြင်
ပျိုနားမှာတဲ့ နေ့စဉ်
ချစ်တယ်ဆို - ပျိုမေကမျှော်တုံး

၄။ က - ရွှေကုန်းသူရွာမြောက်နားမှာလ
ဘုရားလေးရယ်တဲ့ သုံးဆူပြိုင်
ဖူးမယ်လို့ထိုင်။
ကြက်လျှာတိုင်

မခိုင်လို့ ယိုင်လဲ။

မယ်နှင့်မောင် နှစ်ကိုယ်ထဲ

ဖူးရထိုက်ဘဲ။

မ - မြတ်ဘုရားရယ်တဲ့ ရွှေတိဂုံ

ကံဆုံရအောင်လို့

ခင်လေးမောင် အတူသွားတယ်ကွဲ့

ဘုရားဖူးတဲ့ သန္တီတောင်။

ပျိုတို့မောင်

ကံမဆုံသေးရင်လ

နောက်ဘဝမှာ ကံဆုံရအောင်လို့ကွယ်

ပန်းသပြေ ညောင်ရေလောင်းလို့

မြတ်ရွှေတိဂုံ ဘုရားမှာလ

ဆုတောင်းလို့သွား။

၂၅။ က - ကျွန်းသားခလောက်

ကျွန်းတက်ခေါက်

တောက်ကြွေမယ် မြည်သလား။

နေ့မာသုံးခေါက်

ညသုံးခေါက်

ရောက်လိုက်တယ် မြင်သလား။

မ - လမ်းနားတဆောက် ၊ အင်ဖက်ခြောက်

ကောက်ကြွေမိတယ်။

နေ့လည်သုံးခေါက် ၊ ညသုံးခေါက်

မောင်ရောက်သလားလို့ ၊ တဖက်ခေါက်

မောက်ကြွေမိတယ် ချစ်သူရယ်။

(၅၄-က)

(၅၄-၁)

သား ချော့ တေး (အောင်ငဲ့ချော့တေး)

- (၁) “ဒိုးဒိုး ရယ် ဒေါင်ဒေါင်
 ကိုမင်းခင် နွားကိုကျောင်း
 နွားတစ်ပေါင် တစ်ကောင်ကို
 နွားနက်ကလေးရာယ် ညှိပြာပြာနဲ့
 ဆီးပင်သာတဲ့ကုန်းမှာ
 ကိုမင်းခင် နွားပျောက်လို့ချုန်း။”
 “ကျူး ကျူး ကျူး
- (၂) သားရွှေဦး
 ငါ့သားလူဆိုး
 တစ်ဖက်ကုန်းမှာ
 နွားအုပ်မြင်ရင် မျက်စောင်းထိုး
 ကြိုးနဲ့လဲချည် နွယ်နဲ့လဲတုတ်
 သရက်ပု ကျောက်စုလမ်းကို
 ရွှေခြေချင် တခုတ်ခုတ်။”
 “ကျူး ကျူး ကျူး
- (၃) သားပန်းဖူး။
 မုန်းလိုလို ကောင်းတယ်လား
 ကြံသကာလိုလို တောင်းတယ်လား။
 တို့မွေ့သား ဖော်ဖွား လူးဖော်ကား။
 “ကျူး ကျူး ကျူး
- (၄) တို့မွေ့ပြောမယ် သားပန်းဖူး။
 တို့မွေ့ရွှေတုံး ပန်းဂမုံး
 တို့မွေ့အိမ်မှာ အလှဆုံး
 တို့မွေ့လက်က လူ

တို့မွေးအိမ်မှာ ခေါ်ပုတ်ဖြူ။

ကျူး ကျူး ကျူး။”

(၅) “အောအော ရယ် အာအာ

ရွှေကျီးညိုသစ်ပင်ဖျား

နားမယ်လိုလား”

“ကူးကော် ကူးကော်

ကူးကော်လေး ရွှေအတောင်မှာ

တစ်ကောင်ထဲ

တို့ချည်းနေ ပျော်ရက်သေးလော

တို့ထက်ကြီးတဲ့ တို့အရီးလေး။”

“ကျူး ကျူး ကျူး

(၆) တို့ဖသားဦး

မျက်နှာဝိုင်းလေးနဲ့

မောင့်ပန်းဖူး။

သားဦးသားလှ

ကြည့်မငြီးတယ်

ချီမဝ။

အလှပုံတော်

ကြည့်မဆုံးဘူး ကျွန်းလုံးပျော်။

ပုံတော်လေခြင်း

တို့ဖမွေး သားမောင်မင်း။

တို့ဖလုံးလုံး သားရွှေတုံး

ကျူး ကျူး ကျူး”

(၇) ပေါက်ကာတီး ပေါက်ကာတီး

မကြီးလာ။

ငှက်ပျော်ချိုနဲ့ ကြံချိုပါ။

ပါလဲပါဖူး

ပေါက်ပေါက်ဆုပ်၊ တင်လဲလူး

ဝိုင်းလို့ စားစေဖူး။

(၁) (ပေါက်ကာတီး ပေါက်ကာတီး လက်ခုပ်တီး လက်ခုပ်တီး)

ဆယ်လပြီး သုံးလရယ်

တို့အိမ်ထဲက လုံးကြူငယ်

တစ်ပေါက်ချ လုံးကြူဖ။

ဖိုးလမင်း မှန်တုံတုံ

ဘုန်းကြီး သင်္ကန်းခြံ

မခြံပါနဲ့ ကိုကြက်တော

ဘကြီးလာမှပြော

နင့်ဘကြီးလည်းငါမကြောက်

ဆေးအိုးတိုနဲ့ခေါက်

တောက် တောက် တောက်

(၂) အိုး.....အိုး.....အိုး.....

ကြက်ဦးတွန် နင့်ဖလယ်ထွန်သွားခဲ့ပြီ

အိုး.....အိုး.....အိုး.....

မေ့သားအိပ်တော့ကွယ်....

ချောသိပ်ပါမယ်.....

နို့ဆာရင်ကော်ဖီဖျော်တိုက်မယ်

ဒီတစ်ညဝယ်.....

အမေ့သားလေးအိပ်ပြန်တော့ကွယ်.....

သေးပေါက်လို့စိုကုန်ပါပြီကွယ်.....

- (၁၀) ပန်းနီပန်းဝါ ပန်းစကြာ
အင်ကြင်းရိုးနီ တုတ်နှင့်သီ
ဝါးလုံးသက်န်းကြိုးနှင့် တန်း
တံတား မီးလောင်ကျောင်းအောက်တပြောင်ပြောင်
တို့အိမ်နောက်ကျော မန်ကျည်းပင်
တုတ်ခွလေးချောင်းတင်။
တို့အိမ်ခလင်း ရွှေဖျာခင်း၊ ရွှေမင်းသမီးနား နင်းသွားခဲ့တယ်။
- (၁၁) ကျေးကန်း ကျေးကန်း
စပါးလှန်း
စိန်စာ စိန်စာ
စပါးပလာ။
ကလွဲငှက်၊ ကလွဲငှက်
ထမန်းချက်
ပေါက်လက်ငှက်ကြား
အလာခွင်မှာ ထမန်းစား
(ထမင်းစားဟေ့ ထမင်းစား)။
- (၁၂) ပေါက်ကာတီး ဖကြီးလာ
ငှက်ပျောချိုနဲ့ ကြချိုပါ။
ပါလဲပါဖူး
ပေါက်ပေါက်ဆုပ် တင်လဲလူး
ပိုင်းလို့စားစေဖူး။

ဆ) ဖိုးထုံ၊ ပေါင်ထုံ ၊ ဘယ်သွားတုံး ၊ ခလက်သီးဆွတ်သွား
 မှန်းခလက်သီး ၊ ထောင်းစားပစ်လိုက်ကုန်
 မှန်းဆုံ ၊ ခြကိုက်ကုန်
 မှန်းခြ ၊ ကြက်ကောက်ကုန်
 မှန်းကြက် ၊ ခွလေးနဲ့ပစ်သတ်ကုန်
 မှန်းခွလေး ၊ မီးရှို့ပစ်လိုက်ပြီးကုန်
 မှန်းမီး ၊ ရေနဲ့လောင်းသတ်လိုက်ပြီကုန်
 မှန်းရေ ၊ တောင်ပေါ်ကခွေးနက်ကြီးသောက်လိုက်ပြီကုန်
 ပြီးပြီးပေါ့ ၊ တူဝေဝေ

ကြီးချင်းမာယာတေးကဗျာ

ကြီးချင်းမာယာတေးကဗျာသည် အတာတက်ပွဲတွင်လည်းကောင်း၊
ညအချိန်အပျိုအိမ်အနီအနား သို့ရောက် လျှင် အပျိုလှည့်လာမည်ကို သိရှိရန်အတွက်
လူပျိုနှင့် အဖွဲ့သားများက ကြီးခြင်းမာယာကို အော်ဟစ်သီဆိုကြ သည်။
ဟန်ကြီးပန်ကြီး လုပ်နိုင်သည့် မိဘများကိုလည်းစောင်းချိတ်၍ လည်းသီဆိုကြသည်။

၁။ လမ်းနားသစ်ပင်
ပတူစွဲလို့ ပျားမွဲဝင်
သူလည်းဖွတ်ချင်၊ ငါလည်းဖွတ်ချင်
ဖွတ်ချင်သူများ
သစ်ပင်အောက်မှာ
တိုးမအားဟေ့ တိုးမအား
ပွဲတော်လာရောက်
မိတစ်ယောက်ကို
သူလည်းရချင်၊ ငါရချင်
ရချင်သူများပွဲတော်ထဲမှာ
တိုးမအားဟေ့တိုးမအား

၂။ စပါးထောင်းရာ ကြက်မလာ
ကြက်စားပေးစမ်း ကြက်ဖမ်းမယ်
ဟေ့ ကြက်ဖမ်းမယ်။
မယ်လမျက်နှာ
တဖက်စနဲ့ စောင်စကာ
မျက်နှာပြစမ်း ပုံဖမ်းမယ်ဟေ့
ပုံဖမ်းမယ်။

၃။ တောင်ပေါ်ရေတွင်း
နဂါးပက်၊ ဝက်လူးအင်း

သူ့အင်းသာလို့ ဝက်လာရော
မယ်လှသတင်း၊ မိုးလောက်ဝါလို့
အလောက်ခင်း၊ သတင်းသာလို့
မောင်လာရော။

နှိပ်ထင်းတား ရေမဲသား
သင်းထားလို့ ရယ်
ဆောက်ခက်တယ်။

မယ်တို့ ရည်းစား နောက်ကထား
ကေးဘယ်နှယ်ပြောပါ့မယ်။

သင်းရှူးပင်ငုတ်
အရင်းထားလို့ အဖျားခုတ်
အငုတ်ထင်းရှူး ဆူရဲ့လား။
မောင်ကကြိုက် လိုက်လို့ ပြန်ယင်
မယ်မွေ့လ၊ မယ်ဖ အစိတ်တူရဲ့လား။

သင်းရှူးပင်ငုတ်
အရင်းထားလို့ အဖျားခုတ်
အငုတ်ထင်းရှူး
မဆူလေသည့်၊ ဆူလေသည့်
မောင်ကကြိုက် လိုက်လို့ ပြန်ယင်
မယ်မွေ့လ၊ မယ်ဖအစိတ်
မတူလေသည့် တူလေသည့်။

ကြက်ဥနံ့သာ
ဆီပူထိုးလို့၊ အိုးထဲမှာ
ကြာယင် ကြက်ဥကွဲမစိုးဟေ့၊ ကွဲမစိုး။
မောင်ကကြိုက် လိုက်လို့ ပြန်ယင်
မယ်မွေ့လ၊ မယ်ဖက ဆဲမစိုးဟေ့၊ ဆဲမစိုး။

- ၈။ မောင်လည်းလူပျို
မယ်အပျို မယ်လဲအပျို
မောင်လူပျို တပေါင်းကျူး
တန်ခူးကုန်၊ ကဆုန်ကျယ်
သစ္စာဆိုလို့၊
အိုကြမယ်ဟေ့၊ အိုကြမယ်။
- ၉။ သစ်ကိုတား၊
ဝါးကိုချင်မတင်နဲ့နော
မောင်ကိုထား၊
တခြားမောင်ကို၊ ကိုယ်လုံးသွယ်
ငယ်သောမယ်က၊ မကြင်နဲ့နော
- ၁၀။ ပုဆိုးကွက်သေး၊ မိုးရေတင်လို့၊
နှင်းရည်မြွေး၊ လေးတယ်ဆိုလို့၊ မညစ်နဲ့၊
မောင်လတကျေး၊ မယ်တကျေး၊
ဝေးတယ်ထင်လို့၊ မပစ်နဲ့ဟေး၊ မပစ်နဲ့၊
- ၁၁။ ခွေးသေးပန်းမို့၊ မွှေးလွန်းတယ်၊
ပန်ချင်သူလည်း ခူးခက်တယ်။
သူဌေးသမီးမို့၊ ဟန်ကြီးတယ်၊
ချစ်မယ့်သူလည်းရခဲတယ်ဟေ့ ရခဲတယ်။
- ၁၂။ ညောင်ပင်ကြီးထက် အရိပ်ထွက်၊
ညောင်သီးချိုလို့၊ ခိုအောင်းတယ်၊ ဟေ့ခိုအောင်းတယ်။
သူ့သမီးအပျိုရှက်၊ အိမ်ထဲကမထွက်၊
အရှက်ကြီးလို့၊ ပုန်းအောင်းတယ်ဟေ့၊ ပုန်းအောင်းတယ်
- ၁၃။ တစ်တီတူးလှ၊ ချုံပေါ်ဝဲ၊ ချုံထဲကိုကျ၊
ချုံစူးလို့၊ သေရုံပ၊ ဟေ့ သေရုံပ။
မယ်ရဲ့အလှ၊ မောင်မရ၊
မောင့်မှာရှားလို့၊ နေရုံပဟေ့၊ နေရုံပ။

တောင်ပို.ရှိရာ၊ ခါကျလား၊ ခါစာပြစမ်း၊
 ခါဖမ်းမယ်ဟေ့၊ ခါဖမ်းမယ်။
 မယ်တို့.ရှိရာ၊ မောင်တို့.လာ၊
 မျက်နှာပြစမ်း၊ ကြည့်ဦးမယ်ဟေ့၊ ကြည့်ဦးမယ်။
 တောင်ကုန်းကုက္ကိုလိ၊ မနုလို၊
 ရေချိုမောင်ကဖျန်းမယ်ပ။
 မယ်လည်းအပျို၊ မောင်လူပျို၊
 စာတိုမောင်ကကမ်းမယ်ပ။
 ထနှောင်းပင်ပျို၊မိုးမယို၊
 အတူခိုရကောင်းဝှူးလော၊
 ကောင်းဝှူးလော၊
 မယ်လည်းအပျို၊
 မောင်လူပျိုအတူအိုရ
 ကောင်းဝှူးလော၊ကောင်းဝှူးလော။
 မန်းကျည်းပင်ပျို၊မနုလို၊
 ဝါဆိုမိုးကိုင့်သလား
 ကျုပ်တို့.လူပျို၊ မပြောလို၊
 မုဆိုးဖိုကို စောင့်သလောဟေ့၊ စောင့်သလော။
 နတ်သံတော်၊ ချိုမြအေး၊
 နှမလေးနေတဲ့ရွာ၊ မေးချင်လှတာ၊မေးချင်တာ၊
 ဘယ်ရွာကတုန်း၊ မိန့်ခွန်းတော်၊
 ရွှေနှုတ်ဖျားကကွယ် ညွန့်.ခဲ့ပါဘူး၊
 အရှေ့တရားနေပြောက်ထိုး၊
 ပုဆိုးဘယ်သူကမလဲ
 မောင်တို့.မျိုးရိုး၊ လူရုပ်ဆိုး၊
 ဆွေမျိုးဘယ်သူတော်မလဲ။

၂၀။ ထန်းလျက်ဝယ်ရာ၊
ထယ်တူးကန်လန်၊
အပျိုလှည့်ရာ၊
လူအိုကန်လန်ဟေ့ ကန်လန်။

၂၁။ လက်ပံသား၊ တံတားခင်းမိ၊
ချောယိယိဟေ့ချောယိယိ
သူများရည်းစား၊ စကားပြောမိ၊
ငရဲထိဟေ့ငရဲထိ

၂၂။ တံတားဦးကညောင်ပင်ဖြူ၊
ပွင့်ချင်လိုဖူး၊
သူသမီးအပျိုစင်၊
အလှဆင်မြင်ရရုံနဲ့ရူး

၂၃။ တောင်ပို့ရှိရာ၊ ခါရောက်လာ၊
ပိုက်ကွန်ချစ်မင်း၊ ခါဖမ်းမယ်ဟေ့ ခါဖမ်းမယ်
မယ်တို့ရှိရာ၊ မောင်ရောက်လာ၊
ရေးစားပုတ်နဲ့မောက်နောက်မှာထား။
စကားခဏပြောဦးဟေ့ပြောဦးမယ်

ချောက်ပင်ကုပ်ကွ၊ ရှောက်သီးစ၊
 သီးစတခိုင်၊ တညွှာထဲနဲ့၊ ကိုးလုံးပြိုင်။
 မယ်တို့အလှ၊ မောင်မရ၊ တညထဲနဲ့၊
 ခေးစားထားလို၊ သုံးယောက်ပြိုင်။
 အရှေ့ကဖွေးဖွေး၊ အဝေးကမြင်၊
 ညောင်ပင်ဖြူကြားက ပတ္တမြားနဲ့၊ တိမ်သားတင်။
 မယ်တို့စကား၊ ယုံမိမှား၊ အလကား၊
 သူဌေးသားမှူချစ်ခင်ဟေ့ သူချစ်ခင်။
 ခရက်ပင်ကြီး၊ လမ်းနားမှာရွှေ ကျီးအာလို၊
 သာယာတယ်ဟေ့ သာယာတယ်။
 မယ်လည်းအပျို၊ မောင်လူပျိုသတင်းသာလို၊
 မောင်လာတယ်ဟေ့၊ မောင်လာတယ်။
 ဗူးပဲ့လှခြင်း၊ ဗူးတိမ်ညင်း၊
 ဆွမ်းဟင်းချက်လောက်၊ ဗူးတညောက်နဲ့၊ မြူတစ်ညောက်။
 မယ်တို့လှခြင်း ရွာကိုပတ်၊
 ရပ်ကိုထွင်း မင်းကိုဆက်လောက်၊
 မယ်တယောက်ဟေ့၊ မယ်တယောက်
 သစ်ခွပန်းမို့၊ နီးတယ်လေး
 မယ်တို့အပျိုချောမို့၊
 လူပျိုစည်တယ်လေးဟေ့၊ စည်တယ်လေး။
 မန်ကျည်းပင်တက်၊ ရွက်နုထွက်၊
 မန်ကျည်းပင်တောင့်ကွေး၊
 ဟင်းထဲခပ်လိုချဉ်တယ်ပဟေ့၊ ချဉ်တယ်။
 မျက်တောင်ကျောလေး၊ ဆံတောက်ကွေးနဲ့၊
 ရှေးဟောင်းအဆင်မို့၊ ယဉ်တယ်ပဟေ့၊ ယဉ်တယ်။
 မိုးပေါ်ကြွလည်း၊ ကြယ်တစ်သိန်းနဲ့၊ ကြယ်တစ်သောင်း၊
 စန္ဒာလမင်း၊ တစ်လုံးကြွင်းကို တူဖူးပဟေ့၊ တူဖူးပ။

- မြေပေါ်ကြွေလည်း၊ လူတစ်သိန်းနဲ့၊ လူတစ်သောင်း
ပေါင်းလိုကြွေလည်း၊ မယ်တစ်ယောက်ကိုမိဖူးဟေ့ မိဖူးပ။
- ၃၀။ ယက်ကန်းရက်လို့၊ လွန်းတင်ခတ်၊
လက်ရာကောင်းလို့၊ ပိတ်ကောင်းရ၊ ပိတ်စထူတယ်ပ၊ ထူတယ်ပ။
ကောင်းကင်တလျှောက်၊ ဘုံပြဿဒ်၊
နတ်တူပဟေ့ နတ်တူတယ်ပ။
မယ်လချောလို့၊ ပြောလိုက်ကြ၊ ပြောလိုက်ကြ။
- ၃၁။ မကင်လည်းကော့၊ ကင်လည်းကော့၊
အမြီးနီနဲ့၊ ဇော်ဂျီငါးဟေ့ ဇော်ဂျီငါး၊
မဆင်လည်းကျော့၊ ဆင်လည်ကျော့ပါးအိုးနီနဲ့၊
နှုတ်ခမ်းပါးဟေ့၊ နှုတ်ခမ်းပါး။
- ၃၂။ သစ်ပင်လှလည်း၊ သစ်စံကျွန်း၊
သစ်မိမတုံးလုပ်လို့၊ ခွဲမရ။

မယ်တို့လှလွန်း၊ မဲ့မစွန်း၊
 လူ့ပြေတစ်ကျွန်း၊ မီးထွန်းရှာလို့၊
 အတုမရှိဟေ့၊ အတုမရှိ။
 အိမ်ကလည်းနေဆောင်ပြိုင်၊
 ခိုင်အောင်ဆောက်ထားတယ်။
 မယ်ကိုကြည့်လည်း၊ ဖယောင်းတိုင်နယ်၊
 ငေးမှိုင်းအောင်လှလိုက်တယ်ဟေ့၊ လှလိုက်တယ်။
 ရှောက်ပင်ကုတ်ကွ၊ ရှောက်သီးစ၊
 သီးလုံးလှလဲ၊ စား၍ချဉ်တယ်ပဟေ့၊ ချဉ်တယ်ပ။
 ကျောကကြည့်လဲလှ၊ နံဘေးကြည့်လဲ
 ယဉ်တယ်ပဟေ့၊ ယဉ်တယ်ပ။
 စံပယ်သစ်ခက်၊ ပန်းပွင့်ဆက်၊
 စံပယ်ပွင့်ဖို့၊ အမွှေးယဉ်တယ်ပဟေ့၊ ယဉ်တယ်ပ။
 မယ်တို့လေးခြင်း၊ စတောက်ကွေးနဲ့၊
 နံဘေးကြည့်လဲ၊ ယဉ်တယ်ဟေ့၊ ယဉ်တယ်ပ။
 ကော်စောပိုက်သေး၊
 မြင်းပေါ်တင်လို့ပွဲမှာခင်း
 ပွဲတွင်းကျလေ၊
 လှလေလေဟေ့၊ လှလေလေ။
 ကုန်းပေါ်သွားကုန်ခရ၊
 ငုံးဥလို့ထင်ခဲ့တယ်ဟေ့၊ ထင်ခဲ့တယ်။
 ရေထဲဆင်းခရယားဖို့၊
 စူးလိုက်တယ်ဟေ့၊ စူးလိုက်တယ်။
 လူတက်မက၊ နတ်ထက်မျှလို့လှလိုက်တယ်၊
 မြင်သူတိုင်းရှူးတော့မယ်ဟေ့၊ ရှူးတော့မယ်။

၃၈။ တုံးအောက်ကခါ၊ အစာရှာလို့ဝေး၊
အတောင်ခါ၍မပြေးနဲ့ဟေ့ မပြေးနဲ့။
ဘုန်းတောက်တဲ့မယ်ဟာ၊ မောင်လာလို့၊
ရှောင်ခါမပြေးနဲ့ဟေ့ မပြေးနဲ့။

၃၉။ စကောနဲ့ပြာ စကာနဲ့ချ၊
ဆန်ခွဲကျ ဆန်လုံးလ၊
ရက်ကြာထားမို့၊ ဝိုးစားမယ်ဟေ့၊ ဝိုးစားမယ်။
ရွာတွင်းမှာနေ၊

ရွာလယ်မှာထား
ပျိုချစ်သူနဲ့ငယ်ရည်းစား
ချစ်အားပိုလို့၊ ငိုခဲ့ရမယ်ဟေ့၊ ငိုခဲ့ရမယ်။

၄၀။ မိန်းမပျိုငယ် ဆံဖုတ်ချလို့၊ လင်ရလွယ်
မိန်းမပျိုကြီး လူမှန်းဝေးလို့၊ ခွေးမနီး
နီးမို့၊ နီးလာ ဆံပင်ဖြူနဲ့သွားမပါ။

တစ်ပွဲဝင်တစ်လင်ရနီး
မယ်ပါးကက်ကိုဆေးနီဆိုး
လင်လဲမရ ဆေးနီပူးဆုံးရုံပ။

ဘောင်းဘီဘောင်းဘီအပေါက်စီ

ဘောင်းဘီနီတွက်

တပွဲဝင်လဲ တစ်ခါဖွပ်။

(၆၈-က)

(၆၈-၈)

ခိန်းမဖောသော

ချေအိုးလပ်လို့

ချေခပ်ရာမှာ

မျက်လုံးဝါနဲ့

လင်တန်းဟော

ဟော၊ဟော၊ဟော။

မွေ့လဲမကြိုက်

ဖေကြိုက်

ပေးလားအီးမငါ့လက်စွပ်

နင့်မွေ့လက်လို့

နင့်ဖေကြိုက်ပူး

ပေးလားအီးမငါ့ထုံးပူး

အရီးအရီး အိုအရီး

အရီးသမီး

ခုံထားခါးဆိတ်

နိုးပေးလော့

အရီးအိုအရီး

ပရီးတဲ့ပရာ(ပလီပလာ)

မီးဆာတထွေး(သမီးထွေး)

အိမ်ဆာယာ(အိမ်သာယာ)

အိမ်ထဲမှာ

ခုံကိုထိုး

နိုးလိုက်အုံးမှ

အတနှီး- အတနှီး။(အရီး)

၄၃။ ပလူ ပလူ
 နောက်ဖက်တောင်မှာ ဖွေးဖွေးဖြူ
 ပလူဝါးဖျား
 ငှက်ကူးအော်လို့ ဆန်လော်နား
 ဝါးဖျားနီမ့်တုံမြင့်တုံနဲ့
 မယ်လှအိမ်နား
 ပလွေသံနဲ့စောင်းသံကြား
 တံခါးဖွင့်တုံပိတ်တုံနဲ့။

၄၄။ တို့ပေါင်သမီး
 ဖရုံသီးနွယ်လို့အရွယ်ကြီး
 မေးလူလဲမပေါ်
 လင်သော်လဲမရ
 တောမြားထဲကိုထွက်လို့သွားရင်
 ခေါင်းညှောက်မြားနဲ့ကျွဲလိုငှ။

၄၅။ သစ်ကိုထား ဝါးကိုအိမ်ခြင်မတင်နဲ့။
 မောင်ကိုထား တခြားမောင်ကို
 ကိုယ်လုံးသွယ် ငယ်သောမယ်ကမကြင်နဲ့။
 သစ်ကိုထား ဝါးကိုအိမ်တိုင်မထူနဲ့။
 မောင်ကိုထား တခြားမောင်ကို
 ကိုယ်လုံးသွယ် ငယ်သောမယ်ဟာမယူနဲ့။
 သစ်ကိုထား ဝါးကိုခင်နဲ့ ကြော်ပြီလား။
 မောင်ကိုထား တခြားမောင်နဲ့
 ကိုယ်လုံးသွယ် သူငယ်မဟာ ပျော်ပြီလား။
 သစ်ကိုထား ဝါးကိုအိမ်တိုင်ထူမို့လား
 မောင်ကိုထား
 တခြားလူကိုယူမို့လား။

တန်ခူးကဆုန်
 ခွဲတွေကုန်
 တဆုန်ပွဲမှာ ပျော်ဖို့လာ
 ပျော်ဖို့လာဟေ့ ပျော်ဖို့လာ
 ပုလွေ ပုလွေ
 ခုနှစ်ပေါက် ရှစ်ပေါက်စေ့
 ပလွေသာချင်း
 ခုနှစ်ပေါက် ရှစ်ပေါက်ထွင်း
 အလယ်လက်ညှိုး လက်သူခိုး
 လက်ညှိုးသီတာ
 လက်ရွှေဝါနဲ့
 မှုတ်လို့လာ။”

- ၄၈။ အလံ အလံ သံတံခါး
အကွက်အကွက် ယက်တံခါး
လင်ထားလို့ သားကိုသိပ်
အိပ်နေပြီလား
မျက်တောင်စင်းနဲ့ သေမင်းမ။
- ၄၉။ ဆေးလိပ်လေးရယ်တဲ့ မြနန်းထိုင်
မောင်ကယူ မယ်ကပေးတယ်ကွယ်
အေးမြကြိုင်ကြိုင်
ဆေးရိုးရယ်ကုန်
ကိုယ်တိုင်ပဲလာရ
သောက်ချင်ဆို မယ်ကပေးတယ်
ဆေးလိပ်လက်ဟောင်း
မောင်ကြီးမှာကွယ် သောက်လို့ကောင်း။

လုံ့လရွယ်တော်
 ဆေးမှာရောင်း ကျောင်းမှာပေါ်
 စွယ်တော်ငှက်ပျော
 အခိုင်လ အကျစော
 လမမယ်ချော
 အအိုစော အအိုစော။
 မိန်းမလလင် မဖြစ်ချင်
 နက်စစောစော
 အင်ဖက်တောကို စေတတ်ရာ။

၅၂။ တောင်ကုန်းမြေနှီ စလွန်းချီ
ညီအောင်မောင်က ပေါက်မယ်ပ။
ချောင်းပဲဆီလာ ချောင်းကူးထား
ရေမဲဆေဆစ်သား တထားလက်ကိမ်
အနောက်တောင်က ဝါးဖြူတိမ်
စိမ်အောင်မောင်က ဆောက်မယ်ပ။
လမ်းမကောင်းရင် ကတိုးမုန့်နှင့်ဆော်မုန့်ချ
ဘင်္ဂလားထီးနီ ကြယ်လေးစီ
ကြယ်စီဆယ့်ငါးချောင်း
ထားပေါင်းတရာ အနားကာ
လံပေါင်းအစိုက် နောက်ကလိတ်
သေနတ်ဆာတိုး ဆေးကရိုးမယ်ပ
ဦးကိုရိုးစေမယ် ပြောင်စာမျက်တော
ထူလေနှင့်
ခွေးယူကျားလေမိုးနှင့်။

၅၃။ အဝေးကြည့်ရင် တော်ပါတယ်လေး
နီးနီးကြည့်ရင် မယ့်မျက်နှာ
ကြောင်လျှာသီးလိုပ
မမကြီးရယ်....မဲနက်နက်ကြီး။

၅၄။ အိမ်မိုးခေါင်သက်ကယ်ကြား
စံစားနေတဲ့ ရွှေအိမ်မြှောင်
ကြီးတဲ့ဝဋ်ကောင်
ပိုးစုန်းမီးကို
မီးရောင်ပဲ ပျိုတင်မိတယ်
မှားတဲ့ မျက်စေ့။ ။

အထင်ရယ် မကုန်ပါတယ်လေး
 ဖဲလေးပုံ မောင်ဝင်ရိုက်သော်လည်း
 စုံတိုက်လေခြင်း
 ရှမ်းဖက်ကို မောင်မတင်လို့
 ကုတင်စုံ မောင်ချဆွဲတယ်
 မကြီးရယ် သုံးပေါက်ကျယ်ဖဲ။ ။

အဖြာဖြာရယ်လေ ဖုံးကာမဖိလိုက်ပါနှင့်
 မယ်လိမ်တာ သုံးခါရှိပေါ့
 ဆုံးစာတိရယ်တဲ့ ပေါ်တော့မယ်
 မယ်ချစ်ကာ သစ္စာစကားရယ်က
 နှစ်ယောက်သား အတူတူနေရအောင်လို့
 မမကြီးရယ် ပြောတဲ့စကား။

အရှေ့ရယ်ဆို ညောင်ပင်ဖျားမှာလ
 နားပေတဲ့ ငှက်မင်းစင်
 ပြေးမယ်ဆိုရင်
 မိုးမမြင်လေမမြင်တဲ့ နတ်သား
 မောင်ကြီးကိုနောက်ဖယ်ထားပါလို့
 မမကြီးရယ် စိမ်းရက်လေအား။ ။

ရွှေလရယ်ဆို ရောင်ဝါလင်းပါလို့
 မယ့်သတင်း လေးရယ်က မိုးလိုရွာ။
 မောင်တို့မှာ အသပြာငွေကြေးနှင့်
 တင်ခါပေးမယ်ပ ဖျိုကညာ
 မောင်တရွာ မယ်တကျေးပေမို့
 အားခဲလို့ လမ်းကိုပြင်

မယ်တို့အိမ် မောင်ရောက်ခါမှ
 နွားရယ်ဆို ကြန်စုံကြားရယ်နှင့်
 ကုန်တင်ခါရှာ၍ ကျွေးမယ်ပ
 တိုးလို့ကြီအုံး။
 ပျိုတို့မောင် အိမ်ထောင်ဦးမှာ
 ဇောစိတ်ရွှင်ပြီး။

၅၉။ ရွှေလရယ် မှန်လိုဝိုင်းပါလို့
 ခါတိုင်းရယ်တဲ့ မယ်မတူ
 အချစ်များသူ ခင်တာမူရယ်နှင့်
 မမကြီးရယ် စိမ်းတော့မှာလား။

၆၀။ မနေရ
 သေရမယ့် အတူတူ
 လက်ပံပင်သာတဲ့ ကိုင်းကိုလ
 ပျဉ်တိုင်းကိုယူ။
 အဖုံးရယ်ဆို ငါးဆယ်တန်
 အခံကို ရာကျော်ပေးမယ်လ
 ကြက်လျှာတိုင် မြိုင်မြိုင်စိုက်ပါလို့
 ရေကုန်ရာ ဖောင်တော်ဆိုက်အောင်ပ
 မကြီးရယ် ဦးတိုက်လို့မျှော။

မပျားရယ်ဆို
 နာပဲရယ်နဲ့
 အိပ်ခန်းထဲက တခွေခွေ
 သွေးတောင့်လို့သေ။
 မယ်သေရင် မြေမရှားပါဘူး
 သစ်ခေါင်းရယ်ဆို၊ အပိုမပြောပါဘူး၊ မှေးစက်လို့နား။

ပုတိုလေးရယ်တဲ့ပုတို
 ခုံဖိနပ်ကို ဆယ်ရံဆင့်ပါလို့
 တိုးမမြင့်လို့ မမြင်စေလို့
 မြေတောင်သွက်ခါမှ
 မမကြီးရယ် နှမ်းစေ့လောက်တိုး။ ။

ဆံပင်တွေဆီခြောက်
 ဖင်ကောက်နှင့်ခါးလိမ်
 မျက်ချေးတွေ ပလပွနဲ့
 လူပျိုတွေအမြင်ကပ်တယ်
 လင်ငတ်မကြီး။

တလိမ်လေးရယ်တဲ့ နှစ်လိမ်
 မလေးခင်ရွှေ ဉာဏ်မပျားနှင့်
 မမကြီးရယ် ပြောမယ့်စကား။

၆၅။ ထက်ကောင်းကင် ဝတီ* ဖျားဆီက
 နုတ်စကားလေးရယ်တဲ့ မှာခဲ့မယ်။
 သုံးနှစ်ရယ် ပညာသင်သွား
 ဝေးတမြေရပ်ခြား။
 ပညာတွေစုံအောင်တတ်ခါမှ
 မမလေးထံပြန်လာမယ့်ယောက်ျား။
 ပျိုလေးမောင် အိမ်ပြန်ရောက်ခါမှ
 လူကြီးစုံ မိဖများနှင့်တောင်းပျဲမယ်
 ငှက်ပျောအုပ်ရယ်က စီးဆိုင်တင်လို့
 ပျိုလေးအိမ် ဌာနေလမ်းကို
 မှန်းဆရွယ်စူး။

၆၆။ စာသူငယ် အဆိုကောင်းပါလို့
 လိုက်ခေါင်းရယ်တဲ့ရွှေဥမင်
 နားတဲ့ငှက်မင်းစင်
 လေ့လာရင်များမှာလ
 တောင်လေလာ မြောက်လေငိုင်းတယ်ကွဲ့
 မကြီးရယ်စိမ်းတော့မှာလား။

၆၇။ စူးစူးရယ်တခါ စာစာရယ်တလှည့်
 မောင်ကြီးထံမာယာနှင့် ဖြားယောင်းတယ်ကွဲ့
 ဦးဇေယျာန်နှင့်ဉာဏ်။
 မောင်မလာ မယ်ဟာက လျော့တင်း
 နောက်နောင်ခါ မောင်လာရင်ပ
 မလေးခင် ရွှေခံတွင်းနဲ့
 မမကြီးရယ် ပေးပေါ့ချက်ချင်း။

ဆံပင်လေး ကြက်တောင်စည်း

ငယ်ကတည်း မင်းနဲ့ငါ

ထားတဲ့သစ္စာ။

ဆံကေသာ

မှီပါပေါ့ ကျော့ဆုံး

မင်းနဲ့ငါ သစ္စာထား

မြဲပေါ့သက်ဆုံး။ ။

- ၆၉။ စပယ်ဖူးလေးရယ်တဲ့ ဖူးတံဆင်
 ပန်ချင်သူ ပျိုမောင်က
 လက်လှမ်းလို့ယူငင်။
 ပန်းသင်္ဃိုင်မြိုင် ယံတောမှာလ
 ပန်းမြတ်ထဆာ
 ပင်ထက်ယံ အမြင့်မှာလ
 ဆွတ်ခူးရန်ခက်တာမို့၊
 ပျိုတို့မောင်မပန်ထိုက်တာမို့၊
 ရှေးဘဝအကြောင်းကံကနဲ။
- ၇၀။ စံပယ်လေးရယ်တဲ့မြတ်လေးရုံ
 ပန်ချင်သူမောင်ခူးလို့ပေးမယ်ပ
 ပန်းမြတ်သည်ရုံ။
 အပွင့်ရယ်ကုန်
 ပန်းစုံတဲ့သည်တော။
 မောင်တို့မယ် မပန်ထိုက်တာကွဲ့၊
 ပန်းမက်သူမော။
- ၇၁။ စာသူငယ် အခိုကောင်း
 လိုဏ်ခေါင်းတဲ့ ရွှေဥမင်
 ကြီးချက်ကယဉ်။
 ရွှေဥမင်
 လေးတင်လို့ရွယ်မိ
 ရွှေလောက်စာ အဟန့်သေး
 ဝေးကမိ။

ခေါင်းလောင်းလေးရယ်တဲ့ ခိုးခုံ
မလေးမောင် အောက်ပြည်ဆင်းပါလို့

မိုးထွက်နှင့်ကြူ။

မိုးကုန်နှင့် ပြန်လာပါဦး

ခေါင်းပေါင်းရယ် ရွှေဖော့လုံးရယ်နှင့်

ပြောစမဆုံး။

ချေသမင် စိုင်းခတ်

ရေငတ်လို့ တလည်လည်

နတ်ထားသည့် ရေကန်နားကို

သွားမိပြန်တယ်။

ချေသူငယ်လေးရယ် မလိမ္မာလို့

မုဆိုးဆို ရွှေစိန်ပြောင်းရယ်နဲ့

ချောင်းပစ်မှား။ ။

အဆွေကဖွေးဖွေး အဝေးကနေမြင်

ညောင်ပင်ဖြူကြားက

ပတ္တမြားနှင့်ခိုင်သားတင်။

မယ်တို့စကား ယုံမိမှား

အလကား

သူဌေးသားမ သူချစ်ခင်တယ်ပ။

၇၅။ အကျီပါးနီ ဇာဘော်လီ
 အကျီပါးလို့ အသားထင်
 မြင်ရုံနှင့်ပင် ပစ်မှားမိတယ်။
 ပါးအိုနီနှင့် နှုတ်ခမ်းပါး
 တပျက် မြင်ရုံနှင့်
 တို့ရေးစားထင်လို့
 ချစ်ခင်မိတယ် အမိငယ်။

၇၆။ ကြိုးတိုကြိုးတို မဆိုနဲ့
 ကြိုးစလိမ် ထိပ်စဖွား
 ကြိုးစထား ခက်တယ်။
 လူအို လူအို မဆိုနဲ့
 အပျိုနားမို့ ကြားခက်တယ်။

၇၇။ ခင်တို့မှာ ပိတ်ဖြူလေးတွေနဲ့
 မြင်သူငေးအောင် လှရှာတယ်
 မိုးအချုပ်မှာ နှမပျို
 ဆံတောက်ကလေး မတိုမရှည်နဲ့
 အိမ်လမ်းကိုတန်းပြန်ကြတယ်
 လွမ်းဖွယ်ဌာနီ။

ဟိုအရှေ့ဆို ရေမြောင်တဝိုက်မှာ
ပျိုတို့မောင် ရွှေယောင်ငိုက်ရယ်နဲ့
ကွဲရိုက်ကာ ညံ့စိစိ
အပြန်မှီအောင်ပ ညနေစောင်း။

ထွန်းတဖက်မှာ
ရွံ့ဖက်တွေ တပေပေနဲ့
ညာမေဖြူ ပျိုတသိုက်ကို
ရွာဆီကို အမှီလိုက်ရအောင်
ပျိုတို့မောင်မှာ
ကွဲရိုက်လို့မောင်း။

တောင်ငူကွမ်းသီး
ဆေးရွက်ကြီး
ဆားစေးတင်လို့ ထုံးနင့်ရေး
ကွမ်းသီးများလို့ ဖန်တယ်ပ။
မောင်တို့အပျိုကြီး အိုင်ချင်းနီး
ရေးစားခေါ်လို့ တော်ပူးပ
စရံပေးလဲ ပြန်ပေးမယ်ပ။

သူ့အမေ စောက်ဟန်ကြီးပါလို့
သူ့သမီးရယ်တဲ့ ခပ်တည်တည်
အရှုံးတောင်မှ ဖလှယ်။

လှယ်တော့လှယ်
လှယ်လူမရှား
မမကြီးရယ်....ဖိုးအိုနှင့်ညား။ ။

၈၁။ အဖြာဖြာရယ်လေ ဖုံးကာမဖိလိုက်ပါနှင့်
မယ်လိမ့်တာ သုံးခါရှိပါပေါ့
ဆုံးဇာတ်ရယ်တဲ့ ပေါ်တော့မယ်။
မယ်ချစ်တာ သစ္စာစကားရယ်က
နှစ်ယောက်သား အတူနေရအောင်လို့
မမကြီးရယ်....ပြောတဲ့စကား။

၈၂။ မယ့်မျက်နှာ ဖြူဖြူလွ
မမြော်ရ ခါလယ်ကျော်
စိမ်းပါနဲ့ နော်
ဆွေမျိုးရယ်မတော်
မြော်ပေတဲ့နေ့တိုင်း
မယ့်မျက်နှာ ဖြူဖြူဝိုင်းကိုလ
မမကြီးရယ်....လွမ်းပေါ့နေ့တိုင်း

၈၃။ အစဦး
မချစ်ဘူးရယ်တဲ့ သူဆိုရင်
ဝေးဝေးကရှောင်ချင်
ရှောင်တောင်ရှောင်
မယ်ရှောင်တောင် မယ်မညှိုး
မယ်ထက်သာ မောင်ရှာပြမယ်ဗျ
မမကြီးရယ်....သုံးညမချား။

ဆွေးသေးပန်းမို့ ၊ မွေးလွန်းတယ်
 ဝန်ချင်သူလဲ ၊ ခူးခက်တယ်
 သူဌေးသမီးမို့ ၊ ဟန်ကြီးတယ်
 ချစ်ခင်သူလဲ ၊ ရခဲတယ်။
 ကစော့ပင်ကုပ် ၊ ပိုးယားထုပ်
 မလုပ်လေနှင့် ကြွေလိုက်မယ်
 သူ့သမီးငုတ်တုပ် မျက်ချေးထုပ်
 မလုပ်လေနဲ့ ငိုလိုက်မယ်။
 သစ်ပင်လဲ ၊ သစ်ပိုးထိုး
 ပျဉ်ပဲ လုပ်လဲ
 အောက်မှာထားလို့ ချစားပြန်
 မယ်တို့လမျိုး ၊ အဆဲဆိုး
 မင်းကတော်လုပ်လဲ
 အဆဲဆိုးလို့ အမိုးမတန် ၊ မဟန်ပ။
 စကောနဲ့ပြာ ၊ စကာနဲ့ချ
 အိုခါနီးမ စကားလ။
 စကောနဲ့ပြာ စပွေတိုနဲ့ထောင်း
 အိုခါနီးမ စကားကောင်း။
 စကောစုပ်နဲ့စပါးပြာ
 အိုခါနီးမ စကားသာ
 စပွေတိုနဲ့စပါးထောင်း
 အိုခါနီးမ စကားကောင်း။

၈၈။ ကြိုးကြာဖိုမ

ချုံပေါ်ဝဲ ချုံထဲကျ

ချုံစုစုလို၊ သေဖူးတယ်။

မယ်လဲအလှ မောင်မရ

ချာချာရှူးလို၊ သေဦးမယ်။

၈၉။ ခလက်ပင်ကြီး၊ လမ်းနားနီး

အသီးရွှေဖို၊ မောင်လာတယ်

ဆွေလဲမနီး၊ မျိုးမနီး

အိုင်ကြီးခိုဖို၊ မောင်လာတယ်။

နေရိုးရာ သံချပ်ပေါင်းချုပ်

ဣန္ဒြေစုဆောင်းတင်ပြသူ - နေရိုးအောင် (တောင်ကြီး) (၀၉-၄၂၈၃၂၈၁၀၂)

(၈၆-၁)

ဓနရိုးရာသံချပ်များ

ဓနရိုးရာသံချပ်သီဆိုပုံမှာ မြန်မာရိုးရာသံကြိတ်ချိန်ခါတွင် သီဆိုကပြ
သောကြောင့် သံချပ်သီဆိုပုံနှင့် တူသော်လည်း သံချပ်စပ်ထားပုံ၊ သီဆိုပုံနှင့်
သီဆိုသည့် အချိန်ကာလမှာ ကွဲပြားခြားနားသည်။

ဓနရိုးရာသံချပ် စပ်ဆိုကြရာမှာ ဓနရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအပေါ်အခြေခံ၍
စပ်ဆိုကြသည်။ ၎င်းပြင်ဓနဒေသ တောတောင်ရေမြေနှင့် ရိုးရာလုပ်ငန်းထွက်ရှိသည့်
သီဆိုနှင့် ဓနလေ့အပေါ်အခြေခံပြီး စပ်ဆိုလေ့ရှိကြသည်။

ဓနသံချပ်ကို ဓနရိုးရာလေ့ဖြစ်သည့် နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲ အတာတက်ပွဲတော်
တွင်လည်းကောင်း၊ အလှူ မင်္ဂလာပွဲပြီးအချိန်တွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ
ကျင်းပသည့် ဖျော်ဖြေရေးညှိပွဲတော်တွင်လည်း၊ တက္ကသိုလ် မောင်မယ်
ဆင်လွင်ကြိုဆိုပွဲတော်တွင်လည်းကောင်း၊ တရွာနှင့်တရွာလက်စားချို၊
လက်စားဆပ်ပွဲတော် တွင်လည်းကောင်း၊ ယာယုတ်ပွဲတော်သီဆိုချိန်တွင်လည်းကောင်း၊
ပွဲတော်အသီးသီးပြီးဆုံးချိန်တွင် အပျိုလူပျိုကာလ သားများ မီးဆူခံချိန်တွင်
တွင်လည်းကောင်း အိုးစည်ဝိုင်းဖြင့် သီဆိုကပြပြီးသံချပ်ထိုးကြသည်။ လူပျိုတို့ အပျိုလှည့်
နန်းသွားရာတွင်လည်း သံချပ်ထိုး သီဆိုတီးမှုတ်ကြသည်။

၁။ တောင်ကြီးမြို့ပေါ်ဓနရိုးရာသံချပ်များ

၁။ တောင်ထရံမှာ ဆီဘူးဆွဲ၊ မြောက်ထရံမှာ ဆီဘူးဆွဲ သမက်မျက်နှာ
စပ်ဖြဖြဟေ့ စပ်ဖြဖြ။

၂။ တောင်ထရံမှာ ဆီဘူးချပ်၊ မြောက်ထရံမှာ ဆီဘူးချပ်၊ သမက်မျက်နှာ
ပြောင်စပ်စပ်ဟေ့ ပြောင်စပ်စပ်။

၃။ တောင်ထရံမှာ ဆီဘူးချိတ်၊ မြောက်ထရံမှာ ဆီဘူးချိတ်၊
ယောက္ခမမျက်နှာ ခပ်မိုက်မိုက်ဟေ့ ခပ်မိုက်မိုက်။

၄။ ထင်းတချောင်းထဲဆွဲချိုးလိုက်-နွားများကွဲရင် (ကျားကကိုက်)။

၅။ ထင်းတစည်းလုံးဆွဲလို့ချိုး-တို့စည်းလုံးတာ (ခံနိုင်ရိုး)။

၆။ အစိမ်းစားလဲ-ပဲစာဥ၊ တို့လက်တွဲလဲ (ကြာပြီ)။

- ၇။ တောင်ထရံမာဆီဖူးဆွဲ-မြောက်ထရံမာဆီဖူးဆွဲ တို့.များကြားထဲ
(သွေးမခွဲဟော့)။
- ၈။ တောင်ထရံမာဆီဖူးငြို-မြောက်ထရံမာဆီဖူးငြို တို့.များကြားမှာ
(လောက်ကောင်ရှိ)။
- ၉။ သတိဆိဆိဆွေ့ကိုလမ်း-တွဲတွဲလက် (မဖြုတ်တမ်း)။
- ၁၀။ ပင်စိမ်းသီးလောင်လို့နီ၊ တို့.များမန်းတဲ့ပန်းတိုင် (ပွန်လုပ်)။
- ၁၁။ မက်မန်းသီးယိုထိုး၊ မန်မန်ဆွေ့လို့ဆွေ့ကိုတိုး တိုးပလေနေ့မာ
ပလော်မို့လာ ပလော်ဂူးလော-ပလော်ဂူးလော။
- ၁၂။ ပင်စိမ်းသီးပိုးထိုး၊ တောင်ကြီးသူမရအောင်ပိုး
(ရအောင်ပိုးဟော့၊ ရအောင်ပိုး)
- ၁၃။ ပင်စိမ်းသီး နေဆာလောင် မိန်းမလက်ဆောင်ပေးရအောင်
(ပေးရအောင်ဟော့၊ ပေးရအောင်)
- ၁၄။ ဘိလပ်ရည် အမြှုပ်ထ ငါယူမှာက ဓနမ (ဓနမဟော့၊ ဓနမ)
- ၁၅။ ဘိလပ်ရည် ချိုချိုလေး၊ ငါယူမှာက အပျိုလေး
(အပျိုလေးဟော့၊ အပျိုလေး)
- ၁၆။ သပြေပန်း ဘုရားမှာလှူ တောင်ကြီးသူမ ရအောင်ယူ
(I Love You...I Love You)
- ၁၇။ ငယ်ခါဒို့ဖပိုး ကျောကုန်းပူအောင် ဒို့ဖပိုး (ဒို့ဖပိုးဟော့၊ ဒို့ဖပိုး)
- ၁၈။ ကြီးလာခါ သူများပိုး မိနီသငယ် ရည်းစားထားတယ်
(သူများပိုးဟော့၊ သူများပိုး)
- ၁၉။ တောင်ကြီးသမဟန်ရေးလုပ် ယောက်ျားရမှ ဝတုတ်တုတ်
(မုန်လာထုပ်၊ မုန်လာထုပ်)
- ၂၀။ ထမင်းစားပြီးတစ်မျိုးလို အိပ်ယာဝင်လည်း တစ်မျိုးလို
(ဆေးလိပ်တို၊ ဆေးလိပ်တို)

ပင်စိမ်းသီး အညှာချွေချ၊ တောင်ကြီးသူမ ငါနဲ့ရ (ငါနဲ့ရဟေ့ ငါနဲ့ရ)
တနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ နေနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ မယ်တို့ရွာတောင်
ညောင်ပင်ရင်းမာထမင်းထုတ်နှင့် လူပျိုသိုး (လူပျိုသိုးဟေ့ လူပျိုသိုး)
တနှစ်လာလဲမဖြစ်စပ်၊ နေနှစ်လာလဲမဖြစ်စပ်၊

မောင်တို့ရွာမာအပျိုရှားတယ် တစ်ခုလပ် (တစ်ခုလပ်ဟေ့ တစ်ခုလပ်)
ခမောက်ဆိုးနှင်းရေတင်၊ လှပုံစုပ်လူရုပ်ဆိုးလို့အိုနိုးထင်
(အိုနိုးထင်ဟေ့ အိုနိုးထင်)

ခမောက်ဆိုးနှင့်ရေနပ်၊ အပျိုမြင်ရင်ဟတ်ဟတ်ထွားတယ်၊ တခုလတ်
(တခုလတ်ဟေ့ တခုလတ်)

အဝသားကျယ်အလယ်ပု၊ အပု လဲတို့ အသံအို၊

မယ်တို့အိမ်မှာအပိုင်ထားမယ် အိုးစယ်တို့ အိုးစယ်တို့။

ရတဲ့အမွေစုခွက်ဆွဲ၊ ယောင်ပေစုနှင့်အသံပဲ၊

မယ်တို့အိမ်မာမောင်ငယ်များတယ် လင်းခွင်းကွဲ၊ လင်းခွင်းကွဲ။

ဆေးပလွေ ခေါင်ထိုးဝါး၊ အိမ်ခေါင်မိုးမာ ပန်းဆွဲထား၊

အောင်ပန်းသားဟေ့ အောင်ပန်းသား

နှင့်ပလွေအဖျားခုပ်၊ ခြံစောင်ရင်းမာတိုင်ငုတ်လုပ်

အောင်ပန်းသားဟာမဖြစ်စုပ်၊ မဖြစ်စုပ်ဟေ့ မဖြစ်စုပ်။

တောင်ကြီးသမသုံးပန်လ၊ ယောက်ကျားရမှ၊ ချမ်းအင်သီး

(ချမ်းအင်သီး၊ ချမ်းအင်သီး)

မိနီရီးစားတဆယ့်ငါး၊ ရှိဘူးလို့ဆို၊ သုံးဆယ်ပို(သုံးဆယ်ပို၊ သုံးဆယ်ပို)။

တဈေးတခါ၊ အောင်ပန်းလာ၊ ဓါတ်ရှင်ရုံမာမိနီချိန်းတယ်ကျော်ဟိန်းလာ၊

အောင်နီနာမယ်၊

ကိုကျော်ဟိန်း၊ မိနီခေါ်တယ်၊ အကိုဟိန်း (အကိုဟိန်းဟေ့ အကိုဟိန်း)

ရွှေဥမှင်ဂူ ကလောသူ စောစောအိပ်ပြီးစောင်ထူထူ

(ကျောက်ခေတ်လူ၊ ကျောက်ခေတ်လူ)

ပင်းတယသူလဲစကားဝဲ၊ ပုန်းတလုတ်ကန်ထဲခူးတုပ်လဲ

(ရေအိုးကွဲ၊ ရေအိုးကွဲ)

၃၄။ ပင်လောင်းနောင်တရား၊ လဖက်ခူးထား၊ မိုးရမ်းဆက်များ၊ မီးလှော်ထား
(ရောင်းကောင်းလား၊ ရောင်းကောင်းလား)

၃၅။ အနွေးထည်ပါးပါး၊ အောင်ပန်းသား၊ ဝိစကီနှင့်နွေးထွေးသွား၊
ကြားပွဲစား ကြားပွဲစား။

၃၆။ ခြေသလုံးတုတ်တုတ်ဖိုးဝရုပ်၊ ဟဲဟိုးသမင်နှင့်ရှုပ်
(အာလူးပြုတ်၊ အာလူးပြုတ်)

၃၇။ ဆိုက်ကားစီးသွား၊ ရွှေညောင်သား၊ ရထားချိန်မှား၊ နောက်ကျသွား
(တန်းစီထား၊ တန်းစီထား)

၃၈။ ဖောင်တော်ဦးဘုရား၊ ရွှေအင်းသား၊ ငါးရှည်ဆေးခါးများများစား
(သောက်ရေကြား သောက်ရေကြား)

၃၉။ တင်းတိပ်ထူထူ၊ တောင်ကြီးသူ၊ ကက္ကူဘုရားမှာတောင်းဆုယူ
(ကြက်သွန်ဖြူ ကြက်သွန်ဖြူ)

၄၀။ ဟိုပုံးရေထွက်၊ ကုန်ကားပျက်၊ သနပ်ဖက်ပွဲရုံပုံးဆက်ခက်
(လမ်းလျှောက်တက်၊ လမ်းလျှောက်တက်)

၄၁။ ကျောက်တလုံးသားကြီး ထော်လာဂျီစီး၊ ဘောင်းဘီခါးစီး၊ ကျလုနီး
(လိမ္မော်သီး လိမ္မော်သီး)

၄၂။ တာတက်ပွဲမှာပျော်မို့လာ၊ မပျော်ဘူးလား၊ ပျော်ဘူးလား
(ပျော်တယ်ဟေ့ ပျော်တယ်ဟေ့)

၄၃။ ရွာငံသမအပျိုကြီး၊ ခိုးစားထားတော့စပ်ပြီးပြီး (စပ်ပြီးပြီးဟေ့ စပ်ပြီးပြီး)

၄၄။ ပင်းတယသမ၊ ဝတုတ်တုတ်၊ ယောက်ျားယူဖို့ဟန်ရေးလုပ်
(မုန်လာထုပ်၊ မုန်လာထုပ်)

၄၅။ နှုတ်ခမ်းပါးပြီး၊ အသားဖြူ၊ နောင်ချိုသမရအောင်ယူ
(I Love You... I Love You)

၄၆။ ဟဲဟိုးသမပါးပြင်နု၊ လူပျိုလာရင်ရှက်သွေးစု (အာလူးဥ၊ အာလူးဥ)

၄၇။ ဆေးပုလွေ၊ ခေါင်ထိုးဝါး လူနာမယ်အောင်ပန်းသား

(အောင်ပန်းသားဟေ့ အောင်ပန်းသား)

တောင်ကြီးသမိနီငယ်၊ ရိုးစားထားတော့ငယ်သေးတယ်

(ငယ်သေးတယ်ဟေ့ ငယ်သေးတယ်)

စပ်သီးစားချင်အပင်စိုက်၊ နေမရချင်ငါ့နောက်လိုက်

(ငါ့နောက်လိုက်ဟေ့ ငါ့နောက်လိုက်)

တနှစ်လာလဲဟေတိုင်းတိုင်း၊ နေနှစ်လာလဲဟေတိုင်းတိုင်း၊

နေမငယ်အပျိုဟိုင်း (အပျိုဟိုင်းဟေ့ အပျိုဟိုင်း)

မောတို့ဌာနေနေမြေ၊ နေမြေကလူပျိုတွေ၊ အပျိုချောနှင့်ညားပါစေ

(ညားပါစေဟေ့ ညားပါစေ)

တို့များရိုးရာပွဲတော်လာ၊ အပျိုလဲပါ၊ အိုလဲပါ၊ အပျိုနဲ့နဲ့၊ အိုချဲ့ချဲ့

(အိုချဲ့ချဲ့ အိုချဲ့ချဲ့)

ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ၊ တောင်ပေါ်ပွဲ၊ ဆောင်းနှင်းဖြူဖြူ တောင်ပေါ်သူ၊

ချစ်ရင်ခေါ်ထား တောင်ကြီးသား (တောင်ကြီးသား၊ တောင်ကြီးသား)

မပြင်လဲလှပြင်လဲလှ၊ ပါးအိုနီနီအသားဖြူ၊ ပင်းတယသူ

(ပင်းတယသူ၊ ပင်းတယသူ)

စကပ်တိုတိုအင်္ကျီပါး၊ မော်ဒယ်ဆိုတာ ဟေလိုလား

(အိုနားထား၊ အိုနားထား)

ယောက်ျားကျတော့လိုချင်တယ်၊ ထမင်းကျတော့ချက်တတ်ပူး

(ဟင်းအိုးတူး ဟင်းအိုးတူး)

တောင်ကြီးမြို့သူနှုတ်ခမ်းစု၊ ရိုးစားများလို့တို့မယူ

(ပန်းဆွဲဖြူ ပန်းဆွဲဖြူ)

ပင်စိမ်းသီးနေဆာလောင် ချစ်သူလက်ဆောင်ပေးရအောင်

(ပေးရအောင်ဟေ့ ပေးရအောင်)

ပင်စိမ်းသီးအညှာချွေချ၊ ရွာငံသမ၊ ရမ်းဆလှ (ရမ်းဆလှရိုး ရမ်းဆလှ)

ရေထွက်နဂါး၊ ရပ်စောက်သား၊ တောင်ကြီးသူနှင့်ရိုးစားထား

(မုန့်လင်မယား မုန့်လင်မယား)

၆၀။ အမေ့ချွေးမလှလှလေး၊ ပွဲခင်းထဲမှာလျှောက်လိုငေး

(အိကြာကွေး အိကြာကွေး)

၆၁။ စိမ်းလန်းစိုပြေတို့ဌာနေ ညစဉ်ဘုရားမှာတောင်းဆုချွေ

(ကောင်းမှုတွေ ကောင်းမှုတွေ)

၆၂။ တပွဲဝင်လည်းလင်ရနီး၊ နေပွဲဝင်လည်းလင်ရနီး ပါးစပ်ခေါင်းကို ဆေးနီဆီ
ဆေးနီဆိုးဟေ့ ဆေးနီဆိုး။

တပွဲဝင်လည်းလင်မရ၊ နေပွဲဝင်လည်းလင်မရ ဆေးနီဖိုးရိုး ဆုံးရုံပ
ဆုံးရုံပဟေ့ ဆုံးရုံပ။

၆၃။ ကလွှား (ကွဲ) ဖို့လက်ဆောင်၊ မြက်နုကောင်းဟေ့ မြက်နုကောင်း

၆၄။ စကောသစ်နဲ့၊ စပါးပြာ၊ အိုခါနီးမှစကားသာ (စကားသာဟေ့ စကားသာ
ဆန်ဗွေသစ်နဲ့၊ စပါးထောင်း၊ အိုခါနီးမှစကားကောင်း

(စကားကောင်းဟေ့ စကားကောင်း)

၆၅။ သူရဲ့ပေါင်မှာငါ့ကြောင်ရုပ် သူ့ရဲ့ခါးမှာငါ့ကျားရုပ်

ငါသနားလို့ငါးထားတယ် (ငါးထားတယ်ဟေ့ ငါးထားတယ်)

၆၆။ ထမင်းစားလည်း၊ ပဲတောင့်နဲ့၊ စကားပြောလည်း၊ အဖြောင့်နဲ့။

ဆံပင်ထားလည်း၊ လက်တဆစ်၊ အပျိုလုပ်လည်း၊ ခုတနှစ်
(ခုတနှစ်ဟေ့ ခုတနှစ်)

၆၇။ ဆံပင်ထားလည်း၊ လက်တဝါး၊ အပျိုလုပ်လည်း၊ ခုတလွှား

(ခုတလွှားဟေ့ ခုတလွှား)

၆၈။ ပင်စိမ်းသီးဆားတို့စား၊ တို့ကိုချစ်ရင်အိမ်ခေါ်ထား အိမ်ခေါ်ထားဟေ့
အိမ်ခေါ်ထား။

၆၉။ သပြေပန်း နားမှာထိုး ကလောသမ ရအောင်ဖို့ ရအောင်ဖို့ဟေ့ ရအောင်

၇၀။ ပန်းကိုလိုချင်၊ အပင်စိုက် လူပျိုလိုချင်၊ ဒို့နဲ့လိုက် ဒို့နဲ့လိုက်ဟေ့ ဒို့နဲ့လိုက်

၇၁။ မီးနံမယ် တောင်ထဲဝါး၊ လူနံမယ် တောင်ကွဲသား။

ပင်စိမ်းပင်မာပင်စိမ်းသီး မျက်တောင်ကျော့နှင့်ကျော့သမီး၊

ကျော့သမီးဟေ့ ကျော့သမီး။

ပင်စိမ်းပင်မှာပင်စိမ်းရွက်၊ မျက်တောင်ကျော့နှင့်ကျော့သမက်၊

ကျော့သမက်ဟေ့ ကျော့သမက်။

အသက် ၆၀ လူပျိုငယ်၊ ၈၀ ပြည့်မှ လူပျိုလှ၊ ၁၀၀ ပြည့်မှ မိန်းမရ
(မိန်းမရဟေ့ မိန်းမရ)

မိန်းမပိန်ရှည်၊ မယူလောက်လို့၊ ကုန်းလွင်လမ်းမှာ၊ လှူလိုက်မယ်
(လှူလိုက်မယ်ဟေ့ လှူလိုက်မယ်)

ဆူးချပ်တရုံ၊ တောင်တထောင့်နဲ့ မြောက်တရုံ မောင်ရှာလာလို့ စုံလာပြီဟေ့
စုံလာပြီ။

မိန်းမပုလု အိပ်ယာလု၊ အမှုရှုပ်တယ်၊ ကွာလိုက်မယ် ကွာလိုက်မယ်။
မိန်းမပိန်သေးအိပ်မနွေး၊ အလေးကိုက်တယ်၊ ကွာလိုက်မယ် ကွာလိုက်မယ်။

တအိုးထဲချက် တအိုးထဲစား ပန်းကန်ခွက်ပြောက် ဇွန်းရိုးကောက်
ငါးခြောက်ဟင်းနဲ့ ပေးစားမယ် ဟေ့ ပေးစားမယ်။

အကျီ လက်လုံး၊ ပခုံး လက်ကျ ခိုမေချော့ ခိုဖအိမ်မှာ မဝတ်ရ
(မဝတ်ရဟေ့ မဝတ်ရ)

ခိုချစ်သူ ခိုလှူအိမ်မှာ၊ ပြန်ဝတ်မယ်ဟေ့ ပြန်ဝတ်မယ်။

ဝါးပင်ပေါ်မှာ ငှက်ကြားနား၊ အကျီစိမ်းနှင့် ငါ့ရည်းစား
(ငါ့ရည်းစားဟေ့ ငါ့ရည်းစား)

ထမင်းစားလည်းစားပွဲနဲ့၊ မိန်းမယူလည်း နားဆွဲနဲ့၊ နားဆွဲနှင့်ဟေ့ နားဆွဲနှင့်
ဝါးပင်မှာလဲဝါးကပ်နှင့်၊ မိန်းမမှာလဲဆံညှပ်နှင့် ဆံညှပ်နှင့်ဟေ့ ဆံညှပ်နှင့်၊

ဝါးပင်ထိပ်ဖျားငှက်ကြား၊ ကိုယ်ရင်နေငါးရိုးစားလှ ရိုးစားလှဟေ့ ရိုးစားလှ
ထမင်းစားလည်းဟင်းချိုရေ-မိန်းမမာလည်းသုံးဆင့်ကေ

(သုံးဆင့်ကေဟေ့ သုံးဆင့်ကေ)

သစ်ပင်ခါးရှည်တက်ခက်တယ်၊ မိန်းမခါးရှည်ဖက်ခက်တယ်
(ဖက်ခက်တယ်ဟေ့ ဖက်ခက်တယ်)

၈၆။ အိုးစည်ခေါင်းဗွါတီးလို့လာ၊ ဘယ်ရွာကတုံး၊ ဆူးဗိုလ်ကုန်း။

၈၇။ လူပျိုသိုးဟေ့လူပျိုသိုး၊ လူပျိုသိုးကိုမတူနှင့် သိုင်းကွက်နင်းလာ
မီးချက်နှင့်ဟေ့ မီးချက်နှင့်။

၈၈။ အစိမ်းစားလဲဝဲစာဉ၊ အပြောကောင်းလဲ မိန်းမပု (မိန်းမပုဟေ့ မိန်းမပု)

၈၉။ အိုးစယ်ဝိုင်းနှင့်လက်သိုင်းက၊ နေအမျိုးသားတို့ ထုံးစံပ (ထုံးစံပဟေ့ ထုံးစံပ)

၉၀။ အိုးစယ်ဝိုင်းနှင့်လကွင်းသံ၊ မိုးပြိုလိုကြွက်ကြွက်ညံ မတီးလဲက၊ တီးလဲက
မကလဲတီး၊ ကလဲတီး ရောပေးဟေ့..ရောပေးဟေ့

၂။ ပုန်းတပ်ကျေးရွာ-ဘော်ဆိုင်းဒေသ (နေရိုးရာသံချပ်များ)

၁။ ဆရာသမား ဦးထိပ်ထား ကြီးသူရိသေ (တို့.တတွေ)၂

၂။ ကလောအလွန် မြို့အစွန် အုပ်စုနယ်ခြား (ပုန်းတပ်သား)၂

ပုန်းတပ်ဌာနေ ဖိုးဖွားမြေ တောကြိုမြောင်ကြား (တို့လုပ်စား)၊

မျက်နှာစုံညီ ပွဲတော်ဆီ ခနမယ်တွေ (လာကြပြီ)၊

ဝတ်ပြန်ရင်လည်း တစ်ရောင်ထဲ ကြက်ဥလုံးလှမရွေးရ (ခနမ)၊

တိုက်ပုံဘောင်းဘီ ဝတ်လာပြီ စုံတွဲကဖို့ (လိုက်ဖက်ညီ)၊

ခြေဟန်လက်ဟန် ညီညီထား စုံတွဲကလို (လိုက်ဖက်သွား)၊

ယဉ်ကျေးမှုစာပေ ဖတ်ရှုလေ အစဉ်မပျက် (ထိန်းသိမ်းလျက်)၊

ခနလူမျိုး ရိုးသားတယ် စည်းလုံးအောင်လည်း (နေကြမယ်)၊

ပုန်းတပ်ရွာငယ် ခနမယ် ပျိုမယ်အက (ကြည့်တိုင်းလှ)၊

ခေါင်းပေါင်းမြိုက်စ တစ်ထွာကျော် ခနမျိုးမို့ (လှပုံတော်)၊

ဖအိုမို့အို စိတ်လိုထား အိုးစယ်ထွင်းထား မိန်းနဲသား နားထောင်ထားကွယ်
(တီးပြမယ်)၊

ခနလူရှည် အိုးစည်လွယ် ခနလူပု မောင်းကိုထု ညီညီတီးထား (အဖွဲ့သား)၊

ခေတ်သစ်လူ့ဘောင် တို့ထူထောင် ပြည်ရွာအကျိုး (တို့သယ်ပိုး)၊

မန်ကျီးပင်ငယ် အသီးရွဲ ပင်းတယသူမို့ (အပျိုချဲ့)၊

အစဉ်မပျက် နှစ်တိုင်းဆက် ဘုရားပွဲကိုလာ (ပုန်းတပ်ရွာ)၊

ခနမောင်မယ် တို့လူငယ် မိတ်ဆွေပေါင်းဖော် (တို့ဖိတ်ခေါ်)၊

သံချပ်စပ်လာ တို့ကျေးရွာ အမှားပါရင် (ခွင့်လွှတ်ပါ)၊

စည်းလုံးခြင်းကို ဖော်ဆောင်ထား တစ်ဖွဲ့သားလုံး (ပျော်ပျော်ပါး)၊

ကျေးလက်တောသူ သဘောဖြူ ပုန်းတပ်ကျေးရွာအလည်လာ (လာခဲ့ပါ)၊

ပင်းတယဌာနေ ခနမြေ ခနမြေမှ လူငယ်တွေ အပျိုချောနဲ့ (ညှားပါစေ)၊

- ၂၂။ သမိုင်းဝင်ပြည်ကျော် ပင်းတယခေါ် စေတီဘုရား လွန်ပေါများ (တို့ဖူးထား
၂၃။ သုဓနမင်းသား လေးနှင့်မြှား ပင့်ကူရန်စွယ် (သူကာကွယ်)၊
၂၄။ တစ်နှစ်ခါကုသိုလ်ရှာ ဝတ်စုံညီတဲ့ပျိုမေများ ဆွမ်းအုပ်ကြီးကို (ရွက်လို့သွား
၂၅။ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းသည် တစ်ခဏ စည်းလုံးခြင်းသည် (အဓိက)၊
၂၆။ နေမောင်မယ် တို့လူငယ် လူကြီးမင်းကို (နှုတ်ဆက်တယ်)၊

ဟဲဟိုးမြို့-ခနသံချပ်များ

ပြည်ထောင်စုပွဲ ခြိမ်ခြိမ့်သံ ဆင်နွဲ့ဖို့လာ ဒို့တွေပါ ပြည်ထောင်စုဖွား
တိုင်းရင်းသား....ပျော်ဘူးလားဟေ့ ပျော်ဘူးလား

(ပျော်တယ်ဟေ့ ပျော်တယ်ဟေ့)၂

မောတို့ဌာနေ ခနမြေ..ခနမြေမှလူပျိုတွေ အပျိုချောနဲ့ညားပါစေ
(ညားပါစေဟေ့ ညားပါစေ)၂

လိမ္မော်သီး အခွံခွါ ဟဲဟိုးသူမ (ချစ်စရာ...ဟေ့ချစ်စရာ)၂

အမှတ်တရလက်ဆောင်ပေး ဟိုပုံးသူကိုတို့နှိုးပြေး

(အငယ်ထွေးဟေ့..အငယ်ထွေး)၂

စပ်သီးစားချင်အပင်စိုက် ခနမ ရချင်ငါ့နောက်လိုက်

(ငါ့နောက်လိုက်ဟေ့ ငါ့နောက်လိုက်)၂

ထင်းရှူးပင်တွေပေါက်ရောက်နေ..အေးချမ်းလှတဲ့ခနမြေ..

အင်းခေါင်းဆည်ကန်.. ရေပြင်ကား..ဟဲဟိုး

အလှကိုဖော်ဆောင်ထား..အားလုံးလှမ်းလာခဲ့ပါလား...

(လာမို့လားဟေ့ လာမို့လား)၂

တပေါင်းလထွက် အီကုတ်ချက်..ဝါခေါင်လမှာ ပဲလိပ်ပြာ..ဟဲဟိုးအလှ

တောင်လေသာ (လွန်သာယာဟေ့ လွန်သာယာ)၂

ခနမြေမှလူငယ်တွေ..အမျိုးဂုဏ်ကိုထိန်းသိမ်းနေ..

ဝတ်ဆင်ထားတဲ့ဝတ်စုံများ.. ယဉ်ကျေးမှုကိုဦးထိပ်ထား

(ဦးထိပ်ထားဟေ့ ဦးထိပ်ထား)၂

ကြိုးသိုင်းအက ဂျမဝ..ဟဲဟိုးဒေသ ခနမ (ခနမဟေ့ ခနမ)၂

- ၁၀။ နေဥစ္စာမချမ်းသာ...စိတ်ရင်းမှာကားလွန်ရိုးသားတာ..
အာလူးစိုက်စားဟဲဟိုးသား.....(ဟဲဟိုးသားဟေ့ ဟဲဟိုးသား)
သံချပ်သံကြားလူအများ ဘဝအမောတွေပြေစေသား
(ပြေစေသားဟေ့ ပြေစေသား)
- ၁၁။ ဆောင်းရာသီကအေးအေးလေး တောင်ကြီးသူမ အာဘွားပေး
(ခေါပုတ်နွေးဟေ့ ခေါပုတ်နွေး)
- ၁၂။ အိုးစည်တီးသံ မိုးထက်ညံ ရိုးရာလေ့ တို့မမေ့ (တို့မမေ့ဟေ့ တို့မမေ့)
- ၁၃။ အသက် (၃၀) လူပျိုငယ် (၅၀) ပြည့်မှ လူပွဲဖ ခုခေတ်ကာလနောက်...
(နောက်မကျဟေ့ နောက်မကျ)
- ၁၄။ မိန်းမရုပ်ဆိုးပွဲဦးရိုး ယောက်ျားလူလှ နောက်မှက
(နောက်မှကဟေ့ နောက်မှက)
- ၁၅။ ကြိုးသိုင်းအက အလွန်လှ..လူပျိုအပျိုတူတွဲက (ရမ်းဆလှဟေ့ ရမ်းဆလှ)
- ၁၆။ တောင်ကြီးသူမ စကားဝဲ...လူပျိုတွေ့တော့ 2015 မော်ဒယ်ဂဲလ်
(မော်ဒယ်ဂဲလ်ဟေ့ မော်ဒယ်ဂဲလ်)
- ၁၇။ ဟဲဟိုးဒေသလူပျိုကဲ..တောင်ကြီးသူမှအသဲစွဲ
(ပေါက်ပေါက်ကြ ပေါက်ပေါက်ကြ)
- ၁၈။ အောင်ပန်းသူမ မိနီငယ်..ရည်းစားထားတော့ ငယ်သေးတယ်
(ငယ်သေးတယ်ဟေ့ ငယ်သေးတယ်)
- ၁၉။ ပင်းတယသူမ ရမ်းဆလှ...ကလောသားက သဘောကျ
လိပ်စာတောင်းတယ် ခုတင်ပ (ခုတင်ပ ခုတင်ပ)
- ၂၀။ တောင်ကြီးသူမအသားညို ရည်းစားတွေ့တော့စကားချို
(ပျားရည်လို ပျားရည်လို)

- ၁၀၀။ ပြာသိုလမှာအလုပ်ရှုပ် အာလူးစိုက်ဖို့ဒို့ကြိုးကုတ်
(ဒို့ကြိုးကုတ်ဟေ့ ဒို့ကြိုးကုတ်)
- ၁၀၁။ သိုင်းကွက်နင်းလာ ဟန်ပါပါ ရိုးရာအမွေထိန်းသိမ်းကာ ဓနမြေအတွက်
ဂုဏ်ယူစရာ (ဖော်ဆောင်မှာဟေ့ ဖော်ဆောင်မှာ)
- ၁၀၂။ အိုးစည်မောင်းဆိုင်းပွဲကတိုင်း ဓါးသိုင်းအကဖော်ထုတ်ပြ
(ဂုဏ်ယူကြဟေ့ ဂုဏ်ယူကြ)
- ၄။ မြို့ဆိုးကျေးရွာ-ဘော်ဆိုင်းဒေသ (ဓနရိုးရာသံချပ်များ)
- ၁။ တောင်တန်းသာယာ မြို့ဆိုးရွာ နောက်တစ်ခါလာအုံး
(မြို့ဆိုးကုန်းဟေ့ မြို့ဆိုးကုန်း)
- ၂။ ဓနမက အသားဖြူ ဆံပင်ရှည်နှင့် ငါ့ချစ်သူ ယဉ်ယဉ်လေးနှင့် ရမ်းဆလှ
မြို့ဆိုးရွာက ဓနမ (ဓနမဟေ့ ဓနမ)၊
- ၃။ ဓနရိုးရာ ကဖို့လာ မတီးချင်နေ တီးချင်နေ ဓနမတွေ
(ကနေတယ်ဟေ့ ကနေတယ်)၊
- ၄။ အိုးစည်ဖင်ဗွါ တီးလို့လာ အိုးစည်လည်းတုံး ကလည်းဆုံး ဓနမငယ်
(အလှဆုံး)၊
- ၅။ အသက်သုံးဆယ် လူပျိုငယ် လေးဆယ်ပြည့်မှ မိနီဖ အသားဖြူဖြူ
မြို့ဆိုးသူ ယဉ်ကျေးပျူငှာချစ်စရာ (ချစ်စရာဟေ့ ချစ်စရာ)
- ၆။ မြို့ဆိုးသူလေးစကားဝဲ ရွာပြင်သားတွေအသဲစွဲ ရေထွက်များစွာဝန်းရံတာ
မြို့ဆိုးရွာရဲ့ ချစ်စရာ (ချစ်စရာဟေ့ ချစ်စရာ)
- ၇။ လောကလူသား ပုဂ္ဂိုလ်များကိုယ်ချင်းစာလို့ အကြင်နာထား တစ်ရွာတည်းနေ

တို့.နေတွေ သွေးမကွဲနဲ့. ညီညာစေ (ညီညာစေဟေ့ ညီညာစေ)

၈။ တစ်နှစ်တစ်ခါဆုံရတာ တပေါင်းရိုးရာပွဲတော်မှာ (ပျော်စရာဟေ့ ပျော်စရာ)

၉။ ကုန်းမြင့်မြင့်မှာ သာယာတာ မြို့ဆိုးလံရွာရဲ့အလှပါ မယုံရင်လာကြည့်ကြ
အသဲထဲထိစွဲလိုညို့ (စွဲလိုညို့ဟေ့ စွဲလိုညို့)

၁၀။ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ တို့.နေလေ့ ဖြူစင်ရိုးသား ခို.စိတ်ထား မြို့ဆိုးရွာရဲ့
သဘောထား (သဘောထားဟေ့ သဘောထား)

၁၁။ အေးချမ်းသာယာမြို့ဆိုးရွာ ရာသီဥတုမျှတတာ သစ်တောများလည်း
ထိန်းသိမ်းဖို့ တို့.နေတွေ ညီညွတ်ဖို့. (ညီညွတ်ဖို့.ဟေ့ ညီညွတ်ဖို့.)

၁၂။ တောညိုအုံ့မှိုင်း မြို့ဘော်ဆိုင်း စိမ်းလန်းသာယာ မြို့ဆိုးရွာ
နောက်တစ်ခါလာအုံး မြို့ဆိုးလံကုန်း (မြို့ဆိုးကုန်းဟေ့ မြို့ဆိုးကုန်း)

၁၃။ တစ်နှစ်တစ်ခါ ဆုံရတာ တပေါင်းရိုးရာပွဲတော်မှာ နောင်နှစ်ခါဆုံဖို့တွင်
မြို့ဆိုးနေတွေ (နှုတ်ခွန်းဆက်)။

၁၄။ နှစ်စဉ်နွဲ့ပျော် တပေါင်းပွဲတော် နေတွေအားလုံးဆုံစည်းနေ
နောင်နှစ်ခါဆုံဖို့တွက် မြို့ဆိုးနေတွေ (နှုတ်ခွန်းဆက်)။

တံတားကန်ကျေးရွာ-ဘော်ဆိုင်းဒေသ(နေရိုးရာသံချပ်များ)

- ၁။ မောင်းသံကြီးက စနေပြီ ဝါးလက်ခုပ်သံ စည်းချက်ညီ
(စည်းချက်ညီဟေ့ စည်းချက်ညီ)
- ၂။ အိုးစည်ချက်က လက်မနှေး လင်းခွင်းသံကရွရွလေး (ရွရွလေးဟေ့ ရွရွလေး)
- ၃။ နေမ အက ဘယ်ညာယိမ်း ပွဲကြည့်သူများ ရင်မှာလှိုင်း
(ရင်မှာလှိုင်းဟေ့ ရင်မှာလှိုင်း)
- ၄။ သာစည် အနောက်နား ကုန်းမဲဘုရား တံတားကန်ကို ဖိတ်ခေါ်ထား
(ဖိတ်ခေါ်ထားဟေ့ ဖိတ်ခေါ်ထား)
- ၅။ ကုန်းမဲဘုရားထီးတင်ပွဲ ကမ္ဘောဇသူဌေးရဲ့ အလှူပွဲ ပွဲလာသူများ ခြိမ်းခြိမ်းသဲ
(ခြိမ်းခြိမ်းသဲဟေ့ ခြိမ်းခြိမ်းသဲ)
- ၆။ တံတားကန်က နေအက ကမ္ဘောဇသူဌေးကို ကြိုဆိုကြ
(ကြိုဆိုကြဟေ့ ကြိုဆိုကြ)
- ၇။ ဘော်ဆိုင်းဒေသ ရေထွက်ရေး ကမ္ဘောဇသူဌေးကူညီပေး နိဗ္ဗာန်
ရောက်ကြောင်း ဆုတောင်းပေး (ဆုတောင်းပေးဟေ့ ဆုတောင်းပေး)
- ၈။ အလှူလည်းသွက် စီးပွားတက် ကမ္ဘောဇရဲ့ လီမိတက်
(လီမိတက်ဟေ့ လီမိတက်)
- ၉။ အလှူရေစက် လက်နှင့်မကွာ ကမ္ဘောဇရဲ့သူဌေးပါ ဘဝသံသရာ အေးချမ်းမှာ
(အေးချမ်းမှာဟေ့ အေးချမ်းမှာ)
- ၁၀။ တောတောင် သဘာဝလဲပျက်ကုန်ပြီ ရာသီဥတုလည်း ဖောက်ပြန်ပြီ
(ဖောက်ပြန်ပြီဟေ့ ဖောက်ပြန်ပြီ)
- ၁၁။ ဟိုဘက်ကုန်းလည်း သူ့ဥစ္စာ၊ ဟောဘက်ကုန်းလည်း သူ့ဥစ္စာ တရုတ်တွေများ
စီးပွားရှာ (စီးပွားရှာဟေ့ စီးပွားရှာ)

- ၁၂။ ဘော်ဆိုင်းမြို့ရဲ့သတ္တုထွက် တရုတ်အတွက် စီးပွားကွက်
(စီးပွားကွက်ဟေ့ စီးပွားကွက်)
- ၁၃။ စီးပွားလည်းရှာ ကုသိုလ်ရှာ ပြည်သူများကို ကူညီပါ။ (ကူညီပါဟေ့ ကူညီပါ)
- ၁၄။ နိုင်ငံတော်က အသိအမှတ်ပြု ရွှေခန (ရွှေခနဟေ့ ရွှေခန)
- ၁၅။ မောင်းသံတီးလို့ နူဝေဝေ အိုးစည်တီးဖို့ စတော့လေ..စတော့လေဟေ့
စတော့လေ။
- ၁၆။ တစ်နှစ်တစ်ခါရောက်လာပြီ အိုးစည်တီးလို့ တပီပီ။ (တပီပီဟေ့ တပီပီ)
- ၁၇။ လင်းခွင်းသံ အချက်ပေး ရိုးရာကဟန်၊ (ယဉ်ယဉ်လေးဟေ့ ယဉ်ယဉ်လေ)
- ၁၈။ ဝါးလက်ခုပ်သံ တခွပ်ခွပ် တစ်ခုလပ်က (ရမ်းဆလှဟေ့ ရမ်းဆလှ)
- ၁၉။ ခနစာပေ ယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းကြစို့ ဒို့.ခန (ဒို့.ခနဟေ့ ဒို့.ခန)
- ၂၀။ ခနမလေး မော်ဒယ်ဂဲလ် အင်းကျီနီရဲ ပါးနီရဲ ပါစာရွာက လာသလဲ
(လာသလဲဟေ့ လာသလဲ)
- ၂၁။ စကပ်တိုကွဲ ဖောင်းဖိတွဲ မဝတ်ကြနဲ့ တလဲလဲ ရှေ့ကကြည့်လည်း လုံရမ
နောက်ကကြည့်လဲ လုံရမယ် (လုံရမယ်ဟေ့ လုံရမယ်)
- ၂၂။ ခနမယ် ခနမယ် အရက်သေစာ သောက်စားမှု ဖြတ်ဖို့သင့်ပြီ ဒို့.ခန
(ဒို့.ခနဟေ့ ဒို့.ခန)
- ၂၃။ ဓါးသွားထက်ချင် ကျောက်သွေးတင် လူမျိုးထက်ချင် ပညာသင်
(ပညာသင်ဟေ့ ပညာသင်)
- ၂၄။ ခနလူမျိုး ဂုဏ်မြင့်ဖို့ ပညာတတ်အောင် သင်ကြစို့.
(သင်ကြစို့ဟေ့ သင်ကြစို့.)
- ၂၅။ ပညာတတ်တွေများလာရင် တိုးတက်ရမယ် ဒို့.ခန...ဒို့.ခနဟေ့ ဒို့.ခန
- ၂၆။ ဖျားနာသူများ ကြားသိရင် ကိုယ်ချင်းစာစိတ် ကူညီချင်
(ကူညီချင်ဟေ့ ကူညီချင်)

- ၂၄။ အသင်းဖွဲ့များ ထူထောင်ထား ဒို့လူမျိုးအတွက် အားတွေများ
(အားတွေများဟေ့ အားတွေများ)
- ၂၅။ ဆင်စွယ်မှန်ရင် ပိုးမထိုး နှလုံးလှတဲ့ ခနဲမျိုး (ခနဲမျိုးဟေ့ ခနဲမျိုး)
- ၂၆။ ခနဲဌာနေ တို့ရပ်မြေ တောတောင်ညိုမှိုင်း မြို့ဘော်ဆိုင်း စိမ်းလန်းသာယာ
တံတားကန်ရွာ (တံတားကန်ရွာဟေ့ တံတားကန်ရွာ)
- ၂၇။ မောင်းသံတီးလို့တူဝေဝေ အိုးစည်တီးဖို့စတော့လေ...စတော့လေဟေ့
စတော့လေ။
- ၂၈။ တစ်နှစ်တစ်ခါရောက်လာပြီ အိုးစည်တီးလို့တမိမိ (တမိမိဟေ့ တမိမိ)
- ၂၉။ လင်းခွင်းသံကအချက်ပေး (ရိုးရာလေး)။
- ၃၀။ ဝါးလက်ခုပ်သံမြူး ခနဲမအကရမ်းဆထူးဟေး (ရမ်းဆထူးဟေ့ ရမ်းဆထူး)
- ၃၁။ ခနဲမောင်တွေ စကားကြွယ် ပင်းတယသူလေး ကြွေသွားမယ်
(ကြွေသွားမယ်ဟေ့ ကြွေသွားမယ်)
- ၃၂။ ပင်းတယမြို့ရဲ့သမိုင်းဝင် (ရွှေဥမင်)။
- ၃၃။ နှစ်စဉ်ကျင်းပ ပွဲတော်အလှ (ညီညွတ်ကြ)။
- ၃၄။ ရိုးရာတပေါင်း ပျော်ဖို့ကောင်း တပေါင်းပွဲတော် ဒို့လာပျော် (ဒို့လာပျော်ဟေ့)။
- ၃၅။ ဟဲဟိုးမြို့ရဲ့အာလူးခင်း ဘော်ဆိုင်းမြို့ရဲ့ (နေ့စဉ်ဟင်း)။
- ၃၆။ တပေါင်းပွဲမှာရောင်းကောင်းတယ် (ဖရဲသီးသည်)။

ဟဲဟိုးဒေသ၊ အင်းမှီးကျေးရွာနေသံချပ်များ

- ၁။ ခုနေ့ ကြွလာ မိတ်သဟာ နှုတ်ခွန်းဆက်လို့ မင်္ဂလာပါ..(မင်္ဂလာပါ)။
- ၂။ အိုးဝယ်တီးကာ ဟန်ပါပါ စာရွာသားလုံး အင်းမှီးသား..အင်းမှီးသားတွေ
အင်းမှီးသား။
- ၃။ အင်းမှီးရွာထွက် ဆူးပုပ်ရွက် အီကုတ်နဲ့ချက် ရမ်းဆပ်သွက်..
ရမ်းဆပ်သွက်ဟေ့ ရမ်းဆပ်သွက်။
- ၄။ ကမ္ဘာမှာတောင် ကျော်လို့ထင် တို့ပင်းတယ သမိုင်းဝင်
ရွှေဥမင်...ရွှေဥမင်ဟေ့ ရွှေဥမင်။
- ၅။ တို့ချွေးနဲစာ တပေါင်းပွဲမှာ ဆွမ်းတွေလောင်းလို့ ကုသိုလ်ရှာ
တို့ရိုးရာ..တို့ရိုးရာဟေ့ တို့ရိုးရာ။
- ၆။ ထင်ရှားလှတဲ့ တပေါင်းပွဲတော် တိုင်းရင်းသားများ ရွှင်နွဲ့ပျော်
အိမ်ပြန်လက်ဆောင် ဝယ်အုံးနော် ပဲကပ်ကျော်.....(ပဲကပ်ကျော်)။
- ၇။ ကျောင်းကန်ဘုရားတွေ အလွန်ပေါ် နေရာတိုင်းမှာ ပင်စိမ်းတော နေမယ
ရမ်းဆပ်ချော..ရမ်းဆပ်ချောဟေ့ ရမ်းဆပ်ချော။
- ၈။ တို့မျိုးဘာသာ သာသနာ ဝိုင်းဝန်းပြီးတော့ စောင့်ရှောက်လာ နိုင်ငံအထွေ
ဝိုင်းသယ်ပိုး နေလူမျိုး ဂုဏ်မညှိုး...ဂုဏ်မညှိုးဟေ့ ဂုဏ်မညှိုး။
- ၉။ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စာပေတွေ သူလူသူမျိုးဖော်ထုတ်နေ တို့နေတွေ
ညီကြစေ...ညီကြစေဟေ့ ညီကြစေ။
- ၁၀။ မိုးတွေခြိမ်းသံ တညံ့ညံ ယာခင်းဆီကပေါက်ပြားသံ မောင်နီဖုန်းသံ မကိုင်ဆောင်
ပေါက်ပြားကိုင်ကာ လုပ်ရသေး...(ဝမ်းစာရေး)။
- ၁၁။ ပင်းတယထွက် ဂျူးလွှက် တို့မေသမီးပြောရခက် နောက်ကွယ်မှာထွေ
ဖုန်းတွေဆက် အင်တာနက်..အင်တာနက်။
- ၁၂။ ဆူးပုပ်ပင်တန်း ရေကြည်စမ်း တောင်ပြာတန်းက သစ်ခွပန်း အင်းမှီး
ရမ်းဆပ်လန်း..ရမ်းဆပ်လန်းဟေ့ ရမ်းဆပ်လန်း။

- မာနကြီးတဲ့ မိန်းမပျို ရည်းစားထားလို့ အပြောချို့ ယောက်ျားရတော့
မုဆိုးဖို.....(မြေပဲယို)။
- ဆံပင်နီကြောင် ဝါကြားကြား စတိုင်လ်ဆိုတာ အေးလို့လား
မအိုလိုက်လို့ ပြေးရာမှား (ဝါးဟားဟား)။
- ဝါဝါလို့မြင် ရွှေလို့ထင် သူ့နောက်ကောက်ကာနှင့် တောင်ပို့မှန်းသိ ခန္တတ်ထိ
တို့မေရိုက်လို့ အားတိတိ အားတိတိဟေး.....အားတိတိ။
- တို့မေကတော့ နေ့စားလိုက် မိနီကျောင်းစရိတ် ဟေခရှာလို့ ဟောကိုလွဲ
အိမ်ပြန်လာနှစ်ယောက်တွဲ အိုးစားကွဲ..အိုးစားကွဲ။
- မိနီပျိုကြီးရေခပ်လာ ရေအိုးကွဲလို့ သူငိုရှာ မောင်နီမျက်နှာစိတ်မှာစွဲ
ခန္တတ်တိုက်လို့ သူချော်လဲ... ဒူးခေါင်းပြဲ...ဒူးခေါင်းပြဲ။
- ထမင်းလဲချက် ဟမ်းဖုန်းဆက် စကားတကြက်ကြက် မဟုတ်ပါဘူး
မောင်ဖိုးလူး မိနီမင်းအိုးတူး... (စားကောင်းဘူး)။
- အပြောလဲချို့ ဟန်ကိုပို အငယ်မြင်တော့ ကိုလူပျို အဟုတ်ထင်ရင်မှားမယ်ဆို
သားတပြုနဲ့ မုဆိုးဖို.. မုဆိုးဖိုဟေ့ မုဆိုးဖို။
- လူငယ်တို့ရဲ့ လက်မှာကိုင် အရက်ဘီယာပိုင် အနာဂတ်ရဲ့ ကြယ်ပွင့်မို့
စရိုက်လေးတွေ ပြင်ကြစို့.(လူငယ်တို့)။
- မြန်မာတို့ရဲ့ ရိုးရာကွယ် ယဉ်ကျေးမှုတွေထိန်းကြမယ်...(တို့လူငယ်)။
- တို့မေသမီး လိမ္မာတယ် နောက်ကွယ်မှာတော့
သူဆုတ်လည်....(ရင်လေးတယ်)။
- အင်းကျီနီနဲ့ ပွဲတိုင်းလာ ငါမပါတော့ လိုက်လို့ရှာ...လိုက်လို့ရှာဟေ့
လိုက်လို့ရှာ။
- ပါးချိုင့်ခွက်နဲ့ ကြည့်မဝ ယဉ်ယဉ်လေးနဲ့ ရမ်းဆပ်လှ...(ဇနမ)။
- စကပ်တိုတို ဘေးကကွဲ မောင်နီတို့က မျက်နှာလွဲ ကြည့်လို့မရဘူး မိနီငယ်
လုံလုံလေးတော့ဝတ်ကြကွယ် ဝတ်ကြကွယ်ဟေ့ ဝတ်ကြကွယ်။
- အတုမြင်လို့ အတတ်သင် ဘောင်းဘီကျပ်ကို လှတယ်ထင် မဆင်ပါနဲ့
ဇနမ ယဉ်ယဉ်လေးမှ ရမ်းဆပ်လှ ရမ်းဆပ်လှဟေ့ ရမ်းဆပ်လှ။

- ၂၇။ ကပ်သီးကပ်သပ် ဘောင်းဘီကျပ် အဟုတ်ထင်လို့မှတ် ကားပေါ်တက်လို့
အောက်စကွဲ မောင်နီမျက်နှာ စပ်ဖြဖြ....စပ်ဖြဖြဟေ့ စပ်ဖြဖြ။
- ၂၈။ လွှက် လိမ္မော် အလွန်ပေါ် ရွှင်သားကြီးကိုလူချော အင်းမှီးသမ ရချင်ချင်
ငါ့ကိုကပ်လို့ရမယ်ထင်(ပွဲတော်တင်)။
- ၂၉။ ရွှေဥမင်ဂူ တောင်းဆုယူ မိနီအပျင်းထူ သပြေပန်းလှူ ရေမလဲ ပင်းတင်
နှုတ်ခမ်းပြီ...(အိုးချဲ့ချဲ့)။
- ၃၀။ ဆုံစည်းရာဝယ် ပင်းတယနယ် တိုင်းရင်းသားများပျော်ကြတယ်
လာလည်ဖို့ကို ဖိတ်ခေါ်တယ် နောင်နှစ်ခါမှပြန်ဆုံမယ်....(နှုတ်ဆက်တယ်)

ဟိုနားကျေးရွာ

- ၁။ ပအိုဝ်းရိုးရာပွဲတော်လာ မပျော်ဘူးလား ပျော်ဘူးလား (ပျော်တယ်ဟေ့)
- ၂။ ယဉ်ယဉ်လေးနဲ့ တကယ်လှ တောင်ကြီးမြို့က ပအိုဝ်းမ
(ပအိုဝ်းမဟေ့ ပအိုဝ်းမ)
- ၃။ တောင်ချွန်းပေါ်မှာ ဘုရားတည် တောင်ကြီးသားတွေ စကားကြွယ်
(အိုးစည်ငယ်)။
- ၄။ ဓနုရိုးရာယဉ်ကျေးမှု သံချပ်ထိုးနှင့် အိုးစည်ပု (အိုးစည်ပုဟေ့ အိုးစည်ပု)
- ၅။ အိုးစည်လွယ်ပြီး တီးလို့ပေး ဟိုနားရွာက ဓနုလေး (ဓနုလေး)။
- ၆။ ရိုးရာအကဖျော်ဖြေကြ ဟိုနားရွာက ဓနုမ (ဓနုမဟေ့)။
- ၇။ ဘယ်ဘက်လက်မှာ ဓါးအိမ်နဲ့ ညာဘက်လက်က ဓါးသွားပင့်
သိုင်းကွက်နင်းဟန် (အားမာန်နှင့်)။
- ၈။ အိုးစည်ဝိုင်းနှင့်ဓါးသိုင်းတွေ ဒို့ရိုးရာကပျော်စရာပေ
(ပျော်စရာပေဟေ့ ပျော်စရာပေ)

ဖြူစင်ကျင့်တရား ဦးထိပ်ထား ဒို့နေတွေ အလေးအနက်ထား

(အလေးအနက်ထားဟေ့)၊

ညွှံ့သည်လာရင် ညွှံ့ဝတ်ကျေ ခါးရည်အိုးနှင့် ညွှံ့ခံနေ (ညွှံ့ခံနေ)၊

နေရိုးရာ ထုံးစံလေ့ မပျောက်ကွယ်ဖို့ ထိန်းသိမ်းစို့ဟေ့(ထိန်းသိမ်းစို့)၊

သာယာအေးချမ်းတောင်တန်းအလှ တိုင်းရင်းသားတွေစည်းလုံးကြ

(စည်းလုံးကြဟေ့)၊

လက်တွဲခိုင်မြဲ ဥမကွဲ စည်းလုံးညီညွတ်အတူတွဲ။ (အတူတွဲဟေ့ အတူတွဲ)

သမိုင်းသက်သေ ပင်လုံမြေ တိုင်းရင်းသားတွေညီညွတ်စေ

(ညီညွတ်စေဟေ့ ညီညွတ်စေ)

တိုင်းရင်းသားတွေ စုပေါင်းနေ ပအိုဝ်းအမျိုးသားနေ့ တပေါင်းလပြည့်

(ဒို့ဆုံတွေ့)၊

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်းကျင်းပမြဲ ဒေသီလာဗွေ ပအိုဝ်းပွဲ (ပအိုဝ်းပွဲဟေ့)၊

ပအိုဝ်း ကယား အင်းသားပါ တပေါင်းပွဲမှာ လူရောရာ(လူရောရာဟေ့)၊

တောင်ရိုး ခနု ရှမ်းလာစု တပေါင်းပွဲရဲ့ ပျော်ရွှင်မှု (ပျော်ရွှင်မှုဟေ့)၊

ပွဲလာကြတဲ့ မိတ်ဆွေတို့ နောင်နှစ်ခါမှ ပြန်ဆုံစို့ (ပြန်ဆုံစို့)၊

ရိုးရာမပျက် ဒို့အစဉ်အလာ အိုးစည်တီးလို့မမောနိုင်ပါ

ရွေးနည်းစာနဲ့တမူးရလို့တပဲလှူ တပဲလှူဟေ့ တပဲလှူ။

ကျောက်နီသံချပ်

- ၁။ တာတက်ပွဲမှာ ပွဲဝင်လာ (ပျော်ဝူးလော)၊ (ပျော်တယ်လော)၊
- ၂။ ရွာငံလိမ္မော် အချိန်မှန်ပေါ် အပျိုလည်းခေါ် အိုလည်းခေါ် (ပျားလိမ္မော်)
- ၃။ ထမင်းစားတော့ ဂျူးပဲပုပ် ရည်းစားထားတော့ ဝက်ခြံထုပ်
ပင်းတယသမ အပျိုအုပ် (ငါနဲ့ရှုပ်)၊
- ၄။ မုံလာဖူး အဖျားညို ရည်းစားဦးမို့ အပြောချို (အပျိုချော)၊
အအိုစောလို့ နှမြောတယ် နှမြောတယ်ဝေ နှမြောတယ်.....
- ၅။ အနောက်တောင်ထဲ ပန်းအာမဲ အညှာမြဲလို့ ကြွေခဲတယ် နင်နဲ့ ငါနဲ့ သစ္စာပြန်
အိုခဲတယ် အိုခဲတယ် ဝေအိုခဲတယ်....
- ၆။ အာလူးစားချင် ပိုးမှာဖော် သမက်တော်ချင် ငါ့ကိုခေါ် ငါ့ကိုခေါ်ဝေ ငါ့ကိုခေါ်
- ၇။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူနှုတ်ခမ်းဆူ ရည်းစားများလို့ ဒို့မယူ (ကြက်သွန်ခြံ)
- ၈။ ရေထွက်နဂါး ရပ်စောက်သား ကလောသူနဲ့ ရည်းစားထား
မုန့်လင်မယား မုန့်လင်မယား
- ၉။ စကဒ်တိုတို အကျီပါး မော်ဒယ်(လ်)ဆိုတာ အေးလို့လား
အိုနားထား အိုနားထား.....
- ၁၀။ ခြိမ်းခြိမ်းသဲသဲ တပေါင်းပွဲ မြူနင်းဖြူဖြူ တောင်ပေါ်သူ ချစ်ရင်ခေါ်ထား
ကျောက်နီသား ကျောက်နီသား ဝေကျောက်နီသား...
- ၁၁။ ပုလွေလုပ်ထား တောင်ကြားဝါး လူပျိုလုပ်တာ ကျောက်နီသား
ကျောက်နီသားကိုတော်တော်ယုံ
သမီးတပြုံ သားတပြုံနဲ့ ကျန်ခဲ့မယ်...ကျန်ခဲ့မယ်ဝေ ကျန်ခဲ့မယ်....
- ၁၂။ မစားချင်ဘူး ပဲပုပ်ထောင်း မရချင်ဘူး ရည်းစားဟောင်း.....
ရည်းစားဟောင်းဝေ ရည်းစားဟောင်း
- ၁၃။ မစားချင်ဘူး ပဲပုပ်ချက် မရချင်ဘူး မိန်းမပျက်.....မိန်းမပျက်ဟေ့
မိန်းမပျက်ဝေ မိန်းမပျက်
- ၁၄။ မစားချင်ဘူး ကွမ်းယာဆိုင် မရချင်ဘူး မိန်းမပိန်.....မိန်းမပိန်ဝေ မိန်းမပိန်
- ၁၅။ မပျက်မကွက် ပုံမှန်ချက် အင်တာနက်မှာ ကျူရှင်တက်

အိပ်ရေးပျက် အိပ်ရေးပျက်.....

- ၁။ မြေပဲမစိုက်ခင် ပလစ်ဖုတ် မိန်းမမရခင် ဝအောင်ရှုပ် (ချိုးတူးရုပ်)၊
 ၂။ ဖောင်းဖိဝှတို နေအို ပေါင်၂လုံးမှာ ကျားရုပ်ပျို (ဆေးလိပ်တို)၊
 ၃။ ပင်းတယသမ ပဲချပ်ကြော် စေကဒ်နဲ့ တစ်ခြမ်းပေါ် (နေပြန်ကြော်)၊
 ၄။ အိုးစယ် ခေါင်းဗွာ တီးလို့ဟီး ပင်းတယမြို့သား စပ်ဖြီးဖြီး (တောင်ပေါ်ကြီး)၊
 ၅။ အပင်ဖျားက ပန်းခိုင်ဝါ ဆူးတွေများလို့ ခူးခက်တယ် နင်နဲ့ငါနဲ့ အလွှာခြားလို့
 ၆။ ပေါင်းခက်တယ် ပေါင်းခက်တယ်ဝေ ပေါင်းခက်တယ်
 ၇။ မကင်လည်းကော့ ကင်လည်းကော့ အမြီးနီနဲ့ ဇော်ဂျီငါး၊ မဆင်လည်းကော့
 ၈။ ဆင်လည်းကော့ ပါးအိုးနီနဲ့ နှုတ်ခမ်းပါး...နှုတ်ခမ်းပါးဝေ နှုတ်ခမ်းပါး....
 ၉။ မတီးလည်းက တီးလည်းက ကျောက်နီရွာက လူပျိုလှ မကလည်းတီး
 ၁၀။ ကလည်းတီး ကျောက်နီရွာက လူပျိုကီး လူပျိုကီးဝေ လူပျိုကီး....
 ၁၁။ ဟိုး.....မိန်းမကြီး လင်ရချင် အိုးစယ်ဆိုင်းထဲ တောင်ကြွ မြောက်ကြွ
 ၁၂။ ကြွနေလည်း အလကား
 ၁၃။ ငါ့မှာလည်း ရည်းစားရှိပြီးသား ရည်းစားရှိလည်း ငါမယူ
 ၁၄။ ငါကဘုန်းကြီးဝတ်မယ့်လူ (ဝတ်မယ့်လူ)၊
 ၁၅။ မိန်းမရုပ်ဆိုး ပွဲဦးရိုး နှုတ်ခမ်းနီဆိုး ပါးနီဆိုး လင်လည်းမရ သနပ်ခါးဖိုး
 ၁၆။ ဆုံးရုံပ (ဆုံးရုံပ)၊
 ၁၇။ ဝါးပင်ဖျားမှာ ငှက်ခါးနား အကျီစိမ်းနဲ့ (ငါ့ရည်းစား)၊
 ၁၈။ မြေယာစိုက်ပျိုး အထွက်တိုး နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တို့မရိုး (ပြောင်းဖူးချိုး)၊
 ၁၉။ ထမင်းစားလည်း စားပွဲနဲ့ မိန်းမယူလည်း နားဆွဲနဲ့ နားဆွဲနဲ့ဝေ နားဆွဲနဲ့
 ၂၀။ ထမင်းစားလည်း ဟင်းချိုရေ မိန်းမယူလည်း သုံးဆင့်ကေ သုံးဆင့်ကေဝေ
 ၂၁။ သုံးဆင့်ကေ....
 ၂၂။ မီးမဝင်တဲ့အပျိုတွေ မုဆိုးဖိုနဲ့ညားပါစေ ညားပါစေဝေ ညားပါစေ....
 ၂၃။ ဆယ့်ခြောက်နှစ်သမ မိနီပဲ့ ဖိုးအိုသွားကျိုး ငုံနေလော ငုံနေလော.....
 ၂၄။ တာတက်ပွဲမှာ ပွဲဝင်လာ အပျိုလည်းပါ အိုလည်းပါ အပျိုနဲ့နဲ့ အိုချဲ့ချဲ့
 ၂၅။ အိုချဲ့ချဲ့...(အိုချဲ့ချဲ့)၊

- ၃၂။ တစ်ခွက်သောက်လည်း မမူးဘူး နေခွက်သောက်လည်း မမူးဘူး ရေသန့်ဖူး
(ရေသန့်ဖူး)။
- ၃၃။ နှစ်တစ်ရာလည်း မမေ့ဘူး နှစ်နှစ်ရာလည်း မမေ့ဘူး သူ့ကျေးဇူး
(သူ့ကျေးဇူး)။
- ၃၄။ ငွေကုန်ကိုလည်း သူမကြွား ရွှေမှုန်ကိုလည်း သူမစား ပဲနံ့ပြား (ပဲနံ့ပြား)။
- ၃၅။ နေရူးရွာမှ ချစ်တေးသီ ပြည်သူ့နွေးဖို့ချန်ခဲ့ပြီ (ကုတ်အင်္ကျီ)။
- ၃၆။ မတီးလည်းက တီးလည်းက ကျောက်နီရွာက လူပျိုလှ ရရင်လည်းရ
မရရင်ချ နတ်မောက်မြေက ဗိုလ်တေဇ (ဗိုလ်တေဇ ဝေ ဗိုလ်တေဇ)
- ၃၇။ သစ်ပင်တွေကို သူတို့စား မြေတောင်မြီတာ ကိုနဂါး ကိုနဂါးကို တော်တော်ယုံ
အကျွေးတအုံ မွဲပြာပုံနဲ့ ကျန်ခဲ့မယ် ကျန်ခဲ့မယ် ဝေ ကျန်ခဲ့မယ်.....
- ၃၈။ တောင်တန်းမြေမှ ညီနောင်တွေ ဗိုလ်အောင်ဆန်းနဲ့ ချစ်သက်သေ ပင်လုံမြေ
(ပင်လုံမြေ)။
- ၃၉။ မြန်မာပြည်မှာ တောက်ပဝင်း အာရှတိုက်ရဲ့ ကြယ်တစ်စင်း ဗိုလ်ထိန်လင်း
(ဗိုလ်ထိန်လင်း)။
- ၄၀။ ယုတ်မာသူတွေ ကြောက်လို့ပြေး လက်မောင်းထဲမှာ နီစွေးစွေး
အောင်ဆန်းသွေး (အောင်ဆန်းသွေး)။
- ၄၁။ အောင်ဆန်းသွေးနဲ့ ညီနောင်အား မြဲမြံခိုင်အောင် လက်တွဲထား ဒီဆယ့်ငါး
(ဒီဆယ့်ငါး)။
- ၄၂။ ဟေးအပျို ဟေးအပျို တို့လိုလူချောမြင်ဖူးလော မြင်ဖူးလေလေ ချောလေလေ
ပွေးလှသူနဲ့ ညားပါစေ ညားပါစေ ဝေ ညားပါစေ.....

သရက်ပင်လှ

“ရွှေလှပဲ” (နေရိုးရာသံချပ်များ)

မြူနှင်းရစ်ခွေ မောတို့မြေ မိုးမျော်စောင့်စား တောကပါး သောက်ရေသုံးရေ
ဆွေထက်ရှား(ဆွေထက်ရှားဟေ့ ဆွေထက်ရှား)

အမြင့်ဆုံးတောင် ထိပ်ကပြောင် ပျိုတော့မယောင်ယောင် မိုးကခေါင်
မိုးခေါင်လေလေ ငတ်လေလေ(ငတ်လေလေဟေ့ ငတ်လေလေ)

ကြောက်လှပါပြီနွေရာသီ လူစည်ကားတဲ့ရေကန်နီ ချဉ်ချဉ်တူးတူး
ဟန်ဆောင်ဝူး (ကျွဲလူးလူး ခွားလူးလူး)

တစ်ခွက်နှစ်ခွက်ကန်ပက်လက် ကြာမှတစ်စက် ရေတွင်းနက် ရေကလွဲလို့
ပစာမှမမက် (ယုံလဲခက် မယုံလဲခက်)

ဟေလိုအဖြစ်မျိုးနစ်တိုင်းတိုး နွေမှာရေမချိုး ဖျားမှာစိုး မိုးရွာမှချိုးလူပျိုသိုး
(လူပျိုသိုးဟေ့ လူပျိုသိုး)

၂၀၁၅ တစ်လသား အစိုင်းကိုမိုး၂၉ လေးထားဖိတ်ခေါ်ဆွေနားတော်
သူပျော်ကိုယ်ပျော်အောင်သွယ်တော်

(အောင်သွယ်တော်ဟေး အောင်သွယ်တော်)

မရနိုးနိုး ရနိုးနိုး ဘုန်းကံဆင်သာ ယူနိုင်ရိုး ၂.၂၁ရက် ရေကြည်ထွက်
တို့ရဲ့တစ်သက်အပျော်ဆုံးရက်(အပျော်ဆုံးရက်ဟေ့ အပျော်ဆုံးရက်)

ကမ္ဘာဘေဏ်ပြည်အားမာန် လူသိနတ်သိ ကမ္ဘာလဲသိ ထိထိမိမိ လိုရာဖြည့်
(လိုရာဖြည့်ဟေး လိုရာဖြည့်)

မယုံမရှိ ကြုံမှသိ ဟုတ်တတ်ပတ်တိ ဇိမ်ရှိရှိ သောက်လေသုံးလေ အဝီစိရေ
(အဝီစိရေဟေး အဝီစိရေ)

နွေရာသီလဲကြောက်တော့ဝူး ကျွဲလူးရေလဲသောက်တော့ဝူး

လူပျိုသိုးလဲလုပ်တော့ဝူး (လုပ်တော့ဝူးဟေ့ လုပ်တော့ဝူး)

ရေရှားရပ်ကနေမငယ် လှချင်လျှက်နဲ့ဂျီးများတယ် အလောင်းတော်သူဌေး
ဘုန်းကံရိပ်မှာ (လှတော့မယ်ဟေ့ လှတော့မယ်)

- ၁၂။ သီရိဓမ္မာအာသောကာ လေးထောင်ရှစ်သောင်းရေတွင်းပေါင်း
ပါရမီအလှူရှင်ဘုရားလောင်း(ဘုရားလောင်းဟေ့ ဘုရားလောင်း)
- ၁၃။ ဤသို့ပေါင်းစုံမြတ်ကောင်းမှု ဘဝဆက်တိုင်းမှာမြဲစေသော် ဘုန်းကြီးပါစေ
အသက်ရှည်စေ ဘေးရန်ကင်းလို့ကြမ္မာစေ (တောင်းဆုချွေ တောင်းဆုချွေ)
- ၁၄။ ရေစက်အောင်ပွဲဆင်လို့နဲ့ ချိမ့်ချိမ့်သဲသဲ ရေအလှူပွဲ မျိုးမျိုးမျက်မျက်
ပေးလှူရက် ပြည်သူမိတ်ဖက် KBZ (KBZ ဟေး KBZ)
- ၁၅။ ကဏ္ဍပေါင်းစုံ လှူဒါန်းပုံ တိခေတ်ကြီးမှာ ခွင့်ထူးကြုံ
ရေကြည်ချမ်းမြ အေးချမ်းရ (ကမ္ဘောဇဟေး ကမ္ဘောဇ)

(၁၁၂-က)

(၁၁၂-၈)

သံချပ်

တပေါင်းလမာပွဲဝင်လာ....လာကြမယ်လော ပျော်ဂူးလော

(လာမယ်လေ...ပျော်မယ်လေ)

တို့ဖိုးလက်ကြူစက္ကူထီး....ဆေးအိုးတိုနှင့်စိပ်ပုတီး (စိပ်ပုတီးဟေ့...စိပ်ပုတီး)

တို့ပေါင်ချစ်ဆုံး သားဆွေတုံး....ယုယလို့မဆုံး ဆံဖြူလုံး

(ခါးကုန်းကုန်း...ခါးကုန်းကုန်း)

ဖိုးကြိုက်ဘောင်ကြိုက်တရားရိပ်...အေးတဲ့အရိပ်မှာ မွေမွေအိပ်

(မွေမွေအိပ်ဟေ့...မွေမွေအိပ်)

တပိုးတဆွယ် အိတ်ကြီးငယ်....ပြည့်လိမ့်နိုးနှင့် သယ်သူသယ်

(ကျန်ခဲ့မယ်...ကျန်ခဲ့မယ်)

တောင်ယာစပါး တောင်ခွင်ခွား....တို့အတွက်တော့ ရတနာတစ်ပါး

(တန်ဖိုးထား...တန်ဖိုးထား)

မရှိလည်းလှူ ရှိလည်းလှူ.....ရွှေအိုးမြုတ်တဲ့ တို့တောင်သူ

(ကုသိုလ်ယူဟေ့...ကုသိုလ်ယူ)

ကျောင်းကိုလှူတော့ ပဲပုတ်ထောင်း..... လင်တော်မောင်အတွက်

ကောက်ညှင်းပေါင်း (ကောက်ညှင်းပေါင်းဟေ့...ကောက်ညှင်းပေါင်း)

မိဘသဘော....ရေထဲမျော....မိန်းမသဘော ပုံလို့အော

(ကိုယ်လူချော...ကိုယ်လူချော)

အရက်မူးလို့ ရွှေခိုးပေါ်....လက်ဖက်တရိုးနှင့်ဆွေမျိုးတော်

(ပုတ်လို့ပေါ်...ဟုတ်လို့ကျော်)

မိန်းမပုပု ခွားကြက်ဥ....ချစ်ကြိုးသွယ်သွယ် ဆွေဥငယ်

(ဆွေဥငယ်...ဆွေဥငယ်)

မိန်းမဝတုတ် ယမင်းရုပ်....ပန်းမျိုးပေမဲ့ တပွင့်ထဲပန်

(ကဗျာဆန်ဟေ့...ကဗျာဆန်)

- ၁၃။ အသားမဲမောင့်ချစ်သဲ....အဖြူနဲ့မလဲ ပတ္တမြားခဲ (တန်းတန်းစွဲ...တန်းတန်းစွဲ)
- ၁၄။ မောင့်ငယ်ချစ်ဦး မျက်လုံးပြူး....အလထူးလို့ ကိုယ်ရင်မော မျက်နှာဝိုင်းနဲ့
မျက်လုံးပေါ (မျက်လုံးပေါဟေ့ မျက်လုံးပေါ)
- ၁၅။ သွားခေါခေါနဲ့ ကိုယ့်ချစ်သူ....ပြုံးစိစိနဲ့လမ္ဗူ မလုံ့တလုံ့နဲ့သူ့ပုံလေး
(ရင်ခုံဆေး....ရင်ခုံဆေး)
- ၁၆။ မအေမွေးတဲ့ ဆံပင်နက်...နီကျောင်တင်လို့ တွေးရခက်...
အနောက်တိုင်းဆန်တဲ့ သူ့ဆံထုံး (အီကုတ်လုံး....အီကုတ်လုံး)
- ၁၇။ နားပေတဖက်နှင့် သူ့အဆောင်ယောင်....နီကျောင်ကျောင်နဲ့
အပေါ်ကိုထောင် အဟုတ်ထင်လို့ ရှိုးကိုထုတ်(မီးလောင်ငုတ်)၊
- ၁၈။ မျိုးမကွယ်ခင် စိတ်ကိုပြင်....ထင်ရာစိုင်းလို့ တို့မမိုက်
(မျိုးချစ်စိတ်....မျိုးချစ်စိတ်)
- ၁၉။ ပင်းတယသမ ရမ်းဆလ....လူပျိုမြင် ပြုံးယောင်ပြ
(လုပ်နေကြ....လုပ်နေကြ)
- ၂၀။ စေတီပုထိုးနှင့် ရွှေဥမင်....လပြည့်နေ့မှာ ဆွမ်းတော်တင်
အပျိုချောတို့ဆွမ်းတော်ပိုက် (နောက်ကလိုက်....နောက်ကလိုက်)
- ၂၁။ ပြောင်ချော်ချော်နှင့် အိုးစယ်တီး.....ကြိုက်ရင်ပေးမယ်သူ့သမီး
(အပျိုကြီးဟေ့...အပျိုကြီး)
- ၂၂။ ပွဲတိုင်းပျော်တဲ့ လူပျိုသိုး.....အိုးစယ်တီးလို့ သံချပ်ထိုး တပွဲတွေ နိုး သူ့မျှော်ကိုး
(ဖိုးကံဆိုးဟေ့...ဖိုးကံဆိုး)
- ၂၃။ မပျော်တပ်ရင် လက်ကိုပိုက် အိုးစယ်ဝိုင်းထဲ မောင်းထမ်းလိုက်
(မောင်းထမ်းလိုက်...မောင်းထမ်းလိုက်)
- ၂၄။ တနစ်လာလည်း အိုနိုးနိုး....နေနစ်လာလည်း အိုနိုးနိုး....တပေါင်းပွဲမာ
ကြွစာထိုး (လူပျိုသိုး....လူပျိုသိုး)
- ၂၅။ ဒို့မျိုးစကား အလေးထား....ဒို့သာသနာ ထိမ်းသိမ်းပါ ဒို့ယဉ်ကျေးမှု
ဂရုပြု...ဝတ်စားဆင်ရင် ယဉ်စေချင်အနာဂတ်လူငယ် ပညာကြွယ်
ဒို့မျိုးဂုဏ်ကို မြှင့်ကြမယ် (မြှင့်ကြမယ်ဟေ့...မြှင့်ကြမယ်)

ပြန်ဆုံကြပြီ မိန့်ရာသီ ရောင်ဝါအဆင်း ခြေတော်ရင်း ဆွမ်းပန်းကပ်လို့
ပွဲတော်ခင်း (ပွဲတော်ခင်း ပွဲတော်ခင်း)

တစ်နှစ်တစ်ခါ အရောက်လာ ညောင်ညိုရိပ်မာ တေးသံသာ

အိုးစယ်တီးလို့ သံချပ်ထိုး (ဒို.လူမျိုး ဒို.လူမျိုး)

မတီးလည်းက တီးလည်းက ရွှေလက်ကောက်ကို မြင်အောင်ပြ

မကလည်းတီး ကလည်းတီး ရင်ပြင်ပေါ်က ခေါင်းလောင်းတီး

(ခေါင်းလောင်းတီးဟေ့ ခေါင်းလောင်းတီး)

ဒို.ပြည်ရိုးရာ ဒို.ရိုးရာ အိုးစယ်တီးလို့ ပွဲတော်လာ

(အအိုလည်းပါ အပျိုလည်းပါ)

လာတဲ့အပျို စောင့်လို့ကြို လှရာရွေးလို့ ချစ်ရေးဆို

(ချစ်ရေးဆိုဟေ့ ချစ်ရေးဆို)

အပျော်ကြတိုင်း မတွဲနဲ့ အဖော်မပါတိုင်း မရဲနဲ့

တောင်ပေါ်သူတိုင်း ပလိုင်းနဲ့ (ပလိုင်းနဲ့ဟေ့ ပလိုင်းနဲ့)

လိုလည်းမတောင်း ဟန်ဆောင်ကောင်း မုန်းလည်းမပြစ် ရေတိမ်နှစ်

(အုံ့ပုန်းချစ်ဟေ့ အုံ့ပုန်းချစ်)

ပန်းမြင်တိုင်းလည်း မယ်မပန် လူပျိုတိုင်းလည်း အလည်မခံ

ကောင်းဆိုးဝေဖန် ဖူးစာကံ (ဖူးစာကံဟေ့ ဖူးစာကံ)

နေပူလည်းခို မိုးလည်းခို အရိပ်ကောင်းလို့ ညဉ့်သည်ပေါ် နင်လည်းအပျို

ငါလူပျိုတွေ့တုန်းမေးမယ် ချစ်ဟယ်လော

(ချစ်ဟယ်လော ချစ်ဟယ်လော)

အချို့တွေ့တိုင်း ငါမစား လူပျိုတွေ့လည်း ငါမထား

ငါမှာရည်းစား ရှိပြီးသား (ရှိပြီးသားဟေ့ ရှိပြီးသား)

အီကုတ်အီကုတ် ဆီနဲ့ပြုတ် ဆူးပုတ်အုပ်လို့ ချက်ပမယ်

ချစ်သူအရုပ် ပဝါနဲ့ထုပ် ဦးချလို့ကွယ် အိပ်ပမယ်

(အိပ်ပမယ်ဟေ့ အိပ်ပမယ်)

နွယ်နီနတ်ပန်း လှန်ကိုထမ်း အစောင့်ဝန်းရံ တို့ပန်းခြံ

ကျောက်ဖျင်းပြောသံ လူ့လက်ပံ(မထိုက်တန်ဟေ့ မထိုက်တန်)

- ကျား+မ-မခေါ်လည်းနွယ် အိမ်ကိုလည် ငွေမရှိလည်း တို့ပျော်တယ်
 နေ့ဖြစ်လို့ ဂုဏ်ယူတယ်(ဂုဏ်ယူတယ်ဟေ့ ဂုဏ်ယူတယ်)
- မ ခေတ်ကာလသား ဆင်ခြေများ ယောက်ကျားပေါ်လို့ လင်ကရှား
 မတော်ရာသွား တော်ရာထား တုခိုးမှားလို့ ကြောက်ရတယ်
 (ကြောက်ရတယ်ဟေ့ ကြောက်ရတယ်)
- ကျား ခေတ်သမီးပျို ယဉ်ဖို့လို အယုံလွယ်သူက များလာတယ်
 ရှေ့ပေါ်နောက်ပေါ် ဟိုးဟိုးကျော်
 ကျားဘိုးတော်နဲ့ညားလိမ့်မယ် (ညားလိမ့်မယ်ဟေ့ ညားလိမ့်မယ်)
- မ အလုပ်ကတော့ ယောင်ချာချာ အရိုးများချီးခါး မရေရာ
 တစ်ယောက်မကောင်းတစ်ယောက်
 ပြောင်း ဟုတ်ကြောင်းမဟုတ်ကြောင်း လက်ဖြန့်တောင်း
 (လက်ဖြန့်တောင်းဟေ့ လက်ဖြန့်တောင်း)
- ကျား နေ့စဉ်အလုပ် ရမ်းဆွဲလုပ် ပြောင်းမယ် ကောက်မယ်ဆေးဆိုးမယ်
 တော်ရုံစာရေးဝေလာဝေး စဉ်းစားရုံနဲ့ စိတ်ဦးလေး
 (စိတ်ဦးလေးဟေ့ စိတ်ဦးလေး)
- မ လွဲမှန်းမသိ မှန်ထဲကြည့် ကိုယ့်ရုပ်မြင်လို့ လန့်လိမ့်မယ်
 နားပေတစ်ဖက် ပုံစံပျက်
 အထီးအမ ခွဲဖို့ခက်လိမ့်မယ် (ခက်လိမ့်မယ်ဟေ့ ခက်လိမ့်မယ်)
- ကျား သူများပိုတိုင်း လိုက်လို့ပို သူများတိုတိုင်း လိုက်လို့တို
 ယိုသူမရှက် မြင်သူရှက် နင်တို့
 လက်နက် ထက်မှထက် (အပျိုလည်းမက် အအိုလည်းမက်)
- မ မိဘအတွေး သားနှောင်ရေး ခွားလိုရုန်းလို့ ပညာပေး
 ဟန်းဖုန်း ဆိုင်ကယ်ဝယ်ပေးတယ်ဟေ့ ဝယ်ပေးတယ်
 စာမရလည်းခတ်ပြုံးပြုံး နောက်နှစ်အတွက် ထပ်လို့ရုန်း
 (ခါးလည်းကုန်း ခွားလည်းပြုန်း)

သမီးလိမ္မာ ပညာရှာ မိဘရပ်ရွာ ခွဲလိုရွာ မောင်ရင်းနှမ ရှိုင်းပင်းကြ
ကျေးဇူးများမြှောင်ဆပ်ရအောင် ပျော်စေမယောင်မြေးလက်ဆောင်
(မြေးလက်ဆောင်ဟေ့ မြေးလက်ဆောင်)

တို့ပြည်တို့မျိုး တို့တန်ဖိုး ဆုံဆည်းနေ့မာ သံချပ်ထိုး
သွေးစည်းကြမယ် ချစ်ကြမယ်
နှုတ်ဆက်ရင်းနဲ့ ကကြမယ် ဒီလိုရက်တိုင်း ညောင်ညိုဝိုင်းမှာ
မိုးလုံးဟိန်းအောင်တီးကြမယ် (အော်ကြမယ်ဟေ့ ပျော်ကြမယ်)

ညောင်ကျပ်ပင်အို...အရိပ်အေး...လူပျိုကြီးကို အိမ်ထောင်ရွေး
(အပူညိုမီးဆေး အပူညိုမီးဆေး)

အိုးစယ်ဖင်တို....ကိုလူပျို...ဟန်ပန်လည်းကောင်း အတီးကောင်း
(လူပျိုခေါင်း လူပျိုခေါင်း)

အပြုံးချိုချို...ညီညာက...တွဲလက်ညီညာ စတိုင်ကျ (နေမဟေ့ နေမ)
ရွက်ကြမ်းရေကျို....ကိုလူမဲ့...ရုပ်လော်ဆိုးလို့ သစ္စာမြဲ
(လေအိုးကွဲ လေအိုးကွဲ)

တစ်ရွာတစ်ယောက်...ရည်းစားကောက်...ကောက်ရရည်းစား
ဘေးမှာထား (ကျီးစားစား ကျားစားစား)

စားချင်စားဝ....နောင်ခါမ၊ နောက်ကျအပေါက်ဝ....နောင်တရ
(ဦးလူရဟေး ဦးလူရ)

ယူသွားပါစေ....လက်ဆေးရေ၊ စသူရယ်ရယ်...ခိုးငိုမယ်
(ခိုးငိုမယ် ခိုးငိုမယ်)

ယူသွားတော့လည်း....ဝမ်းမနည်း၊ ငါ့ရဲ့အသဲ...ဆယ်ခါကွဲ
(ပြုံးပြုံးပဲ ပြုံးပြုံးပဲ)

လမ်းမာဆုံတော့....မျက်နှာအောင်း၊ မိုက်သိုးရှုလို့ ပုံစံပြောင်း
(ရည်းစားဟောင်း ရည်းစားဟောင်း)

အချဲ့ပေးလည်း....ငါမယူ၊ လူပျိုကြီးသာ...လုပ်မယ့်လူ
အိမ်ကြိုအိမ်ကြား....ဘာလို့စား(အသိုးလည်းစား အချို့လည်းစား)

- ၁၁။ တန်ဆောင်တိုင်ပွဲ...ရည်းစားတွဲ၊ ပွဲပြီးတဲ့အချိန်...သက်ဆုံးတိုင်
(မြဲမြဲကိုင် မြဲမြဲကိုင်)
- ၁၂။ ကိုင်လို့မမြဲ....ရည်းစားကွဲ၊ ကွဲတဲ့နေရာ သူများဆွဲ
(အုဖောင်းကွဲ အုဖောင်းကွဲ)
- ၁၃။ စသူနှိပ်နှိပ်...ဂရုမစိုက်၊ ပွဲပြီးအိမ်ပြန်...တစ်ခြမ်းကျန်
(တစ်ခြမ်းကျန်ဟေ့ တစ်ခြမ်းကျန်)
- ၁၄။ ကျန်တဲ့တစ်ခြမ်း...နေမာလှမ်း၊ လမ်းဘေးဈေးသည်...လအောင်ခြယ်
ရတဲ့ဈေးနဲ့...ချရောင်းမယ် (ချရောင်းမယ်ဟေ့ ချရောင်းမယ်)
- ၁၅။ မနှစ်ကတစ်ယောက်...ခုတစ်ယောက်၊ အတွဲသစ်နှင့်..လမ်းမာလျှောက်
(မျက်စိနောက်ဟေ့ မျက်စိနောက်)
- ၁၆။ ဓနမီးပုံး...အလဆုံး၊ နတ်ပြည်အရောက်...တက်လိုက်အုံး
(ခပ်ပြုံးပြုံးဟေ့ ခပ်ပြုံးပြုံး)
- ၁၇။ မလွတ်သေးခင်...တက်ဖို့ပြင်၊ မီးရှူးရောင်က...ဝဠာခွင်
(အဝေးမြင်ဟေ့ အဝေးမြင်)
- ၁၈။ လမျိုးစုံအောင်..ခြယ်သထား၊ ဓနမီးက..ပြိုင်စံရှား
(တောင်ကြီးသားဟေ့ တောင်ကြီးသား)
- ၁၉။ တောင်ကြီးမြို့က...ဓနမငယ်၊ အလဆုံးဖို့...ရင်ခန့်တယ်၊
ရွှေမောင်းထုလို့...ကြေငြာမယ်
(ကိုယ်ချစ်တယ် ကိုယ်ချစ်တယ်)
- ၂၀။ ကြည့်လို့မဝ...ဓနမ၊ တဘက်လေးနှင့်...ရမ်းဆလ
(ကွေးအောင်က ကွေးအောင်က)
- ၂၁။ ချိမ့်ချိမ့်သဲသဲ...တောင်ကြီးပွဲ၊ တိုးမပေါက်တဲ့...လူအုပ်ထဲ
(အတွဲချဲချဲ အတွဲချဲချဲ)
- ၂၂။ တောင်ကြီးတန်ဆောင်....မလွတ်အောင်၊ ငွေမရှိလို့...အိမ်ကိုပေါင်
(သွားရအောင်ဟေ့ သွားရအောင်)
- ၂၃။ အိမ်မရှိလည်း....ငါမပူ၊ အကြံကုန်လို့...ပုံစံပြောင်း
(ဘုန်းကြီးကျောင်း ဘုန်းကြီးကျောင်း)

မပျော်တတ်ရင်...လက်ကိုပိုက်၊ အိုးစယ်ဝိုင်းထဲ...လင်းခွင်းပိုက်

(လင်းခွင်းပိုက်ဟေ့ လင်းခွင်းပိုက်)

တောင်ကြီးတန်ဆောင်တိုင်...တို့ပျော်ချိန်၊

လက်ပိုက်အကပ်လိမ်...ရပ်လို့မှိုင်

(ကိုကျောက်တိုင် ကိုကျောက်တိုင်)

အိုးစယ်ဝိုင်းထဲ...ငါမပျော်၊ အတွဲနှင့်လည်း...ငါမပျော် နင့်လိုလူစား..

ခပ်ဆားဆား (ခပ်ဆားဆားဟေ့ ခပ်ဆားဆား)

ပဒေသာပင်...ထမ်းလို့ဝင်၊ ညှိမ့်ညှိမ့်ညောင်းညောင်း...ဒို့မုံမောင်း

(နားထောင်ကောင်း နားထောင်ကောင်း)

အလှူပင်ထမ်းတဲ့ လူပျိုတွေ၊ သာစေမောစေ...တောင်းဆုခြွေ

(ကောင်းမှုတွေ ကောင်းမှုတွေ)

မီးပုံးပျံကြီး...တက်တော့မယ်၊ လှည့်လို့မပြီး...ရှင်အိသီး

(တိမ်ဝင်မီး တိမ်ဝင်မီး)

မီးပုံးပျံသဏ္ဌာန်...ပန်းချီရန်၊ ပရိသတ်ပေါ်ရံ...ဝဲလို့ပျံ

(စိန်နားပန်ဟေ့ စိန်နားပန်)

သူ့အစွမ်းစုံ...ပြမကုန်၊ မာန်ဟုန်ကြီးကြီး...ရှုမငြီး

(ညှိမီးကြီးဟေ့ ညှိမီးကြီး)

တို့ယောက်ဖမ်း...ကူခြွေကြီး၊ အသဲကီးအောင်...ရမ်းဆလုပ်

(မီးရှိုးထုပ်ဟေ့ မီးရှိုးထုပ်)

တို့ရွာထဲက...မီးဆရာ၊ အပြောသန်ပြီး...ရမ်းဆဝါ၊

ခုလွတ်ခုပြီး...ပျော်ပျော်ကြီး (မြေဆိုးမီးဟေ့ မြေဆိုးမီး)

လူပျိုအပျို...တူစုံနွဲ့၊ ချိမ့်ချိမ့်သံသံ...ပါဝင်နွဲ့ (ရိုးရာပွဲ ရိုးရာပွဲ)

တိုင်းရင်းသားစုံ...ရိုးရာစုံ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို...တို့လေးစား

တို့ရှမ်းမြေမ...ပေါင်းဖော်များ (လက်တွဲထား လက်တွဲထား)

ပျော်ပျော်နေလည်း...သေမာပဲ၊ တော်အောင်နေလည်း...သေမာပဲ

ပျော်သေရင်တော့...ခုမလွဲ(ဒယ်အိုးထဲ ဒယ်အိုးထဲ)

- ၃၇။ သေမဲ့အတူတူ...ကုသိုလ်ယူ၊ နတ်ပြည်ရောက်မှာ...တစ်ဖက်ငါးရာ
(စံရမှာဟေ့ စံရမှာ)
- ၃၈။ ပျော်အောင်လည်းနေ...တော်အောင်နေ၊ မီးမွှေးရကျိုး...နပ်ကြစေ
(မျှတစေ မျှတစေ)
- ၃၉။ မျက်စိတောင်းမှောက်...ရည်းစားပျောက်၊ သစ်ပင်ကျမျောက်...ပုံစံပေါက်
သနားစရာ...ငါ့ဆီလာ (ငါ့ဆီလာ ငါ့ဆီလာ)
- ၄၀။ ဖြူဖြူသေးသေး...မော်ဒယ်လေး၊ နှုတ်ခမ်းစုလို...အထာပေး
(ရင်ခုန်ဆေး ရင်ခုန်ဆေး)
- ၄၁။ ရွာငံသမ...ရမ်းဆလ၊ လူပျိုမြင်...ပြုံးယောင်ပြ
(လုပ်နေကျ လုပ်နေကျ)
- ၄၂။ တနစ်တစ်ကြိမ်...စန်းထချိန်၊ အပြတ်ကဲတဲ့...တန်ဆောင်တိုင်
(အပျိုလည်းကိုင် အိုလည်းကိုင်)
- ၄၃။ သရက်ပင်လှက...လူပျိုလ၊ ဦးရာစနစ်နှင့်...အရစ်ကျ
(ယူထားကျဟေ့ ယူထားကျ)
- ၄၄။ အနုတောမှာ...အလှဆုံး၊ တော်သလိုနဲ့...မာနဖုံး၊ ညအမှောင်မာ...
အလင်းဆုံး (ပိုးမယ်မုန်းဟေ့ပိုးမယ်မုန်း)
- ၄၅။ ဟေမိန်းကွီး ပိုက်လိုလှာ မွေ့ဖဟာလား ငါးဟာလား
မွေ့ဖနဲ့နဲ့ (ငါးစာချဲ့ဟေ့ ငါးစာချဲ့)
- ၄၆။ တပွဲလုံးလုံး မယ်ပလုံးပလေ မယ်နေရိုးဟာ အလဆုံး
(အလဆုံးဟေ့ အလဆုံး)
- ၄၇။ အတိုင်းမဲပလာ ပိုက်လိုလှာ ဆာဝါကရော မိန်းမချော
(မိန်းမချောဟေ့ မိန်းမချော)
- ၄၈။ ဟောမိန်းမဟာ သနပ်ခါးနဲ့အရောင်တူ၊ ဆလူခရစ်ချစ်
(ညားလေညားဟေ့ ညားလေညား)
- ၄၉။ မိန်းမမဲနက် ယူခါလွယ်န စွဲခါခက် မိန်းမရုပ်ဆိုး ပွဲဦးရိုး
ရုပ်ဆိုးလေလေ ရိုးလေလေ (ရိုးလေလေဟေ့ ရိုးလေလေ)
- ၅၀။ မိန်းမလလ ဟေနားကြွ၊ မိန်းမရုပ်ဆိုး ဟိုနားတိုး
ကမ်းပါးအရ လိုကနဲ့ချင်ကရိုး (ချင်ကရိုးဟေ့ ချင်ကရိုး)

- ဌာ: မိန်းမချောချော စကားပေါ် ချောလဲချော ပေါလဲပေါ
(ချောလေလေ ပေါလေလေ)၊
- လိမ္မာရိုကျိုး ကိုလူဆိုး ဆိုးလဲဆိုး ကျိုးလဲကျိုး
(ဆိုးလေလေ ကျိုးလေလေ)၊
- ဌာ: အလှကြွယ်ပြီး အပျော်ကြူး အိမ်ပါခေါ်ဖို့ မှန်းရဲဘူး
(မှန်းရဲဘူး မှန်းရဲဘူး)၊
- အချိန်ရှိသမျှ အိမ်မကပ် သုံးလုံးလောက်တော့ မဖြဲဘူး ဒီလူမျိုးတော့
စိတ်မကူး (နေ့လဲမှူး ညလဲမှူး)၊
- ဌာ: သောက်လော် သောက်လို့မခွဲဝ မှောက်လော် မှောက်လို့မလဲဝ
နင်နဲ့ရမှ ပြင်မယ်ပ (ပြင်မယ်ပ ပြင်မယ်ပ)၊
- ဆုံးမလို့မရ နင့်ဘဝ နင့်မေ နင့်ဖ ပြောနေကြ (ကြားနေရ ကြားနေရ)၊
- ဌာ: မိဘပြောတော့ တစ်လကြာ မယားပြောတော့ တစ်ညတာ
(သိရမာ သိရမာ)၊
- အထုံးငုံပြောလဲ မယုံရဲ ပြောတိုင်းလုပ်တဲ့ လူကနဲ
(အကောင်းနဲ့ဆိုးဆိုးချဲချဲ)၊
- ဌာ: တကိုယ်လုံးပေါ်လို့ တိမ်ရုံဖုံး ဝတ်စားထားပုံ ကြည့်ပါဦး
(ကိုယ်တုံးလုံး ကိုယ်တုံးလုံး)၊
- နားပေတဖက်တတ် မအပ်စပ် ခေါင်းမွေးစမတ် နီကြပ်ကြပ်
ယောက္ခမလောင်းက အမြင်ကပ် (အမြင်ကပ်ဟေ့ အမြင်ကပ်)၊
- ဌာ: မိန်းမအိန္ဒြေ လကျက်သရေ တန်ဖိုးရှိအောင် နေတတ်စေ
(နေမေ နေမေ)၊
- ရွာကျိုးရွက်ဆောင် စံပြမောင် နောင်တချိန်မာ ပြည့်ခေါင်းဆောင်
(နေမောင် နေမောင်)၊
- ဌာ: ပုခက်လွှဲတဲ့ အမေ့လက် သမီးကောင်း ရတနာပေါ်လို့ထွက်
နင်တို့တာဝန် ယူကြလျက် (လူလုပ်စက် လူလုပ်စက်)၊
- အောင်ဆန်းနမူ အတုယူ အတူပူးပေါင်း အားသစ်လောင်း
(စပ်တုပေါင်း စပ်တုပေါင်း)၊

ကျား မအေကမွေး ထောင်ကကျွေး ဆန်ကုန်မြေလေး မဖြစ်ရေး
(ပညာပေး ပညာပေး)၊

မ ဘာသာ သာသနာ ပြန့်ပွားမ တို့မွေ တို့ဖ အမွေရ
(ကထိကဟေ့ ကထိက)၊

ကျား လူဘဝရလာ ခဏတာ ပျော်အောင်လဲနေ တော်အောင်နေ
မိမွေးရကျိုး နပ်ကြစေ (ညီကိုတွေ ညီကိုတွေ)၊

မ ဥစ္စာဆိုတာ သင်္ခါရ မျိုးဈေးကွက်မဲ့လင် ရွေးမိရင် သံသရာတခွင် နာဖို့ပြင်
(ဒို့ဆင်ခြင် ဒို့ဆင်ခြင်)၊

ကျောက်နီကျေးရွာဝန်သံချပ်

- ၁) တစ်နှစ်တစ်ခါ ပင်လုံပွဲမှာ (ပျော်ပို့လား)၊ (ပျော်ပူးလော)၊ (ပျော်တယ်လေ)၊
- ၂) ပွဲမလာတဲ့အပျိုတွေ မုဆိုးဖိုနဲ့ညားပါစေ (ညားပါစေ ဝေ ညားပါစေ)၊
- ၃) တစ်ခွက်သောက်လည်း မမူးဘူး နေခွက်သောက်လည်း မမူးဘူး
(ရေသန့်ဘူး)၊
- ၄) ပုလွေလုပ်တာ တောင်ကြားဝါး လူပျိုလုပ်တာ ကျောက်နီသား
ကျောက်နီသားကိုတော်တော်ယုံ သမီးတပြုံ သားတစ်ပြုံနဲ့
(ကျန်ခဲ့မယ်)၊ (ကျန်ခဲ့မယ် ဝေ ကျန်ခဲ့မယ်)၊
- ၅) ရည်းစားရှိလည်း ငါမယူ ငါကဘုန်းကြီးဝတ်မဲ့လူ (ကုသိုလ်ယူ)၊
- ၇) တစ်ရွာတစ်ယောက် ရည်းစားကောက် ကောက်ရလည်း ရည်းစားဘေးထား
(ကျီးစားစား ကျားစားစား)၊
- ၈) ဝါးရုံပင်တန်း ရေကြည်စမ်း တောင်ပြာတန်းက သစ်ခွပန်း ပအိုဝ့်မငယ်
(ရမ်းဆလန်း ဝေ ရမ်းလဆန်း)၊
- ၉) မအေးမွေးတဲ့ ဆံပင်နက် နီကြောင်တင်လို့ တွေးရခက် အနောက်တိုင်းဆန်တဲ့
သူ့ဆံထုံး၊ (အိကုပ်လုံး အီးကုပ်လုံး)

တောင်ကုန်းပေါ်က ဟင်းနုနွယ် အပွင့်လွန်လို့ ဆူးဖြစ်တယ် မေလည်းအငယ်
မောင်အငယ်အချစ်လွန်လို့ ရှူးတော့မယ် (ရှူးတော့မယ် ဝေ ရှူးတော့မယ်)။

ချယ်ချီချစ်သူ ဟောင်ဟတ်သူ ဟန်လီမမ ကွာရွရွ

(ရမ်းလှ)(တအားလှ)(ပိုင်ဆုန်ခ)။

လေယာဉ်ပျံလည်းစီးဖူးဘူး မီးရထားလည်းစီးဖူးဘူး (အင်းဆားကူး)။

အင်းဆားကူးကြီးဘာလုပ်နေ (လှေလှော်နေ)။ လှော်ရင်းနဲ့ အောက်ကပေါ်

(ပဲကြီးလှော်)။ ပဲကြီးလှော်ကို အရက်နဲ့မြည်း (ချမ်းချည်သီး)။

မြေပြန့်သူလေး တို့ခိုးပြေး ခဲ့ဖိုးကြီးလို့ တို့မယူ နှုတ်ခမ်းဆူလို့ ကျန်တော်မူ

တောင်ပေါ်သူ (တောင်ပေါ်သူ)။

မွန်နဲ့ကချင်လှဘုရင် အကြင်နာလား မေတ္တာလား ရည်းစားထားခက်

အိပ်ရေးပျက် နေခွချက်(နေခွချက်)။

ရခိုင်ပုံသံ ရင်ခုန်မြန် ကရင်မလေး အာဘွားပေး ချစ်မေ့ဆေး (ချစ်မေ့ဆေး)။

ကယားထာဝယ် လာခဲ့မယ် အပြောလွယ်သေး ချင်းမလေး အနေဝေးဝေး

မမုန်းကြေး(အီကြာကွေး)။ (အီကြာကွေး)။

ပြန်သူလည်းလွမ်း ကျန်သူလွမ်း ရှမ်းတောင်တန်းက အလှပန်း ချမ်းလို့လွမ်း

ဟေ့ ချမ်းလို့နမ်း (ချမ်းလို့လွမ်း ဟေ့ ချမ်းလို့နမ်း)။

ရှေးရိုးရာမပျက်တဲ့ တို့အစဉ်အလာ အိုးစည်ကြီးတီးလို့ မမောနိုင်ပါ

ချွေးနဲ့စာတွေ တစ်မှူးရလို့ တစ်ပဌာန သဒ္ဒါကြည်ဖြူ သွေးချင်းတစ်တွေ

စိမ်းလန်းတဲ့ပန်းများ အမြဲဝေစာ ရိုင်းပင်းကာ စည်းလုံးလို့ချစ်ကြည်စွာ

ကျောက်နီကျေးရွာသံချပ်

- (၁) ကချင်မြေမှာ ကမ္ဘာကျော် ဖားကန့်ဒေသ ကျောက်စိမ်းမှော်
ကျောက်စိမ်းမှော်ဂေါ်နဲ့ထိုး ယူပြီးပြန်တာ ပေါက်ဖော်မျိုး
သေပြီးကျန်တာ တိုလူမျိုး (တိုလူမျိုး ဝေ တိုကလူမျိုး)၊
- (၂) ထားဝယ်ကျောက်ဖြူ တို့ပြည်သူ ကျန်တာယူထား ရေနဲ့ဆား
(ရေနဲ့ဆား ဝေ ရေနဲ့ဆား)၊
- (၃) မြောက်စား ပေါင်းစား ခရိုကျား ဂျပန်သွားဟေ့ ဂျပန်သွား
ကျေးဇူးကြီးမား တောင်သူများ တောင်ထဲသွား ဟေ့ ထောင်ထဲသွား
- (၄) အကုန်သိမ်းသွား လယ်မြေများ အသားမာတက် အဖိုးလက်
ခွက်စုတ်ကိုစွဲ မြွေလက်တွဲ
လူပုံအလယ် တောင်းစားမယ် (တောင်းစားမယ် ဝေ တောင်းစားမယ်)၊
- (၅) တစ်ရောင်ထဲခြယ်လိုချင်တယ် ဆယ်ခါပြန်စစ် တို့မချစ်
(၂၀၀၈ ဟေ့ ၂၀၀၈)၊
- (၆) အုပ်ချုပ်ရေးမှူး နှစ်လုံးပြုး ညောင်နှစ်ပင်ပေး မသိမ်းသေး
ဝေးဝေးကရှောင် လူထွက်ကြောင် (နဖူးပြောင် ဟေ့ နဖူးပြောင်)၊
- (၇) အာဏာပိုင်တာ ပြည်သူပါ ရာဇဝင်ရိုင်း တို့သမိုင်း ၂၀၀၈ လှိုင် တစ်စိမ်းစိမ်း
(ဖားတစ်ပိုင်း ဟေ့ ငါးတစ်ပိုင်း)၊
- (၈) စပါးတစ်တင်း ဖွဲတစ်တင်း သင်းခွဲအုပ်ခံ မူမမှန် စပါးတစ်တင်း ပဲတစ်တင်း
ကြက်သားဟင်းနဲ့ဝက်သားဟင်း ညီမျှခြင်း ဝေ ညီမျှခြင်း
- (၉) သမင်ဆယ်လှမ်း ကျားတစ်လှမ်း ဘယ်စမ်းစမ်း ညာစမ်းစမ်း
နိုင်ငံတော်ရဲ့ အလှပန်း (မျိုးအောင်ဆန်း ဟေ့ မျိုးအောင်ဆန်း)
- (၁၀) နှစ် (၅၀)အုပ် ဘဗိုလ်ချုပ် အရှုပ်ထုပ်ဖြေ စုမေမေ
ကျားကြီးလည်းသေ မြွေလည်းခွေ ကူညီကြလေ ပြည်သူတွေ
ညီကြစေ ညီကြစေ

- (၁၁) အာဏာဟူသမျှ ဖီဆန်ကြ ပြည်သူ့သခင် ထောင်ဘုရင် (ဦးဝင်းတင်)၊
- (၁၂) သစ်ပင်ထက်ဖျားငှက်ခါး နား ပင်ဖျားသစ်ပင်နိမ့်ဝတ်အင် ပြည်ထောင်စုသား
စစ်မက်ပွား နိမ့်ပါးပြည်ရွာ အလိုမရှိပါ (အလိုမရှိပါ ဟေ့ အလိုမရှိပါ)
- (၁၃) တိုင်ပြည်နွဲ့နစ် နောက်ပြန်ရစ် လူငယ်တွေက ခေတ်ကျွန်ဖြစ်
ပြည်တွင်းစစ် ပြည်တွင်းစစ်
- (၁၄) ထင်းရှူးပင်မြင့် ကျည်ဆံသင့် ချယ်ရီပန်းကြွေ ယမ်းနဲ့ဝေ
ပိနန်းမျက်ရည် မိုးလိုစွေး(မောရမ်းမြေ)၊
- (၁၅) မြန်မာ့သမိုင်း သူမရိုင်း ချိုးဖြူငှက်သံ ဇွဲအားမာန်
အေးချမ်းလို့စိမ်း မျိုးဆက်ကိုင် (ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊ (ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊
- (၁၆) ပထမရဲခေါင်း ဗိုလ်လရောင် စတုတ္ထနန်း ဗိုလ်အောင်ဆန်း
ပဉ္စမလူထု ဗဟိုပြု (အမေစု ဝေ့ အမေစု)
- (၁၇) လိုက်ခဲ့ပါနော် လက်တွဲခေါ် အကြင်နာထွေး သစ္စာပေး
(အဖေသွေး ဟေ့ အမေသွေး)၊
- (၁၈) ရာစုနှစ်ကြို တို့ပင်လုံ ဆုံချက်ခြယ်မှုန်း အလှဆုံး အပြုံးပန်းဝေ ပြည်သူတွေ
(ငြိမ်းချမ်းစေ)၊ (ငြိမ်းချမ်းစေ)၊
- (၁၉) တိုင်းရင်းသားစုံ တို့ပင်လုံ ပြန်ဆုံဖို့ရေး welcome ပေး (ငြိမ်းချမ်းရေး)၊
- (၂၀) ရာစုနှစ်ကြို တို့ပင်လုံ ဆုံးဖြတ်ခြယ်မှုန်း အလှဆုံး အပြုံးပန်းဝေ ပြည်သူတွေ
(ငြိမ်းချမ်းစေ)၊ (ငြိမ်းချမ်းစေ)၊
- (၂၁) တိုင်းရင်းသားစုံ တို့ပင်လုံ ပြန်ဆုံဖို့ရေး welcome ပေး (ငြိမ်းချမ်းရေး)၊

သရက်ပင်ရွက်လှရွာ ရွှေလှပဲ့အဖွဲ့ သံချပ်

နေပလောင် ရွှေတောင်ရိုး
ရှမ်းနဲ့ပအိုဝ်း တို့ဆွေမျိုး
ရောနှောချစ်ခင်ပေါင်းစုဝင် ယဉ်ကျေးမှုတွေ
ခပ်ဆင်ဆင်

(ပြောပြခြင်.....ပြောပြခြင်)

ရေမြေမခြားစည်းမခြား
ဘိုးဘီဘောင်ဆက်အမွေထား
(ဒို့အင်းဆား.....ဒို့အင်းဆား)

ပဲပုတ်စပ်ဆီး ခေါင်ရည်မြည်း
ဆောင်ထားတယ်ဟေ့ လက်နက်ကြီး
(စက္ကူထီး.....စက္ကူထီး)

ပုတ်တလုတ်ကန် မြို့ပတ်ရံယဉ်ကျေးမှုကို
အခြေခံ နောက်ထပ်တဖန် ဆုံဆည်းရန်
(တောင်းဆုပန်.....တောင်းဆုပန်)

ဝေါဟာရနဲ့ ဓနစကား
ရှေးစဉ်တလျှောက်
ထိန်းသိမ်းထား
(ရွာငံသား.....ရွာငံသား)

တို့ပြည်ရွာကို သစ်အိမ်ဆောက်
ရှမ်းတောင်ကို လမ်းတွေဖောက်
(တို့ရပ်စောက်.တို့ရပ်စောက်)

တို့အမွေကိုဆက်ထိန်းလို့
ရတနာသိုက်နဲ့သတ္တုမိုင်း
(မြို့ဘော်ဆိုင်း..မြို့ဘော်ဆိုင်း)

ရှမ်းကျက်သရေ တောင်ကြီးခြေ
မိုးထိဘဝဂ်ည့် အိုးစည်သံ
တိုင်းရင်းသားတို့အောင်ပွဲခံ
(မီးပုံးပျံ.....မီးပုံးပျံ)

သရက်ပင်နဲ့တို့ကျောက်နီ
မောင်ညီမတို့လက်တွဲညီ
အိုးစည်သံနဲ့လိုက်ဖက်မြူး
(ဖိုးစံဦး.....ဖိုးစံဦး)

တောတောင် စိမ့်စမ်းထင်းရှူးတန်း အမောလဲပြေ

ကလောမြေ

(အေးမြစေ.....အေးမြစေ)

မျိုးဇာတိဂုဏ် အင်္ဂါစုံ

အစည်းမပြေအောင်စုစည်းထား

(ပွေးလှသား.....ပွေးလှသား)

(၁၂၈-က)

(၁၂၈-၈)

(၁) တောင်ပို့လုလင်

တောင်ပို့လုလင်

ဟင်းချိုပင်

တပင်တရွက်

ခုးလို့ချက်

အိုးပဲ့နဲ့ချက်

ခွက်ပဲ့နဲ့

တို့မိသားစု

(စားလောက်ပု)၊ (စားလောက်ပု)

(၂) မောင်မလုပ်န

ကျား စပါးထောင်းကျ
လူလိုဝိုးလော၊ လိုဝိုးလော၊

မ မောင်မထောင်းန
ခါးညောင်တတ်တယ်
(မယ်ထောင်းမယ်)၊

ကျား စပါးပလာလူ
လူလိုဝိုးလော - လိုဝိုးလော

မ မောင်မပလာန
ခါးနာတတ်တယ်
(မယ်ပလာမယ်)၊

ကျား ထမန်းစားကျ
လူလိုဝိုးလော - လိုဝိုးလော

မ မောင်မစားန
အံယားတတ်တယ်
မယ်စားမယ်)၊

လူလိုဝိုးလော = လူလိုဝိုးလား (လူလိုဝိုးလော)

စပါးပလာလဲ = စပါးပြာလဲ

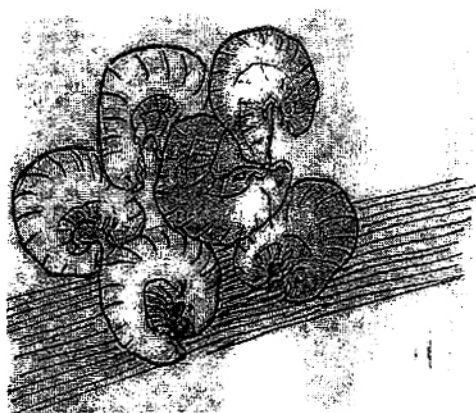
ထမန်းစားလဲ = ထမင်းစားလဲ

အံယားတတ်တယ် = အာခေါင်ယားတတ်တယ်

(၃) အီကုတ်တူး

အီကုတ်ကိုတူးမတော်တယ်
 တလွင်းဆွေ (ရွှေ) ချ အသာမ
 လာပါဆွေ (ရွှေ) အီကုတ်၊
 အီကုတ်ကို အီကုတ်ကို
 ဆူးပုပ်ရောမချို့၊
 မြစ်နန်းဆွေ (ရွှေ) အီကုတ်
 ဆူးပုပ်နှင့်ရော
 သိကြားမင်းမနေနိုင်
 ဂွန်းကိုင်လို့ဆင်း။

အီကုတ် = နွားချေးမှ သန္ဓေမိုးတဲ့ ဦးကောင်တစ်မျိုးဖြစ်တယ်။
 နွားချေးပုံအောက်က ဖြူဖြူကောင်ဟာ အီကုတ်မဟုတ်ပါ။
 အီကုတ်ဟာ နွားချေးနှင့် မြေရောပြီး ပြုလုပ်ထားတဲ့ လုံးလုံးဝင်း
 ဝိုင်းမြေလုံး အိမ်ထဲမှာ နေပါတယ်။ ရခိုင်ဇက်မှာတော့ ဇီးဇီးလို့
 ခေါ်ကြောင်း သိရပါတယ်။ အီကုတ်ကို ချက်စားရင် အရသာရှိလွန်း
 လို့ ဆိမ့်အီပြီး ကုတ်ကုတ်ကလေး ကွေးနေရတတ်ပါတယ်။
 ဒါကြောင့် အီကုတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

တလွင်း - တရွင်း = ပေါက်ပြား

ဆွေချ = ရွှေချ

ဤကဗျာကို နွေဦးပေါက် အီကုတ်တူးတဲ့အချိန်အခါမှာ သီဆိုလေ့ရှိ
 ပါတယ်။ အီကုတ်တူးကဗျာဟာ နေတိုင်းရင်းသားတိုင်း ရတဲ့ကဗျာလေးပါပဲ။

(၄) ငပျောပင်လယ်

ငပျောပင်လယ်

ပင်လုံးသွယ်

ပင်ကြီးထက်

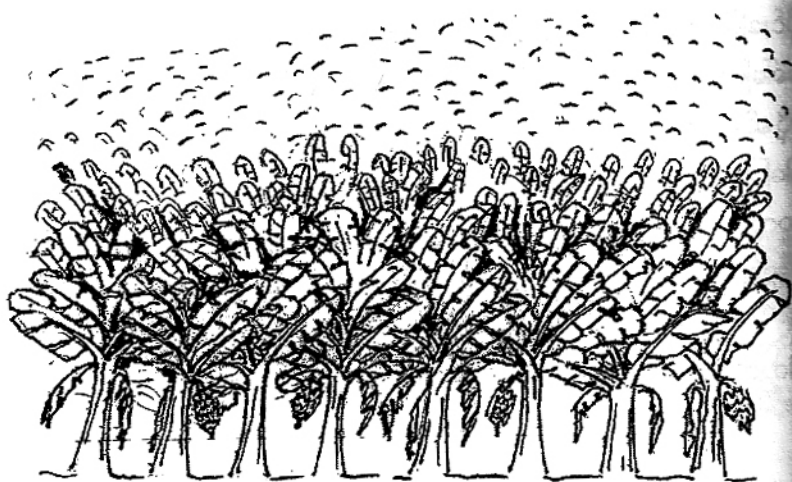
(မဲ့ချက်စော)၊

စားမယ်ဆိုလဲ

အစေ့များလို့

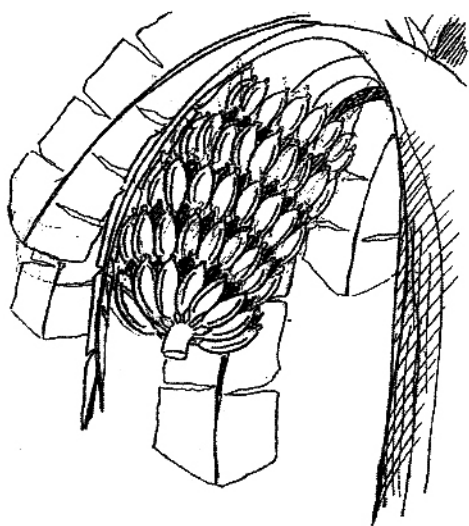
အသားမရှိ

(ဖယ်လေလော)၊

(၅) ဆွေနှီငပျော

ဆွေနှီငပျော
 အပင်ကြီးလို့
 အသီးစော။
 ငပျောဆင်အံ
 မိုးနှင်းစံ
 အခါလယ်သီးမို့
 ကြံလိုခုတ်လဲ
 (ချိုဝူးပ)၂
 တို့လူပဲ့သဘော
 အထင်ကြီးလို့
 အောင်ချင်စော
 အကြံထုတ်က
 (အောင်မယ်ပ)၂

(၆) ဝေါယာဉ်စီးလို့ပြန်ခဲ့မယ်

ဆင်နဲ့တင်လဲ၊ ဆင်ကျောကြီးလို့ (ညီးမစိုးပ)၊

မြင်းနဲ့တင်လဲ၊ ခွာလုံးသေးနင်းမြင်းပြေးမစိုးပ - မစိုးပ

လှည်းနဲ့တင်လဲ၊ လဲဆောင့်လို့ အောင့်မစိုးပ - မစိုးပ၊

ဝေါနဲ့တင်၊ ဆင်နဲ့တမ်း၊ ရွှေလမ်းက (ပြန်စမ်းပ)၊

(၇) သူလဲဖွတ်ချင် ငါလဲဖွတ်ချင်

ကမ်းနားသစ်ပင်

ပတူစွဲလို့ ပျားမွဲဝင်

သူလဲဖွတ်ချင် ငါဖွတ်ချင်

ဖွတ်ချင်သူများ သစ်ပင်အောက်မှာ

(တိုးမအား)၂

လူပွဲတစ်ယောက်ထဲ

သူလဲချီချင် ငါချီချင်

ချီချင်သူများ ကျောင်းပေါက်ဝမှာ

(တိုးမအား)၂

ပတူ = အဆိပ်အလွန်ပြင်းတဲ့ ပျားတစ်မျိုး၊ အီကုတ်လိုပဲ

အလွန်ဆိမ့်လို့ ရှမ်းမြေလတ်မှာ မက်မက်မောမော စားကြပါတယ်

(၁၃၆)

(၈) ကနိန်ထဲမှာ ပန်းဆွဲဝါ

ကနိန်ထဲမှာ ပန်းဆွဲဝါ
ပန်သူများလို့ (ပန်ဆားတယ်)၊
တို့ကျောင်းထဲမှာ
ကျောင်းတတ်လာ
နဲတယ်လို့လဲ (မပြောနဲ့)၊

(၉) မယ်လဆုတောင်း

ကနိန်ထန်းထား (တံတား) ရေမဲသား

ထန်းထား (တံတား) လိုင်ဖယ် (လိမ်ဖယ်) (ဆောက်ခက်တယ်) ၂

နေစကား တခွန်းကြား

စကားလိုင်လယ် (ပြောခက်တယ်) ၂

ဆောက်ခက်တယ်၊ အိမ်ဆောင်မရတာကို ဆိုလိုပါတယ်။

ကနိန်သစ်န (အရင်းထားလို့) အဖျားစု

သစ်နအိမ်တိုင် (ခိုလယ်လေး) ၂

ဆွမ်းဖြူချက် / ဆွမ်းကျက်ကျောင်းကို (လောင်းကြေးနော) ၂

မယ်မွေလှ - မယ်ဖအခွင့် (တောင်းကြွနော) ၂

ကနိန် = ဂနိင်

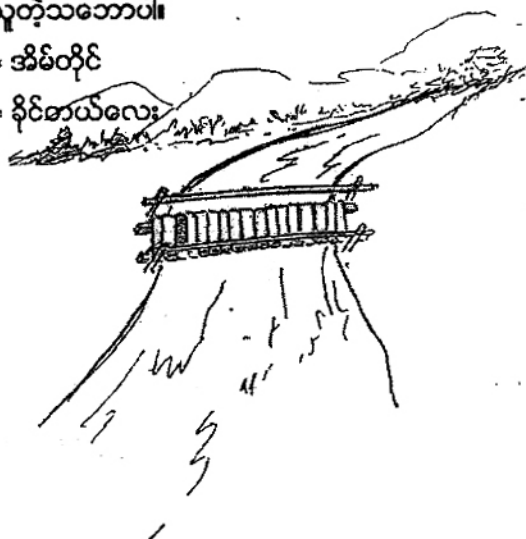
အရင်းထားလို့ အဖျားစု = အရင်းကိုထားပြီး အဖျားကို

ယူတယ်။ အိမ်တိုင်ထူတဲ့ အခါမှာ သစ်ပင်ရဲ့အရင်းပိုင်းကို

မယူဘဲ အဖျားပိုင်းကို ယူတဲ့သဘောပါ။

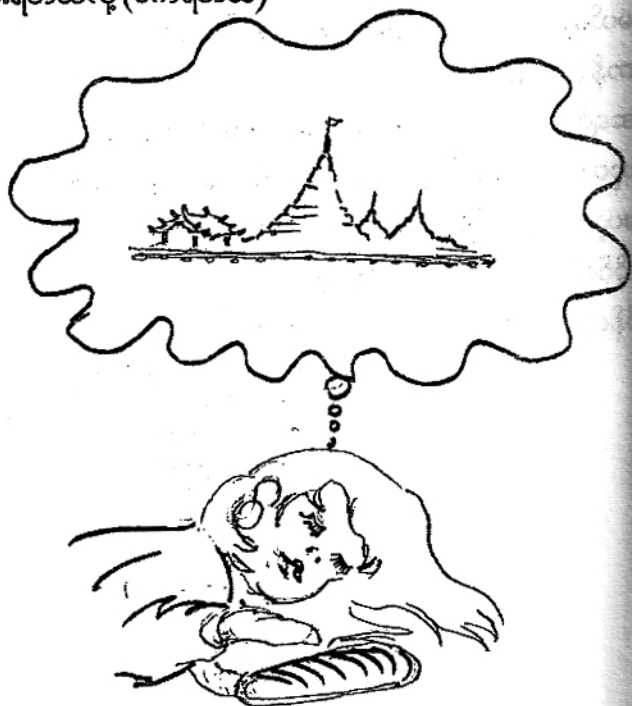
အိုင်တိုင် = အိမ်တိုင်

ခိန်လယ်လေး = ခိုင်စာယ်လေး

(၉) အိမ်မက်သုံးခါမက်

အိမ်မက်အိမ်မက်၊ တညထဲနှင့်၊ ဆုံးခါမက်၊
 ညဦးမက်ခါဆွေဥမင်ဘုရား၊ အတူသွားသို့
 ဘုရားဖူးတယ်၊ (မက်ရတယ်)၊
 ညလယ်မက်တာ၊ အိမ်မက်ဟာ၊ ရပ်စောက်နယ်ထဲ
 ဆွေပိန်းနဲ့ ဆွေလဲအတူတီးရတယ်လို့ (မက်ခဲ့တယ်)၊
 မိုးသောက်လင်းခါ မက်သောခါတို့လယ်ဆယက်ခွက်၊
 ရေအိုင်နက်၊ လည်ပင်းအတူဖက်၊ ရေပက်တမ်း
 အတူကစားရတယ်လို့ (မက်ရတယ်)၊

(၉) ခင်ပလွေ

ပလွေ ပလွေ
 ခုနစ်ပေါက် ဆစ်(ရှစ်)ပေါက်စေ
 ပလွေ (ပုလွေ)သာချင်း
 ခုနစ်ပေါင် ဆစ်(ရှစ်)ပေါက်တွင်း
 အလယ်လက်ညှိုး လက်သူရိုး
 လက်ညှိုး သိဟာ (ထိကာ)
 လက်ရွှေဝါနဲ့
 (မှုတ်လိုလာ)၊
 ဘစာ(ဘယ်)ရွာကလော
 ခေါင်းပေါင်းဖြူနဲ့ မောင်လူချော
 ဘစာ(ဘယ်)လမ်းကလာ မောင့်ဇာတိရော
 သိချင်ပ)၊
 ပိတ်ဖောင်းဖီ (ဘောင်းဘီ) မြေနီလူးပါလို့
 ဆေး(ရှေ့)ဦးက၊ ပေါင်ဖြူဖြူ မိန်းမနဲ့တူ
 တူသာတူ၊ သူလေမိန်းမ (မဟုတ်ဘဲ)၊
 ပျိုတို့မောင် အကြံနဲ့ (နည်း)တယ်
 သုံးလမှ တစ်ပဲ။

(၁၂) မယ်လဆုတောင်း

ဘုရားဆွေမာ
ပန်းခယ်ခက်န
လက်ဆယ်ချောင်း
ဆုတောင်းရအောင်နော။

ကျမဆုယူ
ဘုရားဆွေမာ
ပန်ဆယ်ခက်န
လယ်ဆယ်ဆု
ဆုတောင်းတူ
ဆုယူမလွှဲစေနနော။
ဘုရားဆွေမာ = ဘုရားရှေ့မှာ

(၁၃) ပတီးလုံးနီ

ပတီးလုံးနီ

အပ်နထိုး ပိုးနသီ

မသီရလား သီရလား၊ မတပ်ရလား - တပ်ရလား

ပတီးလုံးနီ အပ်နထိုး

ပိုးနသီ

(သီရလယ်)၊ ပိုးနတပ်

(တပ်ရတယ်ဟေ့) (တပ်ရတယ်)၊

(၁၄) ကုတ်ကုရွက်

ကုတ်ကုရွက်
ဖျာဝင်ထောင်မာခူးလို့ချက်
မကျက်သေးဖူး
နမ်းလော်ပံလို့
(ဆီကျက်ဖြူး)၂
လယ်ကိုဖျက်တဲ့ ရေမှန်ညင်း
ပင်ချင်းဆက်ခါဆက်ခါန
နင့်ကိုဖျက်တဲ့ အဖေါ်ခင်း
လည်ပင်းဖက်ကာ ဖက်နာန
နမ်းလော် = နမ်းလှော်

(၁၅) သားကျုံးတေး

ကျုံး ကျုံး ကျုံး

တို့မွေ့ဟောမယ် သားပန်းဖူး

တို့မွေ့ဆွေတုံး ပန်းဂမုန်း။

တို့မွေ့အိမ်မာ (အလဆုံး) ၂

တို့မွေ့လက်ကလူ

တို့မွေ့အိမ်မာ (ခေါပုတ်ဖလူ) ၂

ကျုံး ကျုံး ကျုံး

ကျုံး ကျုံး ကျုံး = အင်းအင်းအင်း

ကျွတ် ကျွတ်လို့ သားချောတဲ့ သဘောပါပဲ။

သားချောတာကို လူပဲပျော်တယ်

သားကျုံးတယ်လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။

တို့မွေ့ဟောမယ် = တို့အမေပြောမယ်

တို့မွေ့ဆွေတုံး = တို့အမေရွှေတုံး

အလဆုံး = အလှဆုံး

တို့မွေ့လက်ကလူ = တို့အမေလက်နံကြ

ခေါပုတ်ဖလူ = ခေါပုတ်ဖြူ

(၁၆) အလာခွင်မာထမန်းစား

ကျေးကန်းကျေးကန်း

စပါးလန်း၊

စိန်စာစိန်စာ

စပါးပလာ၊

ကလွဲငှက်ကလွဲငှက်

တမန်းခလက်၊

ပဲ့လက်ငှက်ကြား

အလာခွင်မာထမန်းစား

(ထမန်းစားဟေ့ထမန်းစား)၂

အလာခွင်မာထမန်းစား = အလယ်ခေါင်မှာထမန်းစား

ကျေးကန်း = ကျီးကန်း

စပါးလန်း = စပါးလှန်း

စိန်စာ = စာကလေး

စပါးပလာ = စပါးပြာ

ကလွဲငှက် = ကွဲကျောင်းငှက် (ရေကန်တစ်မျိုး)

ထမန်းခလက် = ထမင်းချက်

ပဲ့လက်ငှက်ကြား = ပေါင်လယ်ငှက်ကြား

ပေါင်လက်ဆိုတာထယ်ထိုးထားတဲ့မြေကွက်ကိုခေါ်ပါတယ်။

(၁၇) တာတက်ပွဲ

ပွဲဝင်အစ

မောင်းကြီးသံနဲ့

စယ်သံကြားရင်

(အားလုံးကြွ)၊

လွယ်အိပ်စောင်း

ခေါင်းပေါင်းဖြူနဲ့ လူတိုင်းကြွား

စကားမှီးမွန် ခပါဝါဝါ၊ ငါသာငါပ

ပျော်ပလေတယ် ခြေကိုချ

အားမရနိုင်ဘူး

စိတ်ထဲလှိုင်လို့

(လူလဲမူး)၊

နဖူးကမြေ၊ အခြေကောင်းကင်

ရယ်အူပေါက်တယ်၊ လက်ထောက်ဝင်

စီစဉ်လို့ထား၊ အံ့ဖီလောက်တယ်

(နှစ်ယောက်သား)

(၁၈) ငါးဖမ်းမယ်

ဇော်ဂျီချောင်းထဲကို ဆင်းလို့ရယ်

ငါးတွေရှင် ဖမ်းကြမယ်

ဟေ့ (မိနီငယ်) ငါးလေးတစ်ကောင် ဖမ်းမိတယ်

နိဗ္ဗာန်

နေလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ဖြစ်သည့် ချိုးချင်းမာယာတေးကဗျာ၊ ကြီးချင်းမာယာတေးကဗျာ၊ သံချပ် စာချိုးတို့သည် နေမောင်မယ်တို့၏ နှလုံးသား ဟုဆိုလျှင် မမှားပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နေမောင်မယ်တို့၏ နှလုံးသားမှ ခံစားချက်များကို ဖော်ထုတ်ထားသည့် မာယာများသော တေးကဗျာ စာချိုးများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှလုံးသားခံစားချက်များကို တိုက်ရိုက်မထုတ်ဖော်ဘဲ စကားထား ဝှက်သကဲ့သို့ မာယာတေးများဖြင့် ဖော်ထုတ်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။ မာယာများသည် တေးကဗျာ၊ သံချပ်စာချိုးများသည် တောင်ရိုးလူမျိုးတို့၏ မော်အေးပုံ၊ သံချပ်ဆိုပုံ အင်းသားတို့၏တိုက်တေး ကဗျာလင်္ကာနှင့်ရောနှောတတ်သဖြင့် စာတမ်းပြုစု အက္ခရာတင်ရာတွင် နေစစ်စစ် တေးကဗျာလင်္ကာ စာချိုးများကိုသာ မရောနှော ရအောင် စိစစ်ရွေးချယ်တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤတေးကဗျာ လင်္ကာစာချိုး များသည် လက်တန်း(အလွတ်) သီဆိုထိန်းသိမ်းလာခဲ့သဖြင့် ချို့ယွင်းချက်၊ အားနည်းချက်များများစွာရှိနေပေဦးမည်သာဖြစ်သည်။ ၂၀ရာစုတွင် အရိပ်အရောင် စာစုများကိုသာ တွေ့ရှိရပြီး ၂၁ရာစုရောက်မှသာ မှတ်တမ်းပြုစု အက္ခရာတင် လာကြသည်ကို ပီပီပြင်ပြင်တွေ့မြင်လာကြသည်။ ဤစာစုများကို ရပ်စောက်မြို့ နိုင်သောင်းထွဋ် ရေးသားသည့် နေရိုးရာတေးများစာအုပ်၊ တောင်ကြီးတက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ဒေါ်ခင်မြသင်း ပြုစုရေးသားသည့် တောင်ရိုး+နေ ကျေးလက် တေးကဗျာများစာတမ်း၊ အောင်ပန်းဦးဝင်းအောင်၏ ချိုးချင်းမာယာ ကဗျာများ စာအုပ်၊ သမိုင်းသုတေသီစာရေးဆရာကြီး၏ နေကျေးလက်တေးကဗျာ ကျူးရင့်သံ များစာအုပ် ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူးရေးသားသည့် မီးဝင်ပွဲတေးကဗျာစာအုပ်များကို ခိုငြမ်းရေးသားထားသည်။

သမိုင်းသုတေသီစာရေးဆရာကြီးဦးသိန်းသန်းထွန်း ရပ်စောက်မြို့ ဆရာကြီး နိုင်သောင်းထွဋ်၊ ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်မြသင်း၊ အောင်ပန်းဦးဝင်းအောင် ၊ ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူးတို့အားအထူးကျေးဇူးဥပကာရ တင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်း ဘင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

မှီငြမ်းပြုစာအုပ်များ

- ၁။ ဦးသိန်းသန်းထွန်း၊ ဦးဝင်းအောင်၊ ဦးမြမောင်၊ ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး၊
ဦးနေစိုးအောင် တို့ရေးသားသည့် “ဓနကျေးလက်တေးကဗျာကျမ်းရင်းသံများ”
(၆.၃.၂၀၁၂)
- ၂။ ဒေါ်ခင်မြသင်းရေးသားထားသည့် တောင်ရိုး+ဓနကျေးလက်တေးကဗျာများ
လေ့လာချက်စာတမ်း (၃၁.၅.၉၉)
- ၃။ ဦးနိုင်သောင်းထွဋ်၏ “ဓနရိုးရာတေးကဗျာများ” (၁၉.၁၂.၉၃)

အတာတက်ပွဲ

ပွဲဝင်အစ၊ မောင်းကြီးသံနု၊ စယ်သံကြားရင်၊ အားလုံးကြွ
မိန်းမယောက်ျား၊ လွယ်အိတ်စောင်း၊ ခေါင်းပေါင်းဖြူနု၊ လူတိုင်းကြွား

စကားမိုးမွန်၊ ခပ်ဝါဝါ၊ ငါသာငါပ၊ ပျော်ပလေတယ် ခြေကိုချွဲ။

အားရနိုင်သူ၊ စိတ်ထဲလှိုင်လို့၊ လူလဲမူး၊ နဖူးကမြေ၊

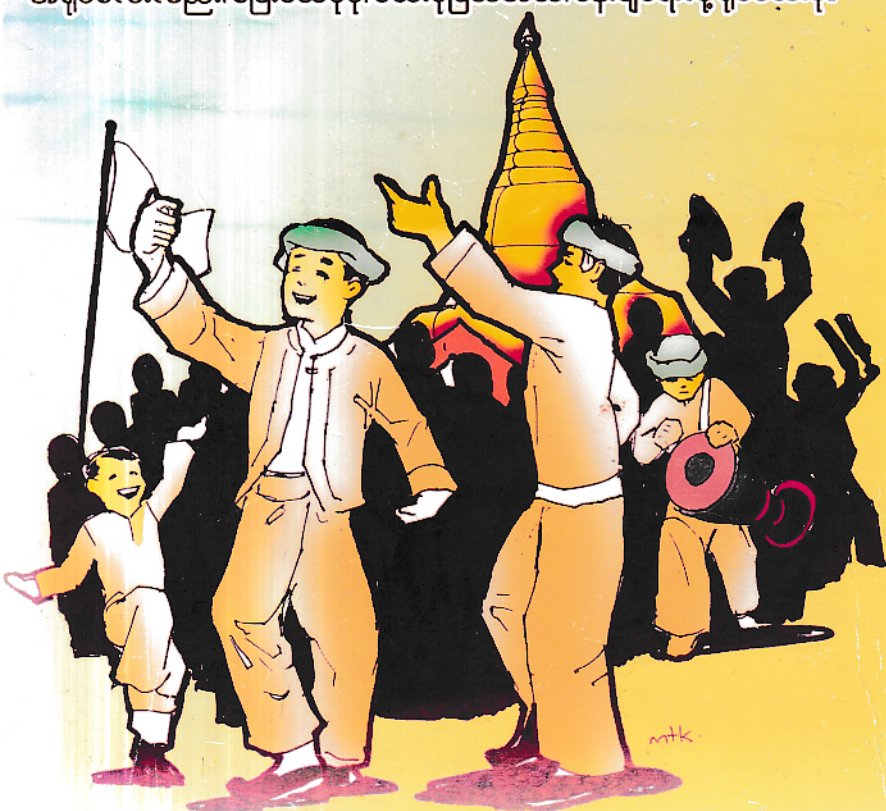
အခြေကောင်းကင်၊ ရယ်အူပေါက်တယ်၊ လက်ထောက်ဝင်။

စီစဉ်လို့ထား၊ အံ့မီလောက်တယ်၊ နေ့ယောက်သား။

နဂါးဂဠုန်၊ ကုမ္ဘာ့ယက္ခ၊ လမှာမြူးမယ်ပ၊

ကိုနေခွ၊ လက်ကိုလမ်းဆုပ်၊ မျက်စောင်းထိုးတယ်၊ ပိုးအဟုတ်

အရုပ်လေးလည်း၊ ပြေးမယ်ပုံပုံ၊ ဆေးစုံခြယ်တယ်၊ ပန်းချီရေးလို့ ရုပ်သေးပုံ။

၂၀၀၀

နေဦးစည်၊ နေပြာ

May Soe Tun နှင့်

ဝေဟ်သမ် နေတေးသီချင်းများ

နေပြာပိုင်း

နေဦးအောင် (တောင်ကြီး)

ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး (ရှုပ)

မာ တိ ကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နေလူမျိုးပေါ်ပေါက်လာပုံ	၁
၂။	နေတူရိယာများနှင့် ခေတ်သစ်နေတေးသီချင်းများ	၁၈
၃။	နေအိုးစည်ပေါ်ပေါက်လာပုံ	၁၉
၄။	နေအိုးစည်ကျော်ကြားလာပုံ	၂၁
၅။	နေအိုးစည်ပြုလုပ်ပုံ	၂၃
၆။	နေပြော	၂၇
၇။	နေရိုးရာတေးသံသာများ	၃၁
၈။	ခေတ်သစ်နေတေးသီချင်းများ	၃၄
၉။	နိဂုံး	၇၁

နိဒါန်း

* *

နေအိုးစည်နှင့် နေပျောအကြောင်း စာပေမှတ်တမ်းများ မရှိသေးပါ။ ဤစာအုပ်သည် ဆရာကြီးဦးစိုးအောင် (နေစိုးအောင်၊ တောင်ကြီး) ကြိုးပမ်းပြုစုထားသော ပထမဦးဆုံးသော နေအိုးစည်နှင့် နေပျောအကြောင်း စာပေမှတ်တမ်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ချို့ယွင်းချက် အားနည်းချက်များ တွေ့ရှိခဲ့ပါက ဝေဖန်အကြံပြုချက်များကို ဖိတ်ခေါ် ကြိုဆိုပါသည်။ ဝေဖန်အကြံပြုချက်များကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ရေးသားခြင်းဖြင့် တချိန်တွင် ပြည့်စုံသော စာပေမှတ်တမ်း တခုဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ စာပေမှတ်တမ်းမှတ်ရာ အားနည်းသော ကျွန်တော်တို့ နေလူမျိုးများအတွက် နောင်တချိန်တွင် အထောက်အကူဖြစ်လာစေရန် ရည်ရွယ်လျက် ခေတ်ပေါ် နေသီချင်းများကိုလည်း ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး မှ မူရင်းသီချင်းပိုင်ရှင်များထံ ခွင့်ပန်၍ စုစည်းတင်ပြထားပါသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ တောင်ကြီးဒေသကောလိပ် ခေတ်အခါကာလက နေသီချင်းများ၊ သံချပ်အပေါ် မှီငြမ်းပြု၍ ထုတ်ဝေရန် ကြိုးစားခဲ့ဖူးပါသည်။ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူကိုတံမြင့်နှင့် နေသီချင်းများ နေ့မနားညမနား ရေးစပ်ပြီး ရုပ်စောက်မှ နေကျောင်းသားများနှင့် အောင်ပန်း၊ ကလောမြို့မှ နေကျောင်းသားကျောင်းသူများကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် သီချင်းများတိုက်ပေးပြီး အသံသွင်းခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုစဉ်က ကက်ဆက်ခွေခေတ်ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုးစားမှုများ မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ နောက်တစ်နှစ်ခန့် အကြာတွင် ‘လွမ်းလေခြင်းနေသီချင်း’ ခွေထွက်ရှိလာပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ကြိုးစားခဲ့မှု မအောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း ‘လွမ်းလေခြင်းနေသီချင်း’ ခွေအတွက် လွန်စွာဂုဏ်ယူမိပါသည်။ တေးသံသွင်းမှ ခွေများဝယ်ယူ၍

အသိ မိတ်ဆွေများကို အခွင့်ပြု ပေးပေးပြီး တောင်ကြီးတက္ကသိုလ် မိတ်ဆုံစားပွဲများ တွင်လည်း ယင်းအခွင့်ပါ သီချင်းများကို သီဆိုဖျော်ဖြေစေခဲ့ပါသည်။

အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြန်ဆိုတေးများ ခေတ်စားလာချိန်တွင် 'လွင်းလေခြင်း' နေသီချင်းတွေပါ 'နေရိုးရာတေးလင်္ကာ' သီချင်းကို 'အဖြူရောင်သံစဉ်' အမည်ဖြင့် ဘိုဖြူ ပြန်လည်သီဆိုခဲ့ရာ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးသို့ ပြန့်နှံ့သွားပါသည်။ နေလူမျိုးများအတွက် ဂုဏ်ယူစရာ သီချင်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤဘက်ခေတ်တွင် ဗွီစီဒီခေတ်ဖြစ်သောကြောင့် သီချင်းကို အလွယ်တကူ သိမ်းဆည်းနိုင်သော အနေအထားဖြစ်ပြီး ချယ်ရီ FM မှလည်း နေကဏ္ဍတွင် မကြာခဏ လွှင့်ပေး ပါသည်။

ယခုအခါ ကြိုကြားကြိုကြား နေသံချပ်နှင့် ရိုးရာတေးကဗျာများပါဝင်သော နေသီချင်းများ ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် ထွက်ပေါ်လျက်ရှိရာ လေ့လာလိုသူများ တစုတဝေးတည်း ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ရန် စုစည်းတင်ပြပေးထားကြောင်းပါ ခင်များ။

ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး (ရှုပ)

(၂-၁၀-၂၀၁၂)

“ ခန့်လူမျိုး ပေါ်ပေါက်လာပြီ ”

ခန့်စိုးစည် (ကောင်ကြီး)

ခန့်လူမျိုး အစဉ်အလာ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံဖြင့် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ထားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်၏။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားများ၏မူရင်းဒေသကား တရုတ် အနောက်ပိုင်း မွန်ဂိုကုန်းမြင့်ဒေသဖြစ်လေသည်။ မွန်ဂိုကုန်းမြင့်ဒေသတွင် အနေကြာ လာသောအခါ လူဦးရေတဖြည်းဖြည်းတိုးလာပြီး ရေကြည်ရာမြက်နုရာဒေသ များသို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြရာ သံလွင်မြစ်ကြောင်း၊ မဲခေါင်မြစ်ကြောင်း၊ ဗဟုပုတ္တရ မြစ်ကြောင်းများ မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။

မြန်မာပြည်တွင်းသို့ အုပ်စုသုံးစုခွဲ၍ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြ၏။ ယင်းအုပ်စု

- သုံးစုမှာ - ၁။ မွန်ခမာအုပ်စု
- ၂။ တိဗက်မြန်မာအုပ်စု
- ၃။ ထိုင်းတရုတ်အုပ်စု တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသားများသည် ‘မောင်းဂွတ်’ လူမျိုးမှ ဆင်းသက် ပေါက်ဖွားသောလူများဖြစ်သည်ဟုလည်း တွေ့ရသည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ မြန်မာပြည်ဖွားတိုင်းရင်းသားအားလုံးသည် မွန်ဂိုအနွယ်များဖြစ်၍ မူလလူမျိုးမှာ တစ်မျိုးတည်းသာလျှင်ဖြစ်ပေသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားများ တွင် ခန့်လူမျိုးများလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

ခန့်လူမျိုးဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့်ပတ်သက်၍ -

စာရေးဆရာ ‘မောင်သော်’က ပြည်သူ့ကြယ်ဂျာနယ် စာမျက်နှာ-၂၆တွင်

‘မြန်မာနိုင်ငံမှတိုင်းရင်းသားများ’ ဆောင်းပါးတွင် ခန့်လူမျိုးများသည် တိဗက်မြန်မာ အုပ်စု ဝင်ရောက်လာစဉ် ပါဝင်လာခဲ့သည်ဟု ဆိုထားသည်။

မနုဿဗေဒပညာရှင်များက ခန့်လူမျိုးမှာ တိဗက်မြန်မာအုပ်စုတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။

မစ္စတာ ‘အက်ဖ်အိပ်ချ်ဂျိုင်း’ ကမူခန့်တို့မှာ ဟံသာဝတီတောင်ဘက်မှ လာရောက်နေထိုင်ကြသော မြန်မာအုပ်စုတစ်စုမှ ပေါက်ဖွားလာသူများဟုယူဆသည်။

‘ဆာဂျေအေစကော့’ ကမူ ခန့်အများဆုံးနေထိုင်ရာအရပ်မှာ ရှေးအခါက ရှမ်းနှင့်မြန်မာတို့ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ပြုကြရာဒေသများဖြစ်သောကြောင့် ခန့်တို့သည် ရှမ်းနှင့်မြန်မာတို့မှနွယ်၍ ဆင်းသက်လာကြသူများဖြစ်သည်ဟုကောက်ချက်ချထားသည်။

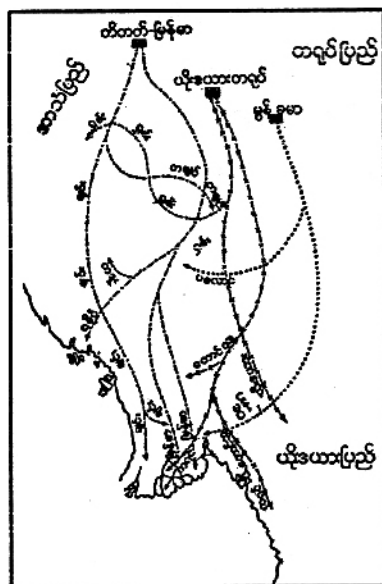
ခန့်လူမျိုးများကမူ မိမိတို့မှာ ရှေးဦးမြန်မာကြီးအနွယ်များသာဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အနေ ကြာသောကြောင့် အချို့ကိစ္စများတွင် ရှမ်းခလေများ ဝင်နေကြောင်း အပြောနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပြုအမူနှင့်သော်လည်းကောင်း ဖော်ပြကြသည်။ အချို့ခန့်လူမျိုးများကလည်း မိမိတို့သည် မြန်မာဘုရင်၏ လေးသည်တော် အဆက်အနွယ်များဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာဘုရင်က ရှမ်းပြည် နယ်သို့ ခန့်အုပ်စုလွှတ်ထားသော ငွေခွန်မှူး၊ ငွေခွန်မှူးတို့နှင့်ရှမ်းအမျိုးသားတို့ သွေးစပ်ပြီး ဆင်းသက်လာသော အနွယ်များဟုလည်းကောင်း ပြောကြသည်။

ထို့ပြင် ခန့်တို့သည် ‘ပရက်’ဆိုသောအမျိုးအနွယ်မှဆင်းသက်လာပြီး မွန် တို့နှင့်နီးစပ်သည်ဟု ခန့်လူမျိုးများက ပြောကြသည်။

တိဗက်တိုဘားမင်းအုပ်စုအမျိုးမျိုးတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ အနောက်မြောက်ဘက်မှလည်းကောင်း၊ အရှေ့မြောက်ဘက်မှလည်းကောင်း ဝင်ရောက်လာကြသည်။ အနောက်မြောက်ဘက်မှ ဝင်ရောက်လာကြသူများကို အနောက်တိဗက်တိုဘားမင်းများဟု သတ်မှတ်နိုင်လေသည်။ အရှေ့တိဗက် တိုဘားမင်း လူမျိုးစုတွင် မြန်မာနှင့်အခြားအုပ်စုများရှိပြန်သည်။ ၎င်းတို့သည်

‘ခန့်’၊ တောင်မိုး၊ အင်းသား၊ ရုဉ်း၊ ထားဝယ်၊ ရဘိုင်း၊ ယော-စသည့်လူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိ လူမျိုးများ ဆက်သွယ်လမ်း

ခန့်တို့ပါးစပ်ရာဝေင်အရ ခန့်တို့သည်ရှမ်းပြည်သို့ မြေပြန့်မှတက်လာကြသည်။ တက်လာပုံမှာ အလောင်းဘုရားသည် ယိုးဒယားသို့သွားရောက်တိုက်ခိုက်ပြီး နေပြည်တော်သို့အပြန်ယခုခန့်တို့နေထိုင်ရာအရပ်တွင် ခရီးပန်းသဖြင့် တပ်စခန်းချနေထိုင်ခဲ့သည်။ တပ်စခန်းတွင် ဒူးလေးတပ်များ ပါလာခဲ့ရာ တပ်စခန်းအပြန်တွင် ဒူးလေးတပ်ကိုလုံခြုံရေးအတွက် ထိုနေရာတွင်တပ်ချနေထိုင်စေခဲ့သည်။ ထိုဒူးလေး၊ လင်းလေးစွဲကိုင်သောလူမျိုးကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ‘ခန့်ဂဟ’ဟုခေါ်သည်။ ယင်းမှ ‘ခန့်’ လူမျိုးဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ခန့်လူမျိုးတို့ဖြစ်ပေါ်ရာ မူလအစခန့်မှန်းကြရာ၌-ဇမ္ဗူဒီပဥဆောင်ကျမ်း စာ-၇၁၊ ပုဒ်မ-၁၄၊ မိုင်းကွက် ၉၆၃-ခု ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် -

‘ရှမ်း၊ ယွန်း၊ ကွေး၊ တရုတ်၊ တရက်၊ ရခိုင်၊ ပလောင်ကြီး၊ ပလောင်ငယ်၊ ချည်း၊ အင်ကျဉ်၊ ‘ခနု’၊ လင်းဒါးတောင်ကြီးလူမျိုး(၇၅)မျိုးအပါအဝင် လူတို့ နေသည့် မြို့ပေါင်း(၅၇)ရွာ’ဟု ဖော်ပြထားရာ သက္ကရာဇ်၅၆၂-ခုနှစ်၊ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်ကင်းဦးကင်းလမ်း အစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ထောင်၊ ရာ၊ ကျိပ် စစ်သည်တို့ကိုပြုစုရာတွင် လူမျိုး ၇၅-မျိုးစလုံးပါဝင်၍ ယင်း ၇၅-မျိုးအနက် ဓနုလူတစ်မျိုး အပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

အချို့သော ဒေသခံများကမူ ပုဂံခေတ်ဘုရင်များသည် မြေပြန့်ကျောက်ဆည်၊ မြစ်သားမှတစ်ဆင့် ယခု ရှမ်းမြေလတ်ပိုင်းအနောက်ဘက် တောင်တန်းလွင်ပြင်များဆီသို့ တောကစားထွက်လေ့ရှိ၏။ ဘုရင်များ ထိုသို့ တောကစား ထွက်သည့် အခါတိုင်း နောက်တော်ပါးမှလေးမြားကို စစ်သည်တော်များ လိုက်ပါလာကြ၏။ ဘုရင်တောကစားပြီး၍ နေပြည်တော်ပြန်သည့်အခါ စစ်သည်တော်တချို့သည် သားကောင်ပေါသော ဤတောင်တန်းတစ်ခွင်လွင်ပြင်တွင် ဘုရင့်ထံခွင့်ပန်ပြီးချန်ရစ်နေခဲ့ကြသည်။ ထိုစစ်သည်တော်ကိုယ်ဆောင်သော ‘လေး’ နှင့်ယင်းတို့ကျွမ်းကျင်သည့် ‘လေးအတတ်ပညာ’မှာ ပါဠိဘာသာအရ ‘ခနု’ဟုခေါ်ရာမှ ထိုလေးသည်တော်များ က ဆင်းသက်ပေါက်ဖွား လာသူများကို ‘ခနု’ဟုခေါ်ကြောင်း ပြောစမှတ်ရှိကြသည်။ အချို့ကမူ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး တိုင်းခန်းလှည့်လည်စဉ်အချိန်က ဘုရင့်အမှုတော်ထမ်းသည့် လေးသည်တော်များ ဤနယ်မြေအတွင်း ချန်ရစ်နေခဲ့ရာ ၎င်းတို့မှ နွယ်လာသူများကို ‘ခနု’ဟုခေါ်ကြောင်း ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီခေတ် မိတ္ထီလာခရိုင်အရာရှိ ‘ဆာဂျွန်ဒီပီလ်’ ဆိုသူက ဓနုတို့အကြောင်း ရေးသားထားပုံကို ပြန်လည်ဖော်ပြသော တောင်ရိုးခနုကျောင်းသူကျောင်းသား၏ ‘တောင်ရိုးခနု ကျေးလက်တေးသံများ’ စာအုပ်တွင် အနော်ရထာမင်းသည် လှိုင်းတက်မြို့ကိုတည်ပြီး ရှမ်းပြည်သို့တက်လာ၏။ ထိုသို့

တက်လာစဉ် လမ်းခရီး၌ တောတွင်းသားလူဆန်းတစ်ယောက် လေးမြား ကိုင်ဆောင်လျက် တောလိုက် နေသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ရှမ်းနှင့်မြန်မာနယ်ခြားဒေသ လည်းဖြစ်နေ၏။ အနော်ရထာမင်းက ထိုတောလိုက်မုဆိုးကို မေးမြန်းစုံစမ်းကြည့် သောအခါ တောတွင်းသားမုဆိုးက သူ့အဘိုးအဘီအနွယ်သည် ‘လအယ်’ လူမျိုး ဖြစ်၍ သူ့အဘွားက ‘ဗမာ’ အမျိုးသမီးဖြစ်ကြောင်းလျှောက်တင်လေ၏။ ထို့ကြောင့် အနော်ရထာမင်းက သူ့(ထိုတောလိုက်မုဆိုး)ကို နေဟုခေါ်ရန် အမိန့်ချပေးခဲ့၏ဟု ဖော်ပြထား၏။

တစ်ဖန် ရှေးဦးမြန်မာတို့သည် ကချင်ပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းနှင့်ယူနန်နယ် အနောက်ပိုင်းမှ တောင်ဘက်ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း၊ ယင်းမှတစ်ဆင့်ရှမ်းပြည် တောင်ပိုင်း မြေလတ်ဒေသသို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်း နိုင်လေသည်။ ထိုမြေလတ်ဒေသမှတစ်ဆင့် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း မြေပြန့် ဒေသသို့ ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုထား၏။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာပြည် အလယ်ပိုင်းမြေပြန့်ဒေသ သို့ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့စဉ်က လိုက်ပါမလာဘဲ ချန်ရစ်နေခဲ့ ကြသူများသည် နေလူမျိုးများဖြစ်သည်ဟု ဆိုထား၏။

ထို့ပြင် ‘နေ’ဟူသောဝေါဟာရနာမပညတ်သည် မြန်မာဘာသာ၊ မြန်မာ စကားမထွန်းကားမီ ပုဂံခေတ်သုံး ပါဠိဝေါဟာရပင်ဖြစ်၏။ ထိုနေဟူသောပါဠိ ဝေါဟာရသည် ‘လေး’ဟုအဓိပ္ပါယ်ရသည်။ နေလူမျိုးများသည် ‘လေး’ စသော လက်နက်များကိုကိုင်ဆောင်ကြရမည်သာဖြစ်သည်။ လူတို့၏သဘာဝသည် ဒြပ် (ဝတ္ထု)ကို ကြည့်၍ နာမည်မညွှန်ခေါ်ကြသည်မှာ ဓမ္မတာတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ‘နေ’ ဟူသောဝေါဟာရနာမပညတ်သည်လည်း အကြောင်းမဲ့မှည့်ခေါ်ထားသော နာမ ပညတ်မဟုတ်တန်ရာ၊ ဂုဏ်ဒြပ်ကိုကြည့်၍မှည့်ခေါ်ထားသော နာမပညတ်သာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နေဟူသောဝေါဟာရနာမပညတ်ကို ကြည့်၍ လည်းကောင်း၊ နေ့ ဒဉ် ဂဏှာတိတိ နေ’ဟူသော ဝစနတ္ထကိုကြည့်၍ လည်းကောင်း၊

ပါဠိ (သက္ကတ)ဘာသာစကားထွန်းကားချိန် ပုဂံခေတ်ကတည်းက နေထိုင်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သမိုင်းမတိုင်မီကာလကပင် ရှမ်းမြေလတ်ဒေသ၌ နေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်း ယူဆရမည်သာဖြစ်ပါတော့သည်။

ယနေ့တိုင်နေလူမျိုးအများဆုံးနေထိုင်ရာ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ရှမ်းမြေလတ် ဒေသ၊ ရွာငုံမြို့နယ်အနောက်ဘက် နတ်ထိပ်တောင်တန်းတစ်ကြော၊ ညောင်ကြက် ကျေးရွာအရှေ့မြောက်ဘက် လေးမိုင်ခန့်အကွာတွင် ကျောက်ခေတ်သမိုင်းဝင် 'ပြဒါးလင်းဂူ' ရှိ၏။ ပြဒါးလင်းဂူအမှတ် ၁ တွင် ကျောက်ခေတ်ဆိုင်ရာ နံရံပန်းချီများရှိသည်ဟု ဘူမိဗေဒပညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးခင်မောင်ကျော်က တွေ့ရှိတင်ပြချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန၊ သမိုင်း ကော်မရှင်၊ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဘူမိဗေဒဌာန၊ မနုဿဗေဒဌာန၊ သတ္တဗေဒဌာန၊ လမ်းစဉ်ပါတီဌာနချုပ် အစရှိသည့် ဌာနအသီးသီးမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် ၁၉၆၉-ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ အတွင်းက အဆိုပါဂူစုများသို့ သွားရောက် ကွင်းဆင်းတူးဖော် သုတေသနပြု လေ့လာခဲ့ကြသည်။

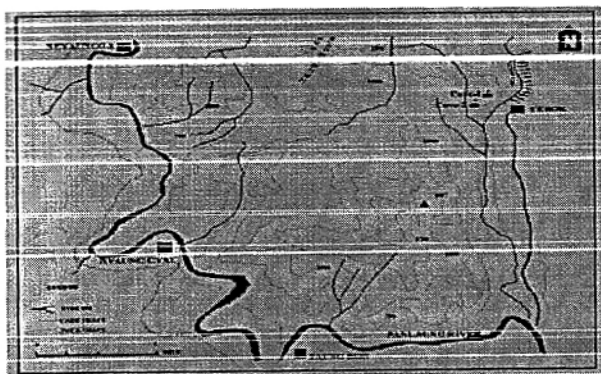
ထိုသို့သုတေသနပြုချက်အရ တွေ့ရှိကူးဖော်မှုကို ပေါင်းစုံ၍ ကောက်ချက် ပြုရသည်မှာ ပြဒါးလင်းယဉ်ကျေးမှုသည် မြန်မာ့ကျောက်ချောခေတ်အစောပိုင်း ကာလဂူနေလူသားတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်ဖွယ်ရှိကြောင်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။ ဤပြဒါးလင်းဂူရှိ လူ့အသုံးအဆောင်ဆေးရေးပန်းချီတို့ကို ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် လူသားများသည် ရှေးနှစ်ပေါင်း (၁၃၄၀၀) ကပင် ရှိနှင့်ပြီးသောလူမျိုးများဖြစ်ကြောင်း ကောက်ချက်ချနိုင်ပေသည်။

ထိုပြဒါးလင်းဂူအတွင်းရှိ လူတို့အသုံးအဆောင် ကျောက်ခေတ်လက်နက် များနှင့် ဂူနံရံရှိရှေးဟောင်း ပန်းချီလက်ရာများသည် ရှေးနှစ်ပေါင်း(၁၃၄၀၀) တစ်သောင်းသုံးထောင် လေးရာကျော်ခန့်က အသုံးအဆောင်နှင့်လက်ရာများ ဖြစ်သည်ဟု 'ရှေးဟောင်း သုတေသနအဖွဲ့'က မှတ်ချက်ချခန့်မှန်းကြလေသည်။

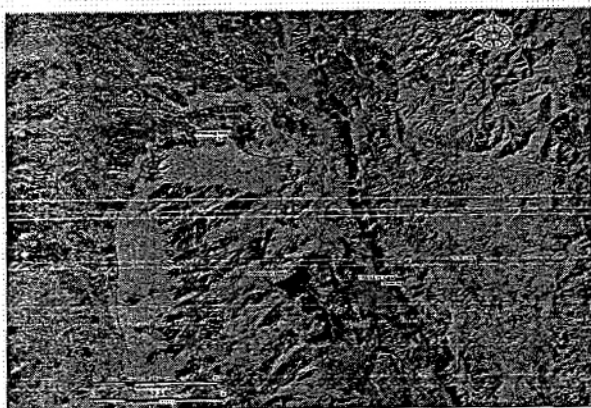
ဤအဆိုကိုထောက်ဆသော ရှမ်းမြေလတ်ဒေသ၌ ရှေးနှစ်ပေါင်းတစ်သောင်း သုံးထောင်လေးရာကျော်လောက်ကပင် လူများနေထိုင်နေကြပြီဖြစ်ကြောင်းသိရ လေသည်။ အထက်ပါပြဒါးလင်းဂူ အထောက်အထားအရ နေလူမျိုးဟု ခေါ်တွင် လာ မည့် လူသားတို့သည် ရှေးနှစ်ပေါင်း ၁၃၄၀၀ ကတည်းကပင် ရှိနေပြီးသည့် လူမျိုးများဖြစ်သောကြောင့် “နေလူမျိုး အစ ပြဒါးလင်းက” ဟု ကောက်ချက်ချ နိုင်မည်လောဟု တွေးဆစရာပင်ဖြစ်ပေတော့သည်။

နေလူမျိုးတို့သည် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်မြန်မာပြည်မကြီးအကြား ဒေသများ တွင် အများဆုံးနေထိုင်ကြသည်။ အထက်ပိုင်းတွင် မန္တလေးခရိုင်၊ ကျောက်နီတွင်း ဒေသ၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ မိုင်းလုံ၊ ရပ်စောက်၊ အနောက်ပိုင်းရှမ်းမြေလတ်ဒေသတွင် ပင်းတယ၊ ပွေးလှ၊ ရေငန်(ရွာငံ)နှင့် မောဒေသတို့တွင်အများအပြား နေထိုင်ကြ သည်။ မြို့ကြီးများဖြစ်သော တောင်ကြီး၊အောင်ပန်း၊ကလေးမြို့များ တွင်လည်း တွင်ကျယ်စွာနေထိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

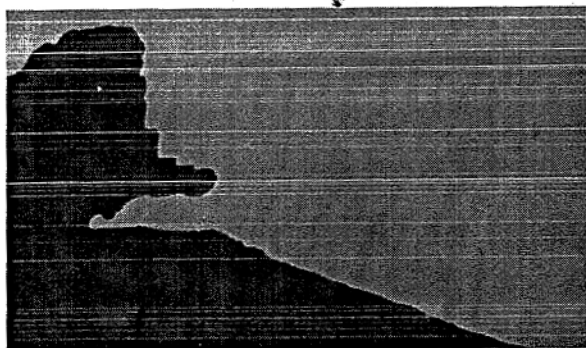
ထို့ပြင် “နေတောင်ရိုး” ခရီးသွားမှတ်တမ်းတွင် နေလူမျိုးများသည် ရှမ်းမြေလတ်ပိုင်းတွင်သာမက မိုးကုတ်၊ မိုးမိတ်၊ မြောက်ပိုင်းရှမ်းပြည်၊ ကျောက်မဲ၊ သီပေါ၊ နောင်ချို၊ ပြင်ဦးလွင်(မေမြို့)အနီးတဝိုက်နှင့် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်ရပ် စောက်၊ ပင်းတယ၊ ပွေးလှ၊ အောင်ပန်း၊ ပင်မှို၊ ဘော်နင်း၊ သာမိုင်းခမ်း၊ ကလေး၊ တောင်ကြီး၊ ညောင်ရွှေ၊ ဟဲဟိုး၊ လုံးပိုး၊ တိကျစ်၊ ပင်လောင်းမှစ၍ ပျဉ်းမနား အရှေ့ဘက် ပေါင်းလောင်းမြစ်ရိုးတစ်လျှောက်အထိ ရှည်လျားလှသော ရှမ်းကုန်း ပြင်ပြင်အနောက် ဘက်တောင်တန်းတောင်ကြား ကွင်းပြင်များ၌အနှံ့အပြားနေထိုင် လေ့ရှိကြသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

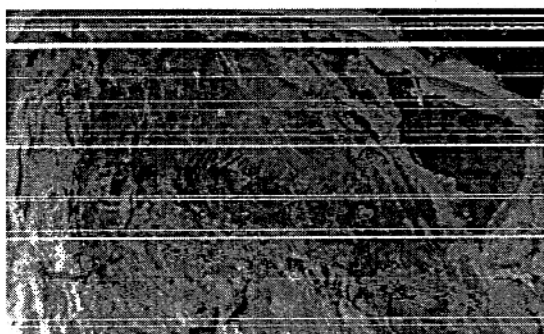
Location map of Padalin prehistoric cave

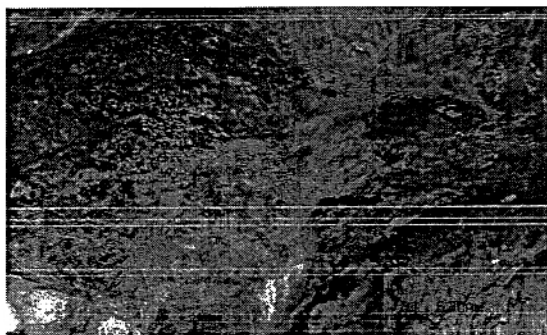
Over view of Padalin Cave

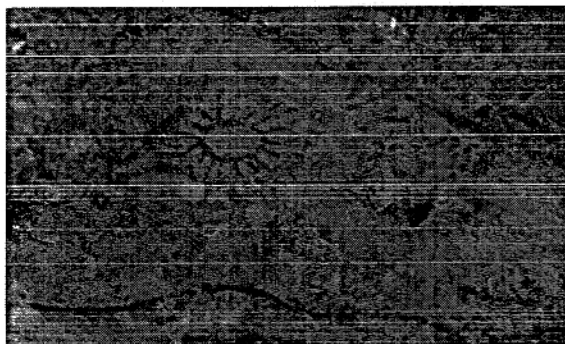
Section of Padalin Cave, No-1

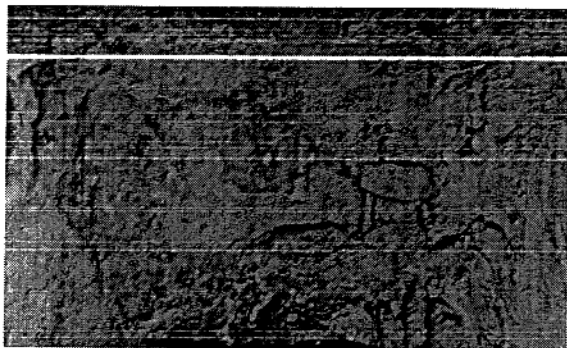
Fish

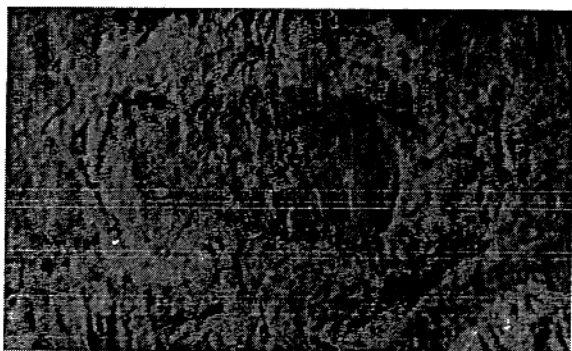
A herd of deer

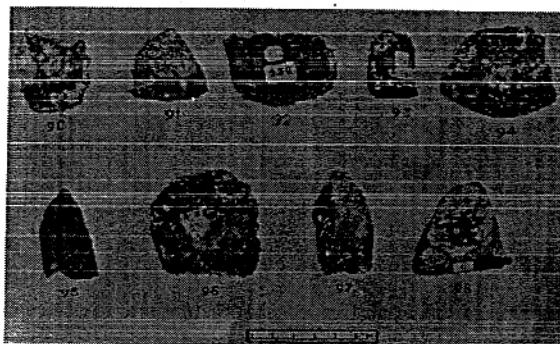
Setting sun

Cow and calves

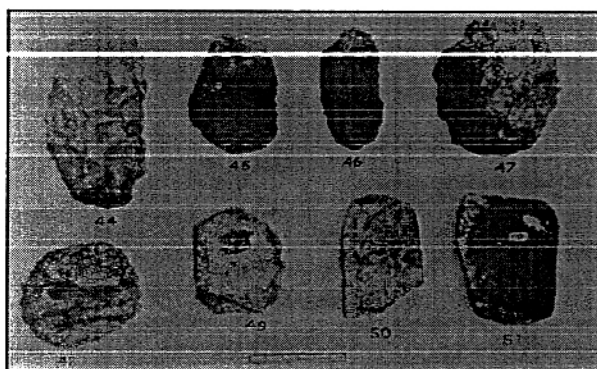

Pig

Scrapers

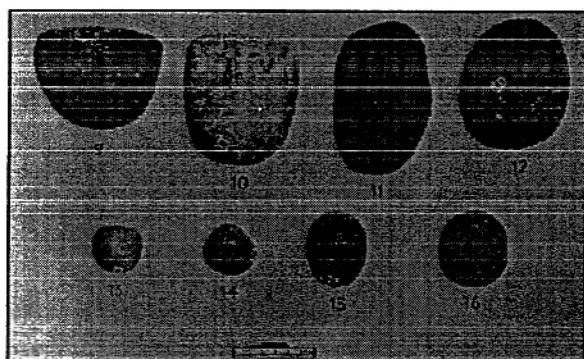

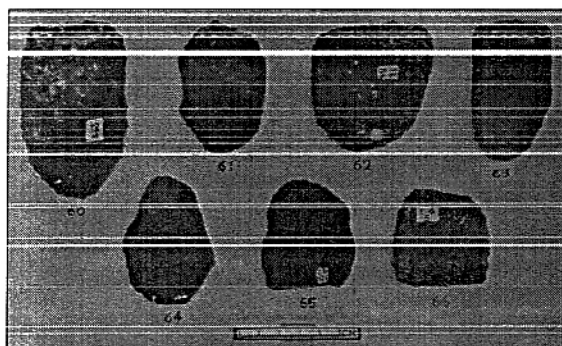
Chopper , Unifacially Flake

Edge-ground tools and shouldered adze

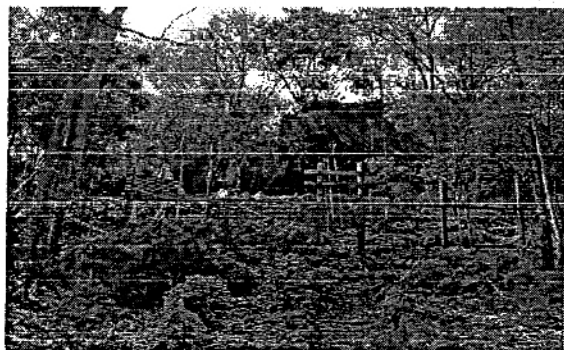
Hammer-stones and pebbles

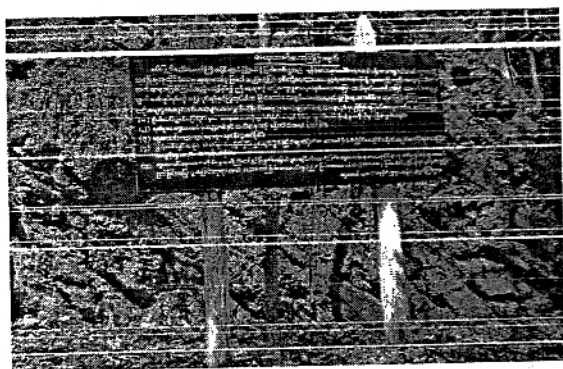
Chopping tools, bifacially flaked

Hand axes

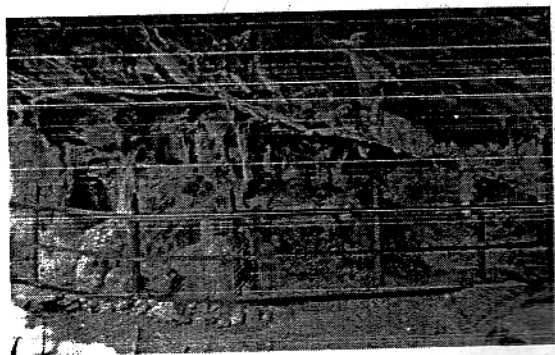
Entrance view of Padalin Cave no-2

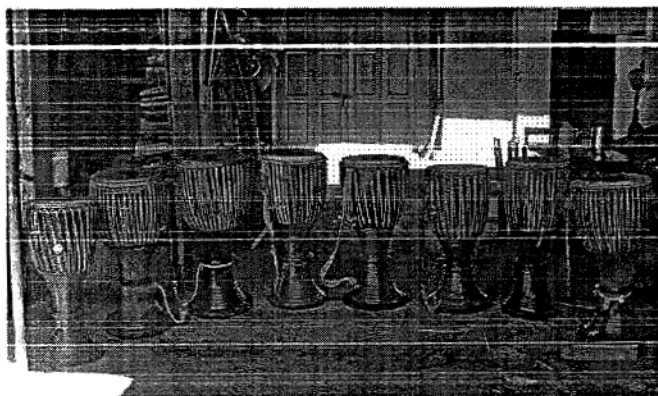
Notice Board in front of Cave no-1

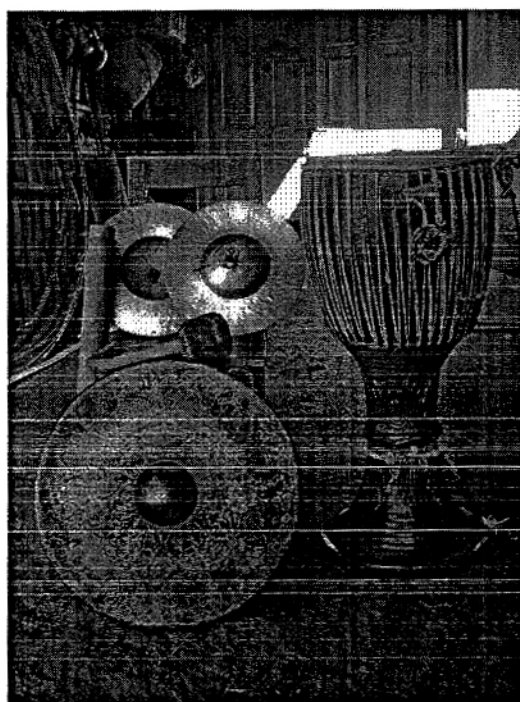
View of protected area with stones in front of Cave no-1

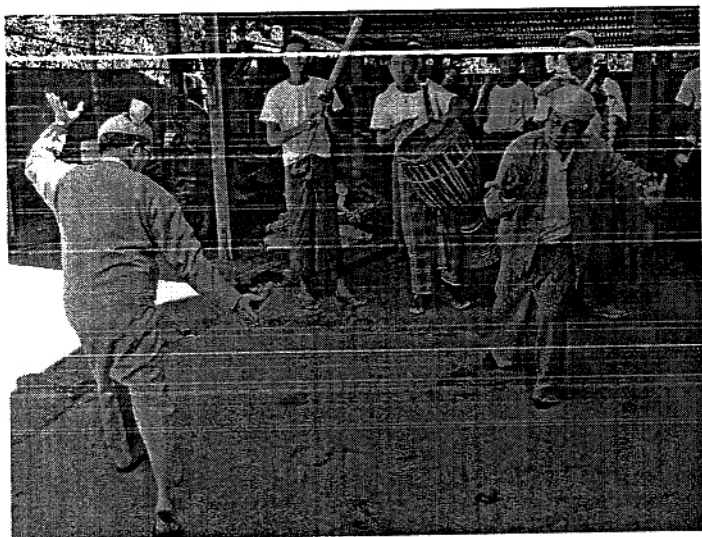
View of fencing

ဓနုအိုးစည်များ

ဓနုအိုးစည်ပိုင်း

ခနုသိုင်းကွက် ကစားနေပုံ

ခနုမယ်များ ခနုအက ကနေပုံ

တောင်ကြီးမြို့၊ သစ်တောတောကုသိုလ်ကု ၇ ဇန်နဝါရီလ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ

တောင်ကြီးမြို့၊ ကန်တုလ်၊ ဦးမောင် ၇ ဇန်နဝါရီလ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ

ဓ နှ တူ ရိ ယာ များ နှင့်
ခေတ် သစ် ဓ နှ တေး သီ ချင်း များ

နေစိုးအောင် (တောင်ကြီး)

ဓနတိုင်းရင်းသားတို့တွင် အခြားတိုင်းရင်းသားနည်းတူ ကိုယ်ပိုင်ရိုးရာ
တူရိယာဂီတများရှိ၏။ ဓနရိုးရာတူရိယာဂီတများအနက် ဓနအိုးစည်နှင့်ဓနဗြော
တို့မှာ ထင်ရှားလှသည်။ ဓနအိုးစည်ကို မတီးဖူးသူသာရှိမည်။ မကြားဖူးသူဟူ၍
မရှိသလောက်ရှား၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၉၆-ခုနှစ် မြန်မာ့စရီးသွားနှစ်
ဖျော်ဖြေရေး၌ သက်သေပြလျက်ရှိသောကြောင့်ပင်တည်း။ မြန်မာသာမကကမ္ဘာ
သိအောင် ကျော်ကြားလှသည့် ဓနအိုးစည်အကသည် လူကြီး၊လူငယ်မည်သူမဆို
တီး၍လည်း လွယ်ကူ၏။ ဓနအိုးစည်တီးပိုင်းသည် လူတို့၏စိတ်ကို မြူးကြစေ၏။
စိတ်ဓာတ်တက်ကြစေ၏။ စိတ်ပျော်ရွှင်မှုကိုအားပေး၍ သောကကိုပျောက်စေ
သော တူရိယာတစ်မျိုးပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဓနအိုးစည်ကို ဓနတိုင်းရင်းသားများ
သာမက မြန်မာ၊ရှမ်း၊ တောင်ရိုး၊အင်းသား၊ ပအိုဝ်းစသောတိုင်းရင်းသားများလည်း
နှစ်သက်ခုံမင်စွာတီးမှုတ်ကြလေသည်။

ဓနအိုးစည်ကို မိနိုးလောပွဲလမ်းသဘင်များဖြစ်သည့် ဝါကျွတ်ပွဲ၊ တာတက်ပွဲ၊
ရှင်ပြုပွဲစသည့် ဘာသာရေးပွဲများတွင် တီးမှုတ်ကြ ၊ ကခုန်ကြသည်။ ဓနတို့၏
ခေါက်မြောကိုကား အလှူပွဲ၊ ရှင်ပြု၊ ရဟန်းခံပွဲ၊ ရှင်လောင်းလှည့်ပွဲ စသည့်
ဘာသာရေးပွဲများတွင်သာတီးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုမခေါက်မြောအတီးသည်

ရွာငယ်၊ ရေချမ်း၊ တပ်ကုန်းစသည့်ရွာတိုင်းသာ ရှိ၍ ပျောက်ကွယ်လုပြီဖြစ်၏။
ယခုအခါ ခန့်စောပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းက ပြန်လည်
ဖော်ထုတ်လျက်ရှိ၏။ ဆက်လက်၍ ခေတ်သစ်ခန့်စောသီချင်းများလည်း ပေါ်ပေါက်
လာသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ခန့်တိုင်းရင်းသားတို့တွင် တူရိယာနှင့်တွဲဖက်ပြီး သီဆိုသော သီချင်းဟူ၍
မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။ သီဆိုသောသီချင်းမှာသီချင်းဟူ၍ ရှေးသော်လည်း
လင်္ကာများ၊ စကားထာများပင်ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက မယ်ဒလင်၊ ဘာဂျာတူရိယာ
များကို လူပျိုလှည့်သောအခါမှာသာ တီးမှုတ်လေ့ရှိသည်။ ယနေ့ခေတ် အခါတွင်
ကား မယ်ဒလင်တူရိယာဖြင့် လူပျိုလှည့်ခြင်းကို မတွေ့ရသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။

* * * * *

ခန့် အိုး စည်

ခန့်အိုးစည်ပေါ်ပေါက်လာပုံ

‘လူ’ဟူသော သတ္တဝါသည် ဂီတနှင့်အတူ မွေးဖွားလာကြသူများဖြစ်၏။
ကမ္ဘာနေရာအနှံ့ တိုင်းပြည်အနှံ့ နိုင်ငံအနှံ့ ဒေသအနှံ့ရှိ လူမျိုးအသီးသီးတို့၌လည်း
ဂီတသည်ရှိစေ့ဖြစ်သည်။ ဂီတသည် လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး၊ တစ်ပြည်ထောင်နှင့်
တစ်ပြည်ထောင်၊ တစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံ သိက္ခာရေး၊ ခင်မင်ရေး၊ ချစ်ကြည်ရင်းနှီး
ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာအတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် ထိရောက်သော
အနုပညာတစ်ခုဖြစ်သည်။

ထိုအနုပညာတွင် ခန့်အိုးစည်လည်းအပါအဝင်ဖြစ်၏။ ခန့်အိုးစည်သည်
မည်သည့်ခေတ်က စတင်ခဲ့သည်ဟု သမိုင်းအထောက်အထားမတွေ့ရသော်လည်း

နေအိုးစည်တည်ဆောက်ပုံအနေအထားအရ အလွန်ရှေးကျသောလက်ရာဖြစ်သည်။ တီးပုံမှာလည်းရိုးသည်။ မည်သည့်တိုင်းရင်းသားမဆို တီးတတ်သည်သာများသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့နီးပါး၌ တီးလေ့ရှိကြသည်။

ဓနုအိုးစည်သည် ရှေးဦးမြန်မာတူရိယာဟုပင်ဆိုနိုင်သည်။ (ပုံနှံ့နေသည့်အနေအထားအရဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။) ဓနုတိုင်းရင်းသားတို့ ခေတ်အဆက်ဆက်သီဆိုလာခဲ့ကြသော သီချင်းများသည် ကဗျာလင်္ကာများပင်ဖြစ်သည်။ ထိုဓနုတိုင်းရင်းသားတို့သီဆိုလေ့ရှိသော သီချင်းများမှာလည်း ဓနုအိုးစည်နှင့်သာလိုက်ဖက်ညီအောင်ဆို၍ရသည်။ ကဗျာ လင်္ကာများသည် အင်းဝခေတ်တွင် ထွန်းကားသောစာပေဖြစ်၏။ ဤယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာကိုထောက်သော် ဓနုအိုးစည်သည် အင်းဝခေတ်မတိုင်မှီကပင် စတင်ခဲ့သည်ဟု တွေးယူစရာရှိပါသည်။ အင်းဝခေတ်စာပေသည် နိုင်ငံအနှံ့ထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့အတူ ဓနုအိုးစည်သည်လည်းနိုင်ငံအနှံ့လူသိများ ထွန်းကားခဲ့သည်ဟုဆိုနိုင်ပေသည်။ မည်သို့ဆိုစေ ဓနုအိုးစည်စတင်ခဲ့သည်ကား နှစ်ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ကြာပြီပင်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

တရုတ်ပြည်၊ နန်ချောင်အင်ပါယာ (ရှမ်းလူမျိုးများအင်ပါယာ) သည်စစ်ရှုံးပြီးနန်ချောင်အင်ပါယာပျက်သုဉ်းခဲ့ရသည်။ ထိုအင်ပါယာ ပျက်သုဉ်းခဲ့သဖြင့် နန်ချောင်ရှမ်းလူမျိုးများ(နန်ချိုရှမ်းဟုလည်းခေါ်သည်)သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် သံလွင်မြစ်အရှေ့ဖက်တွင် ပထမဆုံးမိုင်းယန်းမြို့ (ရှမ်းဘာသာ) (ဗျိုင်းမြို့-မြန်မာပြန်)ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက်အနောက်ဖက်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး မိုးမိတ်မြို့(မိုးမြို့)ကို တည်ထောင်ပြန်သည်။ ထပ်မံ၍ အဖြစ် မိုးကောင်း(အိုးစည်)မြို့ ကိုတည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခေတ်အကျဆုံးမြို့ဖြစ်သည့် တကောင်းမြို့(ရှမ်းဘာသာ တ-ကောင်း) (အိုးစည်

ဗျက်နှာပြင်ကဲ့သို့ ပြေပြည်သည့် လှေဆိပ်မြို့)ကို သာကီမင်းမျိုးနွယ် အဘိရာဇာ မင်းသားက တည်ထောင် ခဲ့သည်။ (ဦးဘဇော်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းစာအုပ်တွင် သက်လူမျိုးတို့၏ တိုင်းပြည် သင်းတွဲခေါ်တကောင်းမြို့ဟုပါရှိသည်။) ထိုမြို့တည် ကတည်းကပင် အိုးစည်တူရိယာသည် ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည်။ ဓနအိုးစည်သည်လည်း နန်ချောင်ရှမ်းအိုးစည်နှင့် ဆက်နွယ်ဟန်တူပေသည်။ ထိုကြောင့်ဓနအိုးစည်သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း (၈၀၀)ခန့်ကပင် ပေါ်ပေါက်နေပြီး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ဓနအိုးစည် သည်မြန်မာဓနတို့နှင့်နီးစပ်သည်။ ကွင်းဆင်းလေ့လာချက်အရ ဓနအိုးစည် သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း(၈၀၀)ခန့်ကပင် ရှမ်းပြည်၌ ပေါ်ပေါက်နှင့်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ယူဆနိုင်ပေသည်။ တရုတ်ယူနန်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ် စပ်တွင် နေထိုင်ကြသည့်နန်ချောင်ရှမ်းလူမျိုးများသည် ဓနအိုးစည်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန် တူသည့် အိုးစည်ကို လုံးဝရပေါင်းမြောက်မြားစွာ တပြိုင်တည်း တီးမှုတ်လျက်ရှိကြောင်း ယနေ့တိုင်တွေ့ရှိရပါ သည်။ ၎င်းပြင် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်စပ်တို့တွင်နေထိုင် ကြသည့် အီကောလူမျိုးများနှင့် အခြားလူမျိုးစုများသည်လည်း ဓနအိုးစည်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်တူသည့်အိုးစည်ကို တီးခတ်လျက်ရှိကြောင်း ယနေ့တိုင်တွေ့ရှိရပါသည်။

* * * * *

ဓန အိုး စည် ကျော် ကြား လာ ပုံ

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်အမေရိကန်မြောက်ကာရိုလိုင်းနားတက္ကသိုလ်မှ MR. GAVIN D. DAUGLAS(ခ)ကိုဖိုးမင်းသည် MA(Music)ဘွဲ့အတွက် (မြန်မာဂီတ)အမည်ဖြင့် စာတမ်းတင်ရန် တောင်းကြီးပြီ၊ ကန်ရှေ့ရပ်နေ ဦးလှအောင် နှင့် ဦးစိုးငွေတို့

သံသ့ရောက်ရှိလာသည်။ ၎င်းစာတမ်းတွင် နေအိမ်ရင်းသားရိုးရာတေးသံသာနှင့် နိုးရာယဉ်ကျေးမှုဂီတကို အသေးစိတ်လေ့လာ၍ အသံသွင်းယူခြင်း၊ မှတ်တမ်း ခတ်ပုံရိုက်ခြင်းပြုလုပ်သွားသည်။ ၎င်းနောက် နေအိမ်စည်ဝိုင်းတီးခတ်ပုံ၊ ကပြ နေပုံတို့ကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်သွားသည်။ ၁၂-နှစ်ကြာညောင်းပြီးနောက် ၂၄.၆.၂၀၁၀-ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ မြောက်ကာရိုလိုင်းနား တက္ကသိုလ်မှလက်ထောက်ပါမောက္ခMR.GAVIN D. DAUGLAS(ခ)ကိုမိုးမင်း သည် Ethnomusicology ဘာသာရပ်ပို့ချရန် နေအိမ်စည်တီးခတ်၊ သီဆို၊ ကပြပုံတို့ကို ထပ်မံလေ့လာရန် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ၎င်းနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့ Art Music Academy သင်တန်းကျောင်းမှ ကိုဒူး လည်းပါရှိလာခဲ့သည်။ ကိုဒူးလည်း သင်တန်းကျောင်းတွင် တီးခတ်ပြသရန်ဖြစ်သည်ဆိုသည်။ ကိုမိုးမင်း သည် လူများစု (ထောင်ပေါင်းများစွာ လူစုလူဝေး)တို့က လိုက်ပြီးသီဆိုကပြ ကြသည့် ဂီတကိုသိရှိလို၍ လိုက်လံလေ့လာရာမှ တောင်ကြီးတန်ဆောင်တိုင် ပွဲတော်တွင် နေအိမ်စည်တီးခတ်ပြီး လူများစုမြို့ကြွတက်ကြွစွာ လိုက်လံသီဆိုကြ သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် တောင်ကြီးမြို့၊ ကန်ရှေ့ရပ်ကွက် နေ ဦးစိုးငွေထံသို့ ရောက်ရှိပြီး အကူအညီတောင်းခံလာသည်။ ဦးစိုးငွေနှင့် ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး တို့ ဦးဆောင်ပြီး ဦးစိုးအောင်(နေစိုး)၊ ဦးအေးဖေ (သီဟ)၊ ကိုဇော်မြတ်သင်း(ပန်းထိမ်)၊ ကိုဖြူ၊ ကိုစံခင်၊ ကိုသန့်ဇင်အဖွဲ့တို့သည် အောင်တော်မူဘုရားကုန်းမြေပေါ်တွင် နေအိမ်စည်တီးခတ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကို တီးပြခဲ့ ကြသည်။ ရန်ကုန်ကိုးကွန်းမှ အသံဖမ်းယူခြင်း၊ ဗွီဒီယိုရိုက်ခြင်း၊ ခတ်ပုံရိုက်ခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဦးစိုးငွေနှင့် ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူးတို့မှ ဦးဆောင်ပြီးပွဲခေါ်တီး၊ ပွဲစံတီး(တာတက်ပွဲတီး)၊ သိုင်းအကတီး (နွေး+မြန်)အောင်ပွဲခံတီး၊ ပွဲသိမ်းတီး

စသည်တို့ကို ရှင်းလင်းပြီး တီးခတ်ပြခဲ့သည်။ ကိုဇော်မြတ်သင်းမှသာရုပ်ပြကပြခဲ့သည်။ ၎င်းနောက်ခန့်အိုးစည်ပေါ်ပေါက်လာပုံကို ဦးစိုးငွေ ၊ ဦးစိုးအောင် နှင့် ဒေါက်တာ ကျော်လွင်ထူးတို့မှ ရှင်းလင်းပြကြသည်။ ခန့်အိုးစည်ပိုင်းသည် နိုင်ငံကျော် သာမကဘဲ ကမ္ဘာဂီတလောကတွင်လည်း ရေပန်းစားလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

* * * * *

ခ နု အိုး စည် ပြု လုပ် ပုံ

ခန့်အိုးစည်ကို အထူးသဖြင့် ယမနေသား(သို့မဟုတ်) ပိန္နဲသားဖြင့်ပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုသစ်သားဖြင့်ပြုလုပ်လျှင် ပြုလုပ်ရလွယ်ကူပြီး ကွဲအက်ခြင်းမရှိ၊ အသံလုံ၍ အသံကို ပိုမို ကောင်းမွန်ပြီး ဟိန်းထွက်စေသည်။ အခြားသစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်၍ ရသော်လည်း ယမနေသား (သို့)ပိန္နဲသားတို့ဖြင့် ပြုလုပ်သည့် ခန့်အိုးစည် လောက် အသံမကောင်းပါ။ ခန့်အိုးစည်ထိပ်ဝ အချင်း (၁၄)လက်မ (သို့မဟုတ်) (၁၅)လက်မခန့် ပြုလုပ်ကြသည်။ အထက်ပါ အတိုင်းအတာအတိုင်း ပြုလုပ်ပါက အောက်ခြေအဝအချင်းသည်လည်း(၁၄)လက်မ(သို့) (၁၅)လက်မပြုလုပ်ရသည်။ အိုးစည်အရှည်မှာ (၃၅)လက်မ(သို့)(၃၆)လက်မ ပြုလုပ်ရသည်။ အိုးစည်တစ်လုံး ပြုလုပ်ခ (ထွင်းခ)သက်သက်သည် ကျပ်ငါးသောင်းမှ ကျပ်ရှစ်သောင်းကြားတွင် ရှိသည်။ အိုးစည်တစ်လုံးပြုလုပ်(ထွင်း)လျှင် ရက်ပေါင်း (၂၀) မှ တစ်လအထိ ကြာသည်။ ခန့်အိုးစည်ထိပ်ဝ (၁၄)လက်မ(သို့) (၁၅)လက်မ အနေအထားသည် အကောင်းဆုံး အနေအထားဖြစ်သည်။ ထိုထက်အဝ ကျယ်သော ရှည်သောအိုး

စည်ပြုလုပ်ပါက တီးခတ်ရာတွင် ခက်ခဲသည်။ ထိုအိုးစည်ကြီးကို ဝါးလုံးလျှို၍ လူနှစ်ယောက်ထမ်းပြီးမှ တီးခတ်ရ၍ လူပိုကုန်သည်။ ကလေးသူငယ်များ တီးခတ်သော အိုးစည်ငယ်များလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။

ဓနအိုးစည် တစ်ဆိုင်းတွင် မောင်းတစ်လုံး၊ လင်းကွင်းတစ်စုံ၊ ဝါးလက်ခုပ် (၃)ခု ပါရသည်။ အိုးစည်ပတ်စာကို ပျားဖယောင်းမဲ(၂)ကျပ်သားဖြင့် အိုးစည်ဝ သားရေအလယ်တွင် ကပ်ရသည်။ အိုးစည်မျက်နှာပြင်ကို ရှမ်းနွားပု(ထီး)သားရေ ဖြင့်ပြုလုပ်ပါက ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး အသံသည် ဟိန်းပြီးမြည်သည်။ အိုးစည် ကိုယ်ထည်ကို ဆေးနီနှင့်ဆေးနက်တို့ဖြင့် သုတ်ကြသည်။ အိုးစည်ခါးလယ်တွင် ဓနအနုပညာလက်ရာ ကနုတ်ပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ကြသည်။

(၁) ဓနအိုးစည် မျက်နှာပြင် အချင်း (၁၄)(သို့) (၁၅)လက်မတန်ဖိုး -
၁၅၀၀၀/-

(၂) မောင်း(ကြေးပိဿာချိန် (၃)ပိဿာ(သို့) (၄)ပိဿာ) - ၁၈၀၀၀/-

(၃) လင်းကွင်း (အချင်း (၁၄)လက်မ)(၁)စုံ ၆၀၀၀/-

(၄) ဝါးလက်ခုပ် အချင်း (၃)လက်မခန့်၊

အရှည် (၃)ပေခန့်. (၃)ခု ၁၅၀၀/-

၂၀၁၂ ခုနှစ်ပေါက်ဈေး

၃၉၁၅၀၀/-

ဓနအိုးစည်ပြုလုပ်သည့် ပညာရှင်များ

(၁) ဦးစံခင် ၊ ရတနာသီရိရုပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။

(၂) ဦးထွန်းတင် ၊ ဟက်ကယ်ရွာ၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်။

- (၃) ကိုမောင်မှိုင်၊ ဟော်ကုန်းရပ်၊ ပင်းတယမြို့။
(၄) ဆရာရွှေ ၊ အင်းပက်လက်ရွာ၊ ပင်းတယမြို့။
(၅) မြေတိုင်းစာရေး၊ ပင်းတယမြို့။
(၆) ဦးကြိုး၊ ရတနာသီရိရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
(၇) ဦးရွှေသာ ၊ ဟဲဟိုးမြို့။

ဓနုအိုးစည်တစ်ဆိုင်းလုံး အပြီးအစီးဝယ်ယူလိုသူများသည် အောက်ပါ လိပ်စာအတိုင်း ဝယ်ယူမှုကြားနိုင်ပါသည်။

ဦးစိုးငွေ (ဖုန်း - ၀၈၁ ၂၂၄၁၈)

မ/၃၆၊ ဧရာဝတီလမ်း၊ ကန်ရှေ့ရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။

ဓနုအိုးစည်တီးခတ်သည့် ပညာရှင်များ

ဓနုအိုးစည်ကို စနစ်တကျ တီးခတ်တတ်သော အတီးပညာရှင်များမှာ ဓနုဒေသများ၌ရှိသည်။ ဓနုအိုးစည်တီးခတ်နည်းကို သင်ကြားတတ်မြောက်လိုပါက ပင်းတယမြို့နယ်ရှိ ပွေးလှမြို့၊ ရှားပြားရွာ၊ အင်းပက်လက်ရွာ၊ တမဲရွာ၊ သစ်အယ်ပင်ရွာ၊ တောင်ပေါ်ကြီးရွာ၊ ထင်းရှူးကုန်းရွာ၊ မဲနယ်တောင်ရွာတို့တွင် သွားရောက်သင်ကြားနိုင်ပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် သရက်ပင်လှရွာ၊ တောင်ကြီးမြို့ပေါ်တွင် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များထံ သင်ကြားနိုင်ပါသည်။

၁။ ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး (ရှုပ) (ဖုန်း ၀၈၁-၂၀၀၃၀၅)

မ/၃၄၇၊ စံပယ်ဖြူလမ်း၊ ချမ်းသာရပ်၊ ကျောင်းကြီးစုရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။

၂။ ဦးစိုးငွေ (ဖုန်း - ၀၈၁-၂၂၄၁၈)

မ/၃၆၊ ဧရာဝတီလမ်း၊ ကန်ရှေ့ရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။

- ၃။ ကိုဖြူ ၊ ကျောင်းကြီးစုရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
- ၄။ ကိုစံခင် ရတနာသီရိရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
- ၅။ ကိုသန့်ဇင် ၊ ရွှေဓနအိမ်ဆောက်ပစ္စည်း အရောင်းဆိုင်၊ ဈေးပိုင်းရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
- ၆။ ကိုဇော်မြတ်သင်း၊ (ရွှေမင်းသား ရွှေပန်းထိမ်)၊ ညောင်ဖြူစခန်းရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
- ၇။ ဦးကျော်မြင့် (မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်)၊ ပြည်တော်သာရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့။
- ဓနအိုးစည်ကို စနစ်တကျတီးခတ်လျှင် အိုးစည်စတင်သည့် ပွဲခေါ်တီးအစ၊ အလယ်၊ အဆုံးဟူ၍ ရှိသည်။ ဓနအိုးစည်တီးခတ်ရာတွင် -

(၁) တာတက်ပွဲတီး (၂) သိုင်းကတီး (ကြိုးသိုင်း၊ ပန်းဖွားသိုင်း၊ လက်သိုင်း၊ တုတ်သိုင်း၊ မီးတုတ်သိုင်း) (၃) အောင်ပွဲခံတီး (၄) ပွဲခံတီး (၅) မီးဆူခံတီး (၆) မီးလွှတ်ပွဲတီး (၇) ယာပုတ်ပွဲတီး (၈) တောင်ယာသိမ်းတီး (၉) ခြေမြှောက်၊ လက်မြှောက်ပြီးကသည့် လူကြီးလူငယ်၊ ကလေးများသာမက အမျိုးသမီးများပါ မကတတ်သည့် မည်သူမဆိုဝင်ရောက်ကနိုင်သည်။ မြူးမြူးကြွကြွကကြသည့် သာမန်ကကွက်အတီးများဟူ၍ ရှိပါသည်။

ဓနအိုးစည်တီးကွက်မှာလည်း အကနှင့်အလိုက်နှစ်မျိုးရှိသည်။ ပထမ တစ်မျိုးမှာ ဓနလူကြီးလူငယ်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ လက်ချိုးက ကြရသော အကမျိုး တွင် အိုးစည်ကို ခပ်ဆတ်ဆတ် ၊ ခပ်သွက်သွက် အချက်ကျကျတီးပေးရလေ သည်။ တစ်ဖန်သိုင်းကွက်ဖြင့် ကကြရသော အကမျိုးတွင် အိုးစည်ကို ပြေးပြေး နှင့်နှုတ်မှန် ညင်သာစွာ တီးရလေသည်။

အကသွက်သွက်သိုင်းကွက်နှင့်တူသောသိုင်းအကကို အိုးစည်ဝိုင်းက အတီးနှင့် စည်းဝါး ထိန်းပေးလေ့ရှိပြီး အကနွေးနွေး ‘လက်ချိုး’ ‘လက်ကွေး’က ကြရသောအကမျိုးကို အိုးစည်ဝိုင်းက တီးကွက်သွက်သွက်ဆတ်ဆတ်နှင့်လိုက်ဖက် ညီအောင် တနည်းအားဖြင့် အကနှင့်အတီး၊ အတီးနှင့်အက အလှရသပေါ်အောင် ထိန်းပေးသည့် သဘောမျိုးပင်ဖြစ်သည်။

ယင်းလက်ချိုးအကနှင့် သိုင်းကွက် တာတက်ပွဲအကတို့ကို နှစ်စဉ် တာတက်ပွဲရက်များအတွင်း ကခုန်လေ့ရှိ ကြသည်။

* * * * *

ဓနု ဗြော

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအဆိုအတီး၊အက၊ ဂီတအနုပညာတို့တွင် ဓနုဗြော သည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဓနုဗြောသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ရှိနေပြီဖြစ်သော ရွှေဘိုအနီးရှိ ‘မခေါက်’ရွာမှ မခေါက်ဗြောတီး မှုတ်ဟန်မျိုးကို ဓနုတိုင်းရင်းသားများနေထိုင်ကြသည့် ရှမ်းပြည်နယ်မြေလတ်ပိုင်း ရွာငံမြို့နယ်၊ ရေချမ်းရွာတွင် ယခုတိုင်တီးမှုတ်နေသေး သည်ကိုတွေ့မြင်ရသည်။

ဓနုဗြောဖြစ်ပေါ်လာပုံသမိုင်းကြောင်းကိုဖော်ပြရလျှင် ကုန်းဘောင်ခေတ် နောက်ပိုင်းကာလ ဘော်ရေဦး(ယခုရွာငံမြို့ နယ်) ငွေခွန်မှူးများ အုပ်ချုပ်နေစဉ် အခါသမယတွင် ရေဦးနှင့်နှစ်မိုင်ခန့်ဝေးသည့် ကျောက်ဝိစပ်ရွာ၌ တိုက်သူကြီး ဦးညိုအုန်း ဆိုသူရှိ၏။ ယင်းဦးညိုအုန်းသည် ထိုရွာမှနဲ့ဆရာဦးကြာတုတ်၊ နဲ့၊ ပုံ အစုံရသည့် ဦးကြာတ် ဆိုသူတို့နှင့်အတူ ဒေသအခေါ် စည်ဗြော၊ တစ်နည်း

မင်္ဂလာပြော တီးဝိုင်းတစ်ခု တည်ထောင်၍ ခေါင်းဆောင်တီးမှုတ်ခဲ့လေသည်။
 ထိုအချိန်မှစ၍ ‘ခနုပြောအစ ကျောက်ပိစပ်ရွာဦးညိုအုန်းက’ ဟု ပြောစမှတ်ရှိလာ
 ခဲ့သည်။

ထို့နောက်တိုက်သူကြီး ဦးညိုအုန်းခေါင်းဆောင်သောခနုပြောအဖွဲ့၏
 အဆက်အနွယ်များအဖြစ် ဦးလွှာနှင့်သိမ်ကုန်းရွာ မှ ဦးပေါ်ထွန်းတို့က ဦးညိုအုန်း၏
 နည်းနိဿရည်းခံ တပည့်များအဖြစ် ဆက်ခံတီးမှုတ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့မှတစ်ဖန်
 ရေချမ်းပြင်ရွာက မင်းပေါ်မြိုင်၊ ကျောက်ပိစပ်ရွာက မင်းရွှေအေးနှင့် သိမ်ကုန်းတိုက်
 အနောက်ကုန်း(မြကုန်းရွာ)မင်းလွန်ဖေ၊ မင်းမောင်ခင်တို့က ဆက်လက်ထိန်းသိမ်း
 တီးမှုတ်ခဲ့ကြလေသည်။

ခနုပြောဆိုသည်မှာ အလျားတစ်တောင်နှင့် လက်လေးသစ်ခန့်၊ ထိပ်ဝ
 အကျယ် တစ်တောင်နှင့် လက်နှစ်သစ်(တောင်ဆုပ်)ခန့်ရှိ အသားထွင်း၍
 သားရေဖြင့် ကျက်ထားသော ပြောလေးလုံး၊ အဝိုင်းတစ်ထွာခန့်၊ မျက်နှာကျက်
 တစ်ထွာကျော်ထိပ်ကားကားပုံသဏ္ဌာန်ခပ်ဝိုင်းဝိုင်း ပလုပ်တုပ်ပုံတစ်လုံး၊ လင်ကွင်း
 ကြီးတစ်ခု၊ စည်းတစ်ခု၊ နဲ့ကြီးတစ်လက်တို့ပါရှိလေသည်။

ခနုပြောတီးပုံမှာ အခြားရေကင်းပြောစသည့်တီးပုံနှင့် မတူဘဲ တီးကွက်
 ပေါင်း (၁၂)မျိုးခန့်ရှိပေသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ ပတ်ပျိုး	၂။ စာတော်တိုက်	၃။ အငြိမ့်ခံ	၄။ နတ်ပင့်
၅။ နတ်ပို့	၆။ ဘီလူးထွက်	၇။ မျောက်ထွက်	၈။ ဇော်ဂျီထွက်
၉။ နဂါးထွက်	၁၀။ မြင်းထွက်	၁၁။ ဝန်ထွက်	၁၂။ မင်းထွက်
- သည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ယင်း(၁၂)ခန်းထဲမှ နောက်ဆုံးမင်းထွက်ခန်းပြီးလျှင် နှစ်ပါးသွား၍ လိုရာ
ဇာတ်ခင်းနိုင်သည်ဟု ပြောကြသည်။

တောင်ပေါ်ဒေသ ခန့်အမျိုးသားတို့၏ ပြော(၁၂)ခန်းကို လေ့လာကြည့်
ပါက ရှေးခေတ်မြန်မာနန်းတွင်း၊ နန်းပြင်၊ ပြည်သူများအကြားကပြခဲ့သော
ရှုပ်သေးသဘင် ဇာတ်သဘင်များထဲမှ ရှေးမြန်မာအက၊ (၁၂)ခန်း၊ အပျိုတော်
(၁၂)ခန်း၊ အပျိုတော် (၁၂)ကြီး၊ (၁၂)ထွေ အခန်းများမှ ဆင်းသက်ဆက်နွယ်
လာလေသလောဟု တွေးယူစရာရှိသည်။

ရှေးခေတ်က မြန်မာနန်းတွင်း၌ ခင်းကျင်းကပြခဲ့သောရှုပ်သေးသဘင်များ
တွင် အပျိုတော်အကအဖြစ် အပျိုတော်ထွက်၊ နတ်ကန်တော့ပြီး မြင်းမိုရ်တောင်နှင့်
တကွ တောတောင်ရေမြေတို့ပေါ်လာပြီး ဆင် မြင်း ကျား မျောက် စသည့်သတ္တဝါ
များ၊ တောတွင်ကျက်စားသည့် ကျေးငှက် ဗျိုင်း သတ္တဝါများအပါအဝင်
ကောင်းကင်၌ကျက်စားနိုင်သည့် ဇော်ဂျီ၊ နဂါး၊ ဂဠုန်၊ ဣန္ဒာဏ်၊ ယက္ခတိလူးတို့ဖြင့်
သရုပ်ဖော်ကပြခဲ့ကြသည်။

ယင်းကမှ လူကိုယ်တိုင်ကပြသော ဇာတ်သဘင်၊ ခေတ်အရောက်တွင်
လည်း ပွဲဦးကအစကပြသည့် အပျိုတော်(၁၂)ခန်းတွင် နတ်အက၊ မြင်းအက၊
မျောက်အက၊ ဘီလူးအက၊ ဇော်ဂျီအက ဝန်အက၊ ပြောအက၊ အိုးစည်အက၊
ဒိုးပတ်အက၊ ကျွမ်းအက၊ အခန်အပျံနှင့်ပလိုအကများ ပါဝင်ခဲ့သည်ဟု လေ့လာ
သိရှိရသည်။ ဤအစဉ်အလာကို ထောက်ဆ သော် ခန့်ပြောသည် ရှေးဦးမြန်မာ
ယဉ်ကျေးမှု ဂီတအနုပညာတစ်မျိုးဟု ယူဆရသည်။

ခန့်ပြောအဖွဲ့များသည် ခန့်တို့ခေတ်ထုံးစံအရ ပြုလုပ်သော အလှူပွဲ၊

ဆောင်ရွက်ပုံများ၌ ပါဝင်တီးမှုတ်လေ့ရှိကြသည်။ အထူးသဖြင့် ရှင်ဗြဟ္မာ့အလှူပွဲများ၌ အများဆုံးပါဝင်တီးမှုတ်လေ့ရှိကြသည်။

နေပြောင်းတိုင်းတစ်ခုသည် ရှင်ဗြဟ္မာ့အလှူပွဲရှိ၍ ထိုအလှူပွဲတွင် ရှင်လောင်းသည်ရာသို့ လိုက်ပါတီးမှုတ်ကြတော့မည် ဆိုလျှင် နှစ်ရာက ပထမရှေ့ဆုံးနေရာသည်။ ၎င်းနောက်မှ ပလုပ်တုတ်တီးသူခေါင်စည်ခေါ် ခေါ်စည်တီးသူ၊ ပြောတီးသူများ နေရာယူကြရသည်။ ယင်းတို့နောက်မှ လင်ကွင်းကြီးတီးသူ စည်တီးသူသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်းနေရာယူကြရသည်။

ပြောတီးစတော့မည်ဆိုလျှင်လည်း ပြောတီးစည်းကမ်းအရ ပလုပ်တုတ်တီးသူက သုံးချီသုံးခါ သုံးကြိမ်တီးခေါက်ပြီးမှ ပြောစတီးရသည်။ အထူးသဖြင့် ဆိုင်းပျိုး၊ နတ်ပင်၊ နတ်ပို့အတီးများတွင် ပလုပ်တုတ်က ဒေသစကားဖြင့် 'ရိုး' ခေါ်သွားလေ့ရှိသည်။ ပလုပ်တုတ်ကိုးကြိမ်ပြည့်ခင် ပြောစတင်မတီးရ။ တစ်နည်းပြောဝင်မစောရချေ။

နေပြောစတင်တီးပုံမှာလည်း ဤသို့ဖြစ်သည်။ ပထမ ပလုပ်တုတ်တုတ်က 'ပလုပ်တုတ်တုတ်မြိုး' ဟု တီးလိုက် သည်နှင့် ကြား၌ဝါးဖြင့် 'တောက်-တောက်-တောက်' ဟု အချက်ပြပေးရသည်။ ဤနည်းဖြင့် 'ပလုပ်တုတ်တုတ်မြိုး၊ တောက် - တောက်' အချက်ပြပြီးမှ ပြောတီးစရသည်ဟုဆိုသည်။ ဒေသစကား ဖြင့် ပလုပ်တုတ်ကို 'ပြောအမေ' ဟု ခေါ်လေ့ ရှိသည်။ ယင်းပလုပ်တုတ်ကို လူတိုင်းဝင်တီး၍မရပေ။ ပြောကိုသာလူတိုင်းဝင်တီးနိုင်သည်။

နေပြောတိုင်းတစ်ခုတွင် ခေါင်စည်အငြိမ်ခန်း၊ ဇော်ဂျီထွက်၊ မျောက်ထွက်ခန်းသည်အတီးများ၌ရှေ့က 'ရိုး' ၌ ဦးခေါင်ခေါ်တီးလေ့ရှိသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ခေါ်တီးပြီးမှ ခေါင်စည်တီးသူကပင် အငြိမ် ဇော်ဂျီ၊ မျောက်ထွက်ခန်း သီချင်းများကို

ဆိုပေး၍ ပြောအတီးစဝင်ကြရသည်ဟုဆိုလေသည်။ သီချင်းဆိုရာ၌လည်း များသောအားဖြင့် ခေါင်စည်တီးသူက ရှေ့က တိုင်ပေးလေ့ရှိပြီး ပြောတီးသူ အားလုံးက သံပြိုင်ဝိုင်း ဆိုကြသည်လည်း ရှိပါသည်။ ပြောတီးကွက်တီးဟန်မှ အများအားဖြင့် ညီတူသည်ဟု ပြောကြသည်။

ရှေးခေတ်က ဤနယ်အတွင်းတွင် ပြောအငြိန်ခေါ်သော အကသက်သက် အတီးသက်သက်ကို တီးလေ့ရှိကြသည်။ မြေဝိုင်းခေတ်က မြေဝိုင်းပုံသဏ္ဌာန် အခင်းအကျင်းမျိုးမြေပေါ်တွင် ဆီမီးတိုင်၊ ရေနံမီးတိုင်များ ထွန်းညှိ၍ ပြောနှင့်တွဲဖက် ကကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှေးဓနုလူကြီးများထံမှသိမှတ်ခဲ့ရသည်။

ဤသို့လျှင် ဓနုပြောဇာတ်တီးကွက်တီးဟန်၊ စည်းစနစ်ကျပုံ၊ နန်းဆန်ပုံ၊ ဆန်းပြားပုံစသည်တို့မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ ရှေးဦးစဉ်လာ ယဉ်ကျေးမှုကို လေ့လာလိုက်စားသူများ သွားရောက်လေ့လာသင့်ပေသည်။

ယခုအခါခေတ်ကာလအလျောက် ရွှေဘိုနယ် မခေါက်မြေ၊ စစ်ကိုင်း မိုးတပြောတီးဟန်မျိုး၊ အချို့ဓနုကျေးရွာများတွင် တီးမှုတ်နေကြသည်ဟု ကြားသိ ခဲ့ရသော်လည်း ဓနုပြော ၁၂ ခန်းကား တိမ်ကောပပျောက်သွားခြင်းမရှိစေရန်အဖို့ ကို အရွက်မပုံးစေချင်သော ဓနုအမျိုးသားပြောဆရာကြီးများက ဆက်လက် ထိန်းသိမ်း ၍ အစဉ်အလာမပျက်တီးမှုတ်လျက်ရှိနေကြပေသည်။

* * * * *

ဓ န ရိုး ရာ တေး သံ များ

ဓနရိုးရာသီချင်းသီဆိုသော အလေ့အထသည် တိုင်းရင်းသားတိုင်းတွင် ရှိသော ရှေးကျသည့်ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာတစ်ခုဟု ဆိုနိုင်၏။ ရှမ်းမြေလတ် တိုင်းရင်းသားတို့ဖြစ်ကြသော တောင်ရိုး၊ အင်းသား၊ ရှမ်းအစရှိသည့် တိုင်းရင်းသားများတွင် လည်း ရိုးရာတေးသံများရှိကြ၏။ သီဆိုကြသည့်အခါတွင် အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးတို့ အပြန်အလှန်သီဆိုကြ၏။ ထိုအထဲတွင် ဓန တိုင်းရင်းသားလည်း အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ဓနတိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာတေးသံ များသည် မြောက်မြားစွာရှိ၏။ ထိုမြောက်မြားစွာသော ရိုးရာတေးသံများမှ လူပျိုလှည့်သည့်အခါမျိုးတွင် သီဆိုလေ့ရှိသောတေးသံအချို့ကို ဖော်ပြပါမည်။

ရှမ်းမြေလတ်ဒေသရှိ ဓနတိုင်းရင်းသားတို့၏ ချစ်စရာဓလေ့တစ်ခုမှာ “တာတက်ပွဲ” သို့ ရောက်လာသူပြည်ထောင်စု ဖွား တိုင်းရင်းသားများ မည်သူမဆို လူပျိုများက အပျိုမိန်းကလေးများကို ပေါက်ပေါက်၊ပဲလှော်တို့ဖြင့် မနာကျင်အောင် ပစ်ပေါက်ခွင့်ရှိခြင်းပေတည်း။ အပေါက်ခံရသူမိန်းကလေးများကလည်းစိတ်ဆိုးခြင်း မရှိသည့်အပြင် အချို့မိန်းကလေးများမှ ကိုလူပျို ကာလသားများမသိအောင် တိတ်တခိုးပြန်၍ ပစ်ပေါက်တတ်ကြ၏။ အရက်မူးသူ ရမ်းကားသူများရှိပါက ဤပွဲတော်မျိုးမှာ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားတတ်ကြသော်လည်း ပွဲတော်ကိုရပ်ရွာမှ လေးစား သမှုပြုထားသည့် ဆရာဘုန်းကြီးက ဦးဆောင်ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ ပွဲတော်အတွင်း အရက်သေစာများကို လုံးဝပိတ်ပင်ထားခြင်းဖြစ်ပေးထားခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း နားလည်ခွင့်လွှတ်စွာ သည်းခံခြင်းတို့ကြောင့် အေးချမ်းသာယာစွာ ပြီးဆုံးသွား သည်သာများသည်။

တာတာကပွဲတော်၏ အစည်ကားဆုံးအချိန် (အတာတာကချိန်) ကို သတ်မှတ်ထားပြီး ၎င်းအချိန်ကျရောက်ပါကလှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ခြံရံ၍ ဓနအိုးစည် ပုံမောင်းဖြင့် ဘုရားကုန်းတော်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ပြီးလက်ယာရစ် လှည့်ပတ်ကခုန် ပူဇော်ကြ၏။ ဤသို့အတာတာကချိန်တွင် ဓနအိုးစည်ဝိုင်းအတွင်း ပွဲတော်သို့ လာရောက်ကြသူများ မည်သူမဆိုဝင်ရောက်ပါဝင်ကခုန်နိုင်ခွင့် ရှိကြလေသည်။ ဓနတိုင်းရင်းသားလူငယ်များကမူ ဤသို့အတာတာကချိန်တွင် ရိုးရာအိုးစည်ဝိုင်းဖြင့် အသက်ကြီးသူဆရာ သမားထံမှ သိုင်းပညာအခြေခံကို က၊ရင်းသင်၊ သင်ရင်း၊က ဖြင့် ပညာအမွေဆက်လက်ခံယူကြ၏။

အချို့လူငယ်များကလည်း ပွဲတော်တွင်ယခင်ကမိမိမျက်စိကျထားသော ပျိုမေကိုလိုက်လံရှာဖွေပြီး ရင်းနှီးမှုရယူခြင်း၊ ရိုးရာကဗျာများ၊ တေးသံများ၊ သံချပ် များဖြင့် စောင်းမြောင်းချိတ်ဆိုခြင်းပြုလုပ်ကြသည်။ အချို့မှာရင်းနှီးမှုရရှိပါက နေအိမ်အထိပင် သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းပြုနိုင်သေးသည်။ ပျိုမေများကလည်း ဤသို့လာရောက် လည်ပတ်သည်ကို လက်ခံသည့် အပြင် အစားအသောက်များ ဖြင့် အများဆုံးကျွေးမွေး ညှဉ်းခံလိုက်နိုင်သောပျိုမေသည် ထိုရွာတွင် ပေါ်လွင် ထင်ရှား၍ လူအများအသိ အမှတ်ပြုခြင်းခံကြရပေသည်။ အချို့လုံးဝရင်းနှီးမှု ချစ်ခင်မှုမရသေးသော လူပျိုကာလသား များကလည်း မိမိတို့နှစ်သက်ရာပျိုမေများ ကို ရိုးရာတေးသံဖြင့် သီဆိုပြီး ဓနပျိုမေတို့ အိမ်သို့အလည်အပတ် သွားကြသည်။

* * * * *

ခေတ် သစ် ဓ နု တေး သီ ချင်း များ

ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး (ဓပ)စုစည်းတင်ပြသည်

ရိုး ရာ ပွဲ

ဆေး - ကိုကြာကွေး (တောင်ကြီး)

ဆို - သားရှုပ်

သံချပ် - သားရှုပ်

V₁ မဟောင်းနွမ်းတဲ့ ရိုးရာပွဲ တို့နွဲ့ပျော် တို့ရဲ့တောင်တန်းဝယ်
မနောဖြူစင်စိတ်တွေရဲ့
တို့ရှမ်းပြည် တို့လေ့ပဲ
ချယ်ရီပွင့်ရဲ့အလှတွေရဲ့ တောင်ကြီးသူ စကားသံဝဲ အလည်လာပါ
လှမ်းခဲ့တော့ကွယ်

V₁ (ချစ်စရာဟန်)၂ အိုးစည်စလွယ်သိုင်း တီးတဲ့ဟန်
(ချစ်စရာဟန်)၂ ဝါးသိုင်းကနေဟန် လှူဒါန်းပျော်မွေ့ ရိုးရာလေ့
တို့များပွဲတော်ဟေ့

ဆီမီးပူဇော် ကောင်းကင်ပေါ် မီးပုံပျံတွေ သွားလွှတ်ကြမယ်

V₁ မသိုးသက်နိုး ယက်လှူပွဲ ဘုံကထိန်ခင်းလို့ ပျော်ဖြူးမယ်
တန်ခိုးကြီးဘုရားပေါင်းစုံနဲ့ အလှူရေစက်ချတဲ့ပွဲ
နေ့မှာ အရုပ်လှတွေနဲ့ ညမှာ မီးကြီးညပြိုင်တဲ့ပွဲ
ပျော်ရွှင်စရာ ကောင်းလွန်းလှတယ်

သံချပ်: တို့များရိုးရာ ပွဲတော်လာ အဖျိုလည်းပါ အိုလည်းပါ အဖျိုနဲ့အိုချည်းချည်း
(အိုချည်းချည်း)၂

ဦးဦးသဲသဲတောင်ပေါ်ပွဲ ဆောင်းနှင်းဖြူဖြူ တောင်ပေါ်သူ ချစ်ရင်ခေါ်ထား
တောင်ကြီးသား (တောင်ကြီးသား)၂

မပြင်လည်းလှ ပြင်လည်းလှ ပါးအိုးနီနီ အသားဖြူ (ပင်းတယသူ)၂
စကဒ်တိုတို အကျီပါး မော်ဒယ်(လ်)ဆိုတာ ဒီလိုလား (အိုနားထား)၂
ယောက်ျားကျတော့ လိုချင်တယ် ထမင်းကျတော့ ချက်တက်ဘူး
(ဟင်းအိုးတူး)၂

တောင်ကြီးမြို့သူ နှုတ်ခမ်းဆူ ရည်စားများလို့ တို့မယူ (ပန်းဆွဲဖြူ)၂
ပင်စိမ်းသီး နေဆာလောင် ချစ်သူလက်ဆောင်ပေးရအောင်၊
ပင်စိမ်းသီး အညှာခြွေချ ရွာငံသူမရမ်းဆလှ ရမ်းဆလှ ရိုး ရမ်းဆလှ
ရေထွက်နဂါး ရပ်စောက်သား တောင်ကြီးသူနဲ့ ရည်းစားထား
(မုန့်လင်မယား)၂

အမေ့ချွေးမလှလှလေး ပွဲခင်းထဲမှာ လျှောက်လို့ငေး (အိကြာကွေး)
စိမ်းလန်းစိုပြေ တိုဌာနနေ ညစဉ်ဘုရားမှာ တောင်းဆုချွေ(ကောင်းမှုတွေ)၂

V_2 {_____}

V_1 {_____}

V_2 {_____}

V_2 {_____}

‘သံချပ်’

* * * * *

ချစ် စ ရာ စ နှ မြေ

နေ - ဇော်သက်အောင်၊ မိုးဇော်၊ သားရှုပ်

ဆို- သားရှုပ်

V₁ မိုးထိမြင့်မားတဲ့ တောတောင်အလယ်မှာ ငွေ့ငွေ့မြူဝိုင်းဖွဲ့လို့ အလှဆင်တာ
ထင်းရှူးပင်တွေနဲ့ စိမ်းလန်းတဲ့နေ့မြေ အလည်လာပါ တို့ရဲ့မိတ်ဆွေ

V₂ လှမ်းခဲ့ပါ အပြုံးနဲ့ဆီးကြိုနေမှာ ဝဲတဲ့တို့စကားလေးက ချစ်စရာပါ
ဖော်ရွေစိတ်ထားနဲ့ မနောလှတဲ့မြေ အေးချမ်းတဲ့ တို့ခနုဌာနေ

Pre တောင်ယာစိုက်ခင်းနဲ့ လက်ဖက်သီးနှံတွေ ပေါများလို့ ဝေဆာပွင့်ဖူးနေ
ကြည်ပြာရောင် အဆင်းနဲ့ စမ်းချောင်းလေးတွေ ရှုမငြီးနိုင် သာယာလို့နေ

Cho: တာတက်ပွဲမှာ ပျော်ဖို့လာ မပျော်ဘူးလော့(လား) ပျော်ဘူးလား
(ပျော်တယ်ဟေ့)၂

ရွာငသူမ အပျိုကြီး ရည်းစားထားတော့ စပ်ပြီးပြီး စပ်ပြီးပြီးဟေ့ စပ်ပြီးပြီး
ပင်းတယသူမ ဝတုတ်တုတ် ယောက်ျားယူဖို့ ဟန်ရေးလုပ် (မုန်လာထုပ်)၂

နတ်ခမ်းပါးပြီး အသားဖြူ နောင်ချိုသူမ ရအောင်ယူ (I love you)၂
ဟဲဟိုးသူမ ပါးပြင်နု လူပျိုလာရင် ရှက်သွေးစု (အာလူးဥ)၂

တေးပုလွေ ခေါင်းထိုးဝါး လူနာမည် အောင်ပန်းသား အောင်ပန်းသားဟေ့
အောင်ပန်းသား

တောင်ကြီးသူမ မိနီငယ် ရည်းစားထားတော့ ငယ်သေးတယ်
ငယ်သေးတယ်ဟေ့ ငယ်သေးတယ်

ငရုပ်သီးစားချင် အပင်စိုက် နေမရချင် ငါ့နောက်လိုက် ငါ့နောက်လိုက်ဟေ့
ငါ့နောက်လိုက်

တစ်နှစ်လာလည်း ဟေ(ဒီ)အတိုင်း နှစ်နှစ်လာလည်း ဟေ(ဒီ)အတိုင်း
ခနမငယ် အပျိုဟိုင်း အပျိုဟိုင်းဟေ့ အပျိုဟိုင်း
မောတိုဌာနေ ခနမြေ ခနမြေက လူပျိုတွေ အပျိုချောနဲ့ ငြားပါစေ
ငြားပါစေဟေ့ ငြားပါစေ

V₃ ရှေးရိုးရာ မပျက်တဲ့ တို့အစဉ်လာ အိုးစည်ကြီး တီးလို့ မမောနိုင်ပါ
ရွေးနဲ့စာတွေနဲ့.

V₄ တစ်မူးရလို့ တစ်ပဲလှူ သဒ္ဒါကြည်ဖြူ သွေးချင်းတို့တတွေ
စိမ်းလန်းတဲ့ပန်းများ အမြဲဝေဆာ ရိုင်းပင်းကာ စည်းလုံးလို့ ချစ်ကြည်စွာ
ဘာသာယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားတဲ့မြေ ရိုးသားတဲ့ တို့ခနဌာနေ

Pre ပျော်စရာခလေးများနဲ့ တို့ရိုးရာတွေ သိုင်းကွက်နဲက ဗုံသံ ရွှင်ဖြူနေ
ရောင်စုံ တောပန်းနဲ့ မြေနီလမ်းတွေ တစ်ခါရောက်ရင် မပြန်ချင်ဘူးလေ

Cho; { ----- }

* * * * *

ဓ နှ ဇိုး ရာ တေး လ က်

(အ ဖြူ ရောင် သံ စဉ် (မူရင်းသီချင်း)

ရေး - ခွန်ရာဇာ

ဆို- ဇိုးအောင်နီ

တောင်ပြာရီဝေ ဖြူနှင်းများနှင့်အံ့ဆိုင်းနေ၊ တောင်ခိုးများကရစ်သိုင်းနေ၊
စိမ်းလန်းလှတဲ့ ခနမြေ၊ အေးချမ်းလှတဲ့ခနမြေ သွေးချင်းများတို့ မောရပ်မြေ၊
လာလည်စေလို့၊ သဘောလည်းကောင်းတဲ့ အပြောချို၊ မနောလည်းကောင်းတဲ့
အပြောချို၊ သွေးချင်း‘ခန’ တို့ရဲ့အလှကိုစာဖွဲ့ဆို၊ ပဲလွန်းတဲ့ပြောတဲ့စကားတစ်မျိုး

လေးချစ်စရာ သိချင်းသံများ၊ ရိုးသားလှတဲ့ မောရဲ့သမီးပျိုများ ခလောက်သံနဲ့
ဘီးတဲ့မြေ အိုးစည်ကြီးတီးလို့နေ နှစ်စဉ် မြဲနဲ့လို့နေ ရိုးရာဓလေ့မပျက်ခဲ့ပေ၊
ဘောင်ယာတွေကို ဒို့တတွေ ခိုက်သိမ်းနေ၊ လာလည်ပါ ဆွေနေပြေပျော်မဆုံးပေ

xxxxxx||

- x ပင်စိမ်းသီး နေဆာလောင် မိန်းမလက်ဆောင်ပေးရအောင်
(ပေးရအောင်ဟေ့၊ ပေးရအောင်)
- x ပင်စိမ်းသီးပိုးထိုး၊ ကလောသမရအောင်ပိုး (ရအောင်ပိုးဟေ့၊ ရအောင်ပိုး)
- x ထမင်းစားလည်း စားပွဲနှင့် မိန်းမယူလည်း နားဆွဲနှင့်
(နားဆွဲနှင့်ဟေ့ နားဆွဲနှင့်)
- x အိုးစယ်ဝိုင်းနှင့် လက်သိုင်းက နေအမျိုးသားထုံးစံပ၊ အိုးစယ်ဝိုင်းနှင့် လကွင်းသံ
မိုးပြိုလို့ ကြွက်ကြွက်ညံ (ကြွက်ကြွက်ညံဟေ့ ကြွက်ကြွက်ညံ)
- x ထမင်းစားပြီး တစ်မျိုးလို၊အိပ်ယာဝင်လည်း တစ်မျိုးလို
(ဆေးလိပ်တို၊ဆေးလိပ်တို)
- x ဆေးပလွေခေါင်ထိုးဝါး၊ လူနာမယ်အောင်ပန်းသား၊
(အောင်ပန်းသားဟေ့၊ အောင်ပန်းသား)
- ဘယ်ချိန်မခါမဆို ဖြူနှင်းများနှင့် အုံ့ဆိုင်းနေ တောင်ခိုးများကရစ်သိုင်းဝေ၊
စိမ်းလန်းလှတဲ့နေမြေ၊ ငြိမ်းချမ်းလှတဲ့ နေမြေ၊ တောပန်းသမီးတွေ မွှေးရပ်မြေ၊
ကြည်လင် ပြာဝေ စမ်းချောင်းလေးတွေရစ်ခွေ၊ စီးဆင်းလို့လေ အမြဲမသွေ၊
တောပန်းအလှနဲ့ ချစ်စရာ ဒို့ရှမ်းပြေ၊ မောင်းအိုးစည်လကွင်းသံများ၊ မိုးလုံး
ထိညံ ဘဝဂ်တိုင်သွား၊ သိုင်းကွက်က ဟန် ရိုးရာထုံးစံများ၊ မိုးနွေဆောင်း

ပြောင်းလဲလေ၊ ဒို့စဉ်ဆက်မမျက်ခဲ့ပေ၊ စိတ်သဒ္ဓါ တုံ့ဖြိုးလို့ဝေ၊ ပေးလှူရက်
ထုံးစလေ့ပေ၊ ဖော်ရွေစွာလေ ဖိတ်ခေါ်စဉ်မြဲမသွေလာလည်ပါဆွေ ခနမြေ
ပျော်မဆုံးပေ xxxxx

- × ပင်စိမ်းသီး နေသာလောင် မိန်းမလက်ဆောင်ပေးရအောင်
(ပေးရအောင်ဟေ့၊ ပေးရအောင်)
- × ပင်စိမ်းသီးပိုးထိုး၊ ကလောသမရအောင်ပိုး (ရအောင်ပိုးဟေ့၊ ရအောင်ပိုး)
- × ထမင်းစားလည်း စားပွဲနှင့် မိန်းမယူလည်း နားဆွဲနှင့်
(နားဆွဲနှင့်ဟေ့ နားဆွဲနှင့်)
- × တောင်ထရံမာဆီဖူးဆွဲ၊ မြောက်ထရံမာ ဆီဖူးဆွဲ အောင်နီမျက်နှာ စပ်ဖြူဖြူ
(စပ်ဖြူဖြူဟေ့၊ စပ်ဖြူဖြူ)
- × တောင်ထရံမာဆီဖူးချပ်၊ မြောက်ထရံမာ ဆီဖူးချပ် မိနီမျက်နှာ ပြောင်စပ်ပြောင်
(ပြောင်စပ်စပ်ဟေ့၊ ပြောင်စပ်စပ်)
- × တောင်ကြီးသမ သုံးပန်လ၊ ယောက်ျားရမ၊ ချမ်းအင်သီး
(ချမ်းအင်သီးဟေ့၊ ချမ်းအင်သီး)
- × ပွေးလှသမ ဟန်ရေးလုပ် ယောက်ျားရမ ဝတုတ်တုတ်
(မုန်လာထုပ်ဟေ့၊ မုန်လာထုပ်)
- × ဟဲဟိုးသမပါးပြင်နု၊ လူပျိုတွေ့ရင် ရှက်သွေးစု (အာလူးဥဟေ့၊ အာလူးဥ)
- × ဆေးပလွေခေါင်းထိုးဝါး၊ လူနာမယ် အောင်ပန်းသား
(အောင်ပန်းသားဟေ့၊ အောင်ပန်းသား)

ဓ နှ မြေ က ကြို့ နေ့ မယ်

ဇာ - ခွန်ရာဇာ

ဆို- ချိုချိုမြင့်

- မြူငွေနန်းတို့၊ ရွှေရည်ဖြာ၊ တောင်ပြာတန်းထက်မှုန်ရည်ကာ
သာရကာချစ်ငှက်တွန်ကာသာ၊ မောတို့မြေစခန်းသာ
ခါနွေဦးရဲ့သည်ချိန်ခါ၊ ထာဝစဉ်ချမ်းမြေ့ အလွန်သာယာ
မောင်မယ်ဆီးလို့ကြိုနေမှာ၊ နေတို့မြေ ပျော်ရွှင်စရာ
တို့နှစ်ဦးအတူ ဒီသဘောထားခဲ့တာ၊ ရင်ထဲမှာမမေ့ဘူးထူးတစ်သက်တာ
နွေဦးရက်မှာ ဆုံတွေ့ဘို့ရာ မောင်အပြေးလေးဘဲအရောက်လာပါ
မေအမြဲပင်စောင့်ကြိုလျက်ပါ
- ရင်မှာလွမ်းလို့မပြေနိုင်ပါ၊ တောင်ပေါ်စခန်းကမျှော်နေရှာ
မောင်ရေတမ်းတခါခါသာ၊ နေတို့မြေလာပါ
မြူငွေနန်းတို့၊ ရွှေရည်ဖြာ၊ တောင်ပြာတန်းထက် မှုန်ရည်ကာ
သာရကာချစ်ငှက်တွန်ကာသာ၊ မောတို့မြေစခန်းသာ
ခါနွေဦးရဲ့သည်ချိန်ခါ၊ ထာဝစဉ်ချမ်းမြေ့ အလွန်သာယာ
မောင်မယ်ဆီးလို့ကြိုနေမှာ၊ နေတို့မြေ ပျော်ရွှင်စရာ
တို့နှစ်ဦးအတူ ဒီသဘောထားခဲ့တာ၊ ရင်ထဲမှာမမေ့ဘူးထူးတစ်သက်တာ
နွေဦးရက်မှာ ဆုံတွေ့ဘို့ရာ မောင်အပြေးလေးဘဲအရောက်လာပါ
မေအမြဲပင်စောင့်ကြိုလျက်ပါ
- ရင်မှာလွမ်းလို့မပြေနိုင်ပါ၊ တောင်ပေါ်စခန်းကမျှော်နေရှာ
မောင်ရေတမ်းတခါခါသာ၊ နေတို့မြေလာပါ

အောင် နီ ရေ မိ နီ ရေ

ရေး - ခွန်ရာဇာ

ဆို- ဖိုးအောင်နီ၊ အေးအေးမြင့်

- (အေး) တာတက်ပွဲဆို ပွဲတိုင်းလား၊ ငါမပါတောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်
ငါတစ်ယောက်ကိုမှ တွေ့ချင်လို့လား၊ ငါ့တစ်ယောက်ကိုမှ ကြည့်ချင်
နေလို့လား
- (နီ) တာတက်ပွဲဆို ပွဲတိုင်းလား၊ နင်မပါတောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်
နင့်တစ်ယောက်ကိုမှ ကြည့်ချင်နေလို့၊ နင့်တစ်ယောက်ကိုမှ ကြည့်ချင်
နေလို့
- (အေး) ပုဝါပါးကို ကြက်သားထုပ်တော့ စွန်းတတ်တယ်တဲ့၊ တစ်ရွာသားကို
ရည်းစားလုပ်တော့ လွမ်းတတ်တယ်တဲ့။ လွမ်းလို့နေမစိုး
ဒို့နောက် လိုက်မလာနဲ့
- (နီ) ပုဝါပါးကို ကြက်သားထုပ်တော့ စားရတယ်တဲ့၊ တစ်ရွာသားကို
ရည်းစားလုပ်တော့ ငြားတတ်တယ်တဲ့၊ စိုးလို့မနေနဲ့ ဒို့နောက်လိုက်ပြန်ခဲ့
- (အေး+နီ) အောင်နီရေ - မိနီရေ ဒို့နှစ်ယောက်မခွဲဘူး သွားကြမယ်ဟေ့။
- (အေး) တာတက်ပွဲဆို ပွဲတိုင်းလား၊ ငါမပါတောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်
ငါတစ်ယောက်ကိုမှ တွေ့ချင်လို့လား၊ ငါ့တစ်ယောက်ကိုမှ
ကြည့်ချင်နေလို့လား
- (နီ) တာတက်ပွဲဆို ပွဲတိုင်းလား၊ နင်မပါတောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်
နင့်တစ်ယောက်ကိုမှ ကြည့်ချင်နေလို့၊ နင့်တစ်ယောက်ကိုမှ
ကြည့်ချင်နေလို့

(အေး) ပုဝါပါးကို ကြက်သားထုပ်တော့ ခွန်းတတ်တယ်တဲ့၊ တစ်ရွာသားကို
ရည်းစားလုပ်တော့ လွမ်းတတ်တယ်တဲ့။ လွမ်းလို့နေမစိုး
ဒို့နောက်လိုက်မလာနဲ့.

စ) ပုဝါပါးကို ကြက်သားထုပ်တော့ စားရတယ်တဲ့၊ တစ်ရွာသားကို
ရည်းစားလုပ် တော့ငြားတတ်တယ်တဲ့၊ စိုးလို့မနေနဲ့.
ဒို့နောက်လိုက်ပြန်ခဲ့

(အေး+နီ)အောင်နီရေ - မိနီရေ ဒို့နှစ်ယောက်မခွဲဘူး သွားကြမယ်ဟေ့။

* * * * *

ဓ နု တို့ ပျော် ရာ မြေ

ရေး - ခွန်ရာဇာ

ဆို - အေးအေးမြင့်

ချယ်ရီတွေဖူး သဇင်ဦး ပန်းမြတ်မောတို့မြေ ၊ ရှုမဆုံးလှပသည်ဌာနေ
ပျော်ရှာသူလေ အစဉ်သတိရလို့ တမ်းတနေ
အလည်တစ်ခေါက်အရောက်တော့ လာမယ်လေ၊ ကိုယ်အလွမ်းရယ်မပြေ
တောင်တန်းများက လှပချယ်ရီမြေ
တောင်တန်းပြာကြီးတွေ၊ ရစ်သိုင်းလို့ဖြင့် ညိုမှိုင်းဝေ၊ တို့နှစ်ဦးတူမခွဲပေ
အတူတွဲလို့ဖြင့် ပျော်မဆုံးပေ၊ ကြင်နာစွာချစ်တဲ့ အချစ်တွေ
ခိုမြှုပ်တဲ့အပြုံးပန်းလေးတွေ၊ ရင်မှာမပေးနိုင်ပေ၊ တောင်တန်းကြားက နေပျော်ရာမြေ
(ပင်းတယတောင်ပြာ ကန်သာဦးမလေ၊

ဆော်မွန်ချစ်သော အချစ်ရေ အတူသွားလာခဲ့ကြပေ
ဆုပန်ကာ မြတ်စီနွေဦးလဲမသွေ ရည်စူးကာဒို့ အတူပင်ဖူးခဲ့ပေတော့

ယနေ့တိုင်အောင် မမေ့နိုင်အောင်လေ၊ အမြဲစဉ်လွမ်းနေ
တောင်တန်းထက်က ဓနုတို့ ပျော်ရာမြေ)၊
တောင်တန်းပြာကြီးတွေ၊ ရစ်သိုင်းလို့ဖြင့် ညှိမှိုင်းဝေ၊ တို့နှစ်ဦးတူမခွဲပေ
အတူတွဲလို့ဖြင့် ပျော်မဆုံးပေ၊ ကြင်နာစွာချစ်တဲ့ အချစ်တွေ
ချိုမြိန်တဲ့အပြုံးပန်းလေးတွေ၊ ရင်မှာမမေ့နိုင်ပေ၊ တောင်တန်းကြားက ဓနုပျော်ရာမြေ
(ပင်းတယတောင်ပြာ ကန်သာဦးမလေ၊
ဖော်မွန်ချစ်သော အချစ်ရေ အတူသွားလာခဲ့ကြပေ
ဆုပန်ကာ မြတ်စီနွေဦးလဲမသွေ ရည်စူးကာဒို့ အတူပင်ဖူးခဲ့ပေတော့
ယနေ့တိုင်အောင် မမေ့နိုင်အောင်လေ၊ အမြဲစဉ်လွမ်းနေ
တောင်တန်းထက်က ဓနုတို့ ပျော်ရာမြေ)၊

* * * * *

တောင် ယာ သိမ်း ပွဲ ဒို့ ဆင် နွဲ့

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ဖိုးအောင်နီ+ချိုချိုမြင့်

- (နီ) နေ့တစ်နေ့စချိန်မှ ကျေးငှက်သီချင်းသံသာ ပြန့်လွင့်ထွက်ပေါ်လာ
အာရုံမိုးသောက်မှာ နိုးကြားသက်ဝင်လာ ဒို့ရဲ့ဓနုမြေမှာ
(နီ+ချို) တေးဖွဲ့ဟစ်ခေါ်ကာတောင်ယာသိမ်းပွဲမှာ (ဒို့ရဲ့ဓနုမြေမှာ)၊
(ချို) ရောင်နီတွေသန်းတဲ့အရှေ့မှာဆင်ပါ၊ ဖန်ဝါနေမင်းကြီးထွက်ပေါ်လာ
သာရကာကျေးငှက်တေးဖွဲ့သီရှာ၊ ဒီအာရုံဦးမှာလန်းဆန်းကြ။
(နီ) တောင်ပြာတွေမှိုင်းလို့ ဓနုမြေပျော်စရာ မောင်မယ်တွေပေါင်းစုအမြဲသိသာ၊
သံပြိုင်သီချင်းတွေ တေးဖွဲ့သီကာ၊တောင်ယာတွေရိတ်ကာသိမ်းကြတာ။

- (၁၁) မိုးဆန်းပန်းပမာလန်းဆန်းအမြဲသာ လမ်းလည်းမခွဲပါမောင်မယ်တွေ
ညီညာပျော်ရွှင်စွာ
- (၁၂) ထုံးဓလေ့အမြဲမကွာ ဓနုတို့ရိုးရာကောက်ရိတ်သိမ်းမှာ တောင်ယာတွေ
ပုတ်တဲ့ဒီပွဲမှာ၊
- (နီ+ချို) တောင်ပေါ်နေ ဓနုတို့အမြဲပျော်ရွှင်စွာ တောင်ယာတွေသိမ်းတဲ့ပွဲတော်မှာ
အိမ်တက် သီချင်းတွေ တေးဖွဲ့သီကာ ထာဝစဉ်သာ ရိုးရာမပျက်ခဲ့ပါ။
- (ချို) ရောင်နီတွေသန်းတဲ့အရှေ့မှာဆင်ပါ၊ ဖန်ဝါနေမင်းကြီးထွက်ပေါ်လာ
သာရကာ ကျေးငှက်တေးဖွဲ့သီရှာ၊ ဒီအာရုံဦးမှာလန်းဆန်းကြ။
- (နီ) တောင်ပြာတွေမှိုင်းလို့ ဓနုမြေပျော်စရာမောင်မယ်တွေပေါင်းစုအမြဲညီညာ၊
သံပြိုင်သီချင်းတွေတေးဖွဲ့သီကာ တောင်ယာတွေရိတ်ကာသိမ်းကြတာ။
- (ချို) မိုးဆန်းပန်းပမာလန်းဆန်းအမြဲသာ လမ်းလည်းမခွဲပါမောင်မယ်တွေ
ညီညာပျော်ရွှင်စွာ
- (နီ) ထုံးဓလေ့အမြဲမကွာ ဓနုတို့ရိုးရာကောက်ရိတ်သိမ်းမှာ တောင်ယာတွေ
ပုတ်တဲ့ဒီပွဲမှာ၊
- (နီ+ချို) တောင်ပေါ်နေ ဓနုတို့အမြဲပျော်ရွှင်စွာ တောင်ယာတွေသိမ်းတဲ့ပွဲတော်မှာ
အိမ်တက်သီချင်းတွေ တေးဖွဲ့သီကာထာဝစဉ်သာ ရိုးရာမပျက်ခဲ့ပါ။

* * * * *

ပန်း အ လှ ချယ် ရီ မြေ

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-အေးအေးမြင့်

မြူခြေဆိုင်းလို့မှိုင်းဝေ ရှမ်းရိုးမမောတို့သည်ဌာနေ ချယ်ရီဦးတို့ပွင့်ဖူးကြတဲ့
မြေ တောင်ပေါ်မြေရဲ့ တောမြို့သာယာနေ တောင်ယာကိုင်းနှင့်သိုင်းဖွဲ့နေ
ရှမ်းပအိုဝ်း နှင့်ခနုတို့စုံလင်ပေ၊ ပလောင်မလေးများ ပျော်မြူးကြတဲ့မြေ
တောင်ပေါ်မြေရဲ့တောမြို့ သာယာပေ၊ ထင်းရှူးရနံ့ပြန့်မွှေးသင်းကြိုင်နေ၊
ကလောမြို့ရဲ့ရှုခင်းအလှစုံပေ၊ ရိုးရာစဉ် ထိမ်း၊ တို့ပျော်ရွှင်နေ၊ လာခဲ့ဖိတ်ပါရစေ
ရွှေစင်မေနန်းပန်းအလှချယ်ရီမြေ။

မြူခြေဆိုင်းလို့မှိုင်းဝေ ရှမ်းရိုးမမောတို့သည်ဌာနေ ချယ်ရီဦးတို့ပွင့်ဖူးကြတဲ့
မြေ တောင်ပေါ်မြေရဲ့ တောမြို့သာယာနေ တောင်ယာကိုင်းနှင့်သိုင်းဖွဲ့နေ
ရှမ်းပအိုဝ်း နှင့်ခနုတို့စုံလင်ပေ၊ ပလောင်မလေးများပျော်မြူး ကြတဲ့မြေ တောင်ပေါ်
မြေရဲ့တောမြို့ သာယာပေ၊ ထင်းရှူးရနံ့ပြန့်မွှေးသင်းကြိုင်နေ၊ ကလောမြို့ရဲ့
ရှုခင်းအလှစုံပေ၊ ရိုးရာစဉ် ထိမ်း၊ တို့ပျော်ရွှင်နေ၊ လာခဲ့ဖိတ်ပါရစေ ရွှေစင်မေ
နန်းပန်းအလှချယ်ရီမြေ။

* * * * *

ဓ နု မြေ က ဖိတ် ခေါ် တယ်

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ဖိုးစိုးမြင့်

ဝေးတမြေစိမှာ ခနုတို့တောင်တန်းပြာ ဖေါရွှေစွာ အစဉ်အမြဲတမ်းသာ
လာလည်ပါ အချစ်ဦးလေးရာ ဖိတ်လို့ခေါ်တယ်ကိုယ်တို့မြို့ကိုလာ-ဟို- ရှင်တော်
မဟာကြီးမြတ်မြတ်ရာမှာ တူနစ်ကိုယ်အတူဖူးဖို့ရာ သည်နေ့မှာ လာခဲ့အချစ်ရာ

ဆောင်လို့ကြိုမယ် မြေပြန့်ချစ်သူရာ- ဖော်ရွေတယ်အပြုံးနှင့် ခင်မင်စွာနှုတ်ဆက်
ကြင်နာစွာချစ် ခဲ့ကြတာ၊ ဟန်ဆောင်မှုကင်းတဲ့ တောင်ပေါ်မြေကတိနှင့် ထာဝစဉ်
မောင်ပန်းလေးနှင့်သာ မိန်းကလေးလာရင် ချစ်သမျှကိုလေပြောပြချင်တယ်
ချစ်သူရေ ကိုယ်လေအချစ်စစ်တစ်ခုသာ ရင်မှာထားရှိခဲ့တာ၊ ရင်မှာအချစ်စစ်
တစ်ခုသာ ရင်မှာ ထားရှိခဲ့တာ၊ ရင်မှာအချစ်စစ်တစ်ခုသာ ကိုယ်လေထားရှိခဲ့တာ၊
နေတို့မြေကိုလှမ်းလို့လာပါ ကမ်းလင့်နေမှာအချစ်ဦးရာ--(ဝေးတမြေစီမှာ
နေတို့တောင်တန်းပြာ ဖော်ရွေစွာ အစဉ်အမြဲတမ်းသာ လာလည်ပါ အချစ်ဦးလေးရာ
ဖိတ်လို့ခေါ်တယ်အောင်ပန်းမြို့/ ကိုယ်တို့မြို့ကိုလာ)၊

-ဟို-ရှင်တော်မဟာကြီးမြတ်မြတ်ဘုရားမှာ တူနှစ်ကိုယ်အတူဖူးဖို့ရာ
သည်နေမှာ လာခဲ့အချစ်ရာ စောင့်လို့ကြိုမယ် မြေပြန့်ချစ်သူရာ- ဖော်ရွေတယ်
အပြုံးနှင့် ခင်မင်စွာနှုတ်ဆက် ကြင်နာစွာချစ် ခဲ့ကြတာ၊ ဟန်ဆောင်မှုကင်းတဲ့
တောင်ပေါ်မြေကတိနှင့် ထာဝစဉ်မောင်ပန်းလေးနှင့်သာ မိန်းကလေးလာရင်
ချစ်သမျှကိုလေပြောပြချင်တယ် ချစ်သူရေ ကိုယ်လေအချစ်စစ်တစ်ခုသာ
ရင်မှာထားရှိခဲ့တာ၊ ရင်မှာအချစ်စစ်တစ်ခုသာ ရင်မှာထားရှိခဲ့တာ၊ ရင်မှာအချစ်
စစ်တစ်ခုသာ ကိုယ်လေထားရှိခဲ့တာ၊ နေတို့မြေကိုလှမ်းလို့လာပါ ကမ်းလင့်နေမှာ
အချစ်ဦးရာ--ဝေးတမြေစီမှာ နေတို့တောင်တန်းပြာ ဖော်ရွေစွာ အစဉ်အမြဲတမ်းသာ
လာလည်ပါ အချစ်ဦးလေးရာ ဖိတ်လို့ခေါ်တယ်အောင်ပန်းမြို့လာxxxxxx

* * * * *

လွမ်း လေ ခြင်း

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ဖိုးအောင်နီ

ပုဆိုးဖြူမှန်ကူကွက်မနက်လည်းခြုံညလည်းခြုံ၊ ခြုံနေရက်နှင့်ချမ်းလေခြင်း၊
 မိနှင့်မောင်မာမနက်လည်း ဆုံညလည်းဆုံ-ဆုံနေရက်နှင့် လွမ်းလေခြင်း၊ ချိုးဖြူ
 ညောင်ပင်ထက်မနက်လည်းကူနေ့လည်းကူ၊ ကူနေရက်နှင့် မဝလေခြင်း၊ မိနှင့်
 မောင် မာမနက်လည်းယူနေ့လည်းယူ၊ ယူနေရက်နှင့်မရလေခြင်း၊ ဝါဆိုဦးမှာ
 လိုက်လာမယ်ဆို၊ ဒီဇွေမရောက်ခင်လိုက်ပြန်မယ်ဆို၊ ရာသီဆောင်းမှာ ပြောင်းလာ
 မယ်ဆို၊ ချိန်ခါမိုး မှာလိုက်ပြန်မယ်ဆို၊ မပြောချင် မလိမ်ပါနှင့်မကြိုက်လည်းဆို
 ကြိုက်လည်းဆို၊ ဆိုချင်ရက်နှင့်အောင်လေခြင်း၊ ချစ်တဲ့သူကိုတာနေ့လည်းကြိုနှစ်နေ
 လည်းကြို၊ ကြိုနေရက်နှင့်ရောက်မလာခြင်း။

ပုဆိုးဖြူမှန်ကူကွက်မနက်လည်းခြုံညလည်းခြုံ၊ ခြုံနေရက်နှင့်ချမ်းလေခြင်း၊
 မိနှင့်မောင် မာမနက်လည်း ဆုံညလည်းဆုံ-ဆုံနေရက်နှင့် လွမ်းလေခြင်း၊ ချိုးဖြူ
 ညောင်ပင် ထက်မနက်လည်းကူနေ့လည်းကူ၊ ကူနေရက်နှင့် မဝလေခြင်း၊ မိနှင့်
 မောင် မာမနက်လည်းယူနေ့လည်းယူ၊ ယူနေရက်နှင့်မရလေခြင်း၊ ဝါဆိုဦးမှာ
 လိုက်လာမယ် ဆို၊ ဒီဇွေမရောက်ခင်လိုက်ပြန်မယ်ဆို၊ ရာသီဆောင်းမှာပြောင်းလာ
 မယ်ဆို၊ ချိန်ခါမိုးမှာလိုက်ပြန်မယ်ဆို၊ မပြောချင် မလိမ်ပါနှင့်မကြိုက်လည်းဆို
 ကြိုက်လည်းဆို၊ ဆိုချင်ရက်နှင့်အောင်လေခြင်း၊ ချစ်တဲ့သူကိုတာနေ့လည်းကြိုနှစ်နေ
 လည်းကြို၊ ကြိုနေရက်နှင့်ရောက်မလာခြင်း။ ပုဆိုးဖြူမှန်ကူကွတ်မနက်လည်း
 ခြုံညလည်းခြုံ၊ ခြုံနေရက် နှင့်ချမ်းလေခြင်း၊ မိနှင့်မောင်မာမနက်လည်းဆုံ
 ညလည်း ဆုံ-ဆုံနေရက်နှင့် လွမ်းလေခြင်း။

အပျို လဲ လို့ အို လဲ လို့

ကေးရေး- ခွန်ရာဇာ

ကေးဆို-ဖိုးအောင်နီ၊ချိုချိုမြင့်၊အေးအေးမြင့်

အပျိုလည်းလို၊အိုလည်းလို၊အပျိုလိုလိုအိုလိုလို) (အပျိုလိုလိုအိုလိုလို)
ဘုန်းလာလဲလူပျိုသိန်း၊ နေ့နစ်လာလဲလူပျိုသိန်း၊ မယ်တို့ရွာတောင်ညောင်ပင်ရင်း
ဘ မင်းထုတ်နှင့်လူပျိုသိန်း (လူပျိုသိန်းဟောလူပျိုသိန်း)

ချို+အေး) တနင်္လာလဲမဖြစ်တတ်၊ နေ့နစ်လာလဲမဖြစ်တတ်၊ မောင်တို့ရွာမှာ
အပျိုရှားတယ်တခုလပ် (တခုလပ်ရိုး တခုလပ်)

(နီ) ခမောက်ပြီဆိုင်းနှင်းရေတင်၊ လူပုံစုပ်လူရုပ်ဆိုင်းလို့အိုနိုးထင်
(အိုနိုးထင်ဟောအိုနိုးထင်)

(ချို+အေး) ခမောက်မဆိုင်းနှင့်ရေနပ်၊ အပျိုမြင့်ရင်ဟတ်ဟတ်တွားတယ်၊
တခုလပ် (တခုလပ်ရိုး တခုလပ်)

(နီ) အဝသားကျယ်အလယ်ပု၊ အပုလဲတို့ အသံအို၊ မယ်တို့အိမ်မှာ
အပိုင်ထားမယ် အိုးစယ်တို့ အိုးစယ်တို့။

(ချို+အေး) ရတဲ့အမွေစုခွက်ဆွဲ၊ ယောင်ပေစုနှင့်အသံပဲ၊ မယ်တို့အိမ်မှာ
မောင်ငယ်များတယ် လင်းခွင်းကွဲ၊ လင်းခွင်းကွဲ။

(နီ) ဆေးပလွေခေါင်ထိုးဝါး၊ အိမ်ခေါင်းမိုးမာပန်းဆွဲထား၊
အောင်ပန်းသား၊ အောင်ပန်းသား။

(ချို+အေး) နှင့်ပလွေအဖျားခုပ်၊ ခြံစောင်ရင်းမှာ တိုင်ငုတ်လုပ်အောင်ပန်းသား
ဟာ မဖြစ်စုပ်၊ မဖြစ်စုပ်ဟော မဖြစ်စုပ်။

(နီ) (အပျိုလည်းလို၊အိုလည်းလို၊အပျိုလိုလိုအိုလိုလို)။

(အပျိုလိုလိုအိုလိုလို)

တနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ နေနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ မယ်တို့ရွာတောင်
ညောင်ပင်ရင်းမှာ ထမင်းထုတ်နှင့်လူပျိုသိုး

(လူပျိုသိုးဟော့လူပျိုသိုး)

(နိ) (အပျိုလည်းလို၊ အိုလည်းလို၊ အပျိုလိုလို အိုလိုလို)⁹

(အပျိုလိုလို အိုလိုလို)

တနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ နေနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊

မယ်တို့ရွာတောင် ညောင်ပင်ရင်းမှာ ထမင်းထုတ် နှင့်လူပျိုသိုး

(လူပျိုသိုးဟော့လူပျိုသိုး)

(ချို+အေး) တနှစ်လာလဲမဖြစ်တတ်၊ နေနှစ်လာလဲမဖြစ်တတ်၊

မောင်တို့ရွာမှာ အပျိုရှားတယ်တခုလပ်

(တခုလပ်ရိုး တခုလပ်)

(နိ) ခမောက်ပြိုဆိုးနှင်းရေတင်၊ လူပုံစုပ်လူရှုပ်ဆိုးလို့ အိုနိုးထင်

(အိုနိုးထင်ဟော့ အိုနိုးထင်)

(ချို+အေး) ခမောက်မဆိုးနှင့်ရေနပ်၊ အပျိုမြင်ရင်ဟတ်ဟတ်တွားတယ်၊

တခုလတ်(တခုလပ်ရိုး တခုလပ်)

(နိ) အဝသားကျယ်အလယ်ပု၊ အပုလဲတို့ အသံအို၊ မယ်တို့

အိမ်မှာ အပိုင်ထားမယ် အိုးစယ်တို့ အိုးစယ်တို့။

(ချို+အေး) ရတဲ့အမွေစုခွက်ဆွဲ၊ ယောင်ပေစုနှင့်အသံပဲ၊ မယ်တို့အိမ်မှာ

မောင်ငယ်များတယ် လင်းခွင်းကွဲ၊ လင်းခွင်းကွဲ။

- (၈) ဆေးပလွေခေါင်တိုးဝါး၊ အိမ်ခေါင်းမိုးမာပန်းဆွဲထား၊
အောင်ပန်းသား၊ အောင်ပန်းသား။
- (၉+အေး) နှင့်ပလွေအဖျားခုပ်၊ ခြံစောင်ရင်းမာ တိုင်ငုတ်လုပ်
အောင်ပန်းသားဟာ မဖြစ်စုပ်၊ မဖြစ်စုပ်ဟေ့ မဖြစ်စုပ်။
- (၉) (အပျိုလည်းလို၊ အိုလည်းလို၊ အပျိုလိုလို အိုလိုလို)⁹
(အပျိုလိုလို အိုလိုလို)
တနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊ နေနှစ်လာလဲလူပျိုသိုး၊
မယ်တို့ရွာတောင် ညောင်ပင်ရင်းမာ ထမင်းထုတ်နှင့်
လူပျိုသိုး (လူပျိုသိုးဟေ့လူပျိုသိုး)
- (၉) အပျိုလည်းလို၊ အိုလည်းလို၊ အပျိုလိုလို အိုလိုလို)⁹
(အပျိုလိုလို အိုလိုလို)⁹

* * * * *

မ နှ မြေ သို့ လွမ်း တေး တစ် ပုဒ်

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ချိုချိုမြင့်

မြို့မုန်ရိပ်တောင်တန်းမှာ အခုချိန်ပါ။ တနယ်တမြေစီမှာ၊ တို့ဝေးကွာ
ဆွေးမပြေပါ။ နေတို့မြေကတေးသီချင်း ဆန်းလေးတွေ မောင်းအိုးစည်တွေ၊
တီးမှုတ်ကြရ၊ ခုနေပါ။ ပြန်လည်လို့ သတိရနေ နေတို့မြေ၊ မမေနိုင်ဘူး၊ မေ့မောင်
ရေ၊ ရင်ထဲကအမြဲလွမ်းနေရှာ-ကိုယ်-ကြင်သူရေ၊ ရင်ထဲမှာ ဆွေးမပြေတာ၊ ကိုယ်
တနယ်စီကွာ၊ ဟိုအဝေးမှာ အသည်းကြွေရှာ၊ နေတို့မြေကအလွမ်းတေးသီချင်းတွေ၊
အလွမ်းတေးကဗျာတွေ၊ မှန်းဆလို့တေးဖွဲ့သီရှာ၊ အလင်္ကာရှာ အဝေးရပ်ကမ္ဘာ၊

ကျောင်းတုန်းဆီ ရောက်နေလည်း နေမြေကို အစဉ်သတိရလို့လွှမ်းနေရှာ၊
ပြန်လည်လို့ သတိရနေ နေတို့မြေ၊ မမေ့နိုင်ဘူး၊ မေ့မောင်ရေ၊ ရင်ထဲကအမြဲလွှမ်း
နေရှာ-ကိုယ်-ကြင်သူရေ၊ ရင်ထဲမှာ ဆွေးမပြေတာ၊ ကိုယ်တနယ်စိကွာ၊ ဟိုအဝေး
မှာ အသည်းကြွရှာ၊ နေတို့မြေက အလွမ်းတေးသီချင်းတွေ၊ အလွမ်းတေးကဗျာ
တွေ၊ မှန်းဆလို့တေးဖွဲ့သီရှာ၊ အလင်္ကာရှာ အဝေးရပ်ကမ္ဘာ၊ ကျောင်းတုန်းဆီ
ရောက်နေလည်းနေမြေကို သတိရလို့လွှမ်းနေရှာ (မြူ-မှုန်ချီပြာ တောင်တန်းမှာ
အခုချိန်ပါ)

* * * * *

မိ ဖြူ ရေ

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ဖိုးစိုးမြင့်

ဘော်ငွေရောင်ဖြာလင်းတဲ့ညဆိုဒိုနှစ်ယောက် မေစပါယ်ရုံမှာ ချိန်းတွေ့
ကြတယ်လေ ကြင်နာတာတွေချစ်တဲ့ အကြောင်းတွေပြောလို့ အချိန်အတော်
ကြာအောင်တွေ့ခဲ့ကြတယ် အချစ်ရေငွေစပါယ်ဖြူလို့မိန်းမလေးအလှကို ကြည့်လို့
ရင်တွေခုန်အောင်ချစ်ခဲ့မိသူရေ သန်းခေါင်ယံကျော်ချိန်ခွဲကြရပြီအချစ်ရေ ချိုမြိုင်
ရင်မှာအနင်းလေးတစ်ခု နှင့်နှုတ်ဆက် ပြန်တော့မယ်အချစ်ရေ ပြန်တော့အချစ်ရေ၊
လာခဲ့မယ်အချစ်ရေ၊ လာအုန်းမယ်အချစ်၊ ဒီလိုအချိန်မှာ မခွဲခွါရအောင်
မင်းလေးတယောက်နှင့် အမြဲတမ်းတွေ့ဖို့ ဒီတခါပြန်လည် ချိန်းတွေ့ကြရင်
ဒိုနှစ်ယောက် နှစ်ကိုယ်တူ ထာဝစဉ်မခွဲဘူးမိဖြူရေ အိမ်ကိုယ်ပါအောင်မင်း
တစ်ယောက်လက်ကိုတွဲလို့ ကိုယ်ခေါ်ပြန်မယ်လိုက်ခဲ့တော့ကွယ် အချစ်ရေ။

ဘော်ငွေရောင်ဖြာလင်းတဲ့ညဆိုဒိုနှစ်ယောက် မေစပါယ်ရုံမှာချိန်းတွေ့

ကြတယ်လေ ကြင်နာတာတွေချစ်တဲ့ အကြောင်းတွေပြောလို့ အချိန်အတော်ကြာ
အောင် တွေ့ခဲ့ကြတယ် အချစ်ရေငွေစပါယ်ဖြူလိုမိန်းခလေးအလှကို ကြည့်လို့
မင်းတို့ရန်အောင်ချစ်ခဲ့မိသူရေ သန်းခေါင်ယံကျော်ချိန်ခွဲကြရပြီအချစ်ရေ ချိုမြိုင်
မင်းမှာအနမ်းလေးတစ်ခုနှင့်နှုတ်ဆက် ပြန်တော့မယ်အချစ်ရေ ပြန်တော့အချစ်ရေ၊
လာခဲ့မယ်အချစ်ရေ၊ လာအုန်းမယ်အချစ်၊ ဒီလိုအချိန်မှာမခွဲခွါရအောင် မင်းလေး
ဘယောက်နှင့် အမြဲတမ်းတွေ့ဖို့ ဒီတခါပြန်လည်ချိန်းတွေ့ကြရင်ဒို့နှစ်ယောက်
နှစ်ကိုယ်တူ ထာဝစဉ်မခွဲတူးမိဖြူရေ အိမ်ကိုယ်ပါအောင်မင်းတစ်ယောက် လက်ကို
တွဲလို့ ကိုယ်ခေါ်ပြန်မယ်လိုက်ခဲ့တော့ကွယ် အချစ်ရေ။

* * * * *

အံ ယား တတ် တယ်၊ မယ် စား မယ်

စားရေး- ခွန်ရာဇာ

စားဆို-အေးအေးမြင့်

(စပါးပြာမောင်မပြာနှင့် လက်ညှောင်းတတ်တယ် မယ်ပြာမယ်၊
ဗီးထောင်း မောင်မထောင်း နှင့်လက်ညှောင်းတတ် တယ်မယ်ထောင်းမယ်၊
သမင်းစားမောင်မစား နှင့် အံယားတတ်တယ်မယ်စားမယ်)။

ချစ်စရာကောင်းတဲ့နေထုံးစံ ခိုးရာကဗျာလေးတွေ ချစ်သူမောင်အား
သတိရစေ ဘဝအသိရှိနေစေ၊စပါးပြာရင်မောင်လည်းပြာ၊ စပါးထောင်းရင်
မောင်လည်း ထောင်းရမယ်၊ ရင်းမယ့်လေဒို့နှစ်ဦးဘဝအတွက်ပေ၊ သီးပါမျှင်
ပြာရှုတ်၊ ဒို့သွားစို့လေ ၊ တောင်ယာမြေ စပါးတလင်းဒို့ရှင်းလို့စပါးပုတ်မယ်
ကောက်ညွန့်သယ် ဒို့နှစ်ယောက်အတူတွဲလို့ ဘဝခရီးကြမ်းကို လျှောက်လှမ်း
မယ်

(စပါးပြာမောင်မပြာနှင့် လက်ညောင်းတတ်တယ် မယ်ပြာမယ်၊ စပါးထောင်း မောင်မထောင်းနှင့်လက်ညောင်းတတ်တယ် မယ်ထောင်းမယ်၊ ထမင်းစား မောင်မစားနှင့် အံယားတတ်တယ်မယ်စားမယ်)၂

ချစ်စရာကောင်းတဲ့ခနုထုံးစံ ရိုးရာကဗျာလေးတွေ ချစ်သူမောင်အား သတိရစေ ဘဝအသိရှိနေစေ၊စပါးပြာရင်မောင်လည်းပြာ၊ စပါးထောင်းရင် မောင်လည်းထောင်း ရမယ်၊ ရင်းမယ့်လေဒို့နှစ်ဦးဘဝအတွက်ပေ၊ သီးပါမျှင် ပြာရှုတ်၊ ဒို့သွားစို့လေ တောင်ယာမြေ စပါးတလင်း ဒို့ရှင်းလို့၊စပါးပုတ်မယ် ကောက်ညွန့်သယ် ဒို့နှစ်ယောက် အတူတွဲလို့၊ဘဝခရီးကြမ်းကိုလျှောက်လှမ်း မယ်

(စပါးပြာမောင်မပြာနှင့် လက်ညောင်းတတ်တယ် မယ်ပြာမယ်၊ စပါးထောင်း မောင်မထောင်းနှင့်လက်ညောင်းတတ် တယ်မယ်ထောင်းမယ်၊ ထမင်းစားမောင်မစား နှင့် အံယားတတ်တယ်မယ်စားမယ်)၂

* * * * *

တာ တက် ပွဲ အ လွမ်း ပြေ

တေးရေး- ခွန်ရာဇာ

တေးဆို-ဖိုးအောင်နီ

ဒီလိုအချိန်ခါမျိုး ဒို့ရှမ်းရိုးမရဲ့မြေ တာတက်ပွဲရက်တွေ ပျော်ရွှင်ခဲ့တဲ့ ရက်တွေပျော်မဆုံးနိုင်ပေ၊ တမ်းတလို့ အလွမ်းရယ်မပြေ၊ ကြင်သူဖော်ကွာဝေး၊ တနယ်တကျေးသို့ အဝေးရောက်နေ၊ကြင်သူနှင့်အမြဲမသွေ၊အတူ ပျော်ခဲ့တဲ့ရက်တွေ၊ တကယ်မမေ့နိုင်ပေ၊မှန်းဆလို့၊လွမ်းမျက်ရည်ဝေ၊ (တာတက်ပွဲ)⁹

လေသတိရတမ်းတနေ့၊ ကြင်သူရေ အခုတော့ဝေးရပ်မြေ၊ ပျော်ရွှင်စရာ
မောင်သံဃာသံတွေ၊ ပြန်လည်ကာကြားယောင်နေတယ်လေ၊ သာယာဖူးတဲ့
ငါ့အနီး၊ မြေတာတက်ပွဲရဲ့ရက်မြတ်နေ့တွေ၊ တူစုံတွဲလို၊ ကခဲ့ကြပြီ၊ ရင်မှာ
အလွမ်း နှင့်တမ်းတမိပြီ၊ မမေ့နိုင်ပေချစ်သူရေ၊ ရှမ်းဌာနေ၊ ဒို့နှစ်ယောက်ဖြင့်
လွမ်းမျက်ရည်ဝေ။

* * * * *

တောင် ပို့ လု လင် ဟင်း ချို ပင်

စားရေး- ခွန်ရာဇာ

စားဆီ-ဖိုးအောင်နီ

တောင်ပို့လုလင်ဟင်းချိုပင်၊ တပင်တရွက်ခူးလို့ချက်၊ အိုးပဲ့နဲ့ချက်၊
ခွက်ပဲ့နဲ့ခူး၊ (ဒို့လင်မယားစားလောက်ပူး)။

ရိုးသားတဲ့စိတ်အစဉ်ပြုံးပျော်မွေ့၊ ကြိုးစားတဲ့အလုပ်တွေရိုးရာလေ့
ဆင်းရဲလည်း ဒို့အတူ အပြုံးမပျက်ဘူး၊ နေပူမိုးလည်းကြီးပါစေ၊ တောင်ယာ
အလုပ်မပျက်ခဲ့ပေ၊ တောင်ယာအလုပ်မပျက်ခဲ့ပေ- နေပူမိုးလည်းကြီးပါစေ၊
နဂိုတူအမြဲမကွာပျော်နေတယ်။

တောင်ပို့လုလင်ဟင်းချိုပင်၊ တပင်တရွက်ခူးလို့ချက်၊ အိုးပဲ့နဲ့ချက်၊
ခွက်ပဲ့နဲ့ခူး၊ (ဒို့လင်မယားစားလောက်ပူး)။

တောင်ပို့လုလင်ဟင်းချိုပင်၊ တပင်တရွက်ခူးလို့ချက်၊ အိုးပဲ့နဲ့ချက်၊
ခွက်ပဲ့နဲ့ခူး၊ (ဒို့လင်မယားစားလောက်ပူး)။

ရိုးသားတဲ့စိတ်အစဉ်ပြုံးပျော်မွေ့၊ ကြိုးစားတဲ့ အလုပ်တွေရိုးရာလေ့
ဆင်းရဲလည်း ဒို့အတူအပြုံးမပျက်ဘူး၊ နေပူမိုးလည်းကြီးပါစေ၊ တောင်ယာ

အလုပ်မပျက်ခဲ့ပေ၊ တောင်ယာအလုပ်မပျက်ခဲ့ပေ- နေပူဦးလည်းကြီးပါစေ၊
နဂိုတူအမြဲမကွာ ပျော်နေတယ် တောင်ပို့လှင်ဟင်းချိုပင်၊ တပင်တရွက်ခူးလို
ချက်၊ အိုးပဲ့နဲ့ချက်၊ ခွက်ပဲ့နဲ့ခူး၊ (ဒို့လင်မယားစားလောက်ပူး)။

* * * * *

ဆုံ စည်း ရာ နေ့

ရေး-နေမျိုးဦး

တေးဆို-သင်ဇာ

V1: မှိုင်းညှို့တောင်စခန်း ရှမ်းဌာနေ ချယ်ရီမြေမှ တို့ဓနုတွေ
သာယာရှုမငြီးတဲ့ တောင်တန်းလေးပေါ်မှာ ခင်မင်စရာကောင်းတဲ့
တို့ဓနုတွေ
ပွေးလှ အောင်ပန်း ကလော ဟဲဟိုး ရွာငံ ပင်းတယ ရပ်စောက်နောင်ဖို့
ပါမကျန်

မျိုးဆက်သစ်တို့ ဆုံစည်းဖို့ရာ လတပေါင်းရဲ့ အဖိတ်နေ့ကိုလာ...

Cho: (သာယာစုစည်းလို့ ညီညီညာညာနော်
သံပုံစေတီတော် ရည်မျှော်ကာပူဇော်
သဘာဝသမိုင်းဘုရားနဲ့ ရွှေဥမင်ဂူတော်
ပူဇော်ရှစ်ခိုးလို့ သာဓုတွေရယ်ခေါ်
လတပေါင်းရဲ့ အဖိတ်နေ့မှာ တို့ဓနုတွေ ဆုံစည်းကြမယ်လေ)

V2: ဝေးရပ်မြေမှ သွေးချင်းတွေ တစ်နှစ်တစ်ခေါက်တော့ ပြန်လာလေ
နွေတပေါင်းလရဲ့ အဖိတ်နေ့မှာ တို့ဓနုရဲ့ ရှေးအစဉ်လာ
ရောက်အောင်လှမ်းခဲ့ ဆီးလို့ကြိုမယ် ဆုံစည်းရာနေ့မှာ အတူတူပျော်မယ်

မျိုးဆက်သစ်တို့ ဆုံစည်းဖို့ရာ လတပေါင်းရဲ့ အဖိတ်နေ့ကိုလာ...

Cho: (လက်ဆုံကာစားဖို့ မှန်မှန်ပြန်လာနော်
တပေါင်းပွဲတော်မှာဆို ပြုံးရွှင်ကြည်နူးပျော်
ရှေးဟောင်းသမိုင်းဘုရားနှင့် ပင့်ဖိတ်သံဃာတော်
ဆွမ်းဆန်တွေလောင်းလို့ သာဓုတွေရယ်ခေါ်
လတပေါင်းရဲ့ အဖိတ်နေ့မှာ တို့ခန့်တွေ ဆုံစည်းကြမယ်လေ)

* * * * *

တို့. ၈ နှု

ရေး-ကိုဇော်မင်း

ဆို-စုပေါင်း

V1: မောရမ်းမြေ နောက်ဖက်တောင်တန်းလေးဝယ် အစဉ်ပင် ငြိမ်းအေး
သာယာတည်

တို့ခန့်သည် ပြည်ထောင်စုအတွက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးကြရင်း ထွက်ကုန်မှီ...
ရှမ်းမျိုးနွယ် ပြောဆိုဟန်လေးဝဲလို့ တကယ်ပင် ရိုးသားဖြူစင်သည်
ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာဝန်များထမ်းခဲ့ ရှင်ဇာနည် မွေးထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီ...

Cho: (လူငယ်တံခွန် လူရည်မွန် မျိုးရိုးဂုဏ်ကို စောင့်ရှောက်မည်
ဖြူစင်တဲ့ခန့် ပီပီ အမိမြေကို အလုပ်အကျွေးပြုသည်...
အောင်လံတံခွန် လူရည်မွန် တိုင်းပြည်တာဝန် ထမ်းရွက်မည်
ရိုးသားတဲ့ခန့် ပီပီ အမိမြေကို ငြိမ်းချမ်းရပ်တည်...) ၂ ခေါက်

V2: တို့ခန့်မြေ ထင်းရှူးပင်များကြားဝယ် အစဉ်ပင် စိမ်းလန်းစိုပြေတည်
တို့ခန့်သည် တောင်ယာ/လဖက်ခင်းနဲ့ သက်မွေးကြရင်း ထုတ်ကုန်မှီ...

အိုးစည်သံ သိုင်းကဟန်လေးနှောလို့ အမှန်ပင် လိုက်ဖက်ညီပေသည်
ရှေးစဉ်လာ ရိုးရာဓမ္မများထိန်းခဲ့ ချီလာပြီ ခေတ်အနာဂတ်ဆီ...

Cho: (လူငယ်တံခွန် လူရည်မွန် မျိုးရိုးဂုဏ်ကို စောင့်ရှောက်မည်
ဖြူစင်တဲ့နေ့ ပီပီ အမိမြေကို အလုပ်အကျွေးပြုသည်...
အောင်လံတံခွန် လူရည်မွန် တိုင်းပြည်တာဝန် ထမ်းရွက်မည်
ရိုးသားတဲ့နေ့ ပီပီ အမိမြေကို ငြိမ်းချမ်းရပ်တည်...)။

* * * * *

ဓ နု ရဲ့ ဓ လေ့

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို- ကမ္ဘာ

အမေဟာ ဆွမ်းဟင်းအတွက် စောစောထလို့ချက်
တုံးခေါက်ချိန်မှာ တစ်ရေးနိုး မီးစတင်ပျိုး
ဂျူးမြစ်သပ်သပ် ပဲစေ့နှပ် ဆီကရွဲရွဲ ဆွမ်းဟင်းပွဲ ရွာဦးကျောင်းကိုဘဲ
တို့ဖဟာလေ သံသရာအတွက် ဥပုဒ် နှစ်ရက်ဆက်
အောင်နီကတော့ တစ်မျိုးဆိုး ရွာနီးစပ်လိုက်ပိုး
ကပ်သီးကပ်သပ် ပေါင်းစုစပ် ပျော်စရာဆင်နွဲ့ ကထိန်ပွဲ တို့ရွာသားပျော်ပွဲ
တို့မေဟာလေ ကျွန်တော်အတွက် မနက်စာပဲပုတ်ချက်
ညနေကြတော့ တစ်မျိုးတိုး ဝါးမျှစ်ကိုချိုး
စပ်သီးစပ်စပ် မျှစ်ချဉ်ဖတ် ဆီမပါတဲ့ ထမင်းပွဲ မိသားစုဆင်နွဲ့
မိနီငယ်လေး အဝတ်အစားအတွက် ရိုးရာဂျက်ခုတ်သက်
ပွဲတော်အတွက် အဆင်တစ်မျိုး ဆေးရောင်ချယ်ဆိုး

အနားမသတ်တတ် ရှုပ်ရှက်ခတ် တူညီခုံတွဲ တာတက်ပွဲ ပြုံးလို့ဆင်နွှဲ

သံချပ်..... တစ်ရာဖိုးသုံးထည် မိနီယက်တဲ့ဘောင်းဘီငယ်

တလင်းပွန်မှဝယ်လို့ရ လူပဲမျက်နှာ (ရွံ့တွတွ-ရွံ့တွတွ)

တစ်နေ့လာလဲ ပဲပုတ်ဟင်း နေနေ့လာလဲ ပဲပုတ်ဟင်း

အောင်နီမျက်နှာ (ခပ်တင်းတင်း-ခပ်တင်းတင်း)

ကျူးမျှစ်ရောစပ်မြေပဲဖတ် ထည်လည်းသုံးလို့ ဟင်းချက်ထပ်

မိနီမျက်နှာ(ပြောင်စပ်စပ်- ပြောင်စပ်စပ်)

ဟင်းပျယ်ပျယ် မပျယ်ပျယ် အမေချက်ဖို့ တို့ဖဝယ်

အိမ်သားစားဖို့ခြံထဲမယ်(ရူးစားမယ်-ရူးစားမယ်)

ဂျယ်မောက်ထောင်လို့ရွာထဲလည် မော်ဒယ်လေးမှ သူကြိုက်တယ်

တစ်ကိုယ်လုံးမှာ တက်တူးထိုး(လူပျိုသိုး-လူပျိုသိုး)

အော်ငဲနီဆံပင်ဆေးရောင်ဆိုး ရွာထဲနွားသိုး လိုက်ဝှေ့တိုး

ရျင်းဘောင်းဘီ အလယ်ပြတ် တို့ဖတွေ့တော့ အမြင်ကပ်

မစီးတတ် စီးတတ် ဒေါက်မိနပ် မိနီမျက်နှာနေကာတပ်

နှုတ်ခမ်းနီရဲ့ ပါးနီရဲ့ တေတိုင်းဝတ်တော့ တစ်ဘက်ကွဲ

ကထိန်ပွဲကြီးနီးလာလျှင် ဆံပင်ကောက်ဖို့ မိနီပြင်

ရှေ့ကွဲနောက်ကွဲဝတ်လို့ကဲ ဖိုးအောင်နီတို့ မျက်နှာလွှဲ

စတိုင်ကျကျ ကုသိုလ်ရှာ ဝတ်စုံပြည့်နဲ့ပွဲတော်လာ

အိမ်အပြန် အရက်မူး မိန်းမမျက်နှာ(ပြောပြဘူး ပြောပြဘူး)

ဓ နု နေ့ တဲ့ ဓ နု မြေ

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို-အတူး

V1: စိမ့်စမ်းရေ တသွင်သွင်စီးဆင်း သဘာဝရှာခင်းအလှ တုနှိုင်းမရပေ
ထင်းရှူးရနံ့ သင်းပျံ့လေပြေ ချယ်ရီပွင့်တဲ့ တို့ဓနုနယ်မြေ

V2: တောတောင်တွေ အထပ်ထပ် ကာခင်း ကျေးငှက်တို့ ပျံ့သန်းကြ
တော်ဝင် သစ်ခွတွေ အမြဲအုံ့ဆိုင်း မောတို့တိုင်းဌာန
လျှိုမြောင်ချိုင့်ဝှမ်း ဂူတောတန်းတွေ

Cho: ရေမြေအနေအထားလှပ စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ အသက်မွေးကြတို့တတွေ
သစ်တော အာလူး ဂျူးဖူးတို့စိုက်ပျိုးရာမြေ
မုံလာထုပ် ပဲပုတ် လိမ္မော် သနပ်ဖက် တောင်ယာ ဂျုံခင်း
ဆက်စပ်နေ ရိုးရာမပျက် တာတက်ပွဲ ပြုံးလို့ပျော်ကာတူဆင်နဲ့
ဓနုနေတဲ့ တို့ဓနုမြေထဲ

V3: မြူခိုးဝေ ဝိုးတဝါးမြင်ကွင်း အလေ့ကျ အရိုင်းပန်းအလှ
မြင်တိုင်းထူးဆန်းနေ လွှက်ခင်းတို့ မှိုင်းညှို့တောင်ခြေ
အကွေ့အကောက် ရှည်လျား တောင်တက်သွားလမ်းတွေ

V4: ငြိမ်းအေးတဲ့ ထုံးဖြူဖွေးဖွေးလေး ဗုဒ္ဓ ဓမ္မစိတ်ချမ်းမြေ့လောက
အေးရိပ်လေး တစ်မူးရလို့ တစ်ပဲလှူနေ အလှူအတန်းကြွယ်ဝ
တို့ဓနုဒေသလေ

Cho: {—————}

အမြဲစိမ်းလန်း အမြဲအေးချမ်း မောရှမ်းမြေရဲ့တောင်ဖက်ခြမ်း

* * * * *

ရိုး ရာ ရဲ့ အ မေ

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို-ထွန်းထွန်း

V1: တစ်နေကုန် နေပူထဲ မိုးလင်းမိုးချုပ် တောခေလေအလုပ်မို့.

အမေ ပင်ပန်းမဲ့အစား ပြုံးရွှင်မျက်နှာထားနဲ့.

သားသမီးများကို အကောင်းဆုံးပြုစုနိုင်ခဲ့

V2: ပညာစာမတတ်လဲဘဲ ကြိုးစားအားထုတ် လောကအရှုပ်ကို

အမေ ဖြေရှင်းလို့ပေး မနစ်နာ မေတ္တာ စွမ်းအား

အတိုင်းအဆ မရှိပါ အနှိုင်းမဲ့ အမေ့မေတ္တာ

Cho: သားသမီးစောမာန်နဲ့ လောကဝံကို ရင်ဆိုင်ကာအံ့တု

မတုန်လှုပ် နောက်မဆုတ် အလုပ်ကို ဆက်လုပ်ခဲ့အမေ

တောနေတောင်ကြား မရပ်မနားရှာဖွေ မြို့ကျောင်းထားပေးတဲ့အမေ

ဘယ်လောက်ပင် အခြေအနေဆိုးလည်း မငြိုးလျော့သွားခဲ့ပေ

(အပြုံးတစ်ချက်မပျက်ပါ အမေ့ရဲ့မျက်နှာ ကြည်သာရွှင်ပြအေး)၊

V3: နေခြည်ဖြာလေနေအေး တိုက်ခတ်ပေးသလို အမြဲအေးငြိမ်းစေ

အမေ့ရဲ့မေတ္တာများ သားသမီးတွေအတွက်အား

စိတ်ချမ်းမြေ့စရာ ညီညွတ်တဲ့ တို့မိသား

V4: မငိုခင် လိုအင်အရင်ဖြည့် သမီးကြီးသားငယ် လောကလူ့အလယ်

အနယ်ထိုင် အခြေကျပြီမို့ အတုနဲ့အလှည့် တာဝန်အား

တရားဓမ္မရိပ်မှာ အေးရိပ်ရှာတော့ အမေ

Cho : { ——— } V3 + V4

* * * * *

သို့ ချယ် ရီ မေ

ရေး-ကိုနေးမျိုးဦး

ဆို- ကမ္ဘာ

V1: အမြဲစိမ်းလန်း အေးဆေးနေတဲ့ တို့တောင်ပေါ်ကရွာကလေး
လွှက်ရှူးသွားမဲ့ မိနီငယ်ကို ငြိအသွားလမ်းမှာ ထိုင်ကာလေး
သက်ဆိုင်သူလေးနားဆင်ဖို့အတွက် FM ရေဒီယိုဆီ သီချင်းတောင်းပေး
sunday မပါရင် Monday လာမဲ့ စောင့်မျှော်နားဆင် ချစ်သူလေး
သိပ်ချစ်မိတဲ့အကြောင်း ရွာဆော်မောင်းလေးလို ခဏခဏလွှင့်ပေး
ရေဒီယိုလေးရေ

V2: သီတင်းကျွတ်ပြီးရင် တန်ဆောင်မုန်းလို့ သူကကျွန်တော့ကို အဖြေအမြဲပေး
တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ်စောင့်ရနှစ်တွေ လူပျိုကြီးဖြစ်ဖို့ မြင်ရောင်သေး
စုဆောင်းထားသမျှ လွှတ်ခြောက်များကို အမြန်ရောင်းပြီးတော့ တင်တောင်း
ပေး ခေါင်းငြိမ့်ပြမလား ခေါင်းခါငြင်းမလား ကျွန်တော့ရဲ့စိတ်တွေ
တစ်ကယ်ကိုလေး အဒေါ်ရေပိုက်ဆံချေး အမေကခြံအမွေပေး အေးဆေး
နွေးထွေး ချစ်သူလေးရေ

Cho:ဝါကျွတ်ပြီးရင် ရက်သတ်မှတ် မိနီငယ်ကို အမြန်လက်ထပ်
ခုနေခါကျတော့ လူပျိုသိုး နောက်နှစ်ကျတော့ ကလေးချိုပိုး/မယ်ဟေ့
ဖြစ်ချင်တာတွေ အများကြီး မိနီကတော့ စပ်ပြီးပြီး
ရှိစုမဲ့စု ပေါင်နှံထု လူပျိုဘဝက ကျွတ်ချင်ပြီအခု

(V1: + V2: + Cho)²

မိုး လွတ် တဲ.လွက်

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို- ကမ္ဘာ

လွှက်ခြောက်လှော် ရနံ့သင်းတဲ့ အခါးရည်ခပ်ပြင်းပြင်းတစ်ခွက်
မောပန်းစဉ် သစ်ပင်ရိပ်ခို ရေငတ်ပြေသောက်ဖို့ကို
စိမ့်စမ်းရေ ကြုံချက်ပေး ရွှေဖိမိုးလွတ်လေး
ရင်ထဲပူဆင်းနွေး သောက်ဖို့ အခါးရေလေး

ဆောင်းဦးမြူမှုံဆင်းတော့ နှင်းရေသောက် လွှက်ခင်း
ခါးသက်သက်နဲ့ လွှက်စို ထူးခြားလို့အရသာပို
ညှော်သည်လာရင် ကျွေးမွေး ခြံထွက်ရွက်ပျိုလေး
အိမ်အပြန်တော့ လက်ဆောင်ပေး လွှက်ရိုးရာလေး

တောင်ပေါ်မြေမှာ တည်ခင်းစားစရာ လွှက်သုတ်နဲ့အခါးရေအမြဲပါ
နေညှိချိန်ဆိုပေါင်းစုကာ ပျော်စရာပြော မိမောဖို့ရာ
ငယ်သူငယ်ချင်းများ လူပျိုဝိုင်းစကား ကြင်ဖော်ရှာလေ့ထုံးစံအား
ငယ်သူငယ်ချင်းတစ်စု အခါးရည်ဝိုင်းပြုညီညာတဲ့လေ့ ထုံးစံတစ်ခု

* * * * *

နာ ရေး ကူ ညီ အ သင်း

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို-စုပေါင်း

V1: မြင့်မြတ်တဲ့ မေတ္တာတရား အတူအညီမျှထားရှိလို့လေ
ရေမြေဒေသမရွေး ပိုင်းဝန်းအကူအညီပေးကျဖို့လေ
နေရဲ့ နာရေးကူညီအသင်း အားလုံးလက်တွဲရင်းနဲ့
စေတနာ သဒ္ဓါရှင်းသန့်လို့ ကူညီမယ် လူအချင်းချင်း

V2: လူငယ်တွေစုစည်းကာထား အရေးကြုံရင် အမြဲအဆင်သင့်ရှိနေ
အချိန်ခါနေရာမရွေး အားငယ်သူအတွက် ဆေးတစ်ခွက်ဖြစ်စေ
နေရဲ့ လူမှုကူညီအသင်းဖြူစင်စိတ်ထားရှင်း
စာနာညာတာ စိတ်ဓာတ်အရင်းနဲ့ အများကျိုးပြု ရနံ့သင်း
မိဘပြည်သူများ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်အလှူ
လူငယ်မောင်မယ်တို့ စိတ်ထားခြင်းထပ်တူ
အေးတူပူအမျှ အကောင်းအဆိုးမျှယူ/ငြိမ်းအေးလှပ
နာရေးအကူအညီအသင်းက လူသားအားလုံးအတွက်အထောက်အကူ

* * * * *

မ တီး လဲ က တီး လဲ က

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို-ချစ်ဝိုင်းဇော်

(မတီးလဲက တီးလဲက မကလဲတီး ကလဲတီး)၂ မယ်လေ

V1: အိုးစည်ဝိုင်းဖွဲ့ည့် တီးခတ်လိုက်တဲ့အသံ
သွေးကြောထဲပျံ့နှံ့ စည်းချက်ရင်ခုန်မြန်/ အသွေးအသားထဲထိ
စီးမျှောရင်ခုန်မြန်
ရိုးရာဓလေ့ပို့ အမြဲပျော်မွေ့ အားမာန်အပြည့်နဲ့
ကလို့ခုန်မယ် တောင်တန်း ပွဲတော်နေ့.

V2: မောင်းပုံမောင်းတီးသံ မြူးကြွစိတ်ထဲကျန်
ဝါးလက်ခုန်နဲ့ လင်းခွင်းသံ တည်ညံ့
နေမှန်သမျှတော့ အကုန်ကုန်ကြ ဇာတိမာန်တက်ကြလို့
အဖွားတွေတောင် မြေးပိုးလို့ ပျော်နိုင်သေး

Cho: ညီအကို မောင်နှမ အချင်းချင်း နောက်ပြောင်ကြည်ဖယ်ကြရင်းနဲ့
ရှေးရိုးရာ အမွေ ကျေးလက်တေးကဗျာတွေ
အပြန်အလှန် သံချပ်ပေးလို့ နောက်ပြောင်ရီမောနေ
နှင်းဖြူတွေဖုံး တောင်တန်း တပြင်လုံး တုန်ကာချမ်းအေးအုန်း
မမောတန်းဘဲ ကမယ်လေ/ တီးကြ ကမယ်လေ

ဓ နု ရဲ့ က ထိန်

ရေး-ကိုနေမျိုးဦး

ဆို-ချစ်ဝိုင်းဇော်

- V1: ဝါသနာအထုံပါလာတော့ တစ်ရာသီ ပြန်ရောက်လာပြီပေါ့
အလှူပေးချင်တဲ့အစွဲ မခန်းနားလဲလေ
တစ်စွမ်းအားသ၍ ပေါင်းစုဘုံကထိန်ပွဲ
အတူလက်တွဲ ညီညာမြဲ/ တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း
စည်းလုံးခြင်းရဲ့ပြယုဒ်တစ်ခုပါ ဝိုင်းဝန်းလှူတဲ့ပွဲ
ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး တစ်နိုင်တစ်ပိုင် အလှူတွေပေးလို့
တို့.ဓနုများရဲ့ ပေါင်းစည်းစုတဲ့ တန်ဆောင်တိုင် အလှူဘုံကထိန်ပွဲ
- V2: တောင်တန်းခွင် တစ်ပြင်လုံး ဗေထုံ အိုးစည်သံသံမဆုံး
ဆီမီးထွန်းညှို့ ပူဇော်ပွဲ စီတန်းလှည့်လည် ဘုရားသွား ကျောင်းလမ်း
အလင်းတန်းဖြာဝေမြဲ
ရည်မျှော်မှန်း သံသရာလမ်း
ညီညွတ်ခြင်းတို့.ရဲ့ အားအဖြစ်နဲ့ ပြင်ဆင်, ပဒေသာပင်, ချိတ်ဆွဲ
အယုတ်အလတ်အမြတ်မရွေး မတွန့်မဆုတ် အလှူတွေပေးလို့
တို့.ဓနုများရဲ့ ပေါင်းစည်းစုတဲ့ တန်ဆောင်တိုင် အလှူဘုံကထိန်ပွဲ
- V1: + V2:
- Cho: နေ့ရဲ့အလှ ကထိန်ခံ ညကြတော့ စိန်နားပန် မီးကြီးမီးပုံးပျံလွတ်မြဲ
မရှင်တော် ဗုဒ္ဓကို ပူဇော်ကန်တော့ကြတဲ့ ကထိန်ရာသီ
တန်ဆောင်တိုင် ဘုံကထိန်ပွဲ

ယာ ပုတ် ချိန်

ရေး-ကိုဇော်မင်း

ဆို-ကမ္ဘာ

သီတင်းဝါကျွတ်	မိုးရယ်လွတ်ရင်
နီကြောင်ထမင်း	ဆန္ဒင်းဝင်းသည်
ငါးပိကောင်ကြော်	ဂျူးမျှစ်အဖော်နဲ့
ပဲပုတ်မှုန့်ထောင်း	စပ်သီးလောင်း၍
ပဲလုံးကိုပြုတ်	ဟင်းရည်လုပ်ကာ
တောင်ယာတလင်း	ခနုဟင်းဖြင့်
စုပေါင်းသယ်ထုတ်	စပါးပုတ်ရင်း
တူလက်ဆုံနွဲ့	စားကြမယ်
ယာပုတ်ချိန်ခါ	လာခဲ့ပါ

* * * * *

ချစ် သော ဌာ နေ

ရေး-သားငယ်

ဆို-သားငယ်

➤ (ပြန်ချင်ပြီ ဌာနေနေမြေ ကိုယ်လေလွမ်းနေ သတိရနေ
အဝေးရပ်မြေ ကိုယ်လေသွား သွားခဲ့တာ
နှစ်ပေါင်းများစွာ ဝမ်းစာရေး)

Cho: ခနုရဲ့အလေ့ ပန်းကော်ဖီ မစားခဲ့ရတာ သိပ်ကိုကြာ
ခနုတို့ရဲ့ အလေ့ အိုးစည်သံ မကြားခဲ့ရတာ သိပ်ကိုကြာ

- >> သာယာတဲ့ ချယ်ရီတောတောင် မြင်ရောင်ဆဲပါ
အဝေးမှလေ ရိုင်းပင်းကာ ကူညီတဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာ
လူမျိုးတိုင်းမှာ ရှိတယ်လေ
- >>> တကယ်ဆိုရင် တောင်ပေါ်နေမြေ ဟန်ဆောင်မှုတွေ
ကင်းမဲ့နေ ထူးခြားကာ ဖြူစင်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာ
တို့နှလုံးသားမှာ မြဲတည်စေ
- Cho: နေတို့ရဲ့အလေ့ မြင့်မြတ်သော စိတ်ဓာတ်တခုကို
ချစ်နေမယ် အဆင်းလှပတဲ့ လက်ဖက်တောင်တန်း
မရောက်ဖြစ်ခဲ့တာ သိပ်ကိုကြာ

* * * * *

ပင်း တ ယ

ရေး-ပြည်ပိုင်မျိုးအိမ်

ဆို-ပြည်ပိုင်မျိုးအိမ်

အဝေးရောက်ချိန်မှာ ကြားမိနေအိုးစည်သံ
ရင်ခွင်ကိုအပ်နဲ့ဆွသလို ငါလွမ်းတယ်
ဘယ်အချိန်ပြန်လာမယ် ရေရေရာရာရယ် ငါမပြောနိုင်
ငါမပိုင်တော့တဲ့ ငါ့အချိန်နဲ့

ရွှင်ပျော်မြူးခဲ့ နေအကအလှရယ်
သိဆိုကြူးတဲ့ နေသံချပ်များရယ်
ရင်မှာ အထပ်ထပ် ငါ့နားထဲကြားယောင်ဆဲ

စေတီပုထိုးနဲ့ တောင်တန်းများဆီ
အမေနေထိုင်ရာ ငါ့မြို့လေးဆီ
ချယ်ရီပန်းနဲ့ သူငယ်ချင်းများဆီ
ကန်ရေပြင်ရယ် ညောင်ပင်တန်းများဆီ
ငါတကယ်လွမ်းလွန်းလို့ ပြန်ချင်ပြီ

* * * * *

ဓ နု တာ တက် ပွဲ သီ ချင်း

ရေး-ဂီတဆရာတစ်ဦး

ဆို- xxxxxxxx

- ထုံးစံလေ့မြဲမသွေ တာတက်ပွဲတော် မလေ ...
ဒို့တာတွေ နွဲ့ပျော်ဖို့ရာ ဆိုတီးကခုန်နေ
အပေါင်းအသင်းမိတ်ဆွေ လာကြစမ်းပါဟေ ....
ဒို့တာတက်ပွဲ နွဲ့ပျော်ဖို့ရာ ဒို့များဖိတ်ခေါ်နေ ....
- ကြည်ကြည်ရွှင်ရွှင် စိတ်ပျော်မွေ့စရာ ခနုမောင်မယ်တွေ
အိုးစည်သံရယ် တီးတောင်သံရယ် မောင်းသံရယ် လကွင်းသံရယ်
တီးသံပိုင်ပိုင် ကခုန်မြိုင်မြိုင် ယှဉ်ပြိုင်တွဲလျက် ကချက်ညီစို့လေ
- ပျော်စေရွှင်စေ မိတ်ပေါင်းသဟာဆွေ
ဒို့တာတွေပေါင်းစု ကခုန်မြူလို့ စေတီထူးမှာ ဦးခိုက်စို့လေ
လာလေ သဟာဆွေ(ကုသိုလ်)၊ ထွေထွေပူဇော်တူ ရယူနိုင်ဖို့လေ

(စ-ဆုံး ၊ တစ်ခေါက်ပြန်ကျော့)

* * * * *

အ ဖြူ ရောင် သံ စဉ်

ရေး - သက်နိုင်စိုး

ဆို- ဘိုဖြူ

‘ထင်းရှူးတောတန်း၊ တောင်တန်းကြီးတွေနဲ့၊ ပိုင်းလို့ကာဆီးထားတဲ့
မောမြေအမြင့်မှာ၊ ဖြူနင်းများနှင့် ရိဝေကာအုံ့ဆိုင်းလို့နေတဲ့၊ တောင်ကုန်းများက
ဘော်ငွေရောင်ပမာ ရပ်သိုင်းလို့နေတယ်၊ ဖြူစင်စိတ်ထားနဲ့သဘော အလွန်
ကောင်းတယ်၊ သွေးချင်းတို့မြေတို့ရဲ့ ‘ဓနု’ ဌာနေ၊ ဝဲတဲ့စကားသံ တစ်မျိုးလေး
ချစ်စရာလေ ခလောက်သံညည်းတဲ့မြေ အိုးစည်ကြီးတီးလို့ပျော်နေ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း
နွဲ့လို့ပျော်မည် ဒို့များရိုးရာပွဲ ရိုးရာအမွေကိုထိန်းလို့ပျော်မည် ကောက်ရိတ်သိမ်းတဲ့ပွဲ
ဒို့ဓလေ့ကိုတွေ့ရအောင် လှမ်းခဲ့ပါ ဖိတ်လို့ခေါ် ပျော်စရာကောင်းလွန်းလို့နော်’
x x x(ပင်စိမ်းသီးပိုးထိုး၊ တောင်ကြီးသူမရအောင်ပိုး

(ရအောင်ပိုးဟေ့၊ ရအောင်ပိုး)

ပင်စိမ်းသီး နေဆာလောင် မိန်းမလက်ဆောင်ပေးရအောင်

(ပေးရအောင်ဟေ့၊ ပေးရအောင်)

ဘိလပ်ရည် အမြှုပ်ထ ငါယူမှာက ဓနုမ

(ဓနုမ ဟေ့ ၊ ဓနုမ)

ဘိလပ်ရည် ချိုချိုလေး ၊ ငါယူမှာက အပျိုလေး

(အပျိုလေးဟေ့၊ အပျိုလေး)

သပြေပန်း ဘုရားမှာလှူ၊ တောင်ကြီးသူမ ရအောင်ယူ

(I Love You ... I Love You)

ငယ်ခါဒို့ဖပိုး ကျောကုန်းပူအောင် ဒို့ဖပိုး

(ဒို့ဖပိုးဟော၊ ဒို့ဖ ပိုး)

ကြီးလာခါ သူများပိုး နန်းပေးသူငယ် ရည်းစားထားတယ်

(သူများပိုးဟော၊ သူများပိုး)

တောင်ကြီးသူမဟန်ရေးလုပ် ယောကျ်ားရမှ ဝတုတ်တုတ်

(မုန်လာထုပ်၊ မုန်လာထုပ်)

ထမင်းစားပြီးတစ်မျိုးလို ၊ အိပ်ယာဝင်လည်း တစ်မျိုးလို

(ဆေးလိပ်တို၊ ဆေးလိပ်တို)

ပင်စိမ်းသီး အညာရွှေချ၊ တောင်ကြီးသူမ ငါနဲ့ရ

(ငါနဲ့ရ ဟော ငါနဲ့ရ)

‘ရိုးသားမှုနဲ့ ဖြူစင်တဲ့မနောတွေက ဒို့ခလေးမှာ အမြဲရှင်သန် ဦးထိပ်ထား
တယ်။ အမုန်းများကင်းတဲ့ ဒို့ကမ္ဘာဆီလေ ငြိမ်းချမ်းတဲ့အရပ်ဘဲ စမ်းချောင်းများ
ကကြည်လင်စွာ စီးဆင်းလို့နေတယ် တောင်ယာစိုက်ခြင်းနဲ့ အသက်ကိုမွေးတယ်။
ဆွေးချင်းတို့မြေ ဒို့ရဲ့ ‘ခနု’ ဌာနေ သိုင်းကွက်အကဟန် တစ်မျိုးလေးချစ်စရာလေ။
မိုးနွေ ဆောင်း ပြောင်းခဲ့ပေ ဒို့အစဉ်အဆက် မပျက်ခဲ့ပါလေ အိုးစည်ပုံမောင်း
လင်းဝှင်း တီးသံတွေ မိုးလုံးထိသံကြား စိတ်သဒ္ဓါဝေစည် တိုးလို့သာလေ
ဘုရားသွား ကျောင်းတက်မလား ဒို့ခနုမြေ လိုက်ခဲ့လေ လှမ်းခဲ့ပါ ဖိတ်လို့ခေါ်
ပျော်စရာ ကောင်းလွန်းလို့နော် ..’

* * * * *

နိ ဂုံး

ဓနုစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် တစ်နေ့တချိန်တွင် ရုံးအဆောက်အဦးများ၊ မြို့နယ်အသီးသီးတွင် ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ပင်းတယမြို့နယ်အနေဖြင့်မူ ထိုကဲ့သို့ ရုံးအဆောက်အဦးဖွင့်လှစ်ထားနိုင်ပြီဖြစ်ပါသည်။ နောင်လာမည့်မျိုးဆက်သစ်များ အတွက် စာပေမှတ်တမ်းများ ဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်း မှတ်တမ်းပြုလျက် ရုံးအဆောက် အဦးများ၊ စာကြည့်တိုက်များတွင် စာပေယဉ်ကျေးမှုမှတ်တမ်းများကို ထားရစ် ပေးခဲ့ရန် ဓနုစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းကြီး၏ တာဝန် ဟုယုံကြည်ပါသည်။ ထိုသို့ ယုံကြည်သည့်အလျောက် ဓနုအိုးစည်များအကြောင်း၊ ဓနုဗျောများအကြောင်းနှင့် ခေတ်သစ်ဓနုတေးသီချင်းများကို စုစည်းတင်ပြပေး ထားခဲ့ပါသည်။ ထပ်မံ၍ ပေးပို့လာသောသီချင်းများ အကြံပြုချက်များရှိပါက ပြည့်စွက်ချက်များဖြင့် ဆက်လက်ထုတ်ဝေသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဓနုတိုင်းရင်းသား များအားလုံး ဓနုစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မိမိတက်စွမ်း သည့်ဖက်မှ တတတ်တအား ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလျက်။

* * * * *

နေအိုးစည်ပိုင်း

နေရိုးရာအက

ဓနုလူမျိုးတို့၏
ဓနုရိုးရာ *Nay Soe Sing*
13/2/18
ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများ

(၁.၈.၂၀၁၇)

နေဦးအောင် (ကောင်ခြံး)

၀၉-၄.၂၀၃.၂၀၁၀.၂

တို့ တာဝန်ရေးသုံးပါး

- ၁။ ပြည်ထောင်စုအပြိုကွဲရေး - တို့အရေး
- ၂။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးမှုမပြိုကွဲရေး - တို့အရေး
- ၃။ အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး - တို့အရေး

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- ၁၁၁၁ အကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း - ၂၀၁၆-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်(၁) ရက်
- အုပ်ရေ - ၁၀၀ အုပ်
- တန်ဖိုး - ၂၀၀၀ ကျပ်
- စာရိုက်စာကူးနှင့် စာအုပ်ချုပ် - ရွှေခေါင်လောင်း
- ကွန်ပျူတာ စာစီ၊ မိတ္တူနှင့်
- ဗွီနိုင်းပုံနှိပ်လုပ်ငန်း
- ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း ၊
- ရေအေးကွင်းရပ်ကွက်၊
- တောင်ကြီးမြို့။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	နိဒါန်း	၁
၂	၁၉၆၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်ထိ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု	၄
၃	၁၉၇၇-ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကြားကာလ ဓနုဗိုးရာဇဝတ်စုံ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း	၁၅
၄	၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ်အထိ ဓနုဝတ်စုံပြောင်းလဲလာခြင်း	၁၃
၅	၂၀၁၀ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ထိ အတွင်း ပြောင်းလဲလာသည့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများ	၁၇
၆	အောက်တာမောင်မောင်မြင့်၏ ပထမဆုံး ဝတ်စုံ	၂၀
၇	ဓနုအမျိုးသားဓနု ပေါ်ပေါက်လာပုံစာတမ်း	၂၇
၈	ဓနုအမျိုးသားအလံ	၃၅
၉	နိဂုံး	၃၆

နိဒါန်း

ဓနုလူမျိုးတို့၏ ဓနုတိုင်းရင်းသားဝတ်စားဆင်ယင်မှုစာတမ်း ကိုပြုစုရေးသားရာတွင် အခက်အခဲပေါင်းမြောက်များစွာ ကြုံတွေ့ရပါသည်။ အထောက်အထား မခိုင်လုံဘဲမှတ်တမ်းမတင်လိုပေ။ ရှေးခေတ်ဟောင်း၊ နှောင်းခေတ်ဓနုလူမျိုးတို့၏ဝတ်စား ဆင်ယင်မှုကိုခြေရာကောက်ရာတွင် အထောက်အထား ခိုင်ခိုင်လုံလုံ မရရှိပါသို့သော်လက်လှမ်းမီသရွေ့ ရရှိသည့် အထောက်အထား အပေါ်မူတည်ပြုပြီး မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ပြီးပြည့်စုံပြီဟုမယူဆပါ။ ဓနုလူမျိုးဝတ်စားဆင်ယင်မှု အပေါ်အမြင်ချင်းမတူဘဲ အငြင်းပွားစရာများ၊ မြောက်မြားစွာရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ အပြစ်တင်မစောဘဲ မိမိရရှိထားသည့် ခိုင်လုံသော အထောက်အထားခါတ်ပုံများပေးပို့ပါက ကျေးဇူးတင်စွာထပ်မံထုတ်စေမည့်စာအုပ်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြပါမည်။

ဤစာတမ်းရေးသားပြုစုရာတွင် အကူအညီပေးကြသည့် တောင်ကြီးမြို့၊ ကန်ရှေ့ရပ်၊ ဧရာဝတီလမ်းနေ ဦးစိုးငွေ အားလည်ကောင်း၊ ပျဉ်းမနားမြို့ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်မှ ဒေါက်တာမောင်မောင်မြင့်(ငြိမ်း) အားလည်ကောင်း၊ တောင်ကြီးမြို့ ချမ်းသာရပ်ကွက်နေ ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး(ငြိမ်း)၊ ဆရာဦးမြင့်သိန်းအား လည်းကောင်း စာမူကြမ်း လက်ရေးမှုကို ရေးသားပေးသည့် ကျောက်နီကျေးရွာမှ မစန္ဒာထွေး(Lamin nge Danu)၊ တောင်ကြီး တက္ကသိုလ်မှ မသန္တာအေး (Snow Thandar Danu) (M.Sc, Physics, First Year) အား လည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

၂၀၁၇-ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၁)ရက်

နေစိုးအောင်(တောင်ကြီး)

(၀၉-၄၂၈၃၂၈၁၂)

ဓနုစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအသင်းချုပ်

မြို့နယ် ဓနုစာပေယဉ်ကျေးမှုအသင်း

သံလွင်လမ်း၊ ကန်ရှေ့ရပ်၊ တောင်ကြီးမြို့

ပင်လုံစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့်
မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းမှ
ပင်းတယမြို့၏ နိုင်ငံဂုဏ်ရည် ပထမအဆင့် ဦးခွန်စော

(২)

အထက်ဖော်ပြပါ နေလူမျိုးတို့၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုမှာ ၁၉၆၂ ခု
သီသီသာသာ ပြောင်းလဲမှုမရှိမြို့ပေါ် နေ နေလူမျိုးတို့တွင် သက်ကြီးပိုင်းတို့သည်
ရှေးရိုးအတိုင်း ဝတ်စားဆင်ယင်ကြသော်လည်း လူငယ်များမှာ စတစ်ကော်လံ
ရှပ်အင်္ကျီ ဖြူ ဝတ်ဆင်သည်မှတစ်ပါး ဗမာလူမျိုးစု၏အကွက်ပါသော လုံချည်ခေတ်
ပေါ်ဂျာကင် အင်္ကျီတို့ကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်ထိ

၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကြားကာလတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မန္တလေး
တက္ကသိုလ်၊ ပျဉ်းမနားရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၊ တောင်ကြီးတက္ကသိုလ်မှ
တက္ကသိုလ်ဆရာ/ဆရာမများနှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူကျောင်းသား များသည်
နယ်သို့ဆင်းပြီး ကျေးလက်ဒေသတို့မှ သက်ကြီးရွယ်အိုများထံ မေးမြန်းခြင်း၊
ဓါတ်ပုံအထောက်အထားယူခြင်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများကို
လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလေ့လာကြသည်။ ရရှိလာသည့် အထောက်အထား များကိုယူပြီး
နေလူမျိုးဝတ်စုံတို့ တပြေးညီဖြစ်အောင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ပထမစတင်
ဝတ်ဆင်ရာ၌ တောင်ရိုးနှင့် ရောနှောနေသည်။ နောက်ပိုင်းမှ နေဝတ်စုံစစ်စစ်ကို
ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ဝတ်စုံအရောင်မှာ နံ့သာရောင် (အသားရောင်) ဖြစ်သည်။

နေအမျိုးသားခေါင်းပေါင်း

နေအမျိုးသားခေါင်းပေါင်းကို ပွဲလမ်းသဘင်၊ အလှူပွဲတော် အခမ်းအနားသို့
တက်ရောက်သည့်အချိန်၌ ပန်းရောင်ပိုးစ(၃)ကိုက် (တစ်ပိုင်)ကို ခေါင်းပေါင်းမြိတ်စကို
ညာဘက်တွင် အပေါ်သို့(၃)လက်မခန့်ထောင်၍ ပေါင်းကြသည်။ လူငယ်များသည်
မျက်နှာသုတ်ပုဝါတို့ကို ညာဘက်အောက်သို့(၃)လက်မခန့်ချပြီး ပေါင်းကြသည်။
တက္ကသိုလ်အသီးသီးမှ ညှိနှိုင်းပြီး ဓာတ်ပုံပါပုံစံအတိုင်း ခေါင်းပေါင်းကို ပေါင်းကြသည်။

နေအမျိုးသားဝတ်စုံ

အမျိုးသားအင်္ကျီ=နေအမျိုးသားတို့သည် လူကြီးလူငယ်မရွေး ဗမာတိုက်ပုံနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်တူသည့် ရှေးမြန်မာကြီး ပုံစံအတိုင်း ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ဖိတ်စဖြင့် ထိုးထား သည့်ကြယ်သီးလုံး-ကြယ်သီးကွင်းထိုးဖြင့် ၅ခု (၅ဆင့်)၊ အပြင် (အောက်ဘက်) အိတ်ကပ်ကြီး(၂)လုံး ညာဘက်အပေါ် အိတ်ကပ်သေး(၁)လုံး၊ အတွင်း၌အိတ်ကပ် ၁လုံးထားပြီးချုပ်လုပ်ထားသည်။

အမျိုးသားဘောင်းဘီ-အမျိုးသားဘောင်းဘီမှာမူ ရှမ်း၊အင်းသား၊ တောင်ရိုးနှင့် အလားသဏ္ဌာန်တူသည့် ဘောင်းဘီကိုဝတ်ဆင်ကြသည်။ ချုပ်ထားပုံ အနည်းငယ် ကွာခြားသည်။ ရှမ်း၊ အင်းသား ဘောင်းဘီမှာ အောက်သို့ တွဲကျနေသည်။ နေဘောင်းဘီမှ ထိုသို့မဟုတ် အပေါ်ဘက်သို့ တက်နေသည့် ဖင်ခွမကျယ်ပါ။ ဘောင်းဘီပွ မဟုတ်ပါ။ ခါးပတ်မှာမူ ကြေးကွင်းတပ် သားရေခါးပတ် ကို ပတ်ကြသည်။

အမျိုးသားဖိနပ်

အမျိုးသားဖိနပ်ကို မန္တလေးချုပ်ကတ္တီပါဖိနပ်အနက်နှင့် အပြာရောင်တို့ကို စီးကြသည်။

အမျိုးသမီးခေါင်းပေါင်း

နေအမျိုးသမီးတို့သည် အနက်စကို အဖျားတစ်ဖက်တစ်ချက် စမြိတ်ချ ချုပ်ထားသည့် တဘက်စခေါင်းပေါင်းကို ဂုတ်ပိုးမှပတ်ပြီး ရှေ့၌ညာဘက်အစကို ဘယ်ဖက်သို့ပတ်တင်သည်။ ဘယ်ဖက်အစကို ညာဖက်သို့ပတ်တင်ပြီး ကန့်လန့် ဖြတ်ရိုးရိုးပေါင်းကြသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် အနက်ရောင်ပိတ်စပေါ်တွင် အလျားလိုက်အစင်းများကို ဘော်ကြယ်ထိုးများ တပ်ဆင်လာ ကြသည်။ စမြိတ်ကိုလည်း ရောင်စုံ ဘော်ကြယ် ဖြင့် အလှဆင်လာကြသည်။ ခေါင်းပေါင်းကိုဘယ်ညာ ပတ်တင်ပြီး ပေါင်းကြသည်။

အမျိုးသမီးဝတ်အင်္ကျီ

နေအမျိုးသမီးဝတ်အင်္ကျီကို အနီရောင်ပိတ်စပေါ်တွင် ပိတ်စဖြင့် ပန်းပုံဖော်ထားသည့် အရောင်ကွဲကြယ်သီး (၅)လုံး တပ်ဆင်ထားသည်။ ရင်စိမ်းပြီး လည်ဒေါက်ပါသည်။ ရင်ဖတ်ရှေ့တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ဇာပန်းထိုးပြီးအလှတပ် ထားသည်။ အများအားဖြင့် လက်ရှည်ကိုသာ ဝတ်ဆင်ကြသည်။ အဝါရောင်၊ အနီရောင်၊ အပြာရောင် အင်္ကျီကိုလည်း ဝတ်ဆင်ကြသည်။

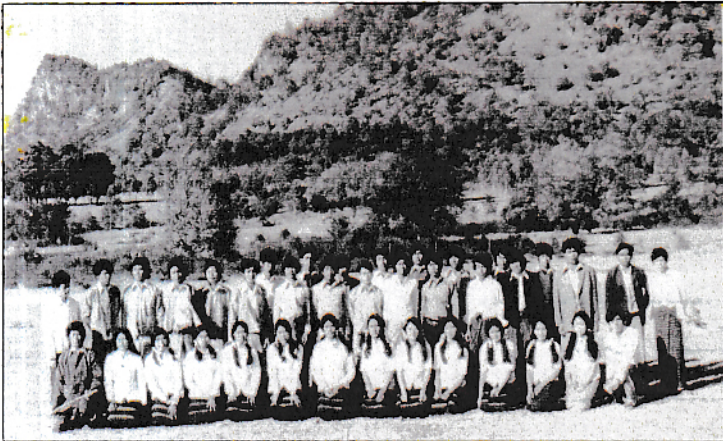
တောင်ကြီးမြို့၊ ကန်ရှေ့ရပ်
ဦးလှအောင်

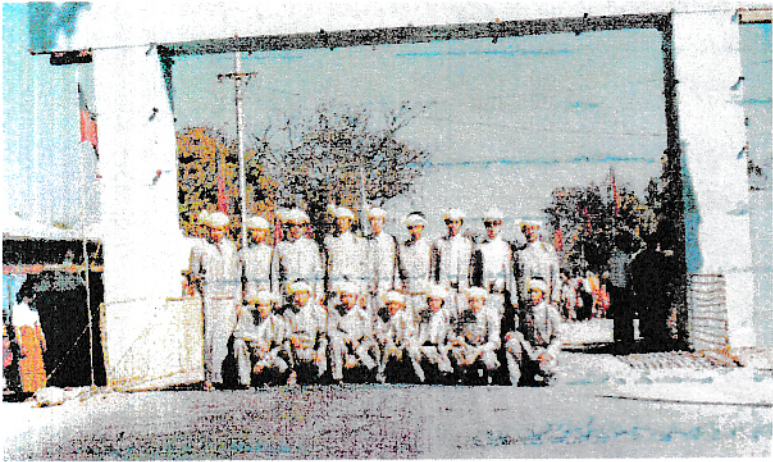
၁၉၇၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကြားကာလ နေဝတ်စုံတိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် နေအမျိုးသားဝတ်စုံသည် တပြေးညီ ဖြစ်နေပြီဖြစ်သည်။ အမျိုးသားဝတ်စုံမှာ နံ့သာရောင်(အသားရောင်)ကို တပြေးညီဝတ်ဆင်လာသည်။ တိုက်ပုံမှာ ဗမာ လူမျိုးစုတိုက်ပုံနှင့် တူသည်။ နေဘောင်းဘီဝွသည် အင်းသား ဝတ်စုံကဲ့သို့ အောက်လည်း မလျော၊ ပအိုဝ်းဝတ်စုံကဲ့သို့ အပေါ်လည်းမရောက်ဘဲ အလယ် အလတ်ဝွဖြစ်သည်။ ခေါင်းပေါင်းမှာ အပန်းရောင် ပိုးခေါင်းပေါင်းကို အမြိတ်စ ညှာဖက်အပေါ်ထောင်ပေါင်းကြသည်။ ခါးပတ်မှာ ခေတ်ပေါ်သားရေ ခါးပတ်ကို ပတ်ကြသည်။

နေအမျိုးသမီးဝတ်စုံမှာ အနက်စပေါ်တွင် အနီကန့်လန့်ဖြတ် ဖဲစအနီ၊ အဝါ ရောင်တို့ဖြင့် ချုပ်ပြီး ဝတ်ဆင်ကြသည်။ အင်္ကျီမှာ အဖြူရောင် ရင်စေ့၊ ရင်ဖုံးကို ဝတ်ဆင်ကြသော်လည်း နှောင်းပိုင်းတွင် ရင်စေ့ကိုသာ ဝတ်ဆင်ကြသည်။ နေအမျိုးသမီးများ ခေါင်းပေါင်းကို မပေါင်းကြသေးပါ။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ် တို့တွင် ၁၉၇၇ ခု ဝတ်စုံအတိုင်း မပြောင်းလဲဘဲ ဝတ်ဆင်ကြသော်လည်း နေအမျိုး သမီးဝတ်စုံမှာ ရင်စေ့ဘေးတဖက်တချက်တွင် ပန်းဖောက် အစပြားများ ချုပ်ဝတ်လာ ကြသည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင်မူ ၃.၇.၃ အစင်းပါကိုချုပ်ဝတ်လာကြသည်။ အနက်ခံလုံချည် ပေါ်တွင် ဖဲပြားစအကြီး ၂ စင်း၊ ဖဲပြားစအသေး ၃.၇.၃ ကို ချုပ်ဝတ်လာကြသည်။

အမျိုးသမီးလုံချည်

နေအမျိုးသမီးလုံချည်သည် အနက်ရောင် ဖြစ်သည်။ လုံချည်ပတ်လည်ကန့်လန့်ဖြတ်ဗျက်ကြီး(၂)စင်း နှင့်ထက်အောက်အစင်း(၃)စင်း အရောင်ကွဲ ချုပ်ထားသည်။ လုံချည်ကို အဝါစင်း၊ အနီစင်း၊ အပြာစင်းတို့ကို ချုပ်ဝတ်ကြသည်။ အင်္ကျီအနီရောင် ဝတ်လျှင် လုံချည်အစင်းလည်း အနီရောင်ချုပ်ပြီး ထက်အောက်တူညီ ဝတ်ဆင်ကြသည်။

အမျိုးသမီးဖိနပ်

နေအမျိုးသမီးတို့သည် အဖြူရောင်ဖိနပ်ပါးတို့ကို စီးကြသည်။ ရံဖန်ရံခါ ဒေါက်မြင့်ဖိနပ်ကိုလည်း စီးတတ်ကြသည်။

ပင်းတယမြို့၊
ဦးတင်သောင်း

တောင်ကြီးမြို့၊
ဦးစိုးဇွေ

၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၀ ခုနှစ် ကာလ နေဝတ်စုံ ပြောင်းလဲလာခြင်း

၁၉၇၀ ခုနှစ်မတိုင်မှီ နေရိုးရာဝတ်စုံဟူ၍ သတ်သတ်မှတ်မှတ် မရှိသေးပေ။

၁၉၇၂ ခုနှစ်မှစပြီး တောင်ကြီးတက္ကသိုလ် ဆရာကြီးဦးကို (သင်္ချာဌာနမှူး)၊ ဒေါက်တာကျော်လွင်ထူး(တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ)၊ ဆရာကြီး ဦးမြမောင် (မြန်မာစာပါမောက္ခ)၊ ဦးသန့်ဇင် (ပညာရေးမှူးငြိမ်း)၊ ပင်းတယမြို့မှ ကိုဖေသန်း၊ ကိုခင်မောင်ထွန်း၊ ကိုသောင်းထွန်း၊ ကိုခင်မောင်စိန်၊ မခင်စန်းဝေ၊ မတင်တင်ငြိမ်း၊ မခင်လေးဖြူ(တက္ကသိုလ် ကျောင်းသူဘဝ)၊ မမြင့်မြင့်သန်း၊ အောင်ပန်းမှ ကိုဘသိန်းဌေး၊ ကိုမျိုးသန့်၊ ကိုမျိုးဝင်း၊ ကိုခင်မောင်ညွန့်၊ ကိုခင်မောင်သန်း၊ ကိုမျိုးအောင်၊ မခင်ပြုံးရီ၊ မခင်စန်းဝင်း၊ မချယ်ရီ၊ တောင်ကြီးမှ ဦးစိုးဌေးတို့ဖြစ်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ရွှင်ဒေသ နေတိုင်းရင်းသား မောင်မယ်များအပြင် ပျဉ်းမနား ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်မှ ဒေါက်တာမောင်မောင်မြင့်၊ ကျောင်းသား ကျောင်းသူများတို့သည် နေဝတ်စုံ (ကျား-မ)တို့ကို စတင်တီထွင်ခဲ့ကြသည်။ တီထွင် ရာတွင်လည်း “လမ်းရိုးဟောင်းပေါ်တွင် ဆင့်ကာထွင်” ဟုဆိုသည့်စကားအတိုင်း ရှေးရိုးရာမှုအပေါ် အခြေခံပြီး တီထွင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၇၄ခုနှစ် ကြားကာလတွင် နေအမျိုးသားဝတ်စုံမှ နံ့သာရောင်(အသားရောင်) (ယခုလက်ရှိ (၂၀၁၇)ဝတ်ဆင် နေသည့်ဝတ်စုံ) နေဘောင်းဘီမှာ ဖင်ဂွအောက်မကျပါ။ တိုက်ပုံမှာ ဗမာလူမျိုး တိုက်ပုံနှင့်တူသည်။ သို့သော်အနည်းငယ် ကွဲပြားမှုရှိသည်။ ခေါင်းပေါင်းမှာ ခေါင်းပေါင်းမြိတ်စကို ညာအောက်ချပေါင်းသည်။ မျက်နှာသုတ်ပဝါဖြစ်သည်။

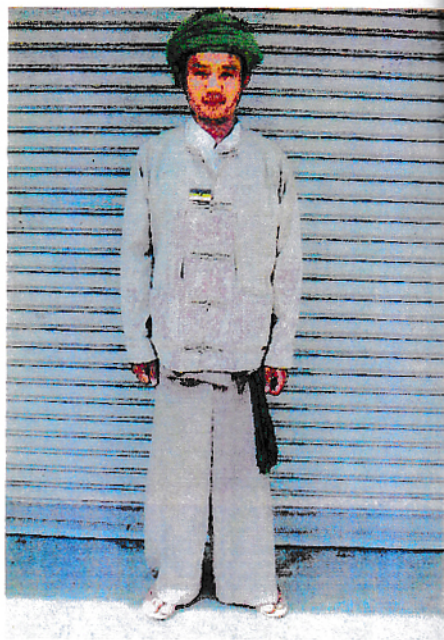
အမျိုးသမီးဝတ်စုံ အင်္ကျီအဖြူလည်းဒေါက်ပါ၊ ရင်စိချည်ကြယ်သီးတပ် ဖြစ်သည်။ လုံချည်မှာ အနက်ရောင်အောက်ခံပေါ်တွင် အစင်းကြီးနှစ်စင်း အနီရောင်၊ အဝါရောင် ဖဲစဖြင့်ကန့်လန့်ဖြတ် ချုပ်ဝတ်ကြသည်။ အမျိုးသမီး ခေါင်းပေါင်းမှာရိုးရာ ချည်ထည်အဖြူ၊ ဝါကြန့်ကြန့် တဘက်ကို ခေါင်းပေါင်းအဖြစ် ကန့်လန့် ဖြတ်ကျော ဘက်သို့ ဘယ်ညာပစ်တင်ရစ်ပတ်ပြီး ပေါင်းကြသည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၇ ခုနှစ်အတွင်း အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားဝတ်စုံမှာ ပီပြင်စ ပြုလာကြသည်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်း သူ/သားများ နေဝတ်စုံတီထွင်ထားသည်ကို တောင်ကြီး တက္ကသိုလ်မှ ဆရာသိန်းမြင့်နှင့်ဒေါက်တာကျော်လွင် ထူးတို့မှ ပင်းတယ ဦးခွန်စော ထံသွားပြီး အတည်ပြုချက်ရယူခဲ့သည်

၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း ပြောင်းလဲလာသည့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများ

၂၀၁၀ ခုနှစ်ရောက်သည့်အချိန်တွင် တောင်ကြီးတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်၊ ပျဉ်းမနားရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တို့မှ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ တီထွင်ခဲ့သည့် ဓနအမျိုးသား/အမျိုးသမီး ဝတ်စုံအပေါ် အခြေခံပြီး ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းတို့မှ ဓနဝတ်စုံတို့ကို စတင် သတ်မှတ်လာကြသည်။

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၏ ၂၉.၈.၂၀၁၀ ရက်စွဲပါ ကြော်ညာစာအမှတ် (၃၃/၂၀၁၀)ဖြင့် ပင်းတယမြို့နယ်နှင့် ရွာငံမြို့နယ်တို့ကို ပေါင်းစပ်၍ “ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ”အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရုံးစိုက်ရာမြို့ အဖြစ် ပင်းတယမြို့ကိုလည်းကောင်း သတ်မှတ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့သည်။

“ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ”အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီးနောက် ဓနစာပေ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းတို့သည်လည်း မြို့နယ်တိုင်းတွင် အသက၊ အသက ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၂၉)ရက်တွင် တောင်ကြီးမြို့၊ ဓမ္မသုခကျောင်း တိုက်၌ တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကလေးမြို့နယ်၊ ရပ်စောက်မြို့နယ်၊ ကျောက်မဲမြို့နယ်၊ ရွာငံမြို့နယ် (၅)မြို့နယ် စုပေါင်းပြီး ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အသင်းချုပ်ကြီးကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပင်းတယမြို့နယ် နှင့် နောင်ချိုမြို့နယ်တို့ မတက်ရောက်နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် နောင်ချိုမြို့နယ်လည်း ပါဝင်လာပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ(၃၀)ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့၊ နဝရတ်ခန်းမ၌ တျင်းပသည့် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်(၇)ဖြင့် ဓနအမျိုးသမီး၊ ဓနအမျိုးသားဝတ်စုံကို အောက်ပါအတိုင်း သတ်မှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

နေအမျိုးသားခေါင်းပေါင်းကို လူကြီးပေါင်း (အခမ်းအနားတက်ပေါင်း)ကို အလျား(၃)ကိုက်(ပုဝါတပိုင်)ရည်သည့် အပန်းရောင် ဖိုးခေါင်းပေါင်းကို ညာဘက်အပေါ်ပန်းဖွား ထောင်ပြီး ပေါင်းရန်၊ လူငယ်များအတွက် ညာဘက် တဘက်စွန်းကို အောက်ချ၊ အစိမ်းရောင် (သို့) အပန်းရောင်တဘက်ကို ပေါင်းကြရန် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ နေအမျိုးသားဝတ်စုံမှာ နံ့သာရောင် (အသားရောင်)ကို သတ်မှတ် သည်။ ဘောင်းဘီ မှာ နေဘောင်းဘီ(ဘောင်းဘီဝှာအပေါ် မရောက် အောက်မကျ စေဘဲ အလယ်အလတ် အနေတော်)၊ တိုက်ပုံမှာ အပြင်ဖက်တွင် အိတ်ကပ်ကြီး (၂)ခု၊ အိတ်ကပ်ငယ် (၂)ခု၊ ချည်ကြယ်သီး (၂)လုံးတွဲ (၅)ခု ဖြစ်ရမည်။ ခါးစည်းကြီး သည် ညာဘက် ပန်းဖွားချထားသည်။ အရောင်မှာ ခေါင်းပေါင်းနှင့် အရောင်တူ ဖြစ်ရမည်။

နေအမျိုးသားခေါင်းပေါင်း အပန်းရောင်မှာ ချစ်ခင်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မေတ္တာတရားကို ဖော်ဆောင်သည်။ အစိမ်းရောင်မှာ စိမ်းလန်း စိုပြေသည် သစ်တော ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်သည်။ အင်္ကျီအရောင် နံ့သာရောင် (အသားရောင်) တို့သည် သဘာဝတရား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင် သည်။

နေအမျိုးသမီးခေါင်းပေါင်းမှာ အနက်ရောင်အောက်ခံပြီး ရွှေချည်ထိုး ဖြစ်ရ မည်။ ခေါင်းပေါင်းကိုလည်း ဂုတ်နောက်မှပတ်ပြီး ရှေ့နဖူးပေါ်တွင် တဖက်တချက် ပတ်ခွေပြီး အမောက်ထောင်နေရမည်။ စမြိတ်ကို ကျောဘက်တွင် ကျနေရမည်။ အရှည်မှာ (၆) ပေဖြစ်သည်။

နေအမျိုးသမီးအင်္ကျီမှာ အနီရောင် ရင်စေ့ဖြစ်ပြီး ပန်းပါချည်ကြယ်သီး၊ ရင်စိ တဖက်တချက်တွင် ပန်းပုံဖော်ထားသည့် ထက်အောက်အစင်း တပ်ဆင်ရမည်။

နေလုံချည်မှာ အနက်ခံပေါ်တွင် ကန့်လန့်ဖြတ်မျက်ကြီးနှစ်စင်း အနီရောင်ဖဲစ ဖြစ်ပြီး အပေါ်ဆုံးအစင်း (၃)စင်း၊ အလယ်တွင် အစင်းသေး (၇)စင်း၊ အောက်ဆုံး တွင် အစင်းသေး (၃)စင်း (၃.၇.၃) ဖြစ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

နေစာပေယဉ်ကျေးမှု အသင်းချုပ်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ သတ်မှတ်ချက်အတိုင်း နေတိုင်းရင်းသား/နေတိုင်းရင်းသူများသည် ယနေ့ (၂၀၁၇)ခုနှစ်တိုင် တူညီဝတ်စုံကို တပြေးညီ ဝတ်ဆင်ကြသည်။

နေအမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်းတဘက်၏ ရောင်စုံမှာ တင့်တယ်လှပခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သည်။ နေအမျိုးသမီးဝတ်စုံ၏ အနီရောင်သည် ရဲရင့်ခြင်း၊ ပြတ်သားခြင်း၊ သွေးစည်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်သည်။ လုံခြုံညီအောက်ခံအနက်ရောင်မှာ အလှတရား၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲမှုဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင်ဖြစ်သည်။

နေအမျိုးသမီးလုံခြုံညီတွင်ပါရှိသည့် ဗျက်ကြီးလိုင်း (၂)လိုင်းသည် (၁)အလှတရား နှင့် (၂) သစ္စာတရားဟူသော အဓိပ္ပာယ်ပင်ဖြစ်သည်။

အထက်အောက်ဗျက်သေးလိုင်း(၃)လိုင်းသည် နေအမျိုးသမီးတို့သည် (၁) စိတ်ထားဖြူစင်ခြင်း၊ (၂) ရိုးသားခြင်း (၃) ဖော်ရွေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်သည်။

ဗျက်ကြီးလိုင်းအစင်း (၂)စင်းအလယ်တွင်ရှိသည့် ဗျက်သေးလိုင်း(၇)လိုင်းသည် အမျိုးသမီးတို့၏^{ရွေးချယ်စေတန်း}အရွယ်(၇)ပါးဟု အဓိပ္ပာယ်ရရှိသည်။

နေအမျိုးသမီးကြီးလတ်ငယ်မရွေး အရွယ် (၇)ပါးအမျိုးသမီးတိုင်းဝတ်စားဆင်ယင်နိုင်ကြောင်းကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရွေးခေတ်ဟောင်း အမျိုးသမီးအရွယ် (၇)မျိုးသတ်မှတ်ချက်

၁။	ဂေါ်ရီအရွယ်	-	၇ နှစ် မှ ၉ နှစ်
၂။	ကညာအရွယ်	-	၁၀ နှစ်
၃။	ကုမ္မာရီအရွယ်	-	၁၂ နှစ် (အပျိုစင်)
၄။	သွေးစုန်းအရွယ်	-	၁၃ နှစ်
၅။	မျက်မည်းအရွယ်	-	၁၅ နှစ်
၆။	မျက်ဝန်းအရွယ်	-	၂၀ နှစ်
၇။	မျက်ညွတ်အရွယ်	-	၂၅ နှစ်နှင့်အထက်

၂၀၁၆ ခုနှစ်ထုတ် ရန်ကုန်တိုင်းရင်းသားမဂ္ဂဇင်းမှ
စာရေးသူဒေါက်တာမောင်မောင်မြင့်၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ထုတ်နုတ်
ဖော်ပြသည်။

ဒေါက်တာဖိုးမြင့်ထူး (ခနုမြေလက်)

စင်တင်စုံတွဲရိုးရာအကဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် ခနုတို့၏ ပထမဆုံးဝတ်သောဝတ်စုံ

၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှာ မန္တလေးစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကို တောင်တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံဘာသာရပ်ယူကြတဲ့ ကျောင်းသူ/သားများက တောင်ကြီးနဲ့လားရှိုးကောလိပ်မှာ (၂)နှစ် တက်ကြရပြီး ထွက်တဲ့ (၂)နှစ်ကိုတော့ မန္တလေး၊ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှာ တက်ကြရပါသည်။ ဆေးတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရတဲ့သူများကလည်း မန္တလေးမှာဘဲ တက်ကြရတဲ့အတွက် မန္တလေးတက္ကသိုလ်(၃)ခုမှာ “ခနု”အပါအဝင် ရှမ်းပြည်နယ် က ကျောင်းသူ/သား အတော်များပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နေ့၊ မောင်မယ်သစ်လွင်ကြိုဆိုပွဲကိုလည်း ဧည့်လုပ်ဆောင် ကြပြီး ပြည်ထောင်စုနေ့ တိုင်းရင်းသားရိုးရာပဒေသာကပွဲမှာလည်း နိရာအကများနဲ့ ပါဝင်ဆင်နွှဲကြပါသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ရက်ည ရှမ်းပြည်နယ်နေ့အကြို အခမ်းအနားမှာ ရှမ်း၊ ပအိုဝ်၊ တအာင်းအကများ နှင့် အင်းတိုင်းရင်းသားများ၏ ညီတော်တေးအစီအစဉ်တင်ဆက်ခဲ့ကြပြီး ခနုအစီအစဉ်ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

(Jo)

၂၀၁၆ ခုနှစ်ထုတ် ရန်ကုန်တိုင်းရင်းသားမဂ္ဂဇင်းမှ
စာရေးသူဒေါက်တာမောင်မောင်မြင့်၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ထုတ်နုတ်
ဖော်ပြသည်။

ဒေါက်တာဖိုးမြင့်ထူး (ခနုမြေလက်)

စင်တင်စုံတွဲရိုးရာအကဖြစ်ပေါ်လာပုံနှင့် ခနုတို့၏ ပထမဆုံးဝတ်သောဝတ်စုံ

၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှာ မန္တလေးစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကို တောင်တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံဘာသာရပ်ယူကြတဲ့ ကျောင်းသူ/သားများက တောင်ကြီးနဲ့လားရှိုးကောလိပ်မှာ (၂)နှစ် တက်ကြရပြီး တျန်တဲ့ (၂)နှစ်ကိုတော့ မန္တလေး၊ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှာ တက်ကြရပါသည်။ ဆေးတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရတဲ့သူများကလည်း မန္တလေးမှာဘဲ တက်ကြရတဲ့အတွက် မန္တလေးတက္ကသိုလ်(၃)ခုမှာ “ခနု”အပါအဝင် ရှမ်းပြည်နယ် က ကျောင်းသူ/သား အတော်များပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နေ့၊ မောင်မယ်သစ်လွင်ကြိုဆိုပွဲကိုလည်း စုပေါင်းလုပ်ဆောင် ကြပြီး ပြည်ထောင်စုနေ့ တိုင်းရင်းသားရိုးရာပဒေသာကပွဲမှာလည်း ခိုးရာအကများနဲ့ ပါဝင်ဆင်နွှဲကြပါသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ရက်ည ရှမ်းပြည်နယ်နေ့အကြို အခမ်းအနားမှာ ရှမ်း၊ ပအိုဝ်း၊ တအာင်းအကများ နှင့် အင်းတိုင်းရင်းသားများ၏ ထိုက်တေးအစီအစဉ်တင်ဆက်ခဲ့ကြပြီး ခနုအစီအစဉ်ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

အခြားတိုင်းရင်းသား များအလယ်မှာ မျက်နှာငယ်တယ်လို့ ခံစားမိခဲ့ကြပါသည်။ နေကျောင်းသူ/သား ၃၀-၄၀ ခန့်လည်းရှိလေတော့ တို့တစ်ခုခု လုပ်ကြမှဖြစ်မယ်လို့ ဆွေးနွေးပြောဆိုမိကြပါသည်။ တောင်ရိုးကျောင်းသူ/သား ၄-၅ ဦးလည်းရှိပါသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလသရက်ညမှာကျင်းပမည့် မန္တလေးတက္ကသိုလ်များရဲ့ ပြည်ထောင်စုနေ့ အကြို တိုင်းရင်းသားရိုးရာပဒေသာကပွဲမှာ ပါဝင် တင်ဆက်ကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ ပါသည်။

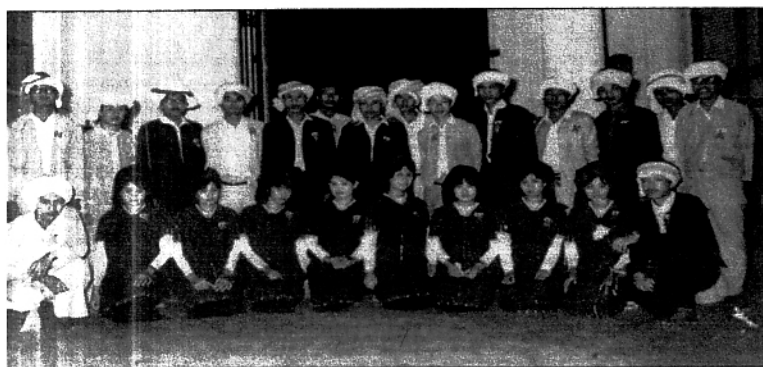
တင်ဆက်ကြမည့်အကကို စဉ်းစားကြတော့ ခေါင်းခြောက်ကြရပါသည်။ ယခင်က နေအိုးစည်နှင့်အတူ ဝိုင်းက ကြသည်များ၊ သိုင်းအက(ဘန်-ခတ်) များ သာလျှင် မြင်ဘူး၊ ကြည့်ဘူးခဲ့ပြီး ကျား/မစုံတွဲဖြင့် စနစ်တကျစတင်ကပြခဲ့သည် များ မရှိခဲ့ဖူးပါ။ ဒေသမှာကနေကျ နေအိုးစည်ဝိုင်းနှင့်အတူ ကတဲလက်ကွက်များ၊ တောင်ရိုးအမျိုးသမီးများတန်းစီ၍ လက်မြှောက်လက်လှည့်ကကွက်များကို အခြေခံပြီးကကြဖို့ စဉ်းစားမိကြပါသည်။ တစ်ကြိမ်မှမကဖူးသည့်အကဖြစ်၍လည်း တစ်နေ့စာစုပေါင်းလေ့ကျင့်ရမည့် ကကွက်များကို ညပိုင်းအကတိုက်ပြီး အပြန် အဆောင်မှာ ပြန်လည်ညှိနှိုင်း ကကြည့်ရပါမည်။ နောက်ရက်လေ့ကျင့်ရမည့် ကကွက်များမရှိပါ။ ကျားကစားသည့် ခုံအား ရှေ့ချပြီး အဖြူတုံးများက ကျောင်းသူ၊ အမည်းတုံးများက ကျောင်းသားအမှတ်ထားလို့ အကွက်များရွေ့ကြည့်၊ လက်တွေ့ကကြည့်နဲ့ (၄)ညဖြင့် အကလေ့ကျင့်ခဲ့ရပါသည်။

အတီးကိစ္စစဉ်းစားကြသည့်အခါ နေအိုးစည်နှင့်ကရလျှင် စည်းဝါးအနည်းငယ် မြန်သဖြင့် ကရသည်မှာ အနည်းငယ် ခက်ခိုင်သဖြင့် တောင်ရိုး ရိုးရာလောင်းလစ်ဆိုင်း ဖြင့် ကကြရန် ဆုံးဖြတ်ကြပါသည်။ လောင်းလစ်လို့ခေါ်တဲ့ ဝါးပုလွေအရှည်အား အလယ်မှ အပေါက်ဖောက်ကာ မှုတ်ရပြီး ပုလွေအစွန် တစ်ဖက်ထိပ်တွင် လက်ညှိုးဖြင့် အဖွင့်အပိတ်လုပ်လျှင် သာယာသည့် ပုလွေသံထွက်ပါသည်။ လင်ကွင်းသေးနှင့် ဝါးလက်ခုတ်ဖြင့် ပါဝင်တီးခတ်သည့်တီးဝိုင်းကို လောင်းလစ်ဆိုင်းလို့ခေါ်ပြီးအက အမည်ကိုလည်း လောင်းလစ်ဆိုင်းအကလို့ဘဲ အမည်ပေးခဲ့ကြပါသည်။

အဓိကပြဿနာမှာ “ခန” ဝတ်စုံပင်။ အမျိုးသားများအတွက် ပြဿနာမရှိ၊ ဒေသမှာ ဝတ်ဆင်လေ့ရှိတဲ့ ပင်နီရောင် ရှမ်းဘောင်းဘီပွ၊ တိုက်ပုံနှင့်

နှင့်အကျိုးအမြဲရောင် ဝတ်ဆင်ပြီး အဖြူကြားမျက်နှာသုတ်ပုဝါပေါင်းလိုက်ရုံပင်။
အမျိုးသမီး ဝတ်စုံသတ်မှတ်ချက်က မရှိသေး။ နေနဲ့နီးစပ်တဲ့ တောင်ရိုးဝတ်စုံ
ဆင်တိုင်းကို အသုံးပြုဖို့ဘဲ ဆုံးဖြတ်ကြရပါတော့သည်။

တောင်ရိုးသင်တိုင်းအား အပေါ်အတွင်းပိုင်၍ အမျိုးသမီးဝတ်အင်္ကျီ လက်ရှည်
အဖြူရောင်ဝတ်ဆင်ပြီး အောက်ပိုင်းမှာအမည်းရောင်ထဘီဝတ်ဆင်ကာ တောင်ရိုး
ခေါင်းပေါင်းပေါင်းခဲ့ကြပါသည်။ နေ(ကျား)ဝတ်စုံနှင့် တောင်ရိုး(မ)ဝတ်စုံ
ပေါင်းစပ်ထား၍ လည်းကောင်း၊ နေတောင်ရိုးတိုင်းရင်းသားများ၏ လောင်းလစ်ဆိုင်း
အကဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ပို၍ ကိုယ်စားပြုခြင်းကို ပေါ်လွင်စေရန် အကအဖွဲ့ဝင်
အမျိုးသားဦးရေတစ်ဝက် အမည်းရောင် တောင်ရိုးဝတ်စုံ ကို ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြပါသည်။
ထိုအပ်သည့် တောင်ရိုးသင်တိုင်းများကို ဦးသက်ထွန်း(ကိုငယ်)က ဘော်ဆိုင်းသို့
ပြန်၍ငှားရမ်းခဲ့ပါသည်။

၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုနေ့ တိုင်းရင်းသားရုပ်ပဒေသာကပွဲတွင် တောင်ရိုးနေရိရာ အကအဖွဲ့ဝင်များ(ပုဏ္ဏားတက္ကသိုလ်)

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ရက်ညမှာ ကျင်းပခဲ့သည့် မန္တလေး
တက္ကသိုလ်များ၊ ပြည်ထောင်စုနေ့တိုင်းရင်းသား ရိုးရာ ပဒေသာကပွဲညတွင် နေ-
တောင်ရိုး တိုင်းရင်းသားများသည် လောင်းလစ်ဆိုင်းအကအား အခြားတိုင်းရင်းသား
များနှင့်အတူတကွ ဂုဏ်ယူဝင်ကြွားစွာ တင်ဆက်ကပြနိုင်ခဲ့ပါပြီ။ နေနှင့်တောင်ရိုး
တိုင်းရင်းသား ကျောင်းသူ/သားများ၏ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုဖြင့် ပထမဆုံးသော
နေတောင်ရိုး ကျား/မစုံတွဲစင်တင်အကဟု ယူဆရမည်ထင်ပါသည်။ နေလူမျိုးများ
အတွက် သတ်မှတ်ဝတ်စုံလိုအပ်နေပြီကို ပထမဆုံးမီးမောင်းထိုးပြလိုက်ခြင်းပင်။

၎င်းအကတွင် ပါဝင်တီးမှုတ်၊ ကပြစီမံခဲ့ကြသည့် ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများအား မှတ်မိသမျှဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ကိုသက်ထွန်း(ကိုငယ်၊ ဘော်ဆိုင်း) ကိုမြမောင် (ပင်းတယ)၊ ကိုအုန်းခိုင် (ကလော/အင်ပြင်)၊ ကိုဘတ်(အမည်ရင်း မမှတ်မိ၊ ကလော)၊ ကိုလှဘော် (အောင်ပန်း)၊ ကိုသန်းဌေး(အောင်ပန်း)၊ မအေးမီ(အောင်ပန်း)၊ မမြင့် (ပျဉ်းမနား) နှင့် ကိုမောင်မောင်မြင့် (စာရေးသူ အောင်ပန်း) (နာမည်မမှတ်မိသူများအား အနူးအညွတ်တောင်းပန်အပ်ပါသည်။ သိရှိသူများ ဖြည့်စွက်ပေးကြရန်ဖြစ်ပါသည်။) တို့ဖြစ်သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ် ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများကတစ်ဆင့် ဓန-တောင်ရိုးအက၊ ဓနဝတ်စုံကိစ္စများက ဓန-တောင်ရိုးတို့၏ မြေလတ်ဒေသတွင် သတင်းပျံ့နှံ့ခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများအချင်းချင်းလည်း ဓနဝတ်စုံဖော်ထုတ်ရန် မိမိတို့ဒေသရှိ မိုးအို၊ ဖအိုများထံမှ ဩဝါဒအကြံဉာဏ်ရယူရန် ဒေသရိုးရာဝတ်စုံများ အားဖော်ထုတ်ရန် လက်ဆင့်ကမ်းညှိနှိုင်းပြောဆိုဆောင်ရွက်မှု များစတင်ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ပင်းတယမှ ကိုယ်သန့်ဇင်၊ ကိုကျော်လွင်ထူးနှင့် အခြားဓနကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများ ထပ်မံရောက်ရှိလာခဲ့ကြပါသည်။ ယခုနှစ်ရှမ်းပြည်နယ်နေ့နှင့် ပြည်ထောင်စုနေ့များတွင်မူ ယခင်နှစ်ကဲ့သို့ မပူပင်ရဘဲ လောင်းလစ်ဆိုင်းအကကို ပြန်လည်တင်ဆက်ကပြခဲ့ကြပါသည်။ ဝတ်စုံအနေဖြင့်မူ အမျိုးသားအားလုံး ပင်နီဝတ်စုံနှင့် ခေါင်းပေါင်းအဖြူကျားကို ဝတ်ဆင်ကြပြီး အမျိုးသမီးများကလည်း ယခင်နှစ်ကဲ့သို့ ပင်ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြပါသည်။ သင်တိုင်အပေါ်အတွင်းပိုင်းတွင် အင်္ကျီအဖြူဝတ်ဆင်ခြင်းမပြုပါ။

၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင်မူ မန္တလေးတက္ကသိုလ်သာမက အခြားမြို့တက္ကသိုလ်မှ ဓနကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများလည်း ဓနတောင်ရိုး လောင်းလစ်ဆိုင်းအကကိုပြန်လည် သင်ကြားကပြမှုရှိလာကြပါသည်။ ဓနဝတ်စုံ တီထွင်ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရေး ကိစ္စကိုလည်း ကျယ်ကျယ်ပျံ့ပျံ့ ပိုမိုအလေးထား ဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ်ဧရာဝတီကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ပင်းတယမှ ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများ၏ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုဖြင့်ဓနတိုင်းရင်းသားများ

သူကဝတ်ဆင်ခဲ့သည့် ဝတ်စုံများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ အခြားမြို့များမှ နေကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများနှင့် ညှိနှိုင်းသတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

အမျိုးသားဝတ်စုံမှာ ပင်နီရောင် ရှမ်းဘောင်းဘီ၊ တိုက်ပုံအဖြူရောင်ရှပ်အင်္ကျီနှင့် ချက်နာသုတ်ပုဝါခေါင်းပေါင်းဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးဝတ်စုံမှာ ရွှေဖက်၌ အမည်းရောင်အစင်း(၂)ခုပါသည့် အဖြူရောင်ခါးတင်လက်ရှည်အင်္ကျီနှင့် အနီရောင် အပြားကြီး (၂)ရစ်နှင့် ၎င်း(၂)ရစ်ကြားနှင့် အရစ်အပေါ်အောက်တွင် အနီရောင်အပြားသေးများ(အရစ်ဦးရေမမှတ်မိတော့ပါ) ပါရှိသော အမည်းရောင် ထဘီအား သတ်မှတ်ခဲ့သော်လည်း အချို့က မလိုက်နာသဘောမတူကြသေးပါ။

အချို့နေရာများတွင်မူ ဝတ်ဆင်ကြပါသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြမ်း တင်သွင်းခံရသော အမျိုးသမီးများ

၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်များ ရှင်းပြည်နယ်နေ့နှင့် ပြည်ထောင်စုနေ့ တပွဲများတွင်မူ ပထမဆုံးသော ဓနဝတ်စုံဖြင့် ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ တပြတင်ဆက်နိုင်ခဲ့ကြပါပြီ။ လောင်းလစ်ခိုင်းအကမဟုတ်တော့ဘဲ ပွဲစံစယ်ဆိုင်း အကကို ဓနအိုးစည်၊ ဓနသံချပ်တို့ဖြင့် မြူးကြွစွာတင်ဆက်ကပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဓနဝတ်စုံစတင်ပေါ်ပေါက်ပြီး နှစ်ပေါင်း(၄၀)ကျော်ယနေ့ထိ အမျိုးသမီးဝတ်စုံ အရောင်အသွေးများက စုံလင်လှသည်။ ပုံစံများကလည်း အမျိုးမျိုးပင်။ အမျိုးသမီးခေါင်းပေါင်းပင်မူ(၂)မျိုးကွဲနေသေးသည်။ အမျိုးသားခေါင်းပေါင်းကိုလည်း အဘယ်ချ/ညာချ ရှိနေသေးသည်။ ခေတ်အလိုက်ပြောင်းလဲမှုများကို ရိုးရာမပျက် သာ လုပ်ဆောင်ကြပါစေ ကြောင်း ပန်ကြားလိုပါသည်။ ဓနစံပြအမျိုးသားဝတ်စုံ အားလည်း သတ်မှတ်ဖို့လိုအပ်လာပါပြီ။ အားလုံးလက်ခံနိုင်သောပုံစံဖြစ်ဖို့တော့ ထိုအပ်ပါသည်။ ညှိနှိုင်းအတည်ပြုပေးကြပါရပါမည်။

မန္တလေးတက္ကသိုလ်များ၊ နေကျောင်းသူ/သားများ၏ ၁၉၇၂ ခုနှစ်ကစခဲ့သော နေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပထမဆုံးကျား/မ စုံတွဲ စင်တင်အကနှင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှပင် အစပြုခဲ့သော်လည်း ၁၉၇၃-၇၄ ခုနှစ်တွင်မှ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည့် ပထမဆုံးသော နေဝတ်စုံဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းတို့သည်ကား နေအမျိုးသားများအတွက် သမိုင်းမှတ်တမ်း တစ်ခုဟု ယူဆ၍နှောင်းခေတ်နေတိုင်းရင်းသားများ သိရှိရန် ဤစာစုကို ဂုဏ်ယူစွာဖြင့် မှတ်တမ်းပြုပါသည်။

(၁) ၁၉၇၀ ခန့်.က ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျင်းပသည့် ပြည်ထောင်စုနေ့ တိုင်းရင်းသားရိုးရာပဒေသာကပွဲ၌ တောင်ရိုး ဝတ်စုံဖြင့် တောင်ရိုးအက တင်ဆက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ နေအိုးစည်ဝိုင်းနှင့် နေရိုးရာအကလည်း တင်ပြခြင်း ရှိကောင်းရှိခဲ့ပါလိမ့်မည်။ ယခု မိမိတင်ပြမှုမှာ နေ ကျား/မစုံတွဲ စင်တင်အကကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၂) ၁၉၇၀ ဝန်းကျင်ခန့်.ကပင် တောင်ကြီးတက္ကသိုလ်နေမိသားစုများက နေအမျိုးသမီးဝတ်စုံအား ထဘီအနက်ပေါ်တွင် အနီအရစ်(၃)ရစ်သတ်မှတ်၍ စတင်ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသော်လည်း ကျယ်ကျယ်ပျံ့ပျံ့ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြခြင်း မရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

(၃) နေစာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းချုပ်က မြို့နယ်အသင်းများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ နေကျား/မဝတ်စုံ အား တပြေးညီဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ အကြံပြုညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(ဒေါက်တာမောင်မောင်မြင့်)

ဓနအမျိုးသားနေ့ ပေါ်ပေါက်လာပုံစာတမ်း

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၃)ရက်နေ့ နံနက်(၁၀:၀၀)နာရီတွင် ပင်းတယ မြို့နယ်၊ ဓနစာပေယဉ် ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းရုံး၌ “ဓနတိုင်းရင်းသားများဆုံစည်းရာနေ့” အခမ်းအနား ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှု အသင်းဖွဲ့စည်းပြီးသည့် မြို့နယ်၊ ဒေသတို့ မှ အသင်းကိုယ်စား လှယ်များ ပါဝင်သောအစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကိုကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းအစည်း အဝေးတွင် တောင်ကြီးမြို့နယ် ဓနစာပေစာပေယဉ်ကျေးမှု အသင်းကိုယ်စားလှယ် ဦးစိုးငွေမှ ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အသင်းချုပ် ဦးစည်းထားသင့်ကြောင်း၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုအသင်းမှ ပင် ဦးစိုးအောင်က အသင်းချုပ်ကို မြို့နယ်အသင်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်(၅)ဦးနှုန်း၊ ဒေသအသင်းများမှကိုယ်စားလှယ် (၂)ဦးနှုန်းဖြင့် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းသင့်ကြောင်း ထောက်ခံဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ရပ်စောက်မြို့နယ် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှု အသင်းမှ ဦးကျော်ဇောကလည်း အသင်းချုပ်ဖွဲ့စည်းသင့်ကြောင်း ထောက်ခံဆွေးနွေးပြီး၊ အသင်းချုပ်ကို ပင်းတယမြို့တွင် ထားရှိသင့်ကြောင်းကို တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၈)ရက် နံနက်(၁၀:၃၀)နာရီတွင် ပင်းတယ မြို့နယ် ဓနစာပေ ယဉ်ကျေးမှုအသင်းရုံး၌ အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ထပ်မံကျင်းပရာ ပင်းတယမြို့နယ် တောင်ကြီးမြို့နယ် (ကျောက်နီ ဒေသ၊ သရက်ပင်လှ ဒေသအပါအဝင်) ရပ်စောက် မြို့နယ်(ကောင်းဘို၊ ဒေသအပါအဝင်)ကလေးမြို့နယ် (အောင်ပန်းဒေသ၊ ဘော်ဆိုင်းဒေသ၊ ဟဲဟိုးဒေသ အပါအဝင်) နောင်ချိုမြို့နယ်တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြပြီး ၎င်းအစည်းအဝေးမှ အသင်းချုပ် ဦးစည်းရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂၄)ရက်နေ့ ညနေ(၄၁၅) နာရီတွင် ပင်းတယမြို့ ခိုင်းမွန်းကွင်းဟိုတယ် တွင် ညစာစားပွဲတစ်ရပ်ကျင်းပခဲ့ရာ အဆိုပါညစာစားပွဲတွင် ပင်းတယမြို့နယ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးဝင်းကြည်၊ အမျိုးသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးရှုမောင်၊ နေကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသဦးစီးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးထူးကိုကို အပါအဝင် မြို့နယ်အသီးသီးမှ စာပေယဉ်ကျေးမှုအသင်း ကိုယ်စားလှယ်များတက် ရောက်ကြပါသည်။ တက်ရောက်လာကြသူများမှ ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းချုပ်၏ ဖွဲ့စည်း အခြေခံစည်းမျဉ်းများ ရေးဆွဲထားရှိသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးသဘောတူညီခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၂၂)ရက်နေ့နံနက် (၁၀:၀၀)နာရီတွင် ပင်းတယမြို့နယ် စာပေယဉ်ကျေးမှုအသင်းရုံး၌ ထပ်မံတွေ့ဆုံဆွေး နွေရာ အဆိုပါဆွေးနွေးပွဲသို့ ရန်ကုန် ပင်းတယ(မိုင်းအင်ဒေသ၊ဝါးပြားဒေသ၊ပွေးလှဒေသ) တောင်ကြီးမြို့နယ် (ကျောက်နီဒေသ၊သရက်ပင်လှဒေသ)၊ ကလေးမြို့နယ်(အောင်ပန်းဒေသ၊ ဟဲဟိုးဒေသ၊ ဘော်ဆိုင်းဒေသ၊ အင်းခေါင်းဒေသ)၊ ရပ်စောက်မြို့နယ် (ကောင်းဘိုဒေသ)၊ နောင်ချိုမြို့နယ်နှင့် ကျောက်မဲမြို့နယ်တို့မှ တက်ရောက်ကြ သည်။ အသင်းချုပ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံစည်းမျဉ်းများကို အခြေခံထားပြီး သင့်လျော်သည် ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်း၍ ပေါင်းစပ်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၃၇၄ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း (၁၄)ရက်နေ့တွင် ပင်းတယမြို့ ကျင်းပခဲ့သည့် “နေတိုင်းရင်းသား ဆုံဆည်းရာနေ့” အခမ်းအနား၌ ရှမ်းပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ ဓန တိုင်းရင်းသားတစ်ရပ်လုံး ရှေ့မှောက်တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးရှုမောင်နှင့် တောင်ကြီးမြို့နယ် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာ ကျော်လွင်ထူးတို့မှ အသင်းချုပ်ဖွဲ့စည်း ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံစည်းမျဉ်းများက စတင်ရေးဆွဲနေပြီဖြစ်ကြောင်းအသိပေးတင်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းနေ့တွင် ပင်းတယမြို့နယ်

နေစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းမှ ကျန်မြို့နယ်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပြီး တောင်ကြီးမြို့တွင် အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပပြုလုပ်ရန် သဘောတူခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့ သဘောတူညီချက်အရ တောင်ကြီးမြို့၊ မေဃသုခကျောင်းတိုက်၌ (၁၈-၂-၂၀၁၄) ရက်နှင့် (၁၉-၂-၂၀၁၄)ရက်များတွင် (၂)ရက်တိုင်တိုင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အသင်းချုပ်ကို ဖွဲ့စည်း နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါ ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးသို့ နောင်ချိုမြို့နယ်နှင့် ဝင်းတယမြို့နယ်တို့အနေဖြင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တက်ရောက်နိုင်ခြင်း မရှိသော်လည်း ကျန်(၆)မြို့နယ်ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကျောက်မဲမြို့နယ်၊ ရပ်စောက်မြို့နယ်၊ ရွာငံမြို့နယ်နှင့်ကလေးမြို့နယ်တို့မှ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ (၁၉-၂-၂၀၁၄)ရက်နေ့တွင် “နေစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းချုပ်” ကိုအောင်မြင်စွာဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ကြပြီး၊ နေအသင်းရုံးချုပ်ကို တောင်ကြီးမြို့တွင်ပင်ထားရှိရန် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၁၁)ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့၊ ညောင်ရွှေဟော်ကုန်းရပ်ကွက်၊ နဝရတ်ခန်းမ၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော နေစာပေ ယဉ်ကျေးမှုအသင်းချုပ်၏ ပထမ(၆)လပတ်အစည်းအဝေးတွင် ရပ်စောက်မြို့နယ် နေစာပေယဉ်ကျေးမှု အသင်းမှဦးကျော်ဇောက ၁၃၅၅ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း (၁၂)ရက်နေ့တွင်(၁၉၉၄ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂၃)ရက်နေ့)သည် အမျိုးသားညီလာခံ ဖွဲ့ညီအစည်းအဝေး၌ ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ သန္ဓေစတင်တည်သည့်စာတမ်းကို တင်သွင်းသောနေ့၊ တနည်းအားဖြင့် ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ သန္ဓေစတင် တည်သည့်နေ့ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းနေ့ကို “ဓနအမျိုးသားနေ့” အဖြစ်သတ်မှတ် သင့်ကြောင်းအဆိုပြု တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသားညီလာခံဆိုသည်မှာ (အခြေခံမူများချမှတ်နိုင်ရန်၊ အမျိုးသား ညီလာခံ)ဆောင်ပုဒ်ပါအတိုင်း နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ရပ် ရေးဆွဲ နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်မည့်အချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ညှိနှိုင်း

ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပေးသည် အစည်းအဝေးကြီးဖြစ်ပါသည်။
 ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေတွင် အခန်းပေါင်း (၁၅)ခန်းပါဝင်မည်ဖြစ်ရာ အခန်းအလိုက်
 ပါဝင်ရမည့် အခြေခံမူများနှင့် အသေးစိတ် အခြေခံမူများကို တစ်ခန်းချင်းစီအလိုက်
 ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ကြရပါသည်။ (၁၈.၁.၁၉၉၄)ရက်နေ့တွင် အခန်းအလိုက်
 ခေါင်းစဉ်(၁)ခုဖြစ်သော “နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ” အခန်းတွင်ပါဝင်မည့်
 “ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ရစီရင်စုများ” နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက်
 အမျိုးသားညီလာခံကျင်းပရေးလုပ်ငန်းကော် မတီမှလမ်းညွှန်မှုပေးခဲ့ရ
 အမျိုးသားညီလာခံသို့တက်ရောက်လျက်ရှိသည့် ၁၉၉၀ပြည့်နှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင်
 အနိုင်ရရှိထားသော ရွာငံမြို့နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးအောင်သိန်း
 ဓနတိုင်းရင်းသားကိုယ်စား လှယ်များဖြစ်ကြသော ရွာငံမြို့နယ်မှ ဦးမြသန်း
 ရပ်စောက်မြို့နယ်မှ ဦးကျော်ဇော၊ တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ကြသော
 ပင်းတယ(ရွှေပုထိုး)မှ ဦးကံလှ တို့သည် “ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိရေး” အတွက်
 အကြိမ်ကြိမ် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း၊ အခြေခံမြို့နယ်များအရောက် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်
 ခြင်း များပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဓနလူမျိုးများအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသရရှိရေး
 စာတမ်းတစ်စောင်ကို မြေပုံနှင့်တကွ ပြုစုနိုင်ခဲ့သည်။

(၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂၃)ရက်နေ့)(၁၃၅၅ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း(၁၂)ရက်
 နေ့တွင်) ရန်ကုန်မြို့၊အလုံလမ်း သမ္မတအိမ်တော်ဝန်းအတွင်းရှိ ဗဟိုအစည်း
 အဝေးခန်းမ၌ ကျင်းပခဲ့သည့် အမျိုးသားညီလာခံပုံညီအစည်း အဝေးတွင် ဓနကိုယ်ပိုင်
 အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသရရှိရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်စာတမ်းကို တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်
 အစု အဖွဲ့တွင်ပါဝင်သော ဓနတိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသည့်
 ရွာငံမြို့နယ်မှဦးမြသန်း နှင့်ရပ်စောက်မြို့နယ်မှ ဦးကျော်ဇောတို့မှ လည်းကောင်း
 ရွေးကောက်ပွဲတွင်ရွေးချယ်ခံထားရသော ကိုယ်စားလှယ်များအစုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သော
 ရွာငံမြို့နယ်မှ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်(၁၉၉၀) ဦးအောင်သိန်း
 ကလည်းကောင်း ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ဒေသရရှိရေးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်

ငါးစာတမ်းကိုပင် (၃၁.၃.၁၉၉၄)နေ့နှင့် (၃၁.၃.၁၉၉၅)နေ့တွင် ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့သော အမျိုးသားညီလာခံ၌ ညီလာခံအစည်းအဝေးဖွဲ့ချားတွင် တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းစာတမ်းတွင် ရွာငုံမြို့နယ် ပင်းတယမြို့နယ်သာမက ကလေးမြို့နယ်၊ ရပ်စောက်မြို့နယ်၊ နောင်ချိုမြို့နယ်၊ တောင်ကြီးမြို့နယ်မှ ကျေးရွာအုပ်စု(၃)စု၊ ကျောက်မဲမြို့နယ်၊ ခိုင်းလုံဒေသ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးသာစည်မြို့နယ်မှ ကျေးရွာ(၂)အုပ်စု အပါအဝင်နယ်မြေများကို “ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း” အဖြစ်သတ်မှတ်ပေးပါရန်ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၉၅ခုနှစ်-ဧပြီလ(၇)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အမျိုးသား ညီလာခံစုံညီအစည်းအဝေးတွင် အမျိုးသား ညီလာခံမှ ချမှတ်ထားသော မူဘောင်များအရ ရွာငုံမြို့နယ်နှင့် ပင်းတယမြို့နယ်နှစ်မြို့နယ်ကိုသာ “ဓနကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ” အဖြစ်ချမှတ် ပေးသင့်ကြောင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် လိုက်နာရမည့်မူအဖြစ် ချမှတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို အမျိုးသား ညီလာခံတစ်ရပ်လုံး၏ ထောက်ခံအတည်ပြု ချက်ဖြင့်ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသားညီလာခံကြီးအောင်မြင်စွာ ကျင်းပပြီးစီးသည့်နောက် နိုင်ငံတော် အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မရှင်တစ်ရပ်လုံးကိုဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပြီး အနာဂတ်နိုင်ငံတော်သစ်အတွက် လိုအပ်နေသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အမျိုးသား ညီလာခံက ချမှတ်ပေးထားသည့် အခြေခံမူများ၊ အသေးစိတ်အခြေခံရမည့် မူများနှင့်အညီ ပြုစုရေးဆွဲစေခဲ့ပါသည်။ ကော်မရှင်မှ တင်ပြလာသော “ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ”အား ဩဇာလုံးကျွတ် ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် ၂၀၀၈ခုနှစ်၊ မေလ (၂၉) ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပေါ် ပေါက်လာပြီးနောက် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ၏ (၂၉-၈-၂၀၁၀) ရက်စွဲပါအမိန့် ကြော်ညာစာအမှတ် (၃၃/၂၀၁၀)ဖြင့် ရွာငုံမြို့နယ်နှင့် ပင်းတယမြို့နယ်နှစ်မြို့ပေါင်းစပ်၍ “ဓနကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ” အဖြစ် လည်းကောင်း၊

ရုံးစိုက်ရာမြို့အဖြစ် ပင်းတယမြို့ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပါသည်။
မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသရရှိပြီးသည့် နောက်ပို
ကာလတွင်

- ၁။ ဓနအမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်နိုးကြားတက်ကြွလာခြင်း
- ၂။ ဓနလူမျိုးဖြစ်ကြောင်း ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ထုတ်ဖော်ရန်သတ္တိရှိလာကြခြင်း
- ၃။ မိမိအမျိုးသားကောင်းစားရေးကို ပီပီပြင်ပြင်ဆောင်ရွက်လာကြခြင်း
- ၄။ မိမိလူမျိုးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် အရှိန်အဟုန်ဖြင့်
အကောင် အထည်ဖော်လာကြခြင်း
- ၅။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းတက္ကသိုလ်/သင်တန်းများသို့ ဦးစားပေး
စေလွှတ်ခံရခြင်းများအပြင် အမျိုးသား စိတ်ဓာတ်အခြေခံ ဖြစ်သည့်
အမျိုးသားအချင်းချင်း ရိုင်းပင်းကူညီခြင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
အတွက် ဂရုစိုက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးတမ်းများကို
ဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်း ခြင်းများကို စတင်ဆောင်ရွက် လာကြပြီဖြစ်
ပါသည်။

ဤသို့အားလျော်စွာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ(၃၀)ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီး
မြို့၌ကျင်းပပြုလုပ်သော ပထမ(၆)လပတ် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး
အသင်းချုပ်အစည်းအဝေးတွင် ရပ်စောက်မြို့နယ်မှ ဦးကျော်ဇောတင်သွင်းသော
တပေါင်းလဆန်း(၁၂)ရက်နေ့ကို “ ဓနအမျိုးသားနေ့ ” အဖြစ်သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း
အဆိုအားတက်ရောက်လာကြသော (၇)မြို့နယ် စာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်ရေးအသင်းများက ယာယီ သဘောတူဆုံးဖြတ်ကြပြီး ဇူလိုင်လ(၆)လပတ်
အစည်းအဝေးတွင် ထပ်မံအတည်ပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဇူလိုင်လ(၆)လပတ်
အစည်းအဝေးကို တောင်ကြီးမြို့၌ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ(၁)ရက်နေ့တွင် ကျင်း
ပပြုလုပ်ရာ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ကျောက်မဲမြို့နယ်မှ ဓနစာယဉ်အသင်းအနေဖြင့်
မတက်ရောက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ကျန်မြို့နယ်များတက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

သီးအစည်းအဝေးတွင် တပေါင်းလဆန်း (၁၂)ရက်နေ့ကို ဓနအမျိုး သားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ဒုတိယအကြိမ် သဘောတူညီဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

အမျိုးသားနေ့ကဲ့သို့သော နေ့ထူးနေ့မြတ်များကို ထပ်ရာမြင်ရာသဘောမျိုး၊ ပြီးလွယ်စီးလွယ်သဘောမျိုး ဖြင့်မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း ခိုင်လုံမှုရှိပြီးအကျိုးရလဒ်ကောင်းများ ပေါ်ထွန်းစေမည့်နေ့များကိုသာ ရွေးချယ် သတ်မှတ်သင့်ရာ ပထမအချက်အနေဖြင့် တပေါင်းလဆန်း(၁၂)ရက်နေ့သည် “ ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ” ရရှိရေးအတွက် စတင်သန္ဓေယူသည့် နေ့ထူး နေ့မြတ်ဖြစ်သည့်အပြင် ဓနကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ရဒေသရရှိပြီးနောက် အကျိုးရလဒ် ကောင်းအနေဖြင့် ဓနလူမျိုးများကို လူသိများလာကြပြီဖြစ်ပါသည်။ ဓန အမျိုးသားများ အနေဖြင့်လည်း အမျိုးသားရေးစိတ်ဓါတ်များ နိုးကြားတက်ကြွလာကြပြီဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်/ဒေသ အလိုက်ဓနစာ/ယဉ်အသင်းများသာမက ဓနစာ/ယဉ်အသင်းချုပ် ကြီးလည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်မှာ အချိန်ကာလ အားဖြင့် (၃)နှစ်ကျော် ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် တတိယ(၆)လပတ် ဓနစာ/ယဉ် အသင်းချုပ် စည်းဝေးပွဲအပြီး တပေါင်းလဆန်း(၁၂)ရက်နေ့ကို “ ဓနအမျိုးသားနေ့ ” အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ဓနလူမျိုးအများစုနေထိုင်နေကြသည့် မြို့နယ်အသီးသီးသို့ သဘောထားမှတ်ချက်ပေးကြပါရန် နိုးဆော်လွှာများ ဖြန့်ဝေပေးပို့ပြီး ဆန္ဒသဘောထားတောင်းယူခဲ့ရာ ထောက်ခံချက်အများအပြားကို ပြန်လည်လက်ခံရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်ပါ သည်။ တတိယအချက်အနေဖြင့် ဓနစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းချုပ်(၇)ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးကို ကျောက်မဲမြို့၌ (၂၀၁၇ ခု ဩဂုတ်လ(၆) ရက်) တွင် ကျင်းပ ပြုလုပ်ရာကျောက်မဲမြို့နယ်၊ တောင်ကြီးမြို့ နယ်၊ ကလောမြို့နယ်၊ ရပ်စောက်မြို့နယ်နှင့် ရွာငံမြို့နယ်များမှ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ အစည်းအဝေး တက်ရောက်လာကြသော (၅)မြို့နယ်အနက် ရွာငံမြို့နယ်မှ လွှဲ၍ ကျန်(၄)မြို့နယ်က တစ်ညတစ်ညွတ်တည်း ထောက်ခံခဲ့ကြပြီး အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မတက်

ရောက်နိုင်ခဲ့သော (၃)မြို့နယ်အနက် နောင်ချိုမြို့နယ်နှင့် ရန်ကုန်မြို့တို့မှလည်း
ကန့်ကွက်ရန်မရှိ သဘောတူထောက်ခံပါကြောင်းဖြင့် အစည်းဝေးသို့ ကြိုတင်
အကြောင်း ပြောထားခဲ့ပါသည်။ မနုဗာ/ယဉ်အသင်းချုပ်ဟွင် ပါပင်ဖွဲ့စည်းထားသော
မြို့နယ်များ အနက်(၆)မြို့နယ်က သဘောတူထောက်ခံသဖြင့် တပေါင်းလဆ
(၁၂)ရက်နေ့ကို “ ဓနုအမျိုးသားနေ့ ” အဖြစ်ထပ်မံအတည်ပြု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ဓနုစာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းချုပ်

တောင်ကြီးမြို့

ဖုန်း-၀၉-၄၂၈၃၂၈၁၂

ဓနုအမျိုးသားအလံ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

- အပြာရောင် - တည်ကြည်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ညွှန်းပြီး ကောင်းကင်ကို ကိုယ်စားပြုကာ မြင့်မားစွာဖြင့် ရည်တည် နေသော သဘောကို ရည်ညွှန်းပါသည်။
- အဝါရောင် - သာသနာရောဝါ လွှမ်းခြုံ၍ ထွန်းလင်းပြန့်ပွားခြင်းသဘော ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။
- အစိမ်းရောင် - တိုင်းပြည်၏အသက်သွေးကြောဖြစ်သော လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေးလုပ်ငန်းများကို ရိုးသားကြိုးစားစွာဖြင့် လုပ်ကိုင်စား သောက် ပြီး အစဉ်စိမ်းလန်းစိုပြေလျက်ရှိသော ဒေသအဖြစ် ရည်ညွှန်းပါသည်။
- ကြယ်နီ - ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ပင်ကိုယ်စိတ်ထားများကို ရည်ညွှန်း ပါသည်။
- ခူစံမြောင့်ကြယ် - အရပ်ရှစ်မျက်နှာသို့ မိမိတို့လူမျိုးများ၏ ကောင်းသော၊ ကြီးမြတ်သော ဂုဏ်သတင်းများကို ညွှန်ပြနေသည်ဟူသော သဘောကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ဓနုလူမျိုးတို့၏ ဓနုတိုင်းရင်းသားဝတ်စားဆင်ယင်မှု စာအုပ်ကို လက်လှမ်း မီသရွေ့ ရရှိသည့် အထောက်အထားများ ကိုမှီငြင်းပြုပြီးရေးသားထား ပြုစုထား ပါသည်။ လိုအပ်ချက်များရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဓနုရိုးရာဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို အငြင်းပွား မှုများ အမြင်မတူမှုများရှိနေပါသည်။ အပြစ်တင်မှုထက် မိမိရရှိထားသည့် အထောက်အထားများကို ပေးပို့ကူညီမည်ဆိုပါက ပိုမိုပြည့်စုံမည့် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်သစ်ဓနုမျိုးနွယ်သစ် လူငယ်မောင်မယ် အတွက် အထောက် အကူပြုပါလျှင် အပင်ပန်းခံရှာဖွေ စုဆောင်းရကျိုးနပ်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

၂၀၁၇-ခုနှစ် သြဂုတ်လ(၁)ရက်

နေစိုးအောင်(တောင်ကြီး)

(၀၉-၄၂၈၃၂၈၁၂)

ဓနုရိုးရာဝတ်စုံ ဓနုဂုဏ်

- ၁။ ဓနုအများ ဝတ်စားဆင်ယင်
ခေတ်ဟောင်းစနစ် ခေတ်သစ်တီထွင်
ခိုင်လုံထောက်ထား ကြိုးစားစီရင်
စုဆောင်းမှု ဖော်ပြပုံတွေတင်.....
- ၂။ နှစ်ထောင်ခုနှစ် ရောက်လှစ်ချိန်ခါ
ဆရာအများ ကြိုးစားဖွေရှာ
ကျေးလက်ဒေသ ရောက်ကြခါခါ
လေ့လာရင်း ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်လာ....
- ၃။ ဓနုလူမျိုး ဝတ်ရိုးစဉ်လာ
နံ့သာရောင်နှစ် စစ်စစ်ပေါ်လာ
အခမ်းအနား တက်ငြားချိန်ခါ
ခေါင်းပေါင်းထား ပိုးသားပန်းရောင်ပါ...

- ၄။ ရှေးမြန်မာကြီး ပုံမှီးတူစွာ
 ကြယ်သီးကွင်းထိုး ငါးကြိုးယူကာ
 ဘယ်ညာပေါ်စီး အိတ်ကြီးလည်းပါ
 တွယ်ကပ်ထား အောက်နားနှစ်လုံးပါ....
- ၅။ ဘောင်းဘီဝတ်ထား အများတွေဟန်
 တူပင်တူငြား ကွာခြားအမှန်
 ပေါင်ခွမကျ လှပနေဟန်
 ဝတ်ဆင်ထား ခန့်ငြားသွင်သဏ္ဌာန်...
- ၆။ မိနီငယ်များ ဝတ်ငြားကြတာ
 နီရောင်ပိတ်စ ဖောင်းကြွပမာ
 ပန်းပုံဖော်ပြီးကြယ်သီးလဲပါ
 ရင်စေ့ထား အများဝတ်ဆင်လာ.....
- ၇။ ခေါင်းမှာပေါင်းထား အဖျားနှစ်ဖြာ
 စမြိတ်အချ လှပစေရာ
 နက်ရောင်ခံထား ရွှေများထိုးလာ
 ရွှေနဖူး တင်ထူးပတ်ခွေကာ....
- ၈။ နီဝါပြာလဲ ဝတ်လဲခါခါ
 ပတ်လည်အစင်း ထည့်သွင်းလိုလာ
 ပျက်ကြီးနှစ်စင်း လယ်သွင်းထည့်ကာ
 သုံးခွန်သုံး ချုပ်ထုံးတီထွင်လာ.....
- ၉။ ပျက်လိုင်း(၇)စင်း ထည့်သွင်းလာတာ
 အရွယ်(၇)ပါး ဖော်ထားလေရှာ
 ကြီးလတ်ငယ်သေး မရွေးဝတ်ကာ
 ရှေးခေတ်ထုံး ယူသုံးဆင်ယင်လာ....
- ၁၀။ လုံချည်ပေါ်သွင်း ထည့်သွင်းလိုင်းသွင်
 အလှတရား စိတ်ထားဖြူစင်
 သစ္စာတရား ရိုးသားစေချင်
 ဖော်ရွေခြင်း ဆောင်းနှင်းအဓိပ္ပာယ်ပင်.....

- ၁၁။ အပန်းရောင်ကား ချစ်အားတိုးစေ
အစိမ်းရောင်သန်း စိမ်းလန်းစိုပြေ
နံ့သာရောင်ဆင်း အလင်းဆောင်ပေ
အနီဆင့် ရဲရင့်ပြတ်သားစေ.....
- ၁၂။ နှစ်တောင့်ဆယ့်လေးခု ရောက်လုချိန်တွင်
နေအသင်းချုပ်ဖော်ထုတ်လို့ပင်
ဒေသအားလုံး စည်းရုံးပါဝင်
ဖွဲ့စည်းမှု ပြုကြချိန်ပါပင်.....
- ၁၃။ တပေါင်းလဆန်း တင့်ဆန်းနေစဉ်
ဆန်းစဆယ့်နှစ် ရောက်လှစ်ချိန်တွင်
အမျိုးသားနေ့ မမေ့စေချင်
ချမှတ်ထား မှတ်သားစဉ်လာပင်.....
- ၁၄။ နေအမျိုး ဂုဏ်တိုးစေချင်
လူပဲ့အများ ရိုးသားချစ်ခင်
မိနီငယ်များ စိတ်ထားဖြူစင်
ဝတ်စားမှု ဖော်ပြရိုးရာအသွင်.....
- ၁၅။ ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ် ရက်မြတ်တွေမှာ
ညီညာစုပေါင်း အောင်ကြောင်းဝေဖြာ
ရိုးရာဝတ်စား မော်ကြွားကြကာ
အမျိုးတွက် ကမ်းလက်ဆင့်ခါခါ.....

ပုလဲဦးတင်ဝင်း
(တောင်ကြီး)

